

IGA-AASTANE KONSOLIDEERITUD TEGEVUS- ARUANNE

2022

eu-LISA 2022. aasta konsolideeritud tegevusaruanne

vastu võetud eu-LISA haldusnõukogus 22. juunil 2023

Dokument 2023-182 REV 3

Sisukord

Sisukord	3
Jooniste ja tabelite loetelu.....	4
eu-LISA – Ameti lühitutvustus.....	8
eu-LISA hallatavad justiits- ja siseküsimuste valdkonna infosüsteemid.....	13
Haldusnõukogu analüüs ja hinnang	15
Tegevdirektori eessõna	17
Kommenteeritud kokkuvõte.....	19
Sissejuhatus.....	26
Aasta saavutused	27
1.1. Toimivate justiits- ja siseküsimuste valdkonna infosüsteemide haldamine ja arendamine	27
1.2. Uued süsteemid ja innovatsioon	42
1.3. Taristu ja võrgud	54
1.4. Turve ja talitluspidevus	56
1.5. Suhted sidusrühmadega	57
1.6. Juhtimine ja nõuetele vastavus.....	64
1.7. Haldus ja üldine tugi	68
Juhtimine	75
2.1. Haldusnõukogu	75
2.2. Peamised muutused.....	76
2.3. Eelarve- ja finantshaldus	78
2.4. Eelarve täitmise volituste delegeerimine ja edasidelegeerimine töötajatele.....	82
2.5. Personalihaldus.....	83
2.6. Tõhususe suurendamise strateegia	87
2.7. Hinnang auditite ja järelhindamise tulemustele	87
2.8. Auditisoovituste ja seotud tegevuskavade alusel võetud järelmeetmed	90
2.9. OLAFi juurdluste järelmeetmed.....	92
2.10. Eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutava institutsiooni tähelepanekute alusel võetud järelmeetmed.....	93
2.11. Keskkonnajuhtimine	99
2.12. Juhtkonna hinnang	99
2.13. Välishindamine	99
Sisekontrollisüsteemi tõhususe hindamine.....	102
3.1. Sisekontrolliraamistiku tõhusus	102
3.2. Järeldused sisekontrolliraamistiku tõhususe hindamise kohta.....	108
3.3. Riskijuhtimise ja sisekontrolli eest vastutava juhi avaldus	109
Juhtkonna kinnitus	111
4.1. Põhjendatud kinnituse põhialuste ülevaade.....	111
4.2. Reservatsioonid.....	112
Kinnitav avaldus.....	114
I lisa. Põhitegevuse statistika	116
II lisa. Finantsjuhtimise statistika	120
III lisa. Organisatsiooniskeem.....	127
IV lisa. Ametikohtade loetelu ja personalihalduse lisateave.....	128
V lisa. Inimressursid ja rahalised vahendid tegevusalade kaupa	131
VI lisa. Osamakse, toetus ja teenustaseme kokkulepped	134
VII lisa. Keskkonnajuhtimine.....	135
VIII lisa. Raamatupidamise aastaaruanne ...	136
IX lisa. Aasta tegevused ja näitajad.....	138
X lisa. Aruanne üldsuse juurdepääsu kohta dokumentidele	164
XI lisa. Kestlikkuse algatused	166

Jooniste ja tabelite loetelu

Tabelite loetelu

Tabel 1. Justiits- ja siseküsimate valdkonna süsteemid: 2022. aastal menetletud intsidentide ja teenusetaotluste arv.	41
Tabel 2. Justiits- ja siseküsimate valdkonna süsteemid: intsidentide jaotus prioriteetsuse ja süsteemi järgi.	41
Tabel 3. Justiits- ja siseküsimate valdkonna süsteemid: probleemide jaotus prioriteetsuse ja süsteemi järgi.	41
Tabel 4. eu-LISA siseauditi üksuse tulemusnäitajad.	67
Tabel 5. 2022. aasta eelarvekohustuste vabastamine algusaasta järgi (<i>miljonites eurodes</i>).	79
Tabel 6. Hõivatud ametikohad 31. detsembri 2022 seisuga.	84
Tabel 7. Tegelik ja lubatud töötajate arv 31. detsembril 2022.	84
Tabel 8. eu-LISA töötajad tegevuskohtade ja lepinguliikide järgi.	84
Tabel 9. Hüvitatava puhkuse jaotus puhkuseliikide ja palgaastmete järgi (päevades).	86
Tabel 10. 2022. aasta siseauditi teemade kokkuvõte.	88
Tabel 11. Auditisoovitused: rakendamisel tehtud edusammud (31. detsembri 2022 seisuga).	90
Tabel 12. Siseaudiitorite (IAS ja IAC) esitatud avatud auditisoovituste loetelu, sh need, mille puhul esineb märkimisväärsed viivitusi (> 6 kuud, seisuga 31. jaanuar 2023).	91
Tabel 13. Kontrollikoja varasemate aastate auditisoovituste täitmine.	92
Tabel 14. Ametit ohustavad riskid 2022. aasta detsembri seisuga.	106
Tabel 15. 2022. aasta ametikohtade loetelu.	128
Tabel 16. Põhirollide ametisse nimetamise palgaastmed.	128
Tabel 17. eu-LISA 2022. aasta võrdlusanalüüs: töötajate ametikohad.	129
Tabel 18. eu-LISA 2022. aasta võrdlusanalüüs: välised teenuseosutajad (kohapealsed töövõtjad).	129
Tabel 19. 2022. aasta inimressursid tegevusalade kaupa.	131
Tabel 20. Süsteemide kogukulud.	132
Tabel 21. eu-LISA 2022. aasta mitme tegevuskohaga seotud otsesed kulud (<i>miljonites eurodes</i>).	133

Jooniste loetelu

Joonis 1. Reisimise kulg.....	28
Joonis 2. SIS – tehtud otsingute koguarv	30
Joonis 3. SIS – keskmine otsingute arv päevas	30
Joonis 4. SIS – keskmine päringutabamuste arv päevas.....	30
Joonis 5. SIS – talletatud hoiatusteadete koguarv	30
Joonis 6. SIS – hoiatusteadete kategooriate jaotus	30
Joonis 7. VIS – talletatud viisataotluste koguarv	34
Joonis 8. VIS – talletatud sõrmejälgede koguarv	34
Joonis 9. VIS – piirivalveoperatsioonide arv kokku	34
Joonis 10. VIS – väljastatud viisade koguarv	34
Joonis 11. VIS – piirivalveoperatsioonide arv kuus (2017–2022)	35
Joonis 12. VIS – väljastatud viisade arv kuus (2016–2021)	35
Joonis 13. VIS – tähtnumbriliste otsingute koguarv.....	35
Joonis 14. VIS – biomeetriliste otsingute koguarv	35
Joonis 15. Eurodaci andmeliikluse kogumaht	38
Joonis 16. Eurodaci andmeliiklus kategooriate kaupa 2022. aastal.....	38
Joonis 17. Varjupaigataotlejad (1. kategooria).....	38
Joonis 18. Ebaseaduslikud piiriületused (2. kategooria).....	38
Joonis 19. Seadusliku aluseta riigis viibimine (3. kategooria).....	38
Joonis 20. Riiklike õiguskaitseasutuste otsingud Eurodacis (4. kategooria)	38
Joonis 21. Europoli otsingud Eurodacis (5. kategooria)	38
Joonis 22. Justiits- ja siseküsimumuste valdkonna koostalitlusvõime arhitektuur.....	51
Joonis 23. Osalemine liikmesriikidele korraldatud eu-LISA koolitustel.....	62
Joonis 24. C1 kulukohustuste assigneeringute kasutamine (<i>miljonites eurodes</i>).....	80
Joonis 25. Kulukohustustega seotud ja eelarvestatud vahendite kasutamise suundumused aasta jooksul (<i>miljonites eurodes</i>).....	80
Joonis 26. III jaotis – kulukohustuste assigneeringute kasutamine (<i>miljonites eurodes</i>).....	80
Joonis 27. C1 maksete assigneeringute kasutamine (<i>miljonites eurodes</i>)	80
Joonis 28. Makstud ja eelarvestatud vahendite kasutamise suundumused aasta jooksul (<i>miljonites eurodes</i>)	80
Joonis 29. III jaotis – tehtud maksete assigneeringud (<i>miljonites eurodes</i>)	81
Joonis 30. Üldise maksete tegemise aja muutus kuude lõikes	81
Joonis 31. 30-päevase maksetähtaja jooksul tehtud maksed.....	81
Joonis 32. 60-päevase maksetähtaja jooksul tehtud maksed.....	81
Joonis 33. Hanketoimingute maht 2014–2022.	82

Lühendid ja akronüümid

ACFC	eu-LISA haldusnõukogu auditi-, vastavus- ja finantskomitee	EMS	keskkonnajuhtimissüsteem
AFIS	sõrmejälgede automaatse tuvastamise süsteem	ENISA	Euroopa Liidu Küberturvalisuse Amet
AG	nõuanderühm	EPMO	ameti programmi ja projektide juhtimine
ALM	rakenduse olelutsükli haldamine	ESP	Euroopa otsinguportaal
ARES	eu-LISA dokumendihaldussüsteem	ETIAS	Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteem
BCU	varukeskus	EUAA	Euroopa Liidu Varjupaigamet
BMS	biomeetrilise võrdlemise teenus	EUAN	Euroopa Liidu asutuste võrgustik
CAF	ühine hindamisraamistik	eu-LISA	Vabadusel, Turvalisusel ja Õigusel Rajaneva Ala Suuremahuliste IT-süsteemide Operatiivjuhtimise Euroopa Liidu Amet
CEAS	Euroopa ühine varjupaigasüsteem	Eurodac	Euroopa varjupaigataotlejate sõrmejälgede andmebaas
CEPOL	Euroopa Liidu Õiguskaitsekoolituse Amet	Eurojust	Euroopa Liidu Kriminaalõigusalase Koostöö Amet
CERT-EU	Euroopa Liidu institutsioonide, organite ja asutuste infoturbeintsidentidega tegelev rühm	Europol	Euroopa Liidu Õiguskaitsekoostöö Amet
CIR	ühine isikuandmete hoidla	FRA	Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet
CRRS	aruandluse ja statistika keskhoidla	Frontex	Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Amet
CSI	ühine jagatud taristu	IAC	siseauditi üksus
CSIRT	küberturbe intsidentide lahendamise üksus	IAS	siseauditi talitus
CSP	ühine jagatud platvorm	ICD	liidese juhenddokument
CU	kesküksus	ICF	sisekontrolliraamistik
DG HOME	rände ja siseasjade peadirektoraat	IKT	info- ja kommunikatsioonitehnoloogia
DPIA	andmekaitsealane mõjuhindang	ISO	Rahvusvaheline Standardiorganisatsioon
DPO	andmekaitseametnik	ITIL	IT-taristu teek
DubliNet	Dublini elektrooniline sidevõrk	ITSM	IT-teenuste haldus
EASA	Euroopa Liidu Lennundusohutusamet	IXIM	nõukogu justiits- ja siseküsimuste teabevahetuse töörühm
EAW	Euroopa vahistamismäärus	JHAAN	justiits- ja siseküsimustega tegelevate asutuste võrgustik
ECA	Euroopa Kontrollikoda	JIT	ühised uurimisrühmad
ECHA	Euroopa Kemikaaliamet	JSK	justiits- ja siseküsimused
e-CODEX	sidus andmevahetus e-õiguskeskkonnas	KPI	põhiline tulemusnäitaja
ECRIS	Euroopa karistusregistrite infosüsteem	LFS	seadusandlikule ettepanekule lisatud finantsselgitus
ECRIS RI	Euroopa karistusregistrite infosüsteemi etalonteostus	MDC	moodulandmekeskus
ECRIS-TCN	Euroopa karistusregistrite infosüsteem kolmandate riikide kodanike kohta	MID	mitme identiteedi detektor
ED	tegevdirektor	OLAF	Euroopa Pettustevastane Amet
EDPS	Euroopa Andmekaitseinspektor	PM	projektijuhtimine
EES	riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem	PPM	projektiportfelli haldamine
EMAS	keskkonnajuhtimis- ja -auditeerimissüsteem	R&D	teadus- ja arendustegevus

sBMS	ühine biomeetrilise võrdlemise teenus
SDLC	süsteemiarenduse olelusring
SEMM	Schengeni hindamis- ja järelevalvemehhanism
SIRENE	lisateabe taotlemine riiklikest kannetest
SIS	Schengeni infosüsteem
SLA	teenustaseme kokkulepe
SM9	eu-LISA IT-teenuste haldusvahend (mikrofookusteenuste juhi versioon 9)
SNE	lähetatud riiklik ekspert
SON	turbeametnike võrgustik
TCN	kolmandate riikide kodanikud
TEF	valdkonnaülene tehniline raamistik
TESTA-ng	uue põlvkonna üleeuroopaline valitsusasutuste telemaatikateenuste süsteem
TI	tehisintellekt
TOF	valdkonnaülene toimingute raamistik
WGAi	eu-LISA tehisintellekti töörühm
VIS	viisainfosüsteem

eu-LISA – Ameti lühitutvustus

Vabadusel, Turvalisusel ja Õigusel Rajaneva Ala Suuremahuliste IT-süsteemide Operatiivjuhtimise Euroopa Liidu Amet (edaspidi „eu-LISA“ või „amet“) vastutab ELi suuremahuliste IT-süsteemide toimimise ja pideva arendamise eest justiits- ja siseküsimuste valdkonnas¹. Alates tegevuse alustamisest 2012. aastal on amet muutunud väikesest tehnilisest asutusest Schengeni ala nn digisüdameks, aidates kaasa mitmesuguste justiits- ja siseküsimuste poliitikate rakendamisele alates viisa-, rände- ja varjupaigapoliitikast kuni sisejulgeoleku ja õiguseni. eu-LISA ülesanne on hõlbustada tõhusat teabevahetust asjaomaste asutuste vahel kogu Euroopas, et tagada ELi välispiiride õigeaegne andmepõhine haldamine, pakkudes samal ajal rahvusvahelistele reisijatele turvalist ja tõrgeteta kogemust.

Ameti peamine prioriteet on tagada ELi justiits- ja siseküsimuste valdkonna infosüsteemide tõhus, turvaline ja katkematu toimimine kooskõlas õiguslike aluste ja vastavate teenustaseme kokkulepetega ning kohaldatavate andmekaitse- ja turvanõuetega. Nende infosüsteemide pidev kättesaadavus on oluline ELi sisejulgeoleku tagamiseks, kindlustades samas ELi kodanikele ja elanikele liikumisvabaduse. eu-LISA haldab praegu kolme järgmist justiits- ja siseküsimuste valdkonna põhisüsteemi, mis tagavad Schengeni ala tõhusa toimimise:

- **Schengeni infosüsteem (SIS)**²;
- **viisainfosüsteem (VIS)** (VIS)³
- ja **Euroopa varjupaigataotlejate sõrmejälgede andmebaas (Eurodac)**⁴.

ELi välispiiride haldamise edasiseks ühtlustamiseks ja Schengeni ala sisejulgeoleku parandamiseks arendab eu-LISA praegu koos justiits- ja siseküsimuste valdkonna uue koostalitlusvõime arhitektuuriga järgmisi uusi IT-süsteeme:

- **riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem (EES)**⁵;
- **Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteem (ETIAS)**⁶;
- **kolmandate riikide kodanike ja kodakondsuseta isikute Euroopa karistusregistrite infosüsteem (ECRIS-TCN)**⁷
- ning **koostalitlusvõime komponendid**: sBMS, CIR, ESP, MID ja CRRS⁸.

2022. aastal alustas eu-LISA ettevalmistusi ka **e-CODEXi** (sidus andmevahetus e-õiguskeskkonnas) operatiivjuhtimise ülevõtmiseks⁹. See süsteem hõlbustab õigusasutuste vahelist turvalist teabevahetust piiriülestes tsiviil- ja kriminaalmenetlustes. Sellega tugevdab amet jätkuvalt oma panust ELi õigusvaldkonda ja Euroopa Komisjoni algatusse õigusemõistmise digiteerimiseks.

Et tagada oma peamistele sidusrühmadele – komisjonile, liikmesriikidele ja muudele ELi asutustele – tiptasemel eksperditeadmised, jälgib eu-LISA aktiivselt **teadusuuringute ja innovatsiooni** uusimaid arenguid, et teha kindlaks ja testida uusi tehnoloogilisi lahendusi, et veelgi suurendada ameti tegevuse tõhusust ja edendada digiüleminekut justiits- ja siseküsimuste valdkonnas. Lisaks pakub eu-LISA kõigile süsteemi lõppkasutajatele kvaliteetseid teenuseid, sealhulgas ööpäevaringset tuge ja kasutajate koolitust.

Amet jääb kogu tegevuse vältel **läbipaistvaks ja vastutavaks** oma sidusrühmade ja ELi kodanike ees, säilitades niiviisi oma hea maine ja nähtavuse.

¹ Määrus (EL) 2018/1726 (ELT L 295, 21.11.2018, lk 99–137).

² Määrused (EL) 2018/1860, (EL) 2018/1861 ja (EL) 2018/1862 (ELT L 312, 7.12.2018, lk 1–106).

³ Määrus (EÜ) nr 767/2008 (ELT L 218, 13.8.2008, lk 60–81), nõukogu otsus 2004/512/EÜ (ELT L 213, 15.6.2004, lk 5–7), nõukogu otsus 2008/633/JSK (ELT L 218, 13.8.2008, lk 129–136).

⁴ Määrus (EL) nr 603/2013 (ELT L 180, 29.6.2013, lk 1–30), määrus (EL) nr 604/2013 (ELT L 180, 29.6.2013, lk 31–59), määrus (EÜ) nr 1560/2003 (ELT L 222, 5.9.2003, lk 3–23).

⁵ Määrus (EL) 2017/2226 (ELT L 327, 9.12.2017, lk 20–82).

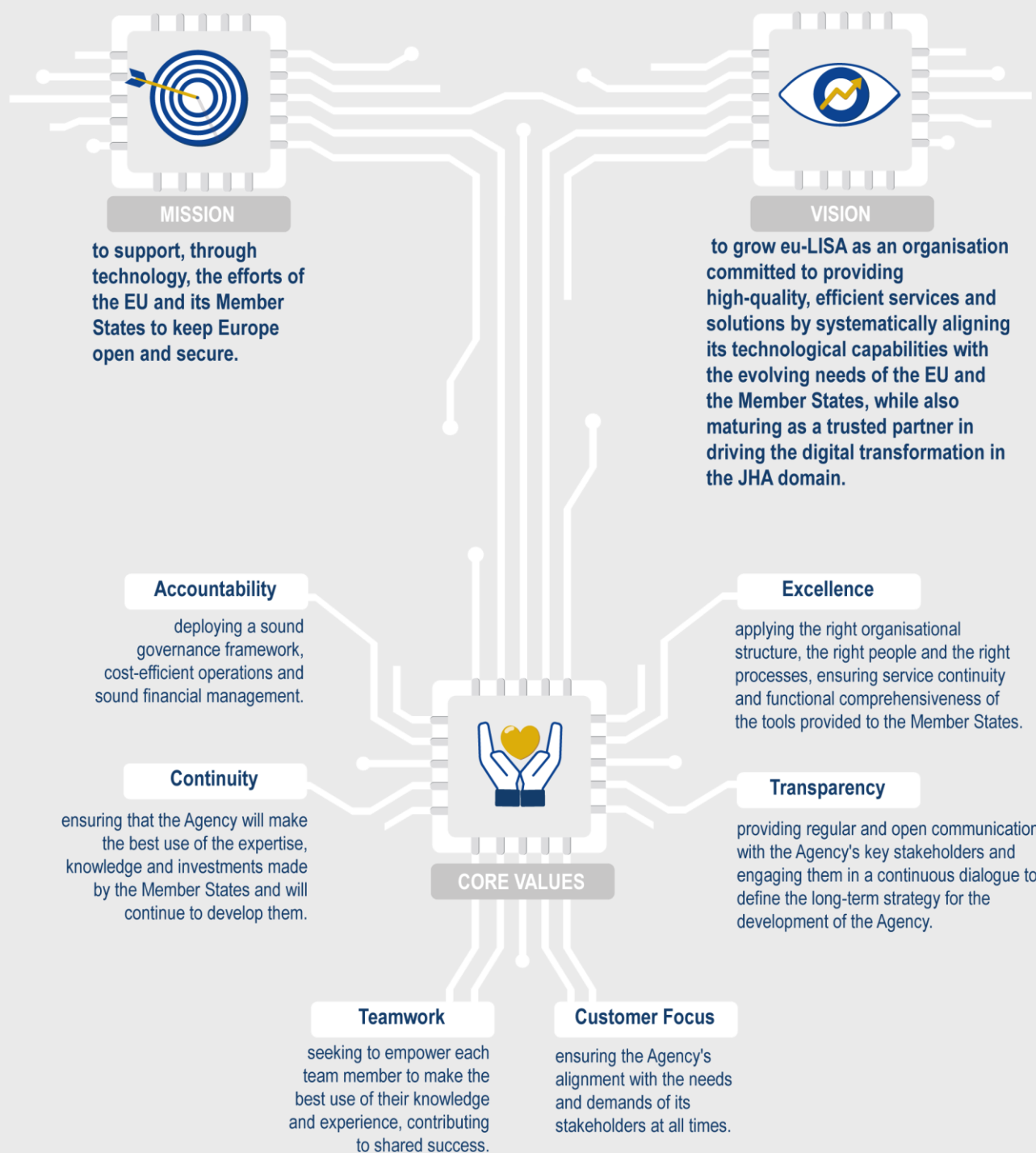
⁶ Määrus (EL) 2018/1240 (ELT L 236, 19.9.2018, lk 1–71) ja määrus (EL) 2018/1241 (ELT L 236, 19.9.2018, lk 1–73).

⁷ Määrus (EL) 2019/816 (ELT L 135, 22.5.2019, lk 1–26).

⁸ Määrused (EL) 2019/817 ja (EL) 2019/818 (ELT L 135, 22.5.2019, lk 27–135).

⁹ Määrus (EL) 2022/850 (ELT L 150, 1.6.2022, lk 1–19).

Missioon, visioon ja põhiväärtused

HEADQUARTERS
Tallinn, Estonia

TECHNICAL SITE
Strasbourg, France

LIAISON OFFICE
Brussels, Belgium

TECHNICAL BACK-UP SITE
St Johan im Pongau, Austria

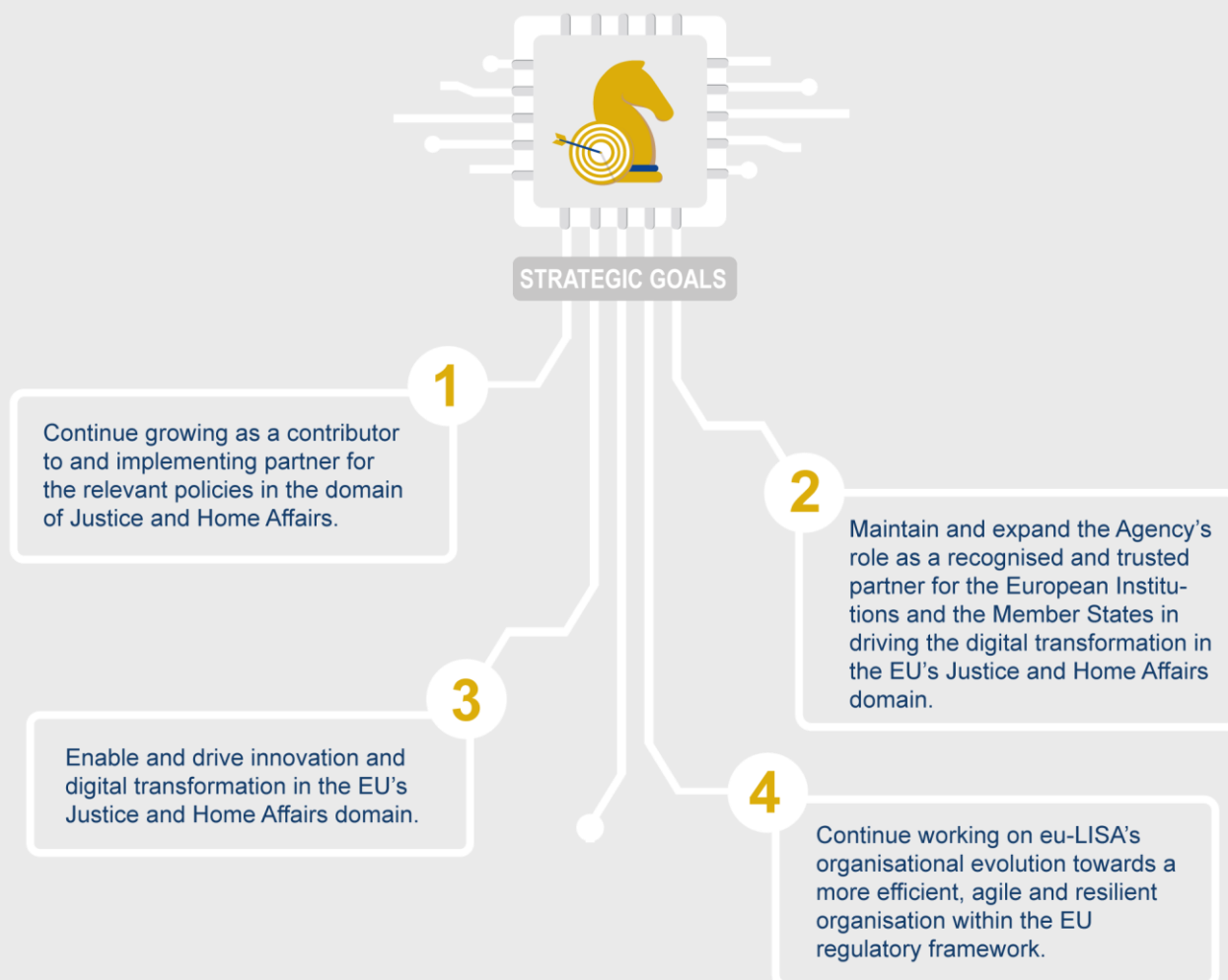
TÖLGE lk 9

MISSION	MISSIOON
<i>to support, through advanced technology, the efforts of the EU and its Member States to keep Europe open and secure</i>	<i>Toetada kõrgtehnoloogia abil ELi ja selle liikmesriikide jõupingutusi Euroopa avatud ja turvalisena hoidmiseks</i>
VISION	VISIOON
<i>to grow eu-LISA as an organisation committed to providing high-quality, efficient services and solutions by systematically aligning its technological capabilities with the evolving needs of the EU and the Member States, while also maturing as a trusted partner in driving the digital transformation in the JHA domain.</i>	<i>Arendada eu-LISA-t organisatsioonina, kes on pühendunud kvaliteetsete ja tõhusate teenuste ning lahenduste pakkumisele, kooskõlastades süstemaatiliselt oma tehnoloogilist suutlikkust ELi ja liikmesriikide muutuvate vajadustega ning olles samal ajal usaldusväärne partner digiülemineku juhtimisel justiits- ja siseküsimuste valdkonnas.</i>
CORE VALUES	PÕHIVÄÄRTUSED
Accountability	Vastutus
<i>deploying a sound governance framework, cost-efficient operations and sound financial management.</i>	<i>Usaldusväärse juhtimisraamistiku, kulutõhusa tegevuse ja kindla finantsjuhtimise rakendamine.</i>
Continuity	Järgepidevus
<i>ensuring that the Agency will make the best use of the expertise, knowledge and investments made by the Member States and will continue to develop them.</i>	<i>Tagamine, et amet kasutab asjatundlikkust, teadmisi ja liikmesriikide investeeringuid parimal viisil ning jätkab nende arendamist.</i>
Teamwork	Rühmatöö
<i>seeking to empower each team member to make the best use of their knowledge and experience, contributing to shared success.</i>	<i>Iga meeskonnaliikme võimestamine kasutama oma teadmisi ja kogemusi parimal viisil ühise edu nimel.</i>
Customer focus	Kliendikesksus
<i>ensuring the Agency's alignment with the needs and demands of its stakeholders at all times.</i>	<i>Tagamine, et amet vastab igal ajal oma sidusrühmade vajadustele ja nõudmistele.</i>
Excellence	Tiipitase
<i>applying the right organisational structure, the right people and the right processes, ensuring service continuity and functional comprehensiveness of the tools provided to the Member States.</i>	<i>Teenuse katkematus ja liikmesriikidele pakutavate vahendite funktsionaalse terviklikkuse tagamine organisatsiooni õige struktuuri ning õigete inimeste ja protsesside abil.</i>
Transparency	Läbipaistvus
<i>providing regular and open communication with the Agency's key stakeholders and engaging them in a continuous dialogue to define the long-term strategy for the development of the Agency.</i>	<i>Korrapärase ja avatud suhtlemise tagamine ameti peamiste sidusrühmadega ning nende kaasamine pidevasse dialoogi ameti pikaajalise arengustrateegia sõnastamiseks.</i>
LOCATIONS	TEGEVUSKOHAD
HEADQUARTERS	PEAKORTER
<i>Tallinn, Estonia</i>	<i>Tallinn, Eesti</i>
TECHNICAL SITE	TEHNILINE KESKUS
<i>Strasbourg, France</i>	<i>Strasbourg, Prantsusmaa</i>
LIAISON OFFICE	KONTAKTBÜROO
<i>Brussels, Belgium</i>	<i>Brüssel, Belgia</i>
TECHNICAL BACK-UP SITE	TEHNILINE VARUKESKUS
<i>St Johan im Pognau, Austria</i>	<i>St Johan im Pognau, Austria</i>

Pikaajaline strateegia

Ameti **pikaajalises strateegias 2021–2027**¹⁰ esitatud strateegilised eesmärgid toetavad eu-LISA põhiülesannet pakkuda tipptasemel tehnoloogilisi lahendusi ning jätkata ELi justiits- ja siseküsimuste valdkonna digiteerimist, et toetada sidusrühmi nende püüdlustes **hoida Euroopa avatud ja turvalisena**.

Oma pikaajalise ja iga-aastase tegevuse suunamiseks on amet seadnud järgmised neli strateegilist eesmärki:

¹⁰ eu-LISA strateegia 2021–2027, mille haldusnõukogu võttis vastu 2021. aasta novembris.

TÖLGE lk 11

STRATEGIC GOALS	STRATEEGILISED EESMÄRGID
1: Continue growing as a contributor to and implementing partner for the relevant policies in the domain of Justice and Home Affairs.	1. Jätkata arenemist ELi justiits- ja siseküsimuste valdkonna asjakohaste poliitikate toetaja ja rakenduspartnerina.
2: Maintain and expand the Agency's role as a recognised and trusted partner for the European institutions and the Member States in driving the digital transformation in the EU's Justice and Home Affairs domain.	2. Säilitada ja laiendada ameti rolli Euroopa institutsioonide ja liikmesriikide tunnustatud ning usaldusväärse partnerina digiülemineku edendamisel justiits- ja siseküsimuste valdkonnas.
3: Enable and drive innovation and digital transformation in the EU's Justice and Home Affairs domain.	3. Võimaldada ja edendada innovatsiooni ning digiüleminekut ELi justiits- ja siseküsimuste valdkonnas.
4: Continue working on eu-LISA's organisational evolution towards a more efficient, agile and resilient organisation within the EU regulatory framework.	4. Jätkata tööd eu-LISA organisatsioonilise arengu nimel, et muuta organisatsioon ELi õigusraamistikus tõhusamaks, paindlikumaks ja vastupanuvõimelisemaks.

eu-LISA hallatavad justiits- ja siseküsimuste valdkonna infosüsteemid

Süsteemi eesmärk	Kasutuselevõtt	Olek	2022. aastal talletatud andmed	2022. aastal tehtud toimingud
Varjupaiga-, rände- ja piiriküsimused				
Eurodac (Euroopa varjupaigataotlejate sõrmejälgede andmebaas)				
Eurodac on ELi digitaliseeritud sõrmejälgede andmebaas varjupaigataotlejate haldamiseks Dublini määruse alusel. Süsteem aitab määrata vastutava liikmesriigi, tehes kindlaks, kas taotleja on varem taotlenud varjupaika mõnes teises ELi liikmesriigis. Et võidelda tulemuslikumalt ebaseadusliku rände vastu, kavatses eu-LISA süsteemi oluliselt edasi arendada, võttes kasutusele uued funktsioonid ja kujundades ümber kesksüsteemi.	2003 eu-LISA haldab alates 2013. aasta juunist	 Kasutusel	6,5 miljonit sõrmejäljekomplekti	1 481 815
ELi sisejulgeoleku- ja piiriküsimused				
SIS Schengeni infosüsteem				
SIS on suurim teabejagamissüsteem välispiiride haldamiseks ja Schengeni ala sisejulgeoleku tagamiseks. SIS hõlbustab teabevahetust tagaotsitavate või teadmata kadunud isikute või esemete kohta ning annab pädevatele asutustele juhiseid, mida teha, kui isikud või esemed on leitud. See on hindamatu vahend piiriülese kuritegevuse ja terrorismi vastu võitlemisel.	1995 eu-LISA haldab alates 2013. aasta maist	 Kasutusel	87 miljonit hoiatusteadet	12,7 miljardit tehtud otsingut
Schengeni ala, piiri- ja viisaküsimused				
VIS Viisainfosüsteem				
Schengeni arhitektuuri ühe põhielemendina hõlbustab VIS Schengeni alale reisivate või seda läbivate kolmandate riikide kodanike viisataotluste menetlemist ja lühiajaliste viisade haldamist. Sellega toetatakse ELi ühise viisapoliitika rakendamist ja edendatakse võitlust viisapettustega, aidates tuvastada isikuid, kes ei vasta riigis viibimise või riiki sisenemise tingimustele.	2011 eu-LISA haldab alates 2012. aasta detsembrist	 Kasutusel	56,7 miljonit viisataotlust 51,5 miljonit sõrmejäljekomplekti 56,7 miljonit näokujutist	152 miljonit
EES Riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem				
EESI eesmärk on lihtsustada piirikontrollimenetlusi, asendades passide tembeldamise kõigi Schengeni alale sisenevate ja sealt lahkuvate kolmandate riikide kodanike elektroonilise registreerimisega. EESI kasutuselevõtt võimaldab lubatud viibimisaja paremat järelevalvet ja võimalike viibimisaja ületajate tuvastamist, aidates niiviisi vältida ebaseaduslikku rännet ja tugevdada sisejulgeolekut ning toetada samal ajal võitlust organiseeritud kuritegevuse ja terrorismi vastu.	2024	 Arendamisel		
ETIAS Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteem				
ETIAS on veebipõhine reisilubade süsteem viisanõudest vabastatud kolmandate riikide kodanikele, kes reisivad 30 Euroopa riiki. See reisieelse taustakontrolli süsteem võrdleb kõigi justiits- ja siseküsimuste süsteemide ning Interpoli andmebaaside teavet, et teha eelnevalt kindlaks	2025	 Arendamisel		

Süsteemi eesmärk	Kasutuselevõtt	Olek	2022. aastal talletatud andmed	2022. aastal tehtud toimingud
------------------	----------------	------	--------------------------------	-------------------------------

võimalik julgeoleku või ebaseadusliku rände risk või suur epideemiaoht, mis võib anda alust Schengeni alale sisenemise keelamiseks. ETIASe lubasid kontrollivad enne transpordivahendisse lubamist lennu-, mere- ja maismaaettevõtjad ning Schengeni piiridel ka piirivalveametnikud.

Õiguslane koostöö

ECRIS RI | Euroopa karistusregistrite infosüsteem – etalonteostus

Euroopa karistusregistrite infosüsteem (ECRIS) on detsentraliseeritud süsteem, mis võimaldab liikmesriikidel vahetada karistusregistrite andmeid ELi kodanike ja teiste riikide kodanike kohta. ECRIS etalonteostus pakub integratsiooniliidest liikmesriikide karistusregistritega ühendumiseks.

2012
eu-LISA
haldab alates
2020. aasta
aprillist

Kasutusel

Ei kohaldata

Ei
kohaldata

ECRIS-TCN | Euroopa karistusregistrite infosüsteem kolmandate riikide kodanike kohta

ECRIS-TCN, esimene eu-LISA poolt ELi õigusvaldkonna jaoks väljatöötatud IT-süsteem, hõlbustab kolmandate riikide kodanike ja kodakondsusega isikute karistusregistrite andmete elektroonilist vahetamist. See toetab kohtulahendite ja -otsuste vastastikuse tunnustamise põhimõtet Euroopas.

2025

Arendamisel

Ei kohaldata

Ei
kohaldata

e-CODEX | sidus andmevahetus e-õiguskeskkonnas

e-CODEX on sideplatvorm, mis hõlbustab elektroonilise sisu turvalist edastamist õigusasutuste ja õigusala töötajate vahel piiriülestes kohtumenetlustes, tagades kodanikele ja ettevõtjatele kogu Euroopas tõhusama kohtumenetluse. 2022. aastal usaldas EL e-CODEXi süsteemi arendamise ja hoolduse eu-LISA-le – see on oluline samm ameti panuse suurendamisel ELi õigusvaldkonna digiüleminekus.

2013
Üleandmine
eu-LISA-le on
kavas
2023. aasta
juuli-
detsember

Kasutusel

Ei kohaldata

Ei
kohaldata

Uus koostalitlusvõime arhitektuur

Koostalitlusvõime on omavahel ühendatud süsteemide suutlikkus jagada andmeid ja vahetada teavet, tagades asjaomastele asutustele lihtsustatud juurdepääsu terviklikule teabele.

Justiits- ja siseküsimuste valdkonna süsteemide üldine koostalitlusvõime tagatakse järgmiste komponentide integreerimise kaudu, mis hõlbustavad volitatud otsinguid ja teabevahetust:

- **Euroopa otsinguportaal (ESP)** – ühtne otsinguaken kiirete otsingute tegemiseks kõigis eu-LISA hallatavates justiits- ja siseküsimuste süsteemides;
- **ühine biomeetrilise võrdlemise teenus (sBMS)** biomeetriliste andmete ristvõrdlemiseks kõikide justiits- ja siseküsimuste süsteemide vahel;
- **ühine isikuandmete hoidla (CIR)** kolmandate riikide kodanike õigeks tuvastamiseks (biograafilised ja biomeetrilised andmed);
- **mitme identiteedi detektor (MID)** mitme identiteedi tuvastamiseks ja identiteedipettuste vastu võitlemiseks ning
- **aruandluse ja statistika keskhoidla (CRRS)** süsteemiüleste koondaruannete koostamiseks.

2026

Arendamisel

Haldusnõukogu analüüs ja hinnang

eu-LISA haldusnõukogu on analüüsinud ja hinnanud ameti esitatud iga-aastast konsolideeritud tegevusaruannet eu-LISA 2022. aasta saavutuste ja tulemuste kohta.

Haldusnõukogu rõhutab eu-LISA olulist rolli Schengeni ala tõhusa toimimise ja vastupanuvõime tagamisel ning selle hindamatut panust ELi poliitika edukasse rakendamisse piirikontrolli, viisade, rände ja varjupaiga, e-õiguskeskkonna, digiülemineku ja küberturvalisuse valdkonnas.

Haldusnõukogu:

- tunnustab eu-LISA jõupingutusi, et saavutada 2022. aasta eesmärgid, mis on sätestatud ameti asutamismääruses ja 2022.–2024. aasta ühtses programmdokumendis esitatud iga-aastases tööprogrammis;
- tänab ametit jätkuvate jõupingutuste ja heade tulemuste eest, mis saavutati ameti hallatavate ELi justiits- ja siseküsimuste valdkonna infosüsteemide stabiilse ja katkematu kättesaadavuse tagamisel ning Schengeni ala tõhusa toimimise võimaldamisel;
- tunnustab ameti poolt 2022. aastal liikmesriikidele ja Euroopa Komisjonile pakutud toetuse kvaliteeti ja õigeaegsust;
- võtab teadmiseks, et 2022. aasta oli arendatavate süsteemide jaoks äärmiselt keeruline, sest amet töötas samal ajal paljude omavahel seotud tegevustega, et vastata sidusrühmade suurtele ootustele, samal ajal kui tegevuse maht ja keerukus jätkuvalt laienesid;
- märgib, et eu-LISA püüdis teha edusamme justiits- ja siseküsimuste valdkonna uute IT-süsteemide (EES, ETIAS, ECRIS-TCN ja uuesti sõnastatud SIS) väljatöötamisel ja kasutuselevõtul koos uue koostalitlusvõime arhitektuuriga, ning tunnustab, et tarneahela häirete pärssiv mõju koos allhanke korras edasiantud tegevusega seotud raskustega takistas esialgsetest rakenduskavadest kinnipidamist;
- innustab ametit suurendama oma eelarve haldamise ja sisekontrollisüsteemide tõhusust ning tulemuslikkust, eelkõige täiustades lepingute ja tarnijate haldamise protsessi ning rakendades pikaajalisi auditisoovitusi niipea kui võimalik, ning väljendab rahulolu eu-LISA üldise juhtimisega kogu 2022. aasta jooksul.

Haldusnõukogu usub, et aruanne annab piisava kindluse, et hoolimata paljudest probleemidest, mis takistavad rangetest rakendamiskavadest kinnipidamist, **kasutas eu-LISA oma volituste täitmiseks süstemaatilist ja järjepidevat lähenemisviisi** ning kasutas rahalisi ja inimressurse kooskõlas eesmärkidega, mis on sätestatud eu-LISA 2022.–2024. aasta ühtses programmdokumendis esitatud iga-aastases tööprogrammis

Haldusnõukogu, võttes arvesse käesolevas aruandes esitatud teavet,

- rõhutab **märkimisväärset survet eu-LISA keerukate projektidega tegelevatele töötajatele** ja toonitab, et ametit tuleb veelgi tugevdada täiendavate inimressurssidega nii operatiivsete kui ka horisontaalsete ja organisatsiooniüleste ülesannete täitmiseks ning vähendada vabade ametikohtade määra, et täita ametile programmitöö perioodil 2021–2027 usaldatud ülesandeid;
- rõhutab lisaks, et eu-LISA peab vähendama põhiülesannete täitmisel sõltuvust välistöövõtjatest, tagades samas nõuete täitmise kõrge taseme;
- **toetab ameti jätkuvaid jõupingutusi** oma volituste ja uute algatuste, nimelt EESi, ETIASe, ECRIS-TCNi ja koostalitlusvõime arhitektuuri rakendamisel, et tagada nende tõrgeteta käivitamine;
- tunnustab, et ameti töö kesktasandil ja liikmesriikide töö riiklikul tasandil on **omavahel seotud**, ning kutsub eu-LISA-t üles jätkama tihedat ja tõhusat koostööd sidusrühmade ja Euroopa Komisjoniga, et tagada uute süsteemide edukas rakendamine; tunnustab **eu-LISA suutlikkuse suurendamise programmi tähtsust**, et tagada andmekeskuse piisav läbilaskevõime nii uute kui ka olemasolevate

IT-süsteemide tõhusaks ja kestlikuks kasutuselevõtuks ja haldamiseks, tagades samal ajal jätkuvalt kõigi ameti pädevusse kuuluvate süsteemide katkematu kättesaadavuse ja õigeaegse arendamise.

Haldusnõukogu avaldab tänu ameti endisele tegevdirektorile Krum Garkovile, ajutisele tegevdirektorile Luca Tagliarettile ning eu-LISA juhtkonnale ja kogu personalile nende vankumatu pühendumuse ja jõupingutuste eest selle äärmiselt keerulise aasta jooksul.

Zsolt Szolnoki

haldusnõukogu esimees

Tegevdirektori eessõna

Visioon, jõupingutused ja ohverdused, mida on vaja ühiste väärtustega ühendatud Euroopa ülesehitamiseks, ja sellest tulenevad võimalused on selgemini esile kerkinud seoses viimaste aastate probleemidega alates finantskriisist ja pandeemiast ning lõpetades Ukrainas toimuva sõjaga. Keerulised ajad ja kriisid rõhutavad rohkem kui kunagi varem solidaarsuse, vastutuse ja ühtsuse tähtsust. Need väärtused on Euroopa Liidu tugevuse alus ja mootor, andes liidule jõudu rasketest aegadest üle saada ja liikuda parema tuleviku poole kõigi jaoks, olgu need ELi kodanikud või inimesed, kes jagavad meie väärtusi.

Selles kontekstis on eu-LISA-l oluline roll miljonite elu positiivsel mõjutamisel. Meie missiooni keskmeks on eesmärk teenida Euroopa kodanikke. Teeme seda, aidates hoida Euroopat turvalisena, kaitstuna ja avatuna. Aitame kaasa parema Euroopa ülesehitamisele koos oma sidusrühmadega ELi institutsioonides, liikmesriikides ja muudes asutustes ning laia partnervõrgustiku kaudu. Aitame oma sidusrühmi, pakkudes tiptasemel digivahendeid ja -tehnoloogiaid, mis teenivad kodanike huve, kaitstes samal ajal nende eraelu puutumatust ja isikuandmeid. Meie töö tulemused on lahutamatu seotud ohutu ja turvalise igapäevaelu tagamisega Euroopa kodanike ja Schengeni ala külastajate jaoks. Oleme eu-LISAs uhked, et saame nende eesmärkide saavutamisele kaasa aidata.

2022. aastal tähistas eu-LISA 10. juubelit, mis andis võimaluse hinnata kõiki ameti varasemaid ja praeguseid saavutusi, vahe-eesmärke ja olulisi sündmusi teekonnal väikesest tehnilisest asutusest Schengeni nn digisüdameni ning ameti rolli Euroopa sisejulgeoleku põhivaldkondades. Ameti missioon ja väärtused – Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide tugevdamine, et hoida Euroopat avatud ja turvalisena ning täita tehnoloogia abil kodanike vajadusi – on olulised ja juurdunud ameti töörühmade viimasel kümnendil tehtud raskesse töösse ja pühendumisse.

Pidevalt arenev õigusraamistik, poliitilise ja tegevuskeskkonna muutused, samaaegsete ja omavahel seotud tegevuste suur hulk ning ameti sidusrühmade suured ootused muutsid 2022. aasta äärmiselt keeruliseks. Et ameti tegevuse maht ja keerukus suurenesid jätkuvalt, pani 2022. aasta proovile meie vastupanuvõime ja suutlikkuse tagada hallatavate süsteemide katkematu kättesaadavus ja Schengeni ala tavapärane toimimine.

Lisaks õnnestus ametil koos liikmesriikide ja Euroopa Komisjoniga teha aasta jooksul palju tööd ELi justiits- ja siseküsimuste valdkonna infosüsteemide koostalitlusvõime komponentide ning eu-LISA-le usaldatud uute süsteemide (EES, ETIAS ja ECRIS-TCN) arendamisel. Uued süsteemid ja infoarhitektuur on ühtlasi kõige keerukam ja katsumusterohkem ümberkujundusprogrammi, mille ELi piirihalduse ja sisejulgeoleku ametid on käivitanud. Tarneahelast tingitud häired ja mõne ameti töövõtja raskused tihedate rakendamisgraafikute järgimisel tõid kaasa viivitusi, mistõttu tuli algsed kavad läbi vaadata ja neid muuta. Amet tegi kõik endast oleneva, et hoida töötempot ja tagada uue infoarhitektuuri õigeaegne rakendamine.

Sellega seoses püüdis eu-LISA olla liikmesriikidele ja ELi institutsioonidele usaldusväärne ja võimekas partner. Samuti arendas amet edasi ja suurendas oma panust ELi justiits- ja siseküsimuste valdkonna asjakohaste poliitikasuundade edukas rakendamises. Kuigi seni keskendusime peamiselt piirihalduse ja sisejulgeolekusüsteemide digitaliseerimisele ja koostalitlusvõimele, jätkas amet 2022. aastal oma rolli laiendamist ELi õigusvaldkonnas, alustades ettevalmistusi e-CODEXi süsteemi ülevõtmiseks. e-CODEX on üks ELi õigusvaldkonna üldise digitaalse ökosüsteemi strateegilisi alustalasid ning suurendab Euroopa õigusalustuste tõhusust, tagades samas kodanikele ja ettevõtjatele kogu ELis parema juurdepääsu õigusemõistmisele.

Lisaks esimese kümnendi juubelile tähistas amet sel aastal ka üleminekute aastat. Tahaksin tänada Luca Tagliaretti ajutise tegevdirektorina tehtud töö eest. Samuti soovin tänada kogu juhtkonda ja kõiki eu-LISA töörühmi, kes jätkasid sel perioodil ameti eesmärkide saavutamist.

Ootan huviga koostööd kõigi eu-LISA töörühmade, sidusrühmade ja partneritega, et olla meile usaldatud suurte ülesannete täitmisel üheskoos edukad.

Agnès Diallo
tegevdirektor

Kommenteeritud kokkuvõte

The European Union Agency for the Operational Management of Large-Scale IT Systems in the Area of Freedom, Security and Justice (eu-LISA) was established in 2011 as a technical agency to take over the management of three existing IT systems for the Schengen area. Over the past decade, it has grown into the 'digital heart' of Schengen, serving as one of the guarantors of its safety and security, while also ensuring one of the fundamental rights of EU citizens - the freedom of movement.

Since commencing operation in 2012, eu-LISA has evolved into a key contributor to the ongoing digital transformation of the EU's domain of justice and home affairs (JHA). The Agency's overall performance in the 2022 demonstrated that eu-LISA remains a reliable and committed partner for the European institutions and Member States in the process of implementing relevant JHA policies, while also ensuring the safety and integrity of the technologies deployed.

2022 Annual Priorities

1 Stable and uninterrupted operations and services of core business systems: SIS, VIS, Eurodac.

2 Progress with the implementation of new initiatives (i.e., EES, ETIAS, Interoperability, ECRIS-TCN, Revised VIS, Eurodac Recast) in accordance with established roadmaps.

3 Progress with the second extension of the Agency's operational site in Strasbourg (renamed to 'Capacity Increase Programme').

4 Further strengthening of the Agency's internal control system, with particular emphasis on quality management, as well as contract and vendor management.

5 Further developing and improving eu-LISA's programme and portfolio management capability.

The annual activity report for 2022 reflects the Agency's progress with the implementation of a number of highly challenging and critical tasks with an increasingly complex operational environment.

TÖLGE lk 19

<i>Executive summary</i>	<i>Kommenteeritud kokkuvõte</i>
<i>The European Union Agency for the Operational Management of Large-Scale IT Systems in the area of Freedom, Security and Justice (eu-LISA) was established in 2011 as a technical agency to take over the management of three existing IT systems for the Schengen area. Over the past decade, it has grown into the 'digital heart' of Schengen, serving as one of the guarantors of its safety and security, while also ensuring one of the fundamental rights of EU citizens – the freedom of movement.</i>	<i>Vabadusel, Turvalisusel ja Õigusel Rajaneva Ala Suuremahuliste IT-süsteemide Operatiivjuhtimise Euroopa Liidu Amet (eu-LISA) asutati 2011. aastal tehnilise asutuse eesmärgiga võtta üle Schengeni ala kolme olemasoleva IT-süsteemi haldamine. Viimase kümnendi jooksul on see arenenud Schengeni nn digisüdameks, mis on üks Schengeni ala turvalisuse ja julgeoleku tagajaid, kindlustades ka ELi kodanike ühe põhiõiguse – liikumisvabaduse.</i>
<i>Since commencing operation in 2012, eu-LISA has evolved into a key contributor to the ongoing digital transformation of the EU's domain of justice and home affairs (JHA). The Agency's overall performance in 2022 demonstrated that eu-LISA remains a reliable and committed partner for the European institutions and Member States in the process of implementing relevant JHA policies, while also ensuring the safety and integrity of the technologies deployed.</i>	<i>Alates tegevuse alustamisest 2012. aastal on eu-LISAst saanud ELi justiits- ja siseküsimuste valdkonna käimasoleva digiülemineku peamine edasiviija. Ameti üldine tulemuslikkus 2022. aastal näitas, et eu-LISA on Euroopa institutsioonidele ja liikmesriikidele endiselt usaldusväärne ja pühendunud partner asjakohaste justiits- ja siseküsimusi käsitlevate poliitikate rakendamisel, tagades ühtlasi kasutusele võetud tehnoloogiate ohutuse ja terviklikkuse.</i>
2022 annual priorities:	2022. aasta prioriteetid:
<i>1. Stable and uninterrupted operations and services of core business systems: SIS, VIS, Eurodac.</i>	<i>1. Põhitegevussüsteemide ja teenuste stabiilne ja katkematu toimimine – SIS, VIS, Eurodac.</i>
<i>2. Progress with the implementation of new initiatives (i.e., EES, ETIAS, ECRIS-TCN, Interoperability, Revised VIS, Eurodac Recast) in accordance with established roadmaps.</i>	<i>2. Uute algatuste (st EESi, ETIASe, ECRIS-TCNi, koostalitlusvõime, muudetud VISi määruse, uuesti sõnastatud Eurodaci määruse) jätkuv rakendamise vastavalt kehtestatud tegevuskavadele.</i>
<i>3. Progress with the second extension of the Agency's operational site in Strasbourg (renamed to 'Capacity Increase Programme').</i>	<i>3. Ameti Strasbourgis asuva tegevuskoha teise laienduse jätkamine (nimetati ümber suutlikkuse suurendamise programmiks).</i>
<i>4. Further strengthening of the Agency's internal control system, with particular emphasis on quality management, as well as contract and vendor management.</i>	<i>4. Ameti sisekontrollisüsteemi edasine tugevdamine, pöörates erilist tähelepanu kvaliteedijuhtimisele ning lepingute ja pakujate haldamisele.</i>
<i>5. Further developing and improving eu-LISA's programme and portfolio management capability.</i>	<i>5. eu-LISA programmi- ja portfelli halduse suutlikkuse edasine arendamine ja parandamine.</i>
<i>The annual activity report for 2022 reflects the Agency's progress with the implementation of a number of highly challenging and critical tasks within an increasingly complex operational environment.</i>	<i>2022. aasta tegevusaruanne kajastab ameti edusamme mitme palju pingutusi nõudva ja kriitilise tähtsusega ülesande täitmisel üha keerulisemaks muutuv tegevuskeskkonnas.</i>

Aasta saavutused

➤ **Prioriteet 1. Põhitegevussüsteemide ja teenuste stabiilne ja katkematu toimimine – SIS, VIS, Eurodac**

1.

PRIORITEET

2022. aastal jätkas amet järgmiste ELi justiits- ja siseküsimuste põhisüsteemide stabiilse toimimise tagamist: Schengeni infosüsteem (SIS), sh sõrmejälgede automaatse tuvastamise süsteem (AFIS), viisainfosüsteem (VIS) ja Euroopa varjupaigataotlejate sõrmejälgede andmebaas (Eurodac). Süsteemide pideva kättesaadavuse tagamiseks jätkas amet ka neid toetava taristu, võrkude ja teenuste tõhusat operatiivjuhtimist, mida täiendavad ööpäevaringsed tugiteenused süsteemi lõppkasutajatele.

Välja arvatud mõni intsident, mis põhjustas lühiajalist kättesaamatust ja viivitusi, vastasid kõik süsteemid teenustaseme kokkulepetele: SISi kättesaadavus oli 99,94%, VISi kättesaadavus 99,69% ja Eurodaci kättesaadavus 99,88%. SISi ja VISi puhul olid intsidendid seotud uute versioonide kasutuselevõttuga, samas kui muud intsidendid olid tingitud välisteguritest, nt TESTA-ng võrgus toimunud intsident, mis mõjutas SISi ja Eurodaci toimimist.

Pärast COVID-19 põhjustatud langust on süsteemide kasutamise määr kiiresti taastumas, kusjuures nii SISi kui ka VISi puhul on kasv üle 80% ning Eurodac ei jää sellele 73%ga palju alla. Kui SIS ja Eurodac on suutnud varasemaid iga-aastaseid tulemusi ületada, siis VISi kasutamine jääb alla pandeemiaeelset taset:

- **SISi otsingud: 12,7 miljardit** (82% rohkem kui 2021. aastal, pandeemiaeelne lähtetase: 6,64 miljardit),
- **VISi toimingud: 152 miljonit** (88% rohkem kui 2021. aastal, pandeemiaeelne lähtetase: 294 miljonit),
- **Eurodac-süsteemi tehingud: 1,4 miljonit** (73% kasv võrreldes 2021. aastaga, pandeemiaeelne lähtetase: 916 536).

2022. aastal olid eu-LISA peamised eesmärgid tagada süsteemide pidev kättesaadavus ja teha vajalikud muudatused, valmistudes samal ajal nende integreerimiseks koostalitlusvõime komponentidega. Pärast eu-LISA, liikmesriikide ja komisjoni ühiseid jõupingutusi hakkas uuendatud SIS toimima 7. märtsil 2023. Teine oluline eesmärk 2022. aastal oli SISi uus otsingumootori Elasticsearch kasutuselevõtt. See suurendab otsingusuutlikkust kümme korda ja vähendab oluliselt süsteemi kättesaamatuse määra kesksüsteemi ja varuüksuste vahelise ümberlülitamise ajal.

Lisaks korraldas amet süsteemi vastupanuvõime katsetamiseks ja parandamiseks SIS II turvalisuse õppuse 2022, mis keskendus kesksüsteemile (sh talitluspidevuse elementidele ja muudele horisontaalsetele tegevusvaldkondadele). Aasta teisel poolel alustas eu-LISA koostööd liikmesriikidega 2023. aastaks kavandatud VISi turvalisuse ja talitluspidevuse õppuse ettevalmistamiseks.

Lisaks nende IT-süsteemide operatiivjuhtimisele jätkas eu-LISA mitme muu tihedalt seotud kohustusliku eesmärgi saavutamist, nt liikmesriikide koolitamine justiits- ja siseküsimuste valdkonna infosüsteemide kasutamise alal, kohustuslike aruannete koostamine nende tehnilise tulemuslikkuse kohta, iga-aastane statistika ja määratud asutuste nimekirjad.

2.

PRIORITEET

➤ **Prioriteet 2.** Uute algatuste ja täienduste (st EESi, ETIASe, koostalitlusvõime, ECRIS-TCNi, muudetud VISi määruse ja uuesti sõnastatud Eurodaci määruse) rakendamise jätkamine vastavalt kokkulepitud tegevuskavadele;

Tihedas koostöös komisjoni ja liikmesriikidega pühendus eu-LISA jätkuvalt uute süsteemide arendamisele: EES, ETIAS, ECRIS-TCN ja koostalitlusvõime programm, jätkates samal ajal uuendatud SISI ja läbivaadatud VISi rakendamist. Tarneahelast tingitud häired ja mõne töövõtja raskused rakendamisgraafikutest kinnipidamisel töid aga kaasa viivitusi, mistõttu tuli algsed kavad läbi vaadata ja neid muuta. Amet tegi kõik endast oleneva, et oma ülesannete täitmisel edusamme saavutada ning tagada õigeaegne areng ja elluviimine, jälgides samas hoolikalt olukorda ja võttes mitmesuguseid meetmeid selle mõju leevendamiseks. Need jõupingutused olid eriti suured seoses EESiga, sest vastastikuse sõltuvuse tõttu mõjutavad igasugused viivitused EESi rakenduskavas otseselt muude algatuste, eelkõige ETIASe ning koostalitlusvõime komponentide rakendamise ajakava.

Et olla valmis EESi ja ETIASe kasutuselevõtuks, ühendas eu-LISA jõud vedajate ühendustega ja korraldas teadlikkuse suurendamise kampaania, et julgustada registreerumist, eelkõige maismaatranspordiettevõtjate seas, et luua süsteemidega ühendus.

Koostalitlusvõime komponentide osas tegi amet suuri edusamme kõrgetasemelisel kavandamisel ja nõuete hoidla loomisel, kehtestades ka turvanõuded, mis soodustavad eu-LISA pädevusse kuuluvate süsteemide üldise turvaarhitektuuri väljatöötamist.

2022. aastal jätkas amet oma rolli laiendamist ELi õigusvaldkonnas ja alustas ettevalmistusi e-CODEXi süsteemi ülevõtuks.

Et saada oma pädevusvaldkonnas uusimatest tehnoloogilistest arengutest ülevaade, avaldas eu-LISA aruande, kuidas rahvusvahelise reisimise digiüleminek mõjutab ELi suunduvaid reisijaid, keskendudes eelkõige sellele, kuidas EES ja ETIAS hõlbustavad üleminekut sujuvamale piirihaldusele. Lisaks korraldas amet kaks valdkonna ümarlauda, millest esimesel keskenduti identiteedihalduse ja -kontrolli biomeetrilistele tehnoloogiatele ning teisel uuriti lahendusi probleemidele, millega vedajad enne EESi ja ETIASe kasutuselevõttu kokku puutuvad.

Lisaks koostas eu-LISA koos Eurojustiga aruande tehisintellektilahenduste kasutamise kohta piiriülese koostöö toetamiseks kriminaalõiguse valdkonnas. Samuti osales amet aktiivselt ELi sisejulgeoleku innovatsioonikeskuse töös, et uurida uute tehnoloogiate rakendamist ning tegeleda ka teadmiste ja suutlikkuse puudujääkidega justiits- ja siseküsimumuste valdkonnas.

Prioriteet 3. Ameti Strasbourgis asuva tegevuskoha teise laienduse õigeaegne jätkamine (suutlikkuse suurendamise programm)

Pärast omavahel seotud projektide konsolideerimist 2021. aastal suutlikkuse suurendamise programmi raames jätkas amet tööd Strasbourgis asuva tegevuskoha teise laiendusega. 2022. aastal ajakohastati ehitusprogrammi, lisades kõik asjakohased dokumendid ja uue hinnangulise rahastamispaketi. Eelarvepiirangute tõttu ei kuulutatud välja ehitusprojekteerimisteenuste hankemenetlust ja projekt on praegu järgmisesse mitmeaastase finantsraamistiku perioodi edasi lükatud.

Samal ajal tehti edusamme kahe teise suutlikkuse suurendamise programmi projektiga. Esiteks edenes andmemahu suurendamise projekt tulevastele süsteemimajutusvajadustele vastamiseks, sest valmis moodulandmekeskuse kontseptsioon, millele järgnes tehniliste lahenduste uuringu käivitamine. Elektri- ja jahutusvõimsuse suurendamise projekti raames viis amet lõpule energiaalase teostatavuse eeluuringu ning jahutusvõimsust optimeeritakse, et vähendada energiatarbimist ja pakkuda lahendusi olemasoleva süsteemi ajakohastamiseks.

3.

PRIORITEET

4.

PRIORITEET

➤ **Prioriteet 4.** Ameti sisekontrollisüsteemi edasine tugevdamine, pöörates erilist tähelepanu kvaliteedijuhtimisele ning lepingute ja pakkujate haldamisele

eu-LISA jätkas 2022. aasta jooksul sisekontrollisüsteemi tugevdamist, mida täiendasid ametisisesed protsesside põhjalik kaardistamine, lepingute ja tarnijate haldamise protsessi täiustamine ning tervikliku kvaliteedijuhtimise põhimõtte rakendamine.

Amet hindas oma sisekontrolliraamistiku tõhusust kooskõlas komisjoni soovitatud metoodikaga, tehes kindlaks sisekontrolli tugevad ja nõrgad küljed ning analüüsisid neid eelmääratletud järelevalvekriteeriumide alusel, registreerides erandid ja nõuetele mittevastavuse juhtumid ning jälgides täitmata auditisoovituste seisu ja enesehindamise tulemusi.

Et parendada kontrolli tehnoloogia ja IT-turbe üle, tugevdas eu-LISA oma eranditest teatamise protsessi, mille tulemusel võeti mitmeid järel- ja parandusmeetmeid. Olulise sammuna tegi amet oma tegevuse jaoks strateegilise ülemineku vertikaalselt teenuste ja tarnete hankimiselt valdkonnaülesele hankimisele ning jätkas investeerimist uutesse kontrollimehhanismidesse, et tugevdada lepingute ja tarnijate haldamise protsessi. Lisaks võeti vastu uus lepingute haldamise poliitika, et luua üldine raamistik asjade, teenuste ja ehitustööde hankimiseks vajalike lepinguliste vahendite haldamiseks.

Selle aja jooksul arenes ettevõtte riskijuhtimise protsess, alates iga-aastasest tegevusest kuni ettevõtte riskide ja probleemide korrapärase kogumise ja jälgimiseni, sh mõju ja tõenäosuse kriteeriumide määratlemiseni. Samuti koostas amet üksuse tasandil riskide ja probleemide registri, nagu mainiti eelmises sisekontrolliraamistiku hinnangus.

Pärast eu-LISA kvaliteedipoliitika vastuvõtmist 2021. aastal asutas amet kvaliteedinõukogu, et tagada selle praktiline rakendamine ja järelevalve. 2022. aastal keskendus eu-LISA kvaliteedijuhtimise tegevus ühise hindamisraamistiku rakendamisele, mis on spetsiaalselt avaliku halduse organisatsioonidele kohandatud terviklik kvaliteedijuhtimise süsteem. Hindamine viidi 2022. aastal lõpule ja amet keskendub järgmise kahe aasta jooksul ühise hindamisraamistiku tegevuskava rakendamisele.

➤ **Prioriteet 5.** eu-LISA programmi- ja portfelli halduse suutlikkuse edasine arendamine ja parandamine

Viimase prioriteetse valdkonnana jätkas eu-LISA oma programmi- ja portfelli halduse suutlikkuse tugevdamist, et tõhustada veelgi projektijuhtimist, pöörates erilist tähelepanu väärtuslike väljundite pakkumisele, mis hõlbustaksid teadlike otsuste tegemist. Programmi- ja portfelli halduse protsesside parandamiseks tehtud suuremate jõupingutuste raames viidi lõpule suutlikkuse küpsusmudeli integreerimise hindamine, mille eesmärk oli anda olemasolevatele protsessidele täpne hinnang ja teha kindlaks parendusvõimalused. Lisaks ajakohastas eu-LISA oma projektijuhtimise metoodikat ning võttis kasutusele uued vahendid ja funktsioonid riskide kaardistamiseks ja uue platvormi kasutuselevõtuks, et toetada projektijuhtimise suutlikkuse arendamist.

5.

PRIORITEET

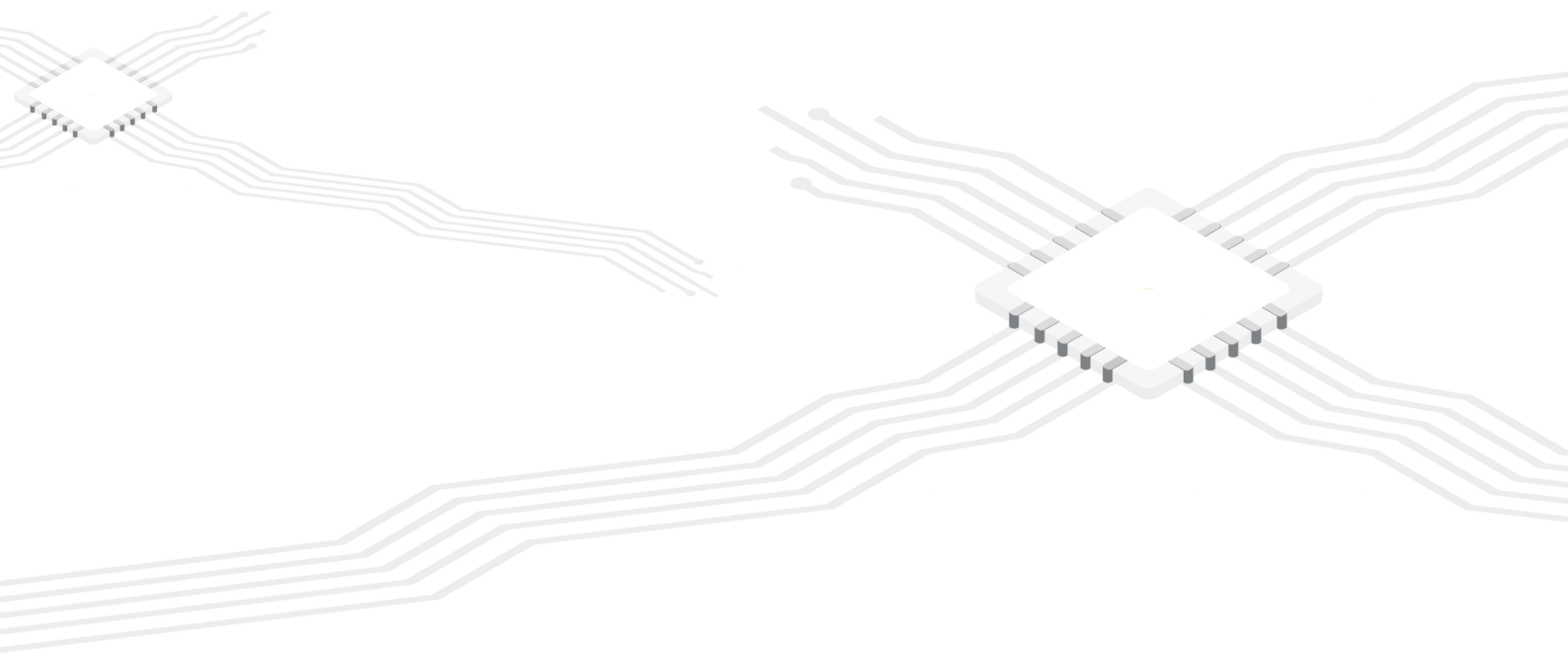
Juhtimise ja sisekontrolli hindamine

Aruande teises ja kolmandas osas esitatakse ülevaade ameti juhtimisest 2022. aastal, sealhulgas kokkuvõtte iga-aastasest sisekontrolliraamistiku aruandest, auditite kokkuvõtte ja järeelmeetmed, mis võeti eelarve täitmisele heakskiidu andnud institutsiooni tähelepanekute alusel.

Amet töötab välja terviklikke ja läbimõeldud süsteeme ning areneb dünaamilises keskkonnas, mis nõuab paindlikkust ja vastavust ELi eeskirjadele. See tekitab ameti tööle ja organisatsioonile lisakatsumusi ja -survet.

Sisekontrolliraamistiku 2022. aasta aruandes jõuti järeldusele, et üldise hindamise tulemused näitavad, et eu-LISA sisekontrollisüsteem on kehtestatud, toimiv ja tulemuslik, kuid vaja on teatud täiustusi (2. kategooria täiustused). Lisaks toodi mitmesugustes auditites, sh Euroopa Kontrollikoja auditites, esile mõned valdkonnad, kus on vaja teha parandusi.

Edaspidi on amet täielikult pühendunud olukorra parandamisele valdkondades, kus tuvastati puudusi, eelkõige rakenduskavade ja projektidega seotud lepingute haldamise valdkonnas. Nagu arutati Euroopa Kontrollikoja ja haldusnõukoguga, on ameti eesmärk lõpetada ülejäänud auditisoovitused kõige tõhusamal viisil, eelistades kiireloomulisemaid ja kõige kauem menetluses olnud soovitusi. Selle eesmärgi saavutamiseks kavatseb eu-LISA 2023. aastal koostada tervikliku majandamiskava ja teha selle üle järelevalvet.

1

ACHIEVEMENTS OF THE YEAR

Overview of the main achievements in the operational management and evolution of JHA systems, the development of new IT systems and other key activities

Sissejuhatus

eu-LISA iga-aastases konsolideeritud tegevusaruandes antakse struktureeritud ülevaade ameti 2022. aasta tööprogrammi rakendamisel ja 2022–2024. aasta ühtses programmdokumendis esitatud eesmärkide saavutamisel tehtud edusammudest.¹¹ Selle aruande eesmärk on pakkuda eu-LISA sidusrühmadele selgust ja kindlust selle kohta, et amet on rakendanud süstemaatilist ja järjepidevat lähenemisviisi ning kasutab tõhusalt oma volituste täitmiseks eraldatud inimressursse ja rahalisi vahendeid.

Aruandes järgitakse Euroopa Komisjoni poolt kõigi ELi ametite jaoks kehtestatud struktuuri¹² ja eu-LISA finantseeskirjade artiklis 48 sätestatud nõudeid.¹³

- **1. peatükis** antakse üksikasjalik ülevaade **tulemustest** justiits- ja siseküsimuste valdkonna infosüsteemide operatiivjuhtimisel ja arendamisel, uute süsteemide väljatöötamisel ning muudes peamistes horisontaalsetes tegevustes.
- **2. peatükis** kirjeldatakse **eu-LISA juhtimistegevuse põhiaspekte**, näiteks eelarve haldamist ja personalihaldust.
- **3. peatükis** käsitletakse **sisekontrolliraamistiku tõhusust** ja ameti peamisi riske aruandeperioodil.
- **4. ja 5. peatükis** esitatakse asjakohased **kinnitavad avaldused**.
- Käesoleva aruande lisades antakse üksikasjalikum ülevaade ressursside kasutamisest ning ameti töö ja tegevuse suuremast läbipaistvusest.

✎ Õiguslik taust

Määruse (EL) 2018/1726 artikli 24 lõike 3 punkti g kohaselt tuleb tegevdirektoril koostada ameti konsolideeritud aastaaruande kavand ja esitada see pärast nõuanderühmadega konsulteerimist haldusnõukogule hindamiseks ja vastuvõtmiseks.

Sama määruse artikli 19 lõike 1 punkti t kohaselt peab haldusnõukogu hindama ameti eelmise aasta konsolideeritud tegevusaruannet ja võtma selle vastu ning eelkõige võrdlema saavutatud tulemusi eesmärkidega aasta tööprogrammis.

Haldusnõukogu peab esitama Euroopa Parlamendile, nõukogule, komisjonile ja kontrollikojale aruande koos oma hinnanguga 1. juuliks ning tegema selle üldsusele kättesaadavaks.

Kavandamise üldine lähenemisviis: portfellid ja programmid

2022.–2024. aasta ühtse programmdokumendi ettevalmistamisel võttis eu-LISA vastu uue lähenemisviisi iga-aastase tööprogrammi struktureerimiseks. Ameti tegevus on ühtlustatud **portfellideks ja programmideks**, mis kajastavad eu-LISA tegevusmudelit ning eri projektide ja tegevuste vastastikust sõltuvust. Selle lähenemisviisiga tagatakse parem koordineerimine, et võimaldada koostööd ja mastaabisäästu, parandades ka ressurssihalduse ja jälgitavuse tõhusust.

Selle lähenemisviisi kohaselt on **portfell** kõrgetasemeline programmikogum, mis aitab saavutada eu-LISA strateegilisi eesmärgi, nt „Uued süsteemid ja innovatsioon“ või „Julgeolek ja talitluspidevus“. Iga portfell koosneb mitmest **temaatilisest programmist**, mille eesmärk on koordineerida omavahel seotud projektide ja projektiväliste tegevuste juhtimist, nt „Riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem“ või „Koostalitlusvõime“.

¹¹ eu-LISA (2021) **ühtne programmdokument 2022–2024**.

¹² Komisjoni 20. aprilli 2020. aasta teatis **liidu asutuste juhtimise tõhustamise kohta** kooskõlas finantsmääruse 2018/1046 artikliga 70 ning ühtse programmdokumendi ja iga-aastase konsolideeritud tegevusaruande suuniste kohta, COM(2020)2297 final.

¹³ **eu-LISA finantseeskirjad**, haldusnõukogu otsus nr 2019-198, jõustumine: 1. september 2019.

Aasta saavutused

Kogu 2022. aasta jooksul jätkas eu-LISA jõupingutusi, et aidata kaasa täielikult toimiva ja vastupidava Schengeni ala loomisele Euroopa kodanike hüvanguks. Ametina, kes vastutab integreeritud piirihaldust ja õiguskaitseasutuste koostööd hõlbustavate ELi justiits- ja siseküsimuste infosüsteemide operatiivjuhtimise eest, mõjutab eu-LISA tegevus miljoneid inimesi, kes reisivad Euroopasse kogu maailmast, tagades vaba liikumise ja aidates kaasa ELi sisejulgeolekule.

✎ Euroopa Liidu lepingu artikli 3 lõige 2

„Liit moodustab oma kodanikele vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva sisepiirideta ala, kus isikute vaba liikumine on tagatud koos välispiirikontrolli, varjupaiga ja sisserändega ning kuritegevuse ennetamise ja selle vastu võitlemisega seotud asjakohaste meetmete rakendamisega.“

eu-LISA hallatavate suuremahuliste IT-süsteemide kaudu hõlbustatav kiire, tõhus ja usaldusväärne teabevahetus on **ELi vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala säilitamiseks ja tugevdamiseks äärmiselt oluline**. Selleks toetatakse Schengeni infosüsteemi (SIS) abil piirikontrolli ja õiguskaitsealast koostööd, samas kui viisainfosüsteemi (VIS) rakendamisega hõlbustatakse viisade väljastamist ja kontrollimist. Lisaks lihtsustab Euroopa varjupaigataotlejate sõrmejälgede andmebaas (Eurodac) varjupaigataotluste läbivaatamist. Laiemas plaanis **toetavad** kõik need süsteemid **ELi poliitika rakendamist** piirikontrolli, viisade, rände ja varjupaiga ning digiülemineku valdkonnas, aidates samal ajal kaasa organiseeritud kuritegevuse ja terrorismi vastasele võitlusele.

Nende süsteemide operatiivjuhtimise ja arendamise eest vastutava ELi ametina on eu-LISA ELi institutsioonide ja asutuste ning liikmesriikide **peamine partner**, pakkudes tipptasemel eksperditeadmisi ning osaledes ennetavas koostöös ja teabevahetuses asjaomaste sidusrühmadega.

ELi julgeolekuliidu 2020.–2025. aasta strateegia raames keskendus¹⁴ amet tegevustele, mis aitavad luua **tugeva Euroopa julgeolekuökosüsteemi**, sealhulgas politseikoostöö ja teabevahetuse hõlbustamine, tugevate välispiiride tagamine ning julgeolekuga seotud teadusuuringute ja innovatsiooniga tegelemine. Neid eesmärke toetab praegune Schengeni arhitektuur, mida haldab ja hooldab eu-LISA, ning neid tugevdavad järgmised uued justiits- ja siseküsimuste süsteemid, mida amet praegu arendab: riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem (EES), ELi reisiinfo ja -lubade süsteem (ETIAS) ning Euroopa karistusregistrite infosüsteem kolmandate riikide kodanike kohta (ECRIS-TCN).

Lisaks loob eu-LISA **ELi justiits- ja siseküsimuste valdkonnas uue koostalitlusvõime arhitektuuri**, mis ühendab kõik ameti operatiivjuhtimise alla kuuluvad IT-süsteemid, et parandada teabevahetust ja koostööd õiguskaitse- ja kohtuasutuste vahel kogu Euroopas. Lisaks muudab uus koostalitlusvõime arhitektuur koos uute süsteemidega lähiaastatel digiülemineku kaudu piirihaldust ning pakub Schengeni alale suunduvatele reisijatele sujuvat kogemust (vt **Reisimise kulg**).

1.1. Toimivate justiits- ja siseküsimuste valdkonna infosüsteemide haldamine ja arendamine

eu-LISA töö juhindub suure osas komisjoni Schengeni strateegiast¹⁵ ning muudetud Schengeni hindamis- ja järelevalvemehhanismist,¹⁶ mille eesmärk on tugevdada ja parandada Schengeni ala vastupanuvõimet. Et kõik eu-LISA hallatavad justiits- ja siseküsimuste valdkonna infosüsteemid on kompenseerivad meetmed Schengeni alal vaba liikumise hõlbustamiseks, on nende jätkuv arendamine ja hooldamine ELi ja eu-LISA

¹⁴ Komisjoni teatis ELi julgeolekuliidu strateegia kohta, COM(2020) 605 final.

¹⁵ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile ja nõukogule „Täielikult toimiva ja vastupidava Schengeni ala loomise strateegia“ (COM(2021) 277 final).

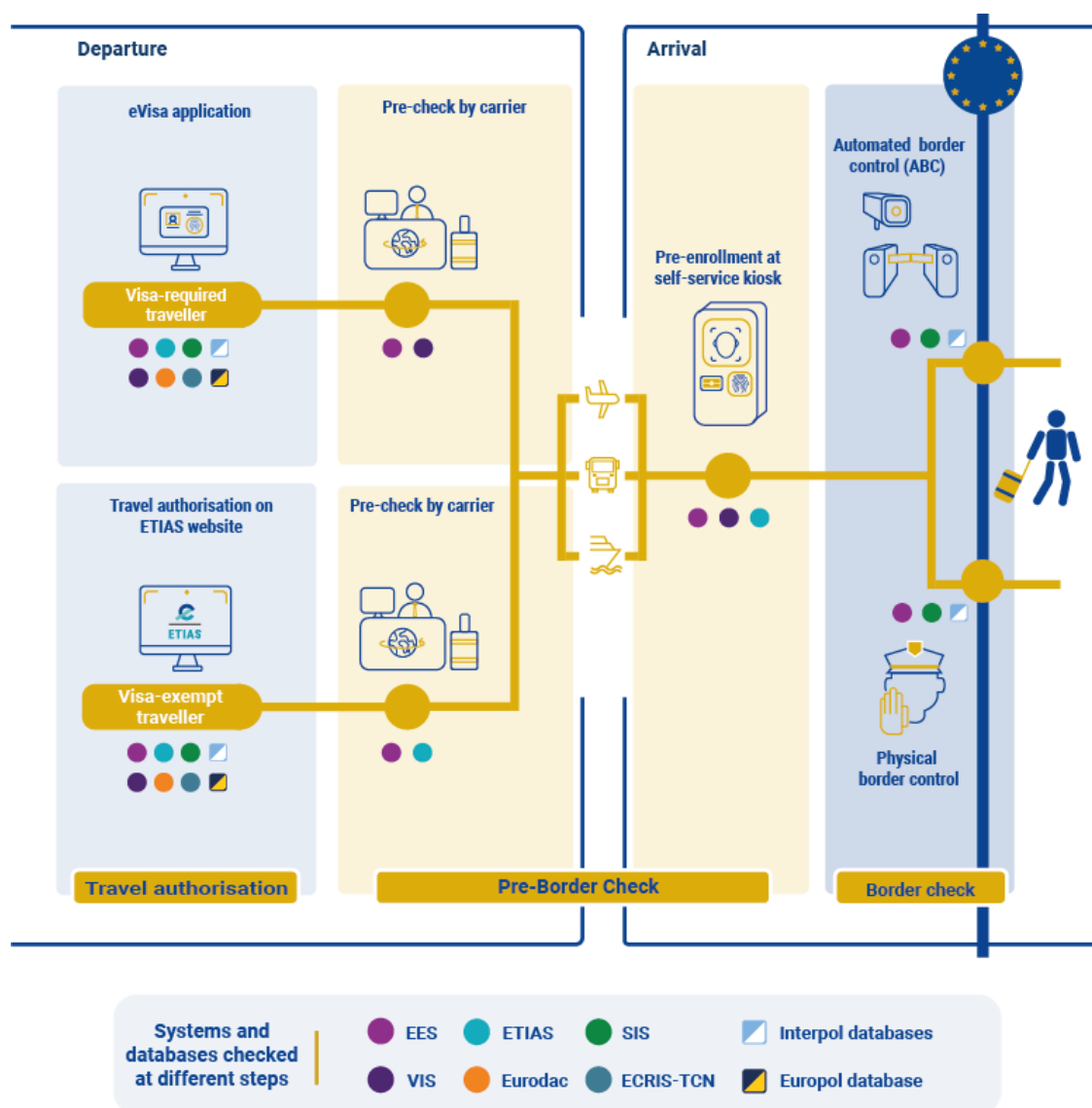
¹⁶ Nõukogu 9. juuni 2022. aasta määrus (EL) 2022/922, mis käsitleb Schengeni *acquis* kohaldamise kontrollimiseks hindamis- ja järelevalvemehhanismi kehtestamist ja toimimist ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1053/2013.

jaoks väga oluline. Need süsteemid on äärmiselt olulised, et tagada piirihalduse tõhusus ning ELi ühise varjupaiga-, rände- ja viisapoliitika rakendamine ELi välispiiridel. Amet tagab, et kõigil volitatud töötajatel on kiire, tõrgeteta ja süstemaatiline juurdepääs reisiandmetele. Kogu Schengeni alal on nende süsteemide pidev kättesaadavus väga oluline, et tagada ELi kodanike liikumisvabadus ja aidata kaasa liidu sisejulgeolekule, hõlbustades usaldusväärse ja turvalise teabevahetuse kaudu Euroopa õiguskaitseasutuste koostööd.

Amet toetab ka Euroopa ühise varjupaigasüsteemi¹⁷ rakendamist Dublini määruse¹⁸ kohaldamise teel Eurodaci kaudu, mis on üks peamisi vahendeid varjupaigataotluste menetlemise lihtsustamiseks. Uuesti sõnastatud Eurodaci määrus, mis võimaldab ulatuslikumat teabevahetust varjupaiga- ja ebaseadusliku rände küsimustes, hõlbustab veelgi tõhusamat varjupaiga- ja rändehaldust kogu ELis, nagu on kavandatud komisjoni uues rände- ja varjupaigaleppe¹⁹.

Ameti peamine eesmärk oli tagada Schengeni infosüsteemi (SIS), viisainfosüsteemi (VIS) ja Euroopa varjupaigataotlejate sõrmejälgede andmebaasi (Eurodac) tulemuslik ja tõhus haldamine kooskõlas asjakohaste eeskirjade ja teenustaseme kokkulepetega, tagades samal ajal süsteemide katkematu kättesaadavuse.

Joonis 1. Reisimise kulg.

¹⁷ Lisateave on rände ja siseasjade peadirektoraadi (DG HOME) veebisaidil [Euroopa ühise varjupaigasüsteemi](#) lehel.

¹⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta määrus (EL) nr 604/2013, millega kehtestatakse kriteeriumid ja mehhanismid selle liikmesriigi määramiseks, kes vastutab mõnes liikmesriigis kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku esitatud rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest (uuesti sõnastatud) (ELT L 180, 29.6.2013, lk 31–59).

¹⁹ Komisjoni teatis „Uus rände- ja varjupaigalepe“ (COM(2020) 609 final).

TÖLGE: infograafik leheküljel 28

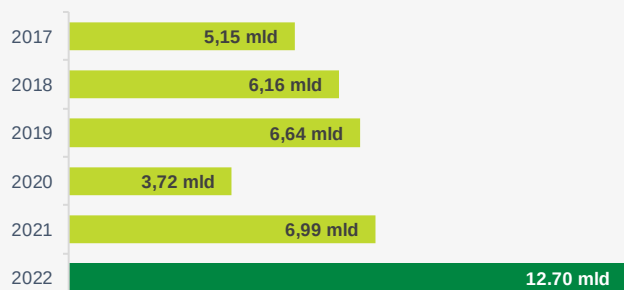
<i>the traveller continuum</i>	<i>reisimise kulg</i>
<i>travel authorisation</i>	<i>reisiluba</i>
<i>pre-border check</i>	<i>piirielne kontroll</i>
<i>border check</i>	<i>piirikontroll</i>
departure	väljumine
<i>visa-required traveller</i>	<i>viisat vajav reisija</i>
<i>eVISA application</i>	<i>e-viisa taotlus</i>
<i>pre-check by carrier</i>	<i>eelkontroll vedaja poolt</i>
<i>visa-exempt traveller</i>	<i>viisanõudest vabastatud reisija</i>
<i>ETIAS travel authorisation</i>	<i>ETIASe reisiluba</i>
arrival	saabumine
<i>pre-enrolment at self-service kiosk</i>	<i>eelregistreerimine iseteeninduspunktis</i>
<i>automated border control (ABC) gates</i>	<i>automatiseeritud piirikontrolli (ABC) väravad</i>
<i>physical border control</i>	<i>füüsiline piirikontroll</i>
<i>systems and databases checked at different steps</i>	<i>eri etappides kontrollitavad süsteemid ja andmebaasid</i>

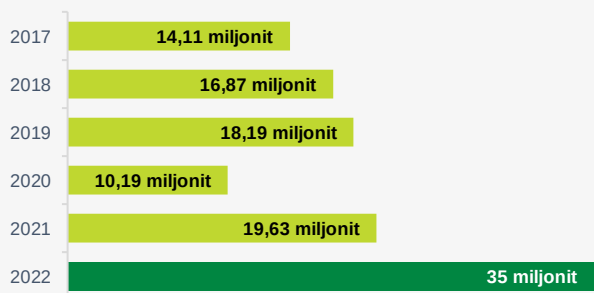
Schengeni infosüsteem

Otsingud ja päringutabamused SISis

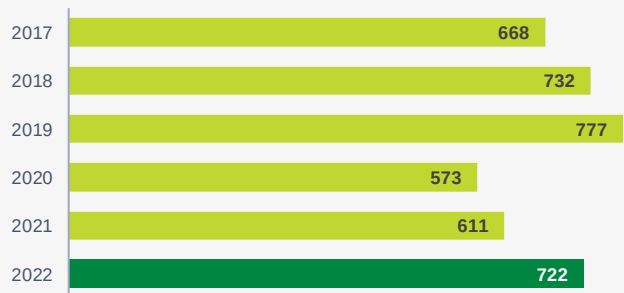
Joonis 2. SIS – tehtud otsingute koguarv

Joonis 3. SIS – keskmine otsingute arv päevas

Joonis 4. SIS – keskmine päringutabamuste arv päevas

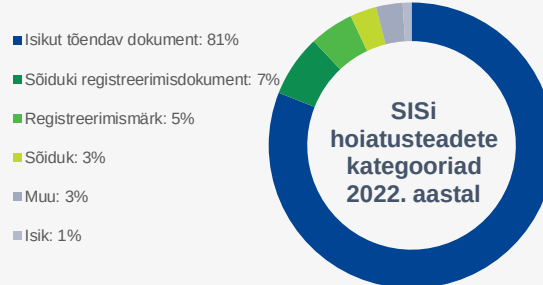

SIS II-s talletatud andmed

Joonis 5. SIS – talletatud hoiatusteadete koguarv

Joonis 6. SIS – hoiatusteadete kategooriate jaotus²⁰

- Liikmesriigid tegid SISis päringuid 12,7 miljardit korda, mis on 82% rohkem kui 2021. aastal.
- Keskmine otsingute arv päevas ulatus 2022. aastal 35 miljonini.
- Üle 70 miljoni hoiatusteate olid seotud väljastatud dokumentidega (nt passid, ID-kaardid).
- SIRENE bürood töötlesid välisriikide hoiatusteadete kohta üle 263 000 päringutabamuse, mis on 18% rohkem kui 2021. aastal.
- 2022. aasta lõpus oli isikuid käsitlevate hoiatusteadete koguarv 1 002 342, mis on 4,17% rohkem kui 2021. aastal.
- 6,5 miljonit hoiatusteadet väärtpaperite ja mittesularahaliste maksevahendite kohta kustutati.

²⁰ Hoiatusteadete kategooria „Väljastatud dokumendid“ hõlmab isikut tõendavaid dokumente, nt passid, isikutunnistused, elamisload, reisidokumendid ja juhiloa, mis on varastatud, seadusevastaselt omandatud, kaotatud, kehtetuks tunnistatud või näivad selliste dokumentidena, ent on võltsitud määruse (EL) 2018/1862 (milles käsitletakse Schengeni infosüsteemi (SIS) loomist, toimimist ja kasutamist politseikoostöös ja kriminaalasjades tehtavas õigusalasest koostöös) artikli 38 lõike 2 punkti I tähenduses (ELT L 312, 7.12.2018, lk 56–106).

1.1.1. Schengeni infosüsteem (SIS)

1995. aastal kasutusele võetud SIS hõlbustab teabevahetust Euroopa riiklike asutuste (peamiselt õiguskaitse-, kohtu-, piirikontrolli-, tolli- ja viisaasutuste) vahel, et jagada ja tutvuda hoiatusteadetega isikute ja esemete, näiteks tagaotsitavate või teadmata kadunud isikute, kaotatud või varastatud esemete (nt isikut tõendavad dokumendid, sõidukid), kolmandate riikide kodanike Schengeni alale sisenemise või seal viibimise keelamise jne kohta.

Aastate jooksul on SISis tehtud mitmeid muudatusi, et lisada uusi funktsioone. 2018. aastal võeti kasutusele biomeetrilise otsingu suutlikkus – **sõrmejälgede automaatse tuvastamise süsteem (AFIS)**, et võimaldada huvipakkuvate isikute tuvastamist üksnes Euroopa vahistamismäärustele lisatud sõrmejälgede teabe põhjal, mis aitab otseselt kaasa õiguskaitsele ja õiguskoostööle liidu kriminaalasjades.

Tänaseks on SISist saanud ELi suurim ja kõige laialdasemalt kasutatav piirihalduse ja sisejulgeoleku teabejagamissüsteem, mis on üks **Schengeni ala nurgakividest**. **Uuesti sõnastatud SISi määruste** vastuvõtuga 2018. aasta lõpus algas uute hoiatusteadete ja funktsioonide väljatöötamise oluline etapp, mis kulmineerus uuendatud SISi kasutuselevõtuga 2023. aasta märtsis²¹.

Amet võttis 2013. aasta mais vastutuse süsteemi operatiivjuhtimise eest ning vastutab kesksüsteemi ja selle sidetaristu tõhusa toimimise ja arendamise eest. 2022. aastal olid eu-LISA peamised eesmärgid tagada süsteemide pidev kättesaadavus ja teha vajalikud muudatused, valmistudes SISi integreerimiseks koostalitlusvõime komponentidega.

Tegevus

SISi kesksüsteem. Kogu 2022. aasta jooksul püsis süsteemi kättesaadavus kõrgel tasemel (99,94%), kusjuures reageerimisaeg oli 98,98%, mis on veidi alla 99% minimaaleesmärgi. Mitme allpool loetletud kriitilise tähtsusega intsidendi tõttu jäi süsteemi üldine tulemuslikkus siiski allapoole eesmäärke:

- veebruaris põhjustasid kaks etteteatamata hooldustegevust TESTA-ng võrgus üheksas liikmesriigis katkestusi;
- 13. veebruaril blokeeris ühe liikmesriigi rikkis krüptograafiline kast 22 tunniks SISi SIRENE Maili²² sõnumid, mis mõjutas mitut liikmesriiki, sh Norrat, Rumeeniat, Saksamaad, Kreekat, Itaaliat ja Prantsusmaad;
- 15. märtsil ei olnud SISi kesksüsteem võrguseadmete rikke tõttu kahe tunni jooksul kättesaadav;
- 30. juunil 2022 toimus vahetult pärast uue versiooni (21_R1) kasutuselevõttu intsident. Järgnenud päevadel tegi eu-LISA tihedat koostööd komisjoni, ELi nõukogu eesistujariigi ja SISi nõuanderühma esimehega, et süsteem stabiliseerida ja keskenduda otsingufunktsiooni kättesaadavusele. 5. juuliks taastati SISi konfiguratsioon ja toimimine täielikult. Intsidendi ajal halvenes oluliselt teenuste osutamine, mis mõjutas peamiselt süsteemi loomise/ajakohastamise/kustutamise funktsioone. Otsingupäringud jäid kättesaadavaks, kuigi nende jõudlus vähenes.

2022. aasta mais esitles eu-LISA mõju-uuringu tulemusi, milles uuriti võimalusi suurendada SISi tehingutele lisatud (kahendvormingus) failide (nt sõrmejälgefaiilide või skannitud dokumentide) mahtu. Pärast SISi nõuanderühmalt heakskiidu saamist käivitas amet projekti SISi ettevalmistamiseks **kahendvormingus failide** kasutamise jaoks.

Uuesti sõnastatud SISi määrused sisaldasid uusi sätteid **mittesularahalisi maksevahendeid** käsitlevate hoiatusteadete registreerimise kohta, mis moodustasid varem eraldiseisva hoiatusteadete kategooria: väärtpaberid ja maksevahendid²³. Nende uute sätete rakendamiseks kustutas eu-LISA 2022. aasta märtsist novembrini ligikaudu 6,5 miljonit hoiatusteadet SISis talletatud väärtpaberite ja mittesularahaliste maksevahendite kohta, mõjutamata seejuures süsteemi tavapärasest toimimist liikmesriikide jaoks.

Sõrmejälgede automaatse tuvastamise süsteem (AFIS). 2022. aasta jooksul haldas ja hooldas eu-LISA SISi biomeetrilist komponenti, taaskodeerides järgmised intsidendid:

²¹ Euroopa Komisjon (2023), „**Julgeolekuliit: kasutusele võetakse uuendatud SIS**“, pressiteade, IP/23/1505, 7. märts 2023.

²² SIRENE Mail on teabevahetuse mehhanism, mille abil riiklikud SIRENE bürood (ööpäevaringselt tegutsevad riiklikud kontaktpunktid) konsulteerivad omavahel SISi hoiatusteadete lisateabe osas.

²³ Kooskõlas nõukogu 12. juuni 2007. aasta **otsuse 2007/533/JSK** (mis käsitleb teise põlvkonna Schengeni infosüsteemi (SIS II) loomist, toimimist ja kasutamist) artikli 38 lõike 1 punktiga h registreeriti SISis hoiatusteaded „varastatud, ebaseaduslikult omastatud või kaotatud [väärtpaberite] ja [maksevahendite], nagu tšekid, krediitkaardid, võlakirjad, aktsiad ja osakud“ kohta.

- 31. märtsil toimunud intsident, mille tõttu süsteem ei olnud 1,5 tunni vältel kättesaadav;
- 4. oktoobril toimunud intsident, kus kesksüsteem kaotas 24 serveriga ühenduse, tingis teenuse ühe tunni pikkuse täieliku katkestuse;
- 31. oktoobril toimunud intsident, mistõttu biomeetrilise otsingu funktsioon ei olnud komponendi rikke tõttu 2 tundi kättesaadav.

SIS II 2022. aasta turvaõppus. Õppus toimus 27. oktoobril 2022 ja seal pöörati peamist tähelepanu kesksüsteemile (sh talitluspidavuse elementidele ja muudele horisontaalsetele tegevusvaldkondadele). Stsenaarium põhines kolmel sündmusel, mis mõjutasid 15 meeskonda ja andsid eu-LISA-le väärtuslikku teavet tehnoloogia, koolituse, poliitika ja protsesside ning õppuste metoodika parandamiseks.

2022. aastal tegi eu-LISA ka tihedat koostööd Küprosega, et teha ettevalmistusi selle riigi ühinemiseks süsteemiga. Küpros ühendatakse SISiga 2023. aasta teises kvartalis vastavalt nõukogu asjakohasele otsusele.

Süsteemi kasutamine

SISi kesksüsteem. 2022. aastal laienes süsteemi kasutamine märkimisväärselt – liikmesriikidest registreeriti 12,7 miljardit päringut, mis on 82% rohkem kui 2021. aastal. Keskmine päevas tehtud otsingute arv ulatus 35 miljonini, 2021. aastal oli see arv umbes 20 miljonit ja 2019. aastal enne pandeemiat 18 miljonit. See tõus oli suuresti tingitud automatiseeritud otsingute suurest kasvust 2021. aasta 4 miljardilt 2022. aasta 8,3 miljardini. Osa neist otsingutest on seostatavad numbrimärgi automaatse tuvastamise süsteemidega (ANPR-süsteemid), millest teatasid Belgia ja Madalmaad, ning automaatpäringutega reisijaid käsitleva eelteabe süsteemidest. Keskmise igapäevane päringutabamuste arv (kui otsing annab hoiatusteate ja asutused selle kinnitavad) ulatus 722ni, samas kui 2021. aastal oli see näitaja 611 päringutabamust (18% tõus) ja 2019. aastal 777 päringutabamust.

Sõrmejälgede automaatse tuvastamise süsteem (AFIS). SISi AFISi kasutamine kasvas 2022. aastal jätkuvalt kiiresti ja päringute koguarv kasvas 2021. aastaga võrreldes enam kui kolm korda, mis kinnitab nende funktsioonide suurenenud tähtsust liikmesriikide jaoks. SISi uuesti sõnastatud määruste kohaselt pidid kõik liikmesriigid 2020. aasta lõpuks võimaldama AFISi sõrmejälgede otsingu funktsiooni. 2022. aasta jooksul jätkas eu-LISA ülejäänud liikmesriikide toetamist selle funktsiooni võimaldamises, kusjuures Prantsusmaa ühines sellega jaanuaris ja Soome augustis. Aasta lõpuks kasutasid seda funktsiooni kõik liikmesriigid, v.a Poola ja Eesti, kuigi nad olid saavutanud tehnilise valmisoleku.

SISi uuendamine ja arendamine

SISi uuesti sõnastatud määruste rakendamine

2018. aasta novembris vastuvõetud SISi uuesti sõnastatud määrustega täiendati süsteemi funktsioone, lisades uued hoiatusteade kategooriad ja täiendades nende objektide loetelu, mille kohta saab hoiatusteateid sisestada. See samm tähistas SISi olulist edasiminekut ja suurendas eu-LISA panust ELi julgeolekuliidu strateegiasse. eu-LISA, liikmesriikide ja komisjoni ühiste jõupingutuste tulemusena võeti uuendatud SIS kasutusele 7. märtsil 2023, esialgse kavaga võrreldes umbes üheaastase hilinemisega.

Aruandeperioodil keskendus amet **SISi uuesti sõnastatud määruste rakendamise lõpuleviimisele**, valmistades ette ja testides lõplikke versioone, st tehes kesksüsteemi vastuvõtuteste, andmete üleviimise katsetusi ja riiklike süsteemide vastavusteste. Testimisprotsess kestis aga kaua, mistõttu tegi amet tihedat koostööd liikmesriikidega, et olukorda jälgida ja viivitusi leevendada. SISi uuele versioonile üleminek pidi toimuma samal ajal kõigis liikmesriikides ilma võimaluseta eelmise versiooni juurde tagasi pöörduda. Seetõttu oli äärmiselt oluline tagada, et kõik liikmesriigid oleksid valmis ja neil oleks piisavalt aega valmistuda uuele süsteemile üleminekuks.

16. novembri seisuga ei olnud kolm liikmesriiki ikka veel katseid lõpule viinud, mistõttu esitas eu-LISA haldusnõukogu justiits- ja siseküsimuste nõukogule ettepaneku lükata uuendatud SISi kasutuselevõtt edasi hiljemalt 7. märtsini 2023²⁴. See otsus kinnitati heaks justiits- ja siseküsimuste nõukogu 8. detsembri 2022. aasta istungil²⁵. Et toetada liikmesriike nende riiklike süsteemide arendamisel, kasutab eu-LISA SISi

²⁴ eu-LISA haldusnõukogu 39. istungi otsused, 16. ja 17. november 2022.

²⁵ Lisateave on nõukogu veebisaidil, kus on üksikasjalikult kirjeldatud **justiits- ja siseküsimuste nõukogu 8.–9. detsembri 2022. aasta istungi tulemusi**.

kesksüsteemi simulaatorit, mida ajakohastati 2022. aastal kaks korda.

SIRENE bürood. Kõik SISI kasutavad liikmesriigid on loonud riikliku SIRENE (*Supplementary Information Request at the National Entries* – lisateabe taotlemine riiklikest kannetest) büroo, mis vastutab lisanduva teabevahetuse ja SISI hoiatusteadetega seotud tegevuse koordineerimise eest²⁶. SIRENE bürood kasutavad SISI sidetaristut lisateabe turvaliseks vahetamiseks. Seda funktsiooni haldab eu-LISA, kasutades SIS II e-teadete edastamise teenust. Koostöös riiklike SIRENE ekspertidega valmistas eu-LISA aasta jooksul ette ja testis SISI uusi funktsioone, enne kui need kasutusele võeti.

Uuesti sõnastatud määrustel põhineva SISI projekti raames vastutab **eu-LISA SIRENE büroode vahelise andmevahetuse** dokumentide – protsessi määratlevate tehniliste kirjelduste kogumi – ettevalmistamise eest. Aasta jooksul ajakohastati SIRENE büroode vahelise andmevahetuse dokumentatsiooni mitu korda, et kajastada SISI uuesti sõnastatud määrustest tulenevaid uusi funktsioone, ja need edastati liikmesriikidele. Amet tegi koostööd ka liikmesriikidega, ajakohastades vastavalt uuele õigusraamistikule SISI riiklike büroode ja SIRENE büroode loetelusid ning nende pädevate asutuste loetelu, kellel on õigus teha SISis andmete otsepäringuid. Võttes arvesse muudetud SISI hilinenud rakendamist, avaldati loetelu 7. märtsil 2023²⁷.

Alates 2022. aasta detsembrist rakendas eu-LISA **SISI kasutaja käsiraamatu** ajakohastatud versiooni, mis sisaldas mitmeid saadud kogemustest tulenevaid parandusi, nt kriitilise tähtsusega intsidentide koordinaatori rolli loomine pärast 2022. aasta juunis toimunud kriitilise tähtsusega intsidenti.

SISI AFISi 2. etapi rakendamine. 2019. aastal käivitas eu-LISA AFISi 2. etapi projekti, mis hõlmas biomeetrilise süsteemi laiendamist uuendatud SISile. Projekt kombineerib tulemuslikkuse täiustusi uute biomeetriliste funktsioonidega, mis tulenevad uuesti sõnastatud SISI määrustest, nt peopesajälgede ja latentsete sõrmejälgede (jäljed pinnal) lisamine.

2022. aastal viis amet lõpule **AFISi arhitektuuri ajakohastamise**, mis oli vajalik AFISi rakendamise 2. etapi võimaldamiseks. Uus riistvara saadeti tootmisse 29. juunil. 29. juunist 5. juulini toimunud intsidendi tõttu muutus süsteem liikmesriikidele täielikult kättesaadavaks 2022. aasta 4. juuli õhtul. Amet viis lõpule kõik ajakohastamiseks vajalikud katsed AFISi 2. etapis, mis võeti kasutusele 2023. aasta märtsis uuendatud SISI kasutuselevõtu raames.

Uus otsingumootor. Teine oluline eesmärk 2022. aastal oli võtta kasutusele SISI uus otsingumootor Elasticsearch, mis eeldatavasti suurendab otsingusuutlikkust kümme korda, vähendades samuti oluliselt süsteemi kättesaamatuse määra kesksüsteemi ja varuüksuste vahelise ümberlülitamise ajal. 2022. aasta eesmärk oli **riiklike süsteemide üleminek** uuele otsingumootorile. Üleminek viidi lõpule 7. novembril. Võttes arvesse uuendatud SISI kasutuselevõtu uut kuupäeva, jätkas eu-LISA tööd Elasticsearchi ajakohastamisega. Oracle'i uuendused, mis on samuti osa projektist, on edasi lükatud tulevastes versioonidesse.

Andmete järjepidevuse kontrollid. SISI nõuetekohaseks toimimiseks on vaja **korrapäraselt kontrollida andmete järjepidevust**,²⁸ et tagada kesksüsteemi ja riiklike koopiade sünkroniseerimine (nt pärast riikliku süsteemi ajutist lahtiühendamist). 2022. aasta juunis saavutas amet suutlikkuse korraldada iga päev kuni kaks üheaegset andmete järjepidevuse kontrolli,²⁹ mis parandas märkimisväärselt andmete järjepidevuse tagamise protsessi kesksüsteemi ja liikmesriikide vastavate asutuste vahel. Aasta teises pooles pandi andmete järjepidevuse kontrollide projekt uuendatud SISiga seotud ettenägematute asjaolude tõttu ootele ja see peaks jätkuma 2023. aastal.

Koostalitlusvalmidus

SISI ühendamine ETIASega. Analüüsi- ja kavandamisetapi leping allkirjastati 18. jaanuaril. eu-LISA tegeles mitme identiteedi tuvastamise eesmärgil identiteediandmete vastavuse kontrollimisega.

SISI ühendamine koostalitlusvõime komponentidega. Toimuvad ettevalmistused sBMSi, ESP, MIDi ja CRRSi jaoks projekti käivitamise lepingu ettevalmistamiseks. 2022. aasta lõpuks ei olnud SISI koostalitlusvõimet käsitlev liidese juhenddokument liikmesriikidele veel edastatud. Samal ajal alustas eu-LISA ka ettevalmistusi SISI AFISi funktsioonide ülekandmiseks sBMSi.

²⁶ Lisateave on komisjoni eriveebilehel **SIRENE koostöö** kohta.

²⁷ Nende pädevate asutuste loetelud, kellel on õigus teha SISis otsepäringuid, ning riiklike SISI büroode ja riiklike SIRENE büroode loetelu avaldati **Euroopa Liidu Teatajas** (kd 66, C 85) 7. märtsil 2023.

²⁸ **Andmete järjepidevuse kontrollid** on riiklike andmebaaside ajakohastamise menetlus. Selle raames kontrollitakse, kas riiklike koopiade hoiatusteaded, lingid ja kahendkomponendid on kesksüsteemiga täielikult sünkroniseeritud.

²⁹ Pärast uuendatud SISI kasutuselevõttu 2023. aasta märtsis on igapäevaselt võimalik käivitada kuni neli samaaegset andmete järjepidevuse kontrolli.

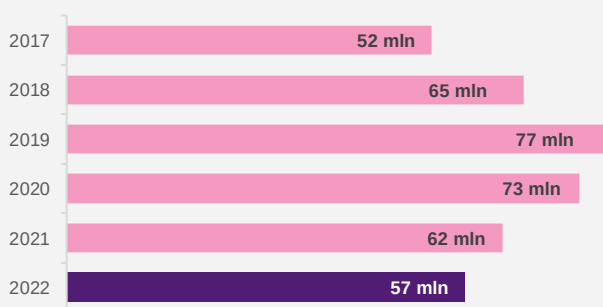

Viisainfosüsteem

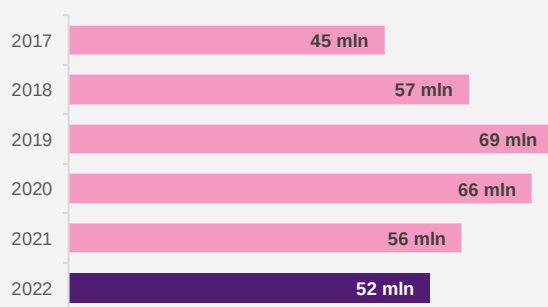
- ViSi toimingute koguarv kasvas võrreldes 2021. aastaga märkimisväärselt (88%), ulatudes 152 miljonini. Kasutamine jääb siiski alla pandeemiaeelse taseme (2019. aastal 294 miljonit).
- ViSis on talletatud 56,7 miljonit viisataotlust.
- ViSis on talletatud 51,5 miljonit sõrmejäljekomplekti ja 56,7 miljonit näokujutist.

ViSis talletatud andmed

Joonis 7. ViS – talletatud viisataotluste koguarv

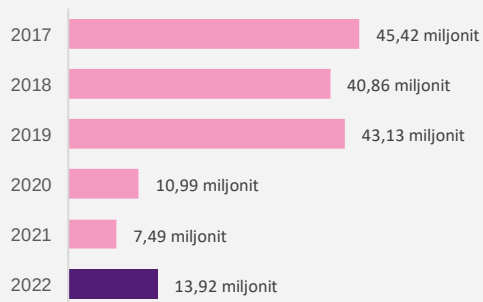

Joonis 8. ViS – talletatud sõrmejälgedega koguarv

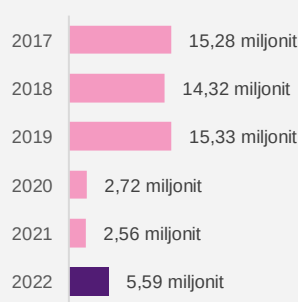

ViSi abil toimunud piirivalveoperatsioonid

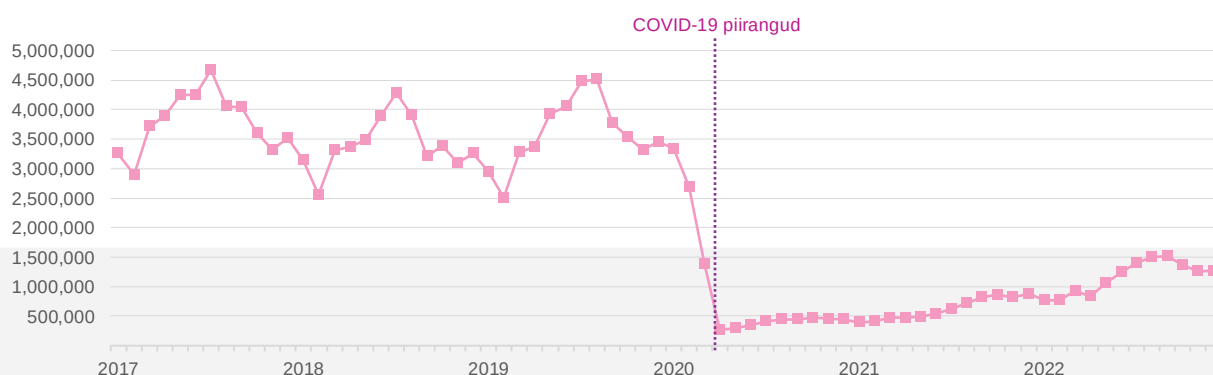
Joonis 9. ViS – piirivalveoperatsioonide arv kokku

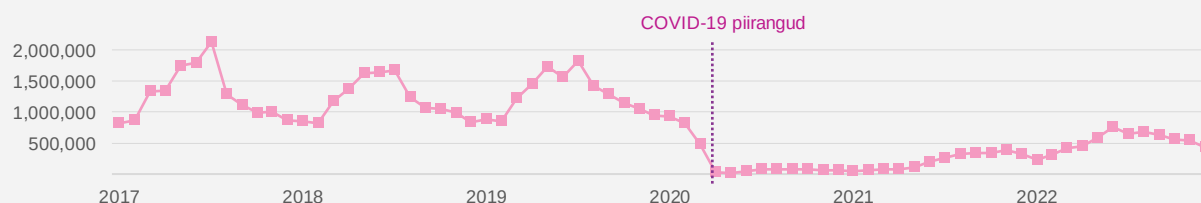
Joonis 10. ViS – väljastatud viisade koguarv

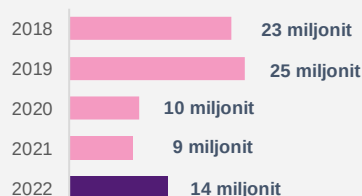
Joonis 11. VIS – piirivalveoperatsioonide arv kuus (2017–2022)

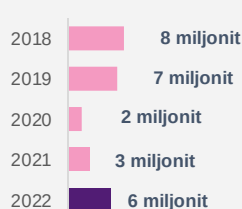
Joonis 12. VIS – väljastatud viisade arv kuus (2016–2021)

Joonis 13. VIS – tähtnumbriliste otsingute koguarv

Joonis 14. VIS – biomeetriliste otsingute koguarv

1.1.2. Viisainfosüsteem (VIS)

Viisainfosüsteem võeti kasutusele 2011. aasta oktoobris ja seda on kasutatud kogu maailmas alates 2016. aasta veebruarist. Ühe Schengeni ala põhielemendina ühendab viisainfosüsteem ELi välispiiripunkte kolmandates riikides asuvate liikmesriikide konsulaatidega ning on abiks viisaid väljastavatele asutustele Schengeni alale reisivate või seda läbivate kolmandate riikide kodanike () lühiajaliste viisade haldamisel.

Viisainfosüsteem hõlmab **biomeetrilise võrdlemise süsteemi**, mis võimaldab piirivalveasutustel kontrollida Schengeni alale reisivate kolmandate riikide kodanike isikusamasust. Lisaks on VIS abiks võitluses viisapettuste vastu, aidates tuvastada isikuid, kes ei täida või enam ei täida Schengeni alale sisenemise, seal viibimise või elamise tingimusi. VIS aitab ka kindlaks teha varjupaigataotluse läbivaatamise eest vastutava liikmesriigi ning ennetada sisejulgeolekuohte.

2021. aasta juulis võeti vastu VISi reformimise määrus, millega lisati süsteemile uued funktsioonid, eelkõige pikaajalised viisad ja elamisload.³⁰ Nende uute funktsioonide rakendamine nõuab VISi tööprotsesside ümberkujundamist ja kesksüsteemi olulist ajakohastamist. Pärast uue määruse vastuvõtmist pakkus eu-LISA komisjonile tehnilist tuge teisest õigusaktide ettevalmistamisel.

³⁰ 7. juuli 2021. aasta määrus (EL) 2021/1134 viisainfosüsteemi reformimiseks (ELT L 248, 13.7.2021, lk 11).

Tegevus

2022. aastal jäi **VISi kesksüsteemi** toimimine teenustaseme kokkuleppe eesmärkide piiresse. VISi kesksüsteemi kättesaadavus oli 99,63% ja reageerimisaja tulemuslikkuse põhinäitaja 99,70%. Aruandeperioodil toimis edukalt ka VIS Maili funktsioon.

Süsteem ei olnud kättesaadav järgmiste intsidentide tõttu:

- 1. jaanuaril tekkis BMSil aasta vahetumisega seotud programmiviga, mille tulemusena jäi biomeetriline teenus 21 tunni ja 59 minuti jooksul täielikult kättesaamatuks. VISiga seotud teenuseid mõjutas see ainult 1,5 tundi, kuna pärast tõrkeotsingut ja esialgset plaani BMS-teenuse taastamiseks lülituti ümber varukeskusele ja seejärel tagasi kesksüsteemile;
- 14. oktoobril oli VISi toimimine märkimisväärselt madalal tasemel. Kuigi teenus oli kättesaadav, ei olnud see kooskõlas teenustaseme kokkuleppega. Toimimise taastamiseks lülituti ümber varukeskusele, mille tulemusena VISi/BMSi tegevus seiskus 30 minutiks. Kesksüsteemi aegluse algpõhjuseks tuvastati vigane ketas salvestusruumis.

Lisaks ei olnud süsteem üksikute juhtudel kättesaadav seoses uute versioonide kasutuselevõtuga.

Amet rakendas edukalt **VISi käikulaskmise kava 2022. aastaks**, mis koosnes kahest väljalaskest:

- mais võeti kasutusele kohandav hooldusversioon, mis hõlmas mitmeid uuendusi, et valmistada tulevaseks koostalitluseks riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemiga (EES);
- septembris võeti eu-LISA kasutusele korrigeeriva ja kohandava versiooni, mis hõlmas ka liikmesriikide tõstatatud probleemidega seotud parandusi.

Sügisel alustas amet liikmesriikidega koostööd testimiskeskondade kättesaadavuse küsimuses. Testimiskeskondade kättesaadavus on liikmesriikidele eriti oluline, sest nad vajavad neid mitme ülesande täitmiseks, näiteks uute riiklike rakenduste või süsteemi arenguga seotud uute toimingute testimiseks. Et korraga võib toimuda mitu uut arendust, võib testimiskeskondade kättesaadavus olla kitsaskoht, mis mõjutab projektide ajakava.

Alates septembrist alustas eu-LISA ka koostööd liikmesriikidega **VISi turvalisuse ja talitluspidevuse õppuse** ettevalmistamiseks, mis on kavandatud 2023. aasta oktoobriks.

Horvaatia. Justiits- ja siseküsimuste nõukogu kiitis 8. detsembril 2022 heaks Schengeni *acquis'* täieliku kohaldamise Horvaatias. Selle tulemusel kaotati 1. jaanuaril 2023 piirikontroll Horvaatia ja teiste Schengeni riikide vahelistel maismaa- ja merepiiridel ning 26. märtsil 2023 siseõhupiiridel, et viia need vastavusse lennundustavade³¹. Vastavalt nõukogu otsusele sai Horvaatia alates 1. jaanuarist 2023 ka täieliku juurdepääsu VISile. Seda otsust oodates tõhustasid eu-LISA ja Horvaatia eduka ülemineku huvides 2022. aasta viimastel kuudel koostööd. Kuigi Horvaatia oli teinud VISi ja VIS Maili³² katsed juba 2016. ja 2017. aastal, tehti samad katsed novembris ja detsembris uuesti. Lisaks korraldas amet Horvaatia VISi operaatoritele koolitusi. Selle tulemusena sai Horvaatia 1. jaanuaril 2023 täieliku juurdepääsu VISile.

Süsteemi kasutamine

Tavaliselt on VISi toimingutes täheldatav hooajalisus ning haripunkt on suvekuudel. 2022. aasta alguses oli kasutustase võrreldav 2021. aastaga. Kuid alates juunist toimus märkimisväärne tõus, mis kestis septembrini, ulatudes suvekuudel COVID-19-eelse tasemeni (üle 15 miljoni toimuks kuus). Sellest hoolimata oli 2022. aasta koguarv väiksem. Piiratud määral mõjutas VISi kasutamist sõda Ukrainas.

Talletatud viisataotluste ja sõrmejälgede arv vähenes jätkuvalt, järgides 2020. aastal alanud suundumust³³. Samas viisataotluste ja väljastatud viisade arv 2022. aastal kahekordistus võrreldes 2021. aastaga – menetleti kokku 7,4 miljonit viisataotlust (2021. aastal 3 miljonit). Need näitajad on siiski palju väiksemad kui 2019. aastal, kui see arv oli 17 miljonit.

2022. aastal suurenes jätkuvalt tähtnumbriliste ja biomeetriliste otsingute ning biomeetriliste autentimiste arv,

³¹ Justiits- ja siseküsimuste nõukogu (2022), „Schengeni ala:nõukogu otsustas kaotada piirikontrolli Horvaatiaga“, pressiteade, 8. detsember 2022.

³² **VIS Mail** – teabevahetusmehhanism, mida riiklikud viisasid väljastavad asutused kasutavad Schengeni viisa taotlustega seotud konsultatsioonideks.

³³ VISis talletatakse andmeid kuni viis aastat alates viisa kehtivusaja lõppemisest, negatiivsest otsusest või viisa muutmise otsusest.

kuid see jäi siiski märkimisväärselt väiksemaks kui enne COVID-19 pandeemiat. Aruandeperioodi jooksul tehti tähtnumbrilised otsingud keskmiselt 0,36 sekundiga, kusjuures eeldatav kiirus oli 30 sekundit, ning biomeetriline autentimine keskmiselt 0,85 sekundiga (eeldatav kiirus 3 sekundit), mis vastas prognoositud tulemuslikkusele.

Enne EESi kasutuselevõttu ning sarnaselt eelmistele aastatele jagas eu-LISA liikmesriikidega analüüse sõrmejälgede kontrolli vähese kasutamise kohta piiriületuspunktid, mis võib mõjutada koostalitlusvõime lisaväärtust, ohustades eelkõige EESi tõhusust. Selle teemaga tegelevad VISi nõuanderühm ja eu-LISA haldusnõukogu.

VISi ajakohastamine ja arendamine

Pärast VISi muudetud määruse vastuvõtmist 2021. aasta juulis toimuvad süsteemis suured muudatused. Ühest küljest tuleb VISi ajakohastada, et süsteem täidaks oma olulist rolli tänu koostalitlusvõimele teiste justiits- ja siseküsimuste süsteemidega, eelkõige EESi ja ETIASega. Teisest küljest lisatakse vastavalt VISi muudetud määrusele uued funktsioonid, nt pikaajalised viisad ja elamisload. Selleks alustas eu-LISA 2022. aastat kahe projekti käivitamisega süsteemi arengu struktureerimiseks: **muudetud VISi projekt** ja **VISi koostalitlusvõime** projekt, sh otseühenduste loomine VISi ja EESi ning ka VISi ja ETIASe vahel. 2022. aasta juunis otsustas eu-LISA haldusnõukogu toetada nende kahe projekti ajakavade ühtlustamist, et vältida olukorda, kus liikmesriigid peaksid oma riiklikke süsteeme kaks korda muutma.

Muudetud VIS

Selleks et võtta arvesse õigusaktide läbivaatamisest tulenevaid uusi funktsioone, tuleb VISi tööprotsessid ümber kujundada, mis nõuab kesksüsteemi olulist ajakohastamist.

2022. aasta alguses käivitati muudetud VISi projekt nõuete kogumise, talitluse kasutusmallide ettevalmistamise ja liidese juhenddokumendi koostamisega, kusjuures liikmesriikide ja komisjoniga tehti kaks dokumentide iteratsiooni. Amet pakkus komisjonile ka tehnilist tuge teisest õigusaktide ettevalmistamisel. 2022. aasta lõpuks ei olnud aga kolm olulist rakendusakti veel valminud, sest selleks oli vaja liikmesriikidega täiendavalt aru pidada.

Koostalitlusvalmidus

Piirikontrolli tõhususe suurendamiseks ja ühtlustamiseks nähakse muudetud VISi määrusega ette koostalitlusvõime loomine VISi ja EESi ning VISi ja ETIASe vahel.

VISi ja EESi vaheline koostalitlusvõime Et võimaldada viisaga seotud andmete automaatsõut VISist, tuleb luua kahe süsteemi vahel otsesidekanal vastavate andmete ajakohastamiseks EESis. See võimaldab piirivalveasutustel saada VISist viisaga seotud teavet ja importida seda EESi (nt viisa kehtivuse ja isikusamasuse kontroll) ning vastupidi – võimaldada viisapidajatel väljastavatel asutustel viisataotluste menetlemisel EESi konsulteerida.

Pärast VISi ja EESi vahelist koostalitlusvõimet võimaldavate **mikroteenuste** väljatöötamist 2022. aasta alguses keskendus eu-LISA ühise süsteemilahenduse testimisele ja koos liikmesriikidega testide tegemisele. Aasta lõpus takistasid aga **EESi arengukavaga seotud viivitused** täieliku integreerimise testimise jätkamist.

Amet jätkas ettevalmistusi ja katseid **VISi biomeetrilise otsingufunktsiooni üleviimiseks sBMSi**. VISi ja sBMSi funktsionaalne integreerimine viidi lõpule 2022. aastal ja andmete üleviimise ettevalmistamiseks tehti mitmeid katseid, millega jätkatakse ka 2023. aastal.

Koostalitlusvõime ETIASega. VISis ja ETIASes samaaegse päringute tegemise võimaldamiseks tuleb VISi ja Euroopa otsinguportaali (ESP) vahel luua koostalitlusvõime. See kohustus kehtestati ETIASest tulevate muudatustega, mis võeti vastu 2021. aasta juulis³⁴.

VISi seos CRRSiga. Amet alustas VISi ning aruandluse ja statistika keskhoidla (CRRS) vahelise ühisliidese väljatöötamist.

Amet käivitas tegevuse **VISi ja ETIASe omavaheliseks ühendamiseks** ning **VISi koostalitlusvõime**

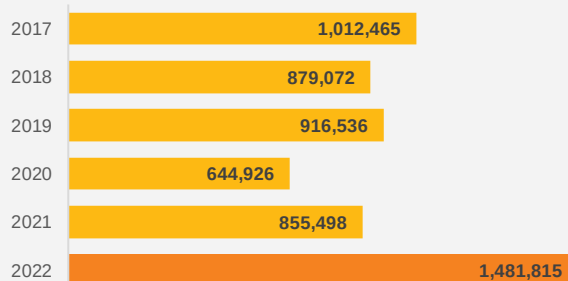
³⁴ Määrus (EL) 2021/1152 seoses Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteemi tarbeks muudele ELi infosüsteemidele juurdepääsu tingimuste kehtestamisega (ELT L 249, 14.7.2021, lk 15–37).

tagamiseks CIRi, ESP, MIDi ja CRRSiga. Selleks algatas eu-LISA nõuete kogumise ning valmistas ette kasutusmallid ja liidese juhenddokumendi. Tehniliste dokumentide esimesed versioonid esitati liikmesriikidele läbivaatamiseks ja kiideti heaks.

Eurodac-süsteemi kaudu edastatud andmed

Joonis 15. Eurodaci andmeliikluse kogumaht

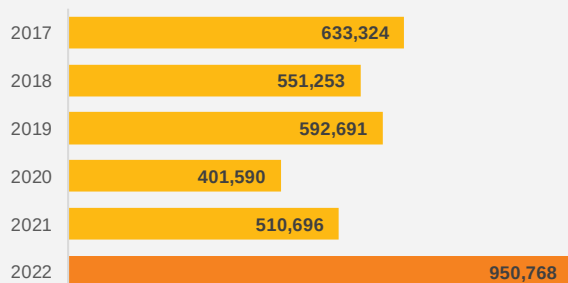

Joonis 16. Eurodaci andmeliiklus kategooriate kaupa 2022. aastal³⁵

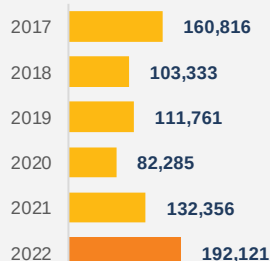
- 1. kategooria: 950 768 (64%)
- 2. kategooria: 192 121 (13%)
- 3. kategooria: 337 382 (23%)
- 5. kategooria: 53 (0%)
- 4. kategooria: 1 491 (0%)

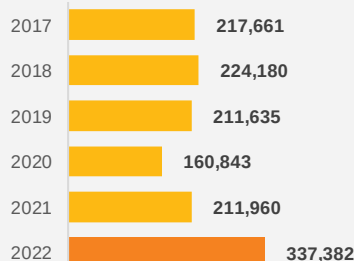
Joonis 17. Varjupaigataotlejad (1. kategooria)

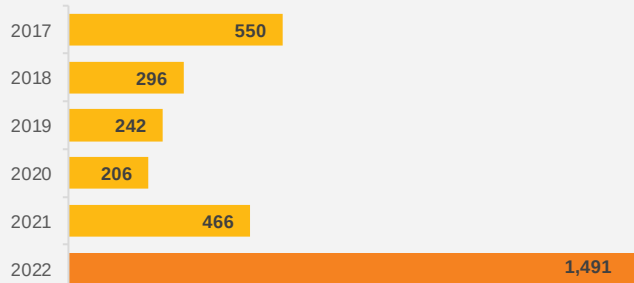
Joonis 18. Ebaseaduslikud piiriületused (2. kategooria)

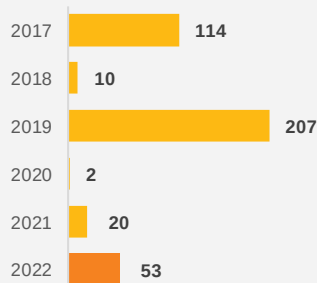
Joonis 19. Seadusliku aluseta riigis viibimine (3. kategooria)

Joonis 20. Riiklike õiguskaitseasutuste otsingud Eurodaci (4. kategooria)

Joonis 21. Europoli otsingud Eurodaci (5. kategooria)

- Üldine andmeliiklus suurenes 73% ja kõigis kategooriates edastati 2021. aastaga võrreldes rohkem andmeid.

³⁵ Joonis 16. Eurodaci andmekategooriad on seotud 14-aastaste või vanemate kolmandate riikide kodanike või kodakondsuseta isikute sõrmejälgedega andmekogumitega. Kategooriad: 1. varjupaigataotlejad, 2. ebaseaduslikud piiriületused, 3. Schengeni alal ebaseaduslikult viibivad isikud, 4. liikmesriikide õiguskaitseasutuste võrdlevad otsingud, 5. Europoli võrdlevad otsingud.

- Eurodacis talletati kokku 6,5 miljonit sõrmejäljekomplekti, mis on 12% rohkem kui 2021. aastal.
- 96% Eurodaci andmekogumitest on seotud rahvusvahelise kaitse taotlustega (1. kategooria).
- Ligikaudu 4% andmekogumitest on seotud ebaseaduslike piiriületustega (2. kategooria).

1.1.3. Eurodac

Alates 2003. aastast toimiv Euroopa varjupaigataotlejate sõrmejälgede andmebaas Eurodac toetab Dublini määruse³⁶ kohaldamist Euroopa ühise varjupaigasüsteemi rakendamise ühe vahendina³⁷. Eurodac aitab liikmesriikidel teha kindlaks varjupaigataotluse läbivaatamise eest vastutava riigi, võrreldes uue taotleja sõrmejälgi andmebaasis juba registreeritud isikutega. Sellel eesmärgil aitab Eurodac teha kindlaks ka liikmesriikide välispiiride ebaseaduslikul ületamisel kinnipeetud isikute ja nende territooriumil ebaseaduslikult viibivate isikute isikusamasuse. Alates 2015. aasta juulist on riiklikel õiguskaitseasutustel ja Europolil samuti rangetel tingimustel ja viimase abinõuna juurdepääs Eurodac-süsteemile, et ennetada, avastada või uurida terroriakte või raskeid kuritegusid. eu-LISA vastutab Eurodaci kesksüsteemi operatiivjuhtimise eest 2013. aasta juunist.

Tegevus

Aruandeperioodil vastas **Eurodaci kesksüsteemi** üldine toimimine teenustaseme kokkuleppele ning süsteemi kättesaadavust mõjutas vaid mõni üksik sündmus. Eurodaci kesksüsteemi kättesaadavus oli 99,88% ja reageerimisaja tulemuslikkuse põhinäitaja oli üle 99,99%. Eurodaci hooldust mõjutas jätkuvalt COVID-19 pandeemia, peamiselt töövõtjate kohapeal viibimise piirangute tõttu, mis mõjutasid igapäevase toe kvaliteeti ja tõhusust. Süsteemi kättesaadavust mõjutasid järgmised sündmused:

- 26. jaanuaril muutis TESTA-ng võrgus toimunud intsident Eurodaci kättesaamatuks ning peatas kesksüsteemi ja varukeskuse vahelise sünkroniseerimise, mille tõttu ei olnud süsteem peaaegu 4,5 tundi kättesaadav. Selle tulemusena töödeldi 479 toimingut hilinemisega; ühtegi toimingut siiski kaotsi ei läinud;
- 4. mail blokeeris e-teadete edastamise komponendi põhjustatud intsident kõik e-kirjad üheks tunniks ja 45 minutiks. Ühtegi sõnumit ei kaotatud. Intsidendi põhjus kõrvaldati;
- 26. oktoobril ei töödeldud Eurodac sõrmejäljega seotud toiminguid 4 tunni jooksul. See mõjutas 9 liikmesriiki, kes saatsid intsidendi ajal üle 500 toimingut. Need toimingud hilinesid, kuid ei läinud kaduma. Probleem oli seotud ühe liikmesriigi toiminguga, mille fail oli valesti konfigureeritud. Sarnaste intsidentide ärahoidmiseks esitas amet taotluse muudatuse tegemiseks, mis võetakse kasutusele järgmises versioonis, sest muudatuse kiireloomulisust peeti keskmiseks.

DubliNet on turvaline elektrooniline sidevõrk andmevahetuseks varjupaigataotlusi menetlevate riiklike ametiasutuste vahel. 2022. aastal jäeti DubliNeti hooldus kokkulepitud teenustaseme kokkuleppe kohaldamisalasse ning eu-LISA jätkas koostööd liikmesriikidega, et integreerida need ameti IT-teenuste haldamise raamistikku, ühendades kõik alates 15. aprillist 2022 eu-LISA päringusüsteemiga. Lisaks tegi amet liikmesriikidega koostööd DubliNeti sertifikaatide uuendamisel, et tagada EDPSi auditisoovituse järgimine. eu-LISA tegi edusamme ka EDPSi teise soovitusel rakendamisel – sõrmejälgede automaatne füüsiline kustutamine pärast säilitamisperioodi.

Süsteemi kasutamine

2022. aastal suurenes Eurodaci andmebaasi edastatud andmete maht märkimisväärselt: kokku ulatus see pagulaste ja rändajate liikumise kõrgaja teisel aastal üle 1,4 miljoni toiminguni, mis on 73% rohkem kui 2021. aastal, ja tasemele, mis oli võrreldav 2016. aasta omaga (1,6 miljonit). Seda kasvu täheldati kõigis Eurodaci andmebaasi kategooriates: 1. kategooria (rahvusvahelise kaitse taotlus) tehingud suurenesid 86%, 2. kategoorias (ebaseaduslikud piiriületused) 45%, 3. kategoorias (liikmesriikides ebaseaduslikult viibivad kolmandate riikide kodanikud) 59% ning 4. ja 5. kategoorias (õiguskaitseasutuste, liikmesriikide ja Europoli otsingud) 231%.

³⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta määrus (EL) nr 604/2013, millega kehtestatakse kriteeriumid ja mehhanismid selle liikmesriigi määramiseks, kes vastutab mõnes liikmesriigis kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku esitatud rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest (uuesti sõnastatud) (ELT L 180, 29.6.2013, lk 31–59).

³⁷ Lisateave on siseasjade peadirektoraadi **Euroopa ühise varjupaigasüsteemi** veebilehel.

Eurodaci andmebaasis talletatav andmemaht kasvas samuti jätkuvalt, jätkates stabiilset suundumust, mis algas 2021. aasta juunis ning kiirenes märkimisväärselt märtsis ja taas sügisel. Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu põhjustas Eurodaci **registreeritud varjupaigataotleste arvu kasvu**, eelkõige Ukraina või Venemaa kodakondsusega inimeste poolt.

2022. aastal sai selgeks, et Eurodaci **andmebaasi salvestusmahtu** on vaja suurendada. Eurodaci salvestusmaht on otseselt seotud süsteemi talletamispoliitikaga – 10 aastat varjupaigataotlejate ja 18 kuud ebaseaduslike piiriületuste korral. Eu-LISA tegi tihedat koostööd komisjoni ja liikmesriikidega, et valmistada ette mitu alternatiivi Eurodaci salvestusmahu suurendamiseks.

Süsteemi areng

Eurodaci uue õigusliku aluse loomiseni jätkas amet süsteemi **minimaalse ajakohastamise projektiga**, mida alustati 2021. aastal. See hõlmas biomeetrilise võrdlemise ja Oracle'i ajakohastamist, kesksüsteemi ja varukeskuse vahelise sünkroniseerimise mehhanismi uuendamist ning riistvarakomponentide väljavahetamist pärast tarnija toetuse lõppu, mida ei olnud tarneahela puudujääkide tõttu võimalik 2022. aastal lõpule viia.

Septembris käivitas eu-LISA projekti, mille eesmärk oli suurendada Eurodaci maksimaalset **igapäevast läbilaskevõimet ja salvestusmahtu** (7 miljonilt kirjelt 9 miljonile kirjele). Tulemuslikkuse halvenemist takistav ajakohastamine on vajalik talletatavate andmete kiiresti suureneva mahuga toimetulekuks ning see peaks hakkama toimima 2023. aasta mais.

Kohandav hooldus Liikmesriikidele osutatava teenuse parandamiseks tegeles eu-LISA testimiskeskonna ja tootmiseelse keskkonna läbivaatamisega. Mahu- ja stressitestid tehti **süsteemiliste sõrmejälgede andmete** alusel. Lisaks vaatas eu-LISA süsteemi operatiivjuhtimise parandamiseks läbi Eurodaci tehnilise dokumentatsiooni koos välistöövõtjate juurdepääsukontrolli ja kohapealse sekkumise protsessiga.

Koostalitlusvalmidus. Eurodaci süsteemi integreerimine **koostalitlusvõime arhitektuuri** on ette nähtud Eurodaci uuesti sõnastatud määrusega.

1.1.4. Süsteemitoimingute tugi

Et tagada oma pädevusse kuuluvate justiits- ja siseküsimuste süsteemide pidev kättesaadavus, osutab amet ööpäevaringselt toimiva eu-LISA kasutajatoe kaudu kõigile süsteemi lõppkasutajatele tugiteenuseid. Kasutajatugi vastutab teenusetaotluste menetlemise eest (standardmenetlused) ning koordineerib intsidentide (teenusekatkestused) ja probleemide lahendamist (algpõhjuste uurimine).

Kogu 2022. aasta vältel jäid justiits- ja siseküsimuste süsteemi lõppkasutajatele osutatavad teenused katkematuks. 2022. aastal saavutas kasutajatugi tulemusnäitaja tipptaseme 82,37%, ületades eesmärgi 75%. See näitaja kajastab eu-LISA ja liikmesriikide vahel sõlmitud teenustaseme kokkuleppe eesmärgi raames täidetud taotluste osakaalu, mõõtes ameti vastust kahe eri aspekti kaudu: 1) aeg, mis kulub süsteemi lõppkasutaja esitatud teatele vastamiseks (vastamise aeg) ja 2) kui kaua kulub tõstatatud probleemi lahendamiseks (lahendamise aeg).

2022. aastal menetles eu-LISA kasutajatugi 1538 teenusetaotlust ja 3415 intsidenti, mis olid seotud kasutusel olevate justiits- ja siseküsimuste süsteemidega. Süsteemi lõppkasutajad esitasid kokku üle 1200 päringu ja ametisiseselt esitati 3672 päringut kas süsteemide korralise seire ajal või kohapealsete töövõtjate poolt.

Vaatamata mõnele kriitilisele intsidendile, mis mõjutasid eelkõige SISi, suudeti ameti tugirühmade ja muude operatiivrühmade (sh välistöövõtjate) töökindlate protsesside ja tõhusa koostöö abil tagada justiits- ja siseküsimuste valdkonna jaoks üldine süsteemide heal tasemel kättesaadavus.

2022. aastal keskendus eu-LISA tehniline funktsioon lahendamata taotluste arvu vähendamisele ning kriitiliste ja esmatähtsate probleemide kõrvaldamisele tootmiskeskonnas. See parandas süsteemide heal tasemel kättesaadavust, vähendades peamiselt üksikute intsidentide mõju. Tugirühmad osalesid ka keerukate uute versioonide (nt uuendatud SISi) ettevalmistamises ja alustasid koolitust uute süsteemide (nt EESi, sBMSi) alal.

Kogu aruandeperioodil jätkas eu-LISA oma **IT-teenuste haldamise vahendite** ajakohastamist, eelkõige seoses üleminekuga valdkonnaülesele tegevusmodelile. Ameti ITSM-vahendit (Microfocus Service Manager versioon 9, SM9) ajakohastati mitu korda, et hõlmata uusi võimalusi ja funktsioone, sealhulgas päringute dünaamilist jagamist eri töövõtjate vahel. Juunist oktoobrini tehti SM9-vahendile ligikaudu 40 uuendust, sh 32-bitise versiooni uuendamine 64-bitiseks, mis tõi kaasa märkimisväärse jõudluse kasvu ja uued funktsioonid.

Lisaks automatiseeriti ITSMi aruandlust veelgi, lisades kvartali põhilisi tulemusnäitajaid käsitlevad dünaamilised aruanded ning protsessiomanikele ja muudele rühmadele esitatavad mitmed täisautomatiseeritud päeva-, nädala- ja kuuaruanded.

Samuti töötas süsteemitoimingute funktsioon välja uue sündmuste haldamise protsessi ja algatas uuringu vajalike vahendite leidmiseks. Käivitati veel üks uuring, et asendada vahend (eOPM), mida eu-LISA kasutajatugi rakendab SISi kaudu liikmesriikidega suhtlemiseks. Eesmärk on leida lahendus, mida saaks hõlpsasti laiendada kõikidele praegustele ja tulevastele ameti vastutusse antud süsteemidele.

Tabel 1. Justiits- ja siseküsimuste valdkonna süsteemid: 2022. aastal menetletud intsidentide³⁸ ja teenusetaotluste arv.

	SIS	VIS	BMS	Eurodac	DubliNet	Muu ³⁹	Kokku
Intsidendid	1528	469	592	338	30	458	3415
esitasid liikmesriigid	423	81	0	168	14	2	699
esitati ametisiseselt	1094	388	592	170	16	456	2716
Teenusetaotlused	1089	131	56	191	57	14	1538
esitasid liikmesriigid	371	80	0	74	57	0	582
esitati ametisiseselt	718	51	56	117	0	14	956

Tabel 2. Justiits- ja siseküsimuste valdkonna süsteemid: intsidentide jaotus prioriteetsuse ja süsteemi järgi.

Prioriteetsus ⁴⁰	SIS	VIS	BMS	Eurodac	DubliNet	Muu	Kokku
Kriitilise tähtsusega	21	5	1	2	0	1	30
Suur	233	64	9	26	1	28	361
Mõõdukas	1053	285	449	255	20	326	2388
Väike	221	115	133	55	9	103	636
Kokku	1528	469	592	338	30	458	3415

Tabel 3. Justiits- ja siseküsimuste valdkonna süsteemid: probleemide jaotus prioriteetsuse ja süsteemi järgi.

Prioriteetsus	SIS	VIS	BMS	Eurodac	DubliNet	Muu	Kokku
Kriitilise tähtsusega	3	0	0	0	0	0	3
Suur	21	4	1	10	0	0	36
Mõõdukas	18	6	4	8	0	8	44
Väike	23	13	8	14	0	6	64
Kokku	65	23	13	32	0	14	147

1.1.5. Testimis-, väljalaske- ja kasutuselevõtuvaldus

Kavandatud süsteemiarenduste raames võimaldab versioonide väljalasete kasutuselevõtt ametil ajakohastada oma IT-süsteeme uusimate funktsioonide ja parandustega. Selles protsessis on versioonide väljalasete ettevalmistamine ja ajastus äärmiselt oluline, et mõju kasutatavate süsteemide toimimisele ja kättesaadavusele oleks võimalikult väike.

Aasta alguses kiitis amet heaks SISi, VISi ja Eurodaci väljalaskekavad. VISi puhul võeti plaanikohaselt kasutusele neli versiooni, SISi ja Eurodaci puhul aga esines viivitusi, mis olid osaliselt tingitud testimisel tuvastatud kvaliteediprobleemidest. Kasutusele võeti üks uus Eurodaci versioon ja SISi jaoks laskis amet välja

³⁸ Intsident on üksik ettenägematu sündmus, mis põhjustab teenuse katkemist. Probleem on ühe või mitme intsidenti algpõhjus.

³⁹ Sellesse kategooriasse kuuluvad tootmis- ja tootmiseelses keskkonnas kasutatavad süsteemid, seadmed ja taristu.

⁴⁰ Intsidenti prioriteetsus määratakse kindlaks mõjutatud teenuse äärmõju ja intsidenti lahendamise kiireloomulisuse alusel.

ainult ühe 2022. aastaks kavandatud versiooni.

Amet ajakohastas ka operatiivsete muudatuste juhtimise protsessi ja menetlusi, et oleks võimalik tulemuslikult, tõhusalt ja õigel ajal hallata üha kasvavat hulka IT-muudatusi, mis omakorda mõjutavad eu-LISA vastutusalas olevate süsteemide toimimist ja kättesaadavust.

2022. aasta jooksul tehti SISI, VISi, Eurodaci, EESi ja sBMSi testimise haldustoiminguid. VISi ja EESi funktsionaalse süsteemi vastuvõtutesti käigus testis amet uusi asutusesiseseid vahendeid ning tulemused olid paljulubavad.

Kogu aasta jooksul korraldas amet SISI, VISi ja EESiga seoses mitu testimiseksperitide rühma erikoosolekut. Koosolekud aitasid oluliselt kaasa edukale testimisele koostöös liikmesriikidega, edendades testimisega tegelejate tugevat meeskonnavaimu. Lisaks tehti liikmesriikidele kättesaadavaks uued lõppkasutajate testimisvahendid, mis võimaldavad palju kiiremat ja lihtsamat tugiprotsessi. Samal ajal määras eu-LISA kindlaks koostalitlusvõime testimise meetodi, võttes arvesse keerukaid kvaliteedi tagamise menetlusi, mida rakendatakse süsteemide koostalitlusvõime testimiseks. 2022. aasta teisel poolel sõlmis amet lepingu välise testimistoe pakujaga, et testimise suurenevat mahtu ja keerukust paremini hallata.

eu-LISA tegeles edasi ka rakenduste elutsükli haldusega, et toetada rakenduste tarnet ning tulla toime keeruka ülesandega, mis on seotud ühiste komponentide uuesti kasutamisega eri süsteemides ning uute süsteemide omavahelise ühendatuse ja koostalitlusvõime tagamisega.

1.2. Uued süsteemid ja innovatsioon

eu-LISA volituste laiendamisega 2018. aastal tehti ametile ülesandeks mitme **uue suuremahulise IT-süsteemi** arendamine ning ELi justiits- ja siseküsimuste valdkonna **üldise koostalitlusvõime arhitektuuri** väljatöötamine. Toetamaks eu-LISA suutlikkust IT-süsteemide pideval väljatöötamisel ja arendamisel laiendati volituste muutmise teel ka ameti **teadus- ja innovatsioonitegevuse** ulatust, nii et see hõlmaks kontseptsiooni tõestamise ja katseprojektide rakendamist.

Komisjon esitas **e-piiride** õigusaktide paketi raames idee võtta kasutusele uued IT-süsteemid, mis täiendaksid ELi olemasolevaid siseküsimuste valdkonna süsteeme – SIS, VIS ja Eurodac –, et tugevdada ELi sisejulgeolekut ja ajakohastada välispiiride haldamist. Uute süsteemide – riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi (**EES**) ning Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteemi (**ETIAS**) – väljatöötamine on olnud üks ameti peamisi prioriteete alates asjaomaste asutamismääruste vastuvõtmisest 2017. ja 2018. aastal.

Uute ja olemasolevate IT-süsteemide vahelise teabevahetuse hõlbustamiseks tehti eu-LISA ülesandeks ka justiits- ja siseküsimuste valdkonna üldise **koostalitlusvõime arhitektuuri** väljatöötamine. Kui justiits- ja siseküsimuste süsteemide koostalitlusvõime toimima hakkab, toetab see integreeritud piirihaldust ja sisejulgeolekut, mis on ameti põhipanus **ELi julgeolekuliidu strateegiasse**.

eu-LISA volituste laiendamine tõi kaasa ka uued kohustused ELi **õigusvaldkonnas**, sh uue IT-süsteemi – Euroopa karistusregistrite infosüsteem kolmandate riikide kodanike kohta (**ECRIS-TCN**) – väljatöötamise ning piiriüleseid kohtumenetlusi hõlbustava elektroonilise sideplatvormi **e-CODEXi** operatiivjuhtimise eest vastutuse võtmise. Nii suurendas amet oma panust õigusemõistmise digipöördesse,⁴¹ mille eesmärk on parandada koostööd Euroopa õigusasutuste vahel ning tagada ELi kodanikele ja ettevõtjatele parem juurdepääs õigusemõistmisele.

Uute süsteemide väljatöötamine ja tarnimine jätkus kogu 2022. aasta jooksul vaatamata pidevatele viivitustele, mis olid tingitud peamiselt sellest, et töövõtja ei suutnud neid õigeaegselt tarnida. Lisaks mõjutasid häired ja puudused ülemaailmses tarneahelas kriitilise tähtsusega riist- ja tarkvarakomponentide kättesaadavust. Nende probleemide lahendamiseks tegi eu-LISA tihedat koostööd liikmesriikide ja komisjoniga, jälgides hoolikalt olukorda ja kavandades meetmeid mõju leevendamiseks. See oli EESi puhul eriti oluline, sest vastastikuse sõltuvuse tõttu mõjutavad mis tahes viivitused EESi rakendamiskavas otseselt ETIASe ja koostalitlusvõime komponentide rakendamise ajakava. Tegevuse alustamise pikendatud ajakava mõjutab tõenäoliselt nii inimressursse kui ka rahalisi vahendeid, mis on vajalikud arenduse lõpuleviimiseks.

⁴¹ Komisjoni teatis „Õigusemõistmise digipööre Euroopa Liidus.Võimalusterohked töövahendid“ (COM(2020) 710 final).

1.2.1. Riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem (EES)

Siseküsimuste valdkonnas on EES üks kahest IT-süsteemist, mille eesmärk on ajakohastada ELi välispiiride haldamist, asendades praeguse passide tembeldamise tava kõigi Schengeni alale sisenevate ja sealt lahkuvate kolmandate riikide kodanike, sh riiki mittelubamisega seotud andmete **elektroonilise registreerimisega**. Lisaks võimaldab EES jälgida lubatud lühiajalist riigis viibimist (kuni 90 päeva kestvad külastused mis tahes 180-päevase ajavahemiku jooksul) ning leida võimalikud viibimisaja ületajad, arvutades automaatselt lubatud viibimisaja kestuse ja esitades selle aegumise korral hoiatusteadet.

Süsteemi eesmärk on ennetada ebaseaduslikku sisserännet ja tugevdada sisejulgeolekut, aidates võidelda organiseeritud kuritegevuse ja terrorismi vastu. Kui EESi raames kasutusele võetavad automaatsed piirikontrollid hakkavad toimima, aitab see liikmesriikidel hallata ka üha suurenevaid reisijatevooge, optimeerides samal ajal piiripunktides töötavate piirivalvurite arvu.

eu-LISA vastutab järgmiste süsteemide arendamise ja majutamise eest:

- EESi kesksüsteem;
- ühtne riiklik liides, millega luuakse ühendus EESi kesksüsteemi ja iga liikmesriigi piiritaristu vahel;
- turvaline ja krüpteeritud sidetaristu EESi kesksüsteemi ja ühtsete riiklike liidest vahel;
- turvaline sidekanal EESi kesksüsteemide ja VISi vahel.

EESi kesksüsteemi toimimiseks on vaja integreerida EESi komponent, biomeetrilise võrdlemise süsteem (BMS) ja muuta olemasolevat viisainfosüsteemi (VIS). Lisaks on EESil ETIASega ühine veebiteenus, mis pakub rahvusvahelistele vedajatele ja kolmandate riikide kodanikele veebipõhiseid kasutajaliideseid.

Rakendamine

EESi väljatöötamine algas 2018. aasta jaanuaris ja programmi rakendamine on jõudnud testimisetappi. Hoolimata aruandeperioodil esinenud paljudest probleemidest tegi amet edusamme EESi kesksüsteemi väljatöötamise lõpuleviimisel, korraldades muu hulgas tihedas koostöös liikmesriikidega mitu testimiskampaaniat.

2022. aasta jooksul jätkas eu-LISA tihedat koostööd kõigi sidusrühmadega ja töötada välja tõhusad meetmed, et leevendada EESiga seotud jätkuvate viivituste mõju, samuti nende kõrvaltoimet ETIASe ja koostalitlusvõime komponentide kavandatud kasutuselevõtule.

24. märtsil 2022 palus eu-LISA haldusnõukogu EESi arendusprogrammi seisu arvestades nõukogul toetada süsteemi kasutuselevõtu edasilükkamist 2022. aasta novembrisse⁴². Haldusnõukogu vaatas 22. juunil 2022 ajakava uuesti läbi ja lükkas süsteemi kasutuselevõtu edasi 2023. aasta mai keskpaika. Ettenägematute asjaolude tõttu tuli ETIASe kasutuselevõtt 2023. aasta novembrisse edasi lükata ja koostalitlusvõime komponentide järkjärguline rakendamine nihutada 2024. aasta juunisse⁴³. Selle muudetud ajakava kinnitas justitiis- ja siseküsimuste nõukogu juulis Prahas toimunud mitteametlikul kohtumisel.

Hoolimata kõigist jõupingutustest oli olukord 2022. aasta lõpus endiselt keeruline ning EESi kesksüsteemi väljatöötamise eest vastutav konsortium ei suutnud esitada kindla kasutuselevõtu kuupäevaga kava⁴⁴.

⁴² 23. ja 24. märtsi 2022. aasta eu-LISA haldusnõukogu 34. istungi otsused.

⁴³ 22. ja 23. juuni 2022. aasta eu-LISA haldusnõukogu 36. istungi otsused.

⁴⁴ 2023. aasta jaanuaris jõudis haldusnõukogu järeldusele, et 2023. aasta maiks määratud tähtajast ei ole võimalik kinni pidada ning kasutuselevõtu kuupäeva ei ole võimalik nõutava kindlustasemega kindlaks määrata, eelkõige seetõttu, et vastavustestide testimiskeskonnad ei ole kättesaadavad. Edasistest viivitustest hoolimata palus haldusnõukogu kõigil liikmesriikidel ja sidusrühmadel jätkata piiripunktides ettevalmistusi (haldusnõukogu 40. istungi otsused, 12. jaanuar 2023). Märtsis palus haldusnõukogu eu-LISA-l läbi vaadata justitiis- ja siseküsimuste koostalitlusvõime arhitektuuri rakendamise ajakava. Oma 15. märtsi 2023. aasta 42. istungil võttis eu-LISA haldusnõukogu teadmiseks EESi rakendamise seisu ja töövõtjapoolsed lisaviivitused ning jõudis järeldusele, et EESi kasutuselevõtt ei ole 2023. aastal enam võimalik.

Testimine

EESI arenguprogrammi rakendamine on edenenud arendus- ja testimisetappi ning see peaks lõpule jõudma 2024. aasta alguses toimuva süsteemile üleminekuga ja sellele järgneva lõpliku heakskiitmisega.

EESI kesksüsteemi rakendamine. 2022. aasta jaanuaris alustas eu-LISA integreeritud lahenduse (st EESI kesksüsteemi, sBMSi ja ajakohastatud VISi kesksüsteemi) kavandatud funktsionaalse testimise kampaaniat. Kuigi VISi ja ühise biomeetrilise võrdlemise süsteemi (sBMS) osade väljatöötamine viidi õigeaegselt lõpule, jäi EESI osa väljatöötamine mitu kuud maha esialgsest tähtajast, milleks oli 15. september 2022. 2022. aasta lõpus prognoosis töövõtja kasutuselevõttu 2023. aasta jaanuari alguseks, mis oleks mõjutanud liikmesriikidele kättesaadavat testimisperioodi, lükates edasi ka mittefunktsionaalse testimise alguse eu-LISA ruumides. Edusammude jälgimiseks ja kasutuselevõtu kiirendamiseks jätkas eu-LISA igapäevaseid kohtumisi töövõtja meeskonnaga ning iganädalasi kohtumisi töövõtja juhtkonnaga, sealhulgas korrapärast suhtlemist tegevjuhtidega.

Testimiskeskonnad ja simulaatorid. eu-LISA andis esimest korda välja EESI, VISi ja BMSi hõlmava vaheversiooni, mis paigaldati 20. oktoobril 2022 edukalt Saksamaa eritestimiskeskonda. Samal ajal oli EESI konsortsiumil kuni 2022. aasta detsembri keskpaigani raskusi ülejäänud liikmesriikide eritestimiskeskondade ajakohastamisega. Sellest raskusest ja tehnilistest probleemidest tingitud pikkadest paigaldusaegadest teavitati töövõtja juhtkonda.

Liikmesriikide testimine. Liikmesriikide jaoks tehti EESI nõuetele vastavuse testimiskeskond kättesaadavaks 2022. aasta veebruari lõpus. Riiklikud süsteemikatsed tuli siiski teha VISi ja sBMSi simulaatorite abil, sest EESI kesksüsteemi rakenduse täielikult integreeritud versiooni käikulaskmisel esines jätkuvalt probleeme. 13 liikmesriiki olid testimise aasta lõpuks VISi ja sBMSi simulaatorite abil praktiliselt lõpule viinud, saavutades edukuse määra 93%, mis näitab rakendusliidese head kvaliteeti. 2023. aasta alguses korraldasid liikmesriigid endiselt testimiskampaaniaid. Amet toetab selles protsessis aktiivselt liikmesriike ning hõlbustab iganädalast aruandlust EESI hetkeolukorra aruande kaudu.

Integreeritud versiooni testimisega jätkamiseks andis eu-LISA välja vaheversiooni. Vastavustestid näitasid mõne päeva jooksul 90% edukuse määra, mis kinnitas vahepealse versiooni integratsioonikvaliteedi head taset. Täielik testimine (kõikide funktsioonide, sh biomeetria põhjalik äritestimine) ei olnud aga sBMSi blokeerimise tõttu võimalik.

Koostalitlusvalmidus

EESI määрусega nähakse ette koostalitlusvõime loomine EESI ja VISi (koos BMSiga) ning samuti EESI ja ETIASe vahel, et suurendada ja ühtlustada piirikontrolli tõhusust.

Koostalitlus VISiga. Selleks et võimaldada viisaga seotud andmete automaatotsinguid VISis, tuleb kahe süsteemi vahel luua otsene sidekanal asjaomaste andmete ajakohastamiseks EESIS, st kehtivuse kontrollimiseks või viisa tühistamiseks, kehtetuks tunnistamiseks või pikendamiseks. VISi ja EESI vahelist koostalitlusvõimet võimaldavate mikroteenuste väljatöötamine viidi lõpule 2022. aasta alguses ning ülejäänud aasta jooksul keskendus eu-LISA ühise süsteemilahenduse testimisele ja koos liikmesriikidega testide tegemisele. VISi ja sBMSi funktsionaalne integreerimine viidi lõpule ja andmete üleviimise ettevalmistamiseks tehti mitmeid katseid, millega jätkatakse ka 2023. aastal.

Koostalitlusvõime ETIASega. Et võimaldada samaaegseid päringuid EESIS ja ETIASes, tuleb luua koostalitlusvõimeline ühendus EESI ja Euroopa otsinguportaali (ESP) vahel. EESI esialgses versioonis ei olnud seda kohustust algul ette nähtud – see kehtestati ETIASest tulenevate muudatustega, mis võeti vastu 2021. aasta juulis⁴⁵. 2022. aastal jätkas eu-LISA lepinguid käsitlevaid arutelusid ja ettevalmistusi EESI kohandamiseks ETIASega.

EESI ühendamine aruandluse ja statistika keskhoidlaga (CRRS). Amet alustas EESI ning aruandluse ja statistika keskhoidla (CRRS) vahelise ühisliidese väljatöötamist. Kuna CRRSi spetsifikatsioonide valmimine viibis, uuris eu-LISA võimalusi luua kohandatud aruandlusfunktsioon, mis hõlmaks EESI esimest kasutusperioodi enne selle lõplikku integreerimist CRRSiga.

⁴⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. juuli 2021. aasta määrus (EL) 2021/1152, millega muudetakse määrusi (EÜ) nr 767/2008, (EL) 2017/2226, (EL) 2018/1240, (EL) 2018/1860, (EL) 2018/1861 ja (EL) 2019/817 seoses Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteemi tarbeks muudele ELi infosüsteemidele juurdepääsu tingimuste kehtestamisega (ELT L 249, 14.7.2021, lk 15).

Üleminek kasutuselevõtule

Aruandeperioodil alustas eu-LISA ettevalmistusi kasutuselevõtu etapiks, korraldades liikmesriikidega mitu tehnilist kohtumist ja jagades EESi käsiraamatu esimest versiooni.

1.2.2. EESi/ETIASe veebiteenused

Schengeni alale sisenemisel eristatakse viisat vajavaid ja viisanõudest vabastatud kolmandate riikide kodanikke. Kui EESi kaudu kontrollitakse, kas viisat vajavatel kolmandate riikide kodanikel on kehtiv viisa vähemalt üheks lubatud sisenemiseks, on ETIASe abil võimalik kontrollida, kas viisanõudest vabastatud kolmandate riikide kodanikel on nõutavad reisiload. Et hõlbustada **saabuvate kolmandate riikide kodanikest reisijate** integreeritud ja **ühtlustatud menetlemist** Schengeni piiridel, on eu-LISA ülesanne töötada EESi ja ETIASe jaoks välja veebiteenused, mis hõlmavad kesket **vedaja liidest**⁴⁶ mõlemast süsteemist päringute tegemiseks, et kontrollida, kas kolmanda riigi kodanikust reisijal on Schengeni alale sisenemiseks kehtiv viisa või reisiluba.

Ühised veebiteenused koosnevad mitmest üldkasutatavast moodulist, mille hulgas on spetsiaalsed veebiliidesed ning reisijate ja vedajate mobiilirakendused. Lisaks vedaja liidesele võimaldab reisijatele suunatud täiendav veebiliides viisat vajavatel kolmandate riikide kodanikel kontrollida oma veel kehtivaid sisenemisi Schengeni alale. Kui ETIAS kasutusele võetakse, hõlmavad veebiteenused ka veebiplatvormi, kus viisanõudest vabastatud kolmandate riikide kodanikud saavad taotleda ETIASe kohustuslikku reisiluba, mis tuleb enne reisi heaks kiita.

Ühiste komponentide tõttu töötatakse need ühised veebiteenused välja EESi projekti raames, jagades kohaldamisala kaheks osaks: üks veebiliideste jaoks (vedajad/kolmandate riikide kodanikud) ning teine vedajatele suunatud pardalemineku kontrollimise ja toetavate vahendite jaoks. eu-LISA valis selle lähenemisviisi tõhusa rakendamise ja mastaabisäästu tagamiseks.

eu-LISA jätkas 2022. aastal EESi/ETIASe veebiteenuste tarkvara juurutamist, kuid hankeraskuste, töövõtjate viivituste ja taristu tehnilise keerukuse tõttu lükkus testimiskeskonna kasutuselevõtt veoettevõtjate jaoks edasi 2023. aastasse. Lisaks ilmnis tarnekatsetel⁴⁷ arvukalt puudusi, mis jäid 2022. aasta lõpus lahendamata.

Amet tegi EESi/ETIASe veebiteenuste osutamiseks tihedat koostööd komisjoni ja Frontexiga ning käivitas teenuste arendamiseks lepingulise protsessi. Veebiteenuste lepingute läbirääkimised viidi lõpule 2022. aasta augustiks⁴⁸. Hilinenud heakskiitmine mõjutas veebiteenuste aluseks olevate nõuete ja tehniliste kirjelduste lõplikku vormistamist, mis lükkas rakenduslepingu sõlmimise edasi.

Toetus liikmesriikidele

Et aidata liikmesriike EESi ja ETIASe kasutuselevõtmisel, avaldas komisjon piirivalveametnikele praktilise käsiraamatu (Schengeni käsiraamat) muudetud versiooni,⁴⁹ milles eu-LISA andis ülevaate tehnilistest uuendustest, mis keskendusid süsteemidevahelistele ühendustele ja vedaja liidesele (sh eri päringustenaariumid ja -vastused). Lisaks töötas eu-LISA koos Frontexiga välja kaks suunisdokumentide komplekti: „Standardne töökord“ ja „Korduvad küsimused avaliku sektori vedajate toetuseks“⁵⁰.

⁴⁶ eu-LISA veoettevõtjate töörühma ettekanne „EESi/ETIASe vedaja liidese ülevaade“, märts 2023.

⁴⁷ Tarnekatse näitab, et väljaarendatud äriefunktsioone testitakse tehases enne nende tarnimist ning et enne tarkvara süsteemilahenduse testimist kontrollitakse selle piisavat funktsionaalset stabiilsust.

⁴⁸ Komisjoni 18. augusti 2022. aasta rakendusmäärus (EL) 2022/1409, mis käsitleb veebiteenuse käitamise tingimuste üksikasjalikke norme, veebiteenuse suhtes kohaldatavaid andmekaitse- ja andmeturbe-eeskirju ning veebiteenuse arendamise ja tehnilise rakendamise meetmeid ning millega tunnistatakse kehtetuks rakendusmäärus (EL) 2021/1224 (ELT L 216, 19.8.2022, lk 3–19).

⁴⁹ „Praktiline käsiraamat piirivalveametnikele“ (Schengeni käsiraamat), 28. oktoober 2022, C(2022) 7591 final.

⁵⁰ Frontex (2022), „Korduvad küsimused avaliku sektori vedajate toetuseks“, 9. detsember 2022.

Vedaja registreerimine

2022. aasta lõpuks oli eu-LISAs registreerunud kokku **947 vedajat** (799 lennu-, 51 mere- ja 97 maismaatranspordiettevõtjat), kes löid EESi ja ETIASe jaoks süsteemidevahelised ühendused. Lisaks oli registreerimist taotlenud ka 54 vedajatarkvara pakkujat. Ligikaudu 40% on ELi lennуетtevõtjad ja 60% on pärit väljastpoolt ELi.

Lõppkokkuvõttes osutus registreeritud vedajate arv, eriti maismaaveoettevõtjate seas, oodatust palju väiksemaks. Et leevendada võimalikku mõju EESi tegevusvalmidusele, suurendas eu-LISA oma jõupingutusi, ühendades jõud vedajate ühendustega ja korraldades probleemi lahendamiseks ja registreerimise hoogustamiseks teavitustegevusi. Koos komisjoni, Frontexi, vedajate ühenduste ja nende IT-teenuste osutajatega hoiti seda teemat kogu 2022. aasta jooksul vedajate töörühma päevakorras tähtsal kohal.

Vedajate testimise protsessi toetamiseks avas amet **pilvepõhise simulaatori**, mis oli kättesaadav kuni 2022. aasta detsembrini. Sihtmärgiks seatud 488 vedajast taotles simulaatorile juurdepääsu vaid 380 ja ainult ühel teenuseosutajal õnnestus kogu katsete seeria lõpule viia.

1.2.3. Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteem (ETIAS)

ETIAS on viisanõudest vabastatud kolmandate riikide kodanikele suunatud veebipõhine reisieelsete lubade andmise süsteem, milles võetakse **Schengeni alale lühiajaliseks viibimiseks sisenemise uue tingimusena** kasutusele reisiluba. Lisaks kolmandate riikide kodanike piiriületusmenetluste lihtsustamisele aitab ETIAS kaasa ELi sisejulgeolekule, tuvastades eelnevalt võimalikud julgeoleku-, rände- ja rahvaterviseohud. **Riskihindamist** hõlbustab justits- ja siseküsimumuste süsteemide tulevane koostalitlusvõime, mis võimaldab kontrollida taustateavet kõigis eu-LISA hallatavates süsteemides ning asjaomastes Europoli ja Interpoli andmebaasides.

ETIASe reisilubasid kontrollivad enne reisija transpordivahendisse lubamist lennu-, mere- ja maismaatranspordiettevõtjad ning välispiiripunktides piirivalveametnikud, kes vastutavad lõpliku otsuse tegemise eest riiki sisenemise lubamise või sellest keeldumise kohta. ETIASe andmebaasi saavad kasutada ka riiklikud õiguskaitseasutused ja Europol, et ennetada, avastada või uurida terrorismiohtu või raskeid kuritegusid.

ETIAS koosneb järgmistest osadest:

- kesksüsteem, mida arendab ja haldab eu-LISA;
- Frontexis loodud kesksus, mis töötleb taotlust, kui andmebaasides saadakse päringutabamus, ja käivitab vajadusel taotluse käsitsikontrolli;
- iga liikmesriigi siseriiklikud üksused, kes vastutavad nn käsitsi menetlemiseks saadetud taotluste läbivaatamise ja nende kohta otsuste tegemise eest.

ETIASel ja EESil on mitmeid ühiseid riist- ja tarkvarakomponente, nt ühtne riiklik liides, sidetaristu ja veebiteenused (vt punkt 1.1.2).

ETIASe arendamine algas 2018. aasta lõpus. Olulise vastastikuse sõltuvuse tõttu EESiga sõltub aga süsteemi arendamine ja rakendamine EESi lõpuleviimisest ja edukast kasutuselevõtust, st ETIASe saab kasutusele võtta kuus kuud pärast EESi.

Kõigis justits- ja siseküsimumuste süsteemides teabe riskikontrolli toetamiseks kehtestati 2021. aasta juulis vastu võetud **ETIASest tulenevate muudatustega**⁵¹ kohustus luua EESi ja Euroopa otsinguportaali (ESP) vahel pärast ETIASe kasutuselevõttu koostalitlusvõimeline ühendus, mida EESi esialgses versioonis ei olnud algset

⁵¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. juuli 2021. aasta määrus (EL) 2021/1152, millega muudetakse määrusi (EÜ) nr 767/2008, (EL) 2017/2226, (EL) 2018/1240, (EL) 2018/1860, (EL) 2018/1861 ja (EL) 2019/817 seoses **Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteemi** tarbeks muudele ELi infosüsteemidele juurdepääsu tingimuste kehtestamisega (ELT L 249, 14.7.2021, lk 15).

ette nähtud⁵².

Õiguslik taust

ETIASe väljatöötamiseks vajalikud nõuded ja tehnilised kirjeldused ootavad ETIASest tulenevate muudatuste rakendamiseks oluliste **teiseste õigusaktide** vastuvõtmist. 2023. aasta jaanuariks oli vastu võetud 21 õigusakti ja ametliku vastuvõtmise etapis oli 5 õigusakti (nt jälgimisnimekirja ja andmehaldust käsitlevate õigusaktide muudetud versioonid on vastuvõtmise lõppetapis). Töö kuluaruandlusega seotud õigusaktidega (et hinnata ETIASe tasu kohandamise vajadust) ning teabelehtede ja makseviisidega on endiselt pooleli, kuni komisjon talitustevaheline konsultatsioon on lõpuni viidud.

Vastuvõtmise lõppetapis on kaks järgmist ETIASest tulenevatel muudatustel põhinevat rakendusakti: 1) komisjoni rakendusotsus, millega kehtestatakse **andmete säilitamise tehnilised kirjeldused**, ja 2) komisjoni delegeeritud otsus, millega määratakse kindlaks muude konsulteeritud ELi infosüsteemide registris, hoiatusteates või toimikus sisalduvate **andmete** ja taotlustoimiku **vahelise vastavuse** tingimused. Need kaks õigusakti mõjutavad otseselt ETIASe ning muude justiits- ja siseküsimuste süsteemide ja koostalitlusvõime programmi rakendamist (sh integreerimist Europoli andmebaasiga).

Analüüs ja projekteerimine

ETIASe kesksüsteemi projekteerimise lõpuleviimist mõjutasid sõltuvus EESiga jagatavatest komponentidest ja koostalitlusvõime tehnilised kirjeldused. Selle tulemusena lükati analüüsi- ja projekteerimisetapi lõpetamine edasi 2023. aasta veebruari lõpuni.

2022. aasta alguses soovisid mitmed lõppkasutajad uute funktsioonide väljatöötamist, mille kohta eu-LISA koostas komisjoniga konsulteerides mõjuhindangud. Samal ajal jätkas amet väljaarendatud ja stabiilse ülesehitusega elementide väljatöötamist.

Aprillis võttis komisjon vastu ETIASe jälgimisnimekirja rakendusakti esialgse versiooni, millega viimistleti tehnilised kirjeldused ja kutsuti eu-LISA-t üles ajakohastama **ETIASe liidese juhenddokumenti**, sealhulgas lähenemisviisi krüptimisele ja Euroopa otsinguportaali tehnilistele kirjeldustele, mis edastati liikmesriikidele 2. juunil. 22. detsembril jagati liikmesriikidega korrigeeritud versiooni, mis kajastas alternatiivset lähenemisviisi jälgimisnimekirja autentimisele ja uusima ühise isikuandmete hoidla andmemudeli mõju.

Aprillis esitleti liikmesriikidele **ETIASe tarkvaramudeli** viiendat ja **viimast versiooni**. eu-LISA korraldas ka kolm seminari komisjonile ja Frontexile, et tutvustada kolmandate riikide kodanike reisilubade platvormi avaliku veebisaidi näidiseid koos mobiilirakendusega.

2022. aasta jooksul jätkas eu-LISA **ETIASe andmekaitsealase mõjuhindangu** ajakohastamist, et anda põhjalik vastus EDPSi 2021. aasta septembris esitatud märkustele.

Rakendamine

ETIASe funktsioone kavatseti rakendada **järkjärguliselt** (samaselt selle projekteerimiselementidega seoses kasutatud lähenemisviisile), et leevendada EESi ja koostalitlusvõime komponentide mõju vastavustestamise kampaaniale⁵³.

ETIASe taristuseadmete testimiskeskonnas kasutuselevõtu hilinemise ja ETIASe ühtse riikliku liidese kättesaamatus tõttu lükati detsembrisse kavandatud esialgne **süsteemilahenduse testimine** edasi, mis ohustas liikmesriikide vastavustestamise ajakava.

ETIASe määruse kohaselt tehti eu-LISA-le ülesandeks koostada nn valge nimekirja sobivatest **audio-videovahenditest** reisiluba taotlevate kolmandate riikide kodanikega intervjuude korraldamiseks. Amet viis turu-uuringu lõpule 2021. aastal ning korraldas liikmesriikidele novembris ja detsembris kokku 15 esitlust. Lõpparuannet kavatsetakse liikmesriikidega jagada 2023. aastal.

Amet jätkas aasta jooksul **ETIASe jälgimisnimekirja** rakendamist. eu-LISA tegi liikmesriikidega koostööd ka krüpteerimis- ja autentimismeetoditega seotud küsimustes.

⁵² Kuna 2023. aasta maiks kavandatud EESi kasutuselevõttu ei peeta töövõtjatega seotud viivituste tõttu enam võimalikuks, on eu-LISA algtanud koostalitlusvõime arhitektuuri ajakava läbivaatamise, mis mõjutab ka ETIASe rakendamise ajakava.

⁵³ Amet edastas vastavusteste kirjeldava dokumendi ajakohastatud versiooni liikmesriikidele 2023. aasta jaanuaris. Märtsi lõpus oli **ETIASe kesksüsteemi simulaatori** esimene versioon valmis riiklike rakenduste testimiseks ja liikmesriikide koolitus toimus 12. mail 2023.

Taristu

2022. aasta veebruaris tellis eu-LISA **testimiskeskonna jaoks võrguseadmed**. Tellimust täiendati 2022. aasta juulis, kui **testimiskeskonna jaoks** telliti ülejäänud **riistvaraseadmed**. Lepingupõhiste seadmete tarne hilines aga riistvarapuuduse tõttu ning amet tegi suuri jõupingutusi testimistaristu paigaldamise ja konfigureerimise prioriseerimiseks, et minimeerida vastavustestimise ajakavale avalduvat mõju. Kuigi testimiskeskonna võrguseadmed tarniti 2022. aasta mais ja suurem osa riistvaraseadmetest 2022. aasta septembris, ei alustatud paigaldamist pikaleveninud lepinguläbirääkimiste tõttu, mis olid 2022. aasta lõpus veel pooleli, mistõttu lükati süsteemi testimisprotsess edasi.

Mais ja juunis allkirjastas eu-LISA valdkonnaülese tegevusraamistiku osana raamlepingud kõigi rakenduste ja taristu (sh ETIASe) tulevaseks hoolduseks.

1.2.4. Euroopa karistusregistrite infosüsteemi etalonteostus (ECRIS RI)

ELi õiguse kohaselt peavad riikide kohtud kriminaalmenetlustes karistuste määramisel arvesse võtma varasemaid süüdimõistvaid otsuseid. Alates 2012. aastast toimiv Euroopa karistusregistrite infosüsteem (ECRIS) on detsentraliseeritud süsteem karistusregistrite andmete vahetamiseks ELi liikmesriikide vahel.

ECRISe etalonteostus (ECRIS RI) on integratsiooniliides, mis võimaldab ühenduse loomist liikmesriikide karistusregistritega. Amet vastutab ECRIS RI haldamise eest alates 2020. aasta aprillist. 2022. aasta esimesel poolel tegi eu-LISA ECRIS RI lähtekoodi turbeanalüüsi, mille käigus ilmnis mitu turvanõrkust. 2022. aasta oktoobris korraldas eu-LISA seminari, kus tutvustati probleemi alternatiivseid lahendusi, mille tulemusel võttis haldusnõukogu novembris vastu otsuse, et ECRIS RI algliides tuleks asendada. Samal ajal julgustati liikmesriike tungivalt üle minema ECRIS RI uusimale versioonile, et leevendada võimalikke jääkturvariske.

2022. aastal valmistus eu-LISA ka ECRISe RI hoolduse üleviimiseks valdkonnaülesesse tegevusraamistikku, mida amet kasutab kõigi justiits- ja siseküsimuste süsteemide käitamiseks. Üleviimist on oodata 2023. aastal.

1.2.5. Euroopa karistusregistrite infosüsteem kolmandate riikide kodanike kohta (ECRIS-TCN)

ECRIS-TCN on tabamuspõhine kesksüsteem, mis täiendab ECRIS-t (Euroopa karistusregistrite infosüsteem) ELis süüdi mõistetud kolmandate riikide kodanike karistusandmetega. Kaks süsteemi koos võimaldavad kohtunikel, prokuröridel ja muudel asjaomastel asutustel saada põhjalikku teavet kolmandate riikide kodanike eelnevate kriminaalkaristuste kohta, olenemata sellest, mis liikmesriigis nad varem süüdi mõisteti. Selle tulemusena aitab ECRIS-TCN kaasa ka kohtuotsuste vastastikuse tunnustamise põhimõtte rakendamisele vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneval ühisel alal.

ECRIS-TCN koosneb järgmistest osadest:

- kesksüsteem, kus hoitakse süüdimõistetud kolmandate riikide kodanike isikuandmeid;
- iga liikmesriigi kesksed juurdepääsupunktid;
- liidesetarkvara, mis võimaldab pädevatel asutustel kesksüsteemiga ühenduse luua, ning
- sidetaristu, mis ühendab kesksüsteemi riiklike kesksete juurdepääsupunktidega.

Justiits- ja siseküsimuste koostalitlusvõime arhitektuuri osana ühendatakse ECRIS-TCN koostalitlusvõime komponentidega, võimaldades otsinguid kõigis justiits- ja siseküsimuste infosüsteemides.

Õiguslik taust

Komisjoni rakendusotsus, mis sisaldab sätteid tähtnumbriliste ja biomeetriliste andmete kohta, avaldati 16. detsembril 2022⁵⁴.

Analüüs ja projekteerimine

2022. aastal keskendus eu-LISA süsteeminõuete täitmisele ja **ECRIS-TCN liidese juhenddokumendi** ajakohastamisele, võttes arvesse kooskõla samal ajal väljatöötatud koostalitlusvõime komponentidega. Ühistest EESi komponentidest ja koostalitlusvõime tehnilistest kirjeldustest sõltumise tõttu ei jõutud ECRIS-TCNi analüüsi- ja projekteerimisetappi 2022. aastal lõpule viia ning seda tuli pikendada.

Pärast ECRIS RI turvanõrkuste avastamist esitas amet ECRIS-TCNi nõuanderühmale olukorrast ülevaate. Koostöös komisjoni, liikmesriikide ja töövõtjaga koostati hädaolukorra lahendamise plaan, et vältida andmete edastamist ja piirata mõju ECRIS-TCNi väljatöötamisele.

Rakendamine

ECRIS-TCNi rakendamine jätkus. Detsembris sõlmis amet uue erilepingu uue integreeritud simulaatori väljatöötamiseks.

1.2.6. e-CODEX (sidus andmevahetus e-õiguskeskkonnas)

e-CODEXi süsteem pakub digitaristut turvaliseks ja koostalitlusvõimeliseks sidepidamiseks ja andmevahetuseks Euroopa õigusasutuste vahel, olles keskse tähtsusega tehnoloogiline vahend piiriüleste tsiviil- ja kriminaalmenetluste alase koostöö ajakohastamiseks⁵⁵. Ameti koostöö e-CODEXiga on oluline samm kogu Euroopat hõlmava tegevuse suunas **õigusemõistmise digiüleminekul**.

Alates 2016. aastast toimiv e-CODEXi sideplatvorm töötati algselt välja selleks, et kõrvaldada mitmesugused killustatud ja kokkusobimatud riiklikud IT-vahendid ning tagada **piiriülestes kohtumenetlustes** teabe turvaline elektrooniline edastamine.

Seni on e-CODEXit kasutatud IT-lahendustes, mida vabatahtlikult kasutavad ligikaudu 30 riigi õigusasutused ja muud õigusvaldkonna kutsealad ning partnerorganisatsioonid tsiviil- ja kriminaalasjades, näiteks Euroopa maksekäsu⁵⁶ ja Euroopa vahistamismäärused⁵⁷.

E-CODEXi määrus võeti vastu 30. mail 2022 ja selles kehtestatakse ametlikult süsteemi õiguslik alus, kirjeldatakse süsteemi komponente, funktsioone ja juhtimist ning loetletakse eu-LISA ülesanded⁵⁸. Amet **võtab**

⁵⁴ Komisjoni 14. detsembri 2022. aasta rakendusotsus (EL) 2022/2470, milles sätestatakse meetmed, mille abil arendada tehniliselt välja ja rakendada kesksüsteem, mis on loodud nende liikmesriikide väljaselgitamiseks, kellel on teavet kolmandate riikide kodanike ja kodakondsuseta isikute suhtes tehtud süüdimõistvate kohtuotsuste kohta (ECRIS-TCN-süsteem) (ELT L 322, 16.12.2022, lk 107–121).

⁵⁵ Lisateave on e-CODEXi ametlikul veebisaidil.

⁵⁶ Euroopa maksekäsk on lihtsustatud menetlus piiriüleste rahaliste nõuete jaoks, mida kostja ei ole vaidlustanud.

⁵⁷ Euroopa vahistamismäärus on lihtsustatud piiriülene kohtulik üleandmismenetlus, mille eesmärk on süüdistuse esitamine või vabadusekaotusliku karistuse või kinnipidamiskorralduse täitmine.

⁵⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2022. aasta määrus (EL) 2022/850, milles käsitletakse arvutipõhist süsteemi piiriüleseks elektrooniliseks andmevahetuseks tsiviil- ja kriminaalasjades tehtava õiguslase koostöö valdkonnas (e-CODEXi süsteem) ning millega muudetakse määrust (EL) 2018/1726 (ELT L 150, 1.6.2022, lk 1–19).

e-CODEXi operatiivjuhtimise üle 2023. aasta teises pooles. Lisaks on eu-LISA-le tehtud ülesandeks juhtida selliste kohtumenetluste edasist digiüleminekut, mille puhul võiks kasutada e-CODEXi pakutavat turvalist ja koostalitlusvõimelist piiriülest sidet ja andmevahetust.

2022. aastal aitas eu-LISA kaasa komisjoni tööle rakendusaktide ettevalmistamisel, mis hõlmavad süsteemi minimaalseid tehnilisi kirjeldusi, teenustaseme nõudeid ja ülevõtmisprotsessi erikorda. Detsembris asutas eu-LISA e-CODEXi programminõukogu, et anda ameti juhtkonnale suuniseid, ning tegi ettevalmistusi tehnilist oskusteavet pakkuva spetsiaalse nõuanderühma loomiseks⁵⁹. 2023. aastal toimuvaks ülevõtmiseks valmistudes on eu-LISA teinud tihedat koostööd konsortsiumiga, kes on seni teinud järelevalvet süsteemi arendamise ja hoolduse üle.

1.2.7. Koostalitlusvõime

Koostalitlusvõime on infosüsteemide suutlikkus vahetada andmeid ja teavet. Euroopa sisejulgeoleku ja piiride tõhus haldamine sõltub eri justiits- ja siseküsimumuste infosüsteemide koostalitlusvõimest, mis hõlbustab liikmesriikide ametiasutuste vahelist koostööd piiri- ja rändehalduse valdkonnas ning aitab kaasa sisejulgeolekule.

Selleks on EL teinud eu-LISA-le ülesandeks töötada välja justiits- ja siseküsimumuste valdkonna üldine koostalitlusvõime arhitektuur. Amet alustas koostalitlusvõime programmi väljatöötamist 2019. aasta keskel pärast koostalitlusvõimet käsitlevate määruste vastuvõtmist 2019. aasta mais.

Uut arhitektuuri, mida on kirjeldatud joonisel Joonis 22, võimaldavad koostalitlusvõime komponendid, mis loovad koos kõigi ELi justiits- ja siseküsimumuste valdkonna infosüsteemide koostalitlusvõime: SIS, VIS, Eurodac, EES, ETIAS ja ECRIS-TCN.

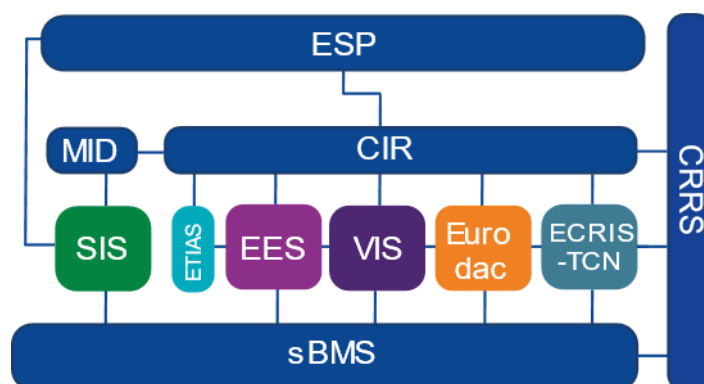
ELi justiits- ja siseküsimumuste valdkonna koostalitlusvõime arhitektuur koosneb järgmistest komponentidest:

- **Euroopa otsinguportaal (ESP)**, mis võimaldab volitatud kasutajatel teha ühtseid otsinguid ja saada tulemusi kõigist justiits- ja siseküsimumuste valdkonna süsteemidest, millele neil on juurdepääsuluba;
- **ühine isikuandmete hoidla (CIR)** – kolmandate riikide kodanike isikuandmete andmebaas, mis aitab isikusamasust usaldusväärselt kindlaks teha;
- **mitme identiteedi detektor (MID)**, mis aitab avastada mitme identiteedi kasutamist, et tagada heausksete reisijate õigesti tuvastamine ja võidelda identiteedipettuste vastu;
- **ühine biomeetrilise võrdlemise teenus (SBMS)**, mis võimaldab võrrelda isikuandmeid biomeetriliste tunnustega kõigis justiits- ja siseküsimumuste valdkonna infosüsteemides.

Lisaks arendab eu-LISA ka **aruandluse ja statistika keskhoidlat (CRRS)**, kust saab poliitika, operatiivtegevuse ja andmekvaliteediga seotud eesmärkidel kõigist justiits- ja siseküsimumuste valdkonna infosüsteemidest süsteemiüleseid statistilisi andmeid ja analüüsiaruandeid.

⁵⁹ e-CODEXi nõuanderühma esimene koosolek toimus 17. jaanuaril 2023 ja e-CODEXi programminõukogu kohtus esimest korda 18. jaanuaril 2023.

Joonis 22. Justiits- ja siseküsimuste valdkonna koostalitlusvõime arhitektuur.

Ühise biomeetrilise võrdlemise süsteemi (sBMS) väljatöötamine

2022. aasta jaanuari lõpuks kaasati sBMS EESi ja ajakohastatud VISi **ühise süsteemilahenduse testimisse**. See testimisetapp oli edukas, sest sBMSiga seoses ei tuvastatud olulisi puudusi. sBMSi spetsiaalse süsteemilahenduse testimine algas juunis ja lõppes õnnestunult detsembris.

Veebruaris esitas eu-LISA EDPSile arvamuse saamiseks sBMSi ajakohastatud **andmekaitsealase mõjuhindangu**, milles käsitletakse 2021. aasta novembris esitatud soovitusi. EDPS esitas 2022. aasta juulis positiivse arvamuse, paludes esitada lisateavet näokujutiste töötlemise kohta.

2022. aastal algatas amet nii EESIS kui ka VISis kasutatavate sBMSi taristukomponentide hankemenetluse. Pärast riistvaraelementide edukat paigaldamist paigaldati eri keskkondadesse testimiskeskonna jaoks loodud tarkvaralahendused, mille kasutamist jätkati tootmiseelsetes ja tootmiskeskondades.

2022. aasta jaanuaris alustas eu-LISA **ECRIS-TCNi integreerimist sBMSiga**, ajakohastades sBMSi nõudeid ja ülesehitust. Täismahus versioon anti välja augusti lõpus. Testimine koos sBMSi versiooniga 1.1 kavandati 2023. aastaks.

2022. aasta mais alustas amet SISI toetava sBMSi versiooni rakendamist; mille kasutuselevõtt on kavandatud 2023. aasta septembriks.

Märtsis avaldati sBMSi **kasutajatarkvara komplekti** ajakohastatud versioon, mis sisaldab ECRIS-TCN-süsteemi ja SISI nõuetest tulenevaid uusi funktsioone. Lisaks töötas eu-LISA välja lähenemisviisi süsteemi toimimise pidevaks täpsusmõõtmiseks.

Muude koostalitlusvõime komponentide arendamine: ESP, CIR, MID ja CRRS

2022. aastal tegi eu-LISA edusamme ülejäänud **koostalitlusvõime komponentide** rakendamisel: Euroopa otsinguportaal (ESP), ühine isikuandmete hoidla (CIR), mitme identiteedi detektor (MID), aruandluse ja statistika keskhoidla (CRRS).

Kõrgetasemelise projekteerimise, nõuete hoidla ja turbetulemuste hooldustegevus on alanud ja edeneb, keskendudes olulistele elementidele, nagu tarkvaraarhitektuuri dokument ja üksikasjalikud projekteerimiskirjeldused. Samal ajal jätkati arendustegevust.

Koostalitlusvõime **liidese juhenddokumentide** uusimad versioonid esitati liikmesriikidele 2022. aasta novembris. Liikmesriikidega kokkulepitud korras kasutati juba välise liidese juhenddokumentide hooldusprotsessi, mille uue versiooni väljatöötamise tsükkel kestis kaks ja pool kuud.

Mis puudutab taristut, siis 2022. aasta lõpus oli käimas eelhangetestimistegevuste käivitamiseks. Kavas oli ka taristu rajamine. Lisaks käivitas amet koostalitlusvõime testimise esimese lepingu allkirjastamise protsessi.

1.2.8. Innovatsioon, teadus- ja arendustegevus

eu-LISA jälgib suuremahuliste IT-süsteemide valdkonnas ennetavalt teadusuuringuid ja uuenduslikke tehnilisi lahendusi. Amet peab olema kursis viimaste muudatustega ja nägema ette arenguid, mis aitavad osutada kvaliteetseid IT-teenuseid, olles samal ajal valmis katsetama uudseid tehnoloogiaid ja lahendusi, et suurendada eu-LISA hallatavate justiits- ja siseküsimuste valdkonna infosüsteemide tõhusust.

Teadus- ja tehnoloogiaseire

2022. aasta detsembris avaldas eu-LISA oma **iga-aastase teadus- ja tehnoloogiaseire aruande** pealkirjaga „**Tõrgeteta reisimise võimaldamine Euroopa Liitu**“⁶⁰. Aruandes keskendutakse käimasolevatele arengutele piirihaldusmenetluste digiüleminekul kogu reisitsükli jooksul. Täpsemalt antakse aruandes ülevaade hiljutistest poliitilistest arengutest piirihaldusmenetluste digiülemineku valdkonnas ning tõrgeteta rahvusvahelist reisimist võimaldavatest uutest tehnoloogiatest ja lahendustest.

Lisaks avaldasid eu-LISA ja Eurojust 2022. aasta juulis ühisaruande tehisintellektilahenduste kasutamise kohta piiriülese koostöö toetamiseks kriminaalõiguse valdkonnas⁶¹. Aruandes antakse kõrgetasemeline ülevaade piiriüleses õigusalasest koostööst tehisintellekti kasutamist reguleerivast poliitikast ja õigusraamistikust. Samuti uuritakse sobivaid tehnoloogiaid ja võimalikke kasutusjuhtumeid tehisintellekti kasutamiseks õigusvaldkonnas.

Sidusrühmade kaasamine

2022. aastal jätkas eu-LISA nõukogu justiits- ja siseküsimuste teabevahetuse töörühma 2020. aasta detsembris vastuvõetud **andmekvaliteedi standardimise tegevuskava** rakendamise aruandluse koordineerimist, kaasates eri osalejaid kogu Euroopast (Euroopa Komisjon, mitmed ELi ametid ja liikmesriikide ametiasutused). Nõukogu käivitas selle algatuse, et parandada andmekvaliteeti ja teabele juurdepääsu ELis. Selleks koostatakse, kinnitatakse ja rakendatakse ühised standardid sellistes valdkondades nagu biomeetrilised andmed, tähtnumbrilised andmed, andmete hankimiseks ja neile juurdepääsuks vajalikud seadmed ja lahendused ning küberturvalisus. Amet esitas 2022. aasta juunis ja detsembris kaks eduaruannet, mille justiits- ja siseküsimuste teabevahetuse töörühm heaks kiitis.

Amet osales aktiivselt Europoli juures asuva **ELi sisejulgeoleku innovatsioonikeskuse** töös⁶². 2020. aastal loodud keskus on innovatsioonilaborite koostöövõrgustik, mis keskendub uute tehnoloogiate rakendamise uurimisele, eelkõige justiits- ja siseküsimuste valdkonna asjakohaste projektide, teadmiste ja suutlikkuse puudujääkide kaardistamisele. ELi innovatsioonikeskuse sekretariaadi toetamiseks lähetas eu-LISA alates 2022. aasta maist oma töötaja Europoli ning jätkas aktiivset osalemist keskuse meeskonna ja juhtrühma töös. Amet käivitas keskuse egiidi all **uuringu tehisintellekti kohta CRRSis, et parandada ETIASe ja muudetud VISi riskianalüüsi ja analüüsi**. Lisaks toetas eu-LISA keskust 2022. aasta septembris Brüsselis toimunud iga-aastase ürituse „Vastutustundlike lahenduste kujundamine sisejulgeoleku tagamiseks“ korraldamisel, mis keskendus vajadusele töötada välja tõhusad turbelahendused, vastates samal ajal kodanike ootustele seoses eraelu puutumatuse, läbipaistvuse ja vastutusega⁶³.

Tuginedes ameti osalemisele 2021. aastal kokkulepitud **ELi teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammis**, jätkas eu-LISA eri tegevuste kaudu komisjoni ja Teadusuuringute Rakendusameti toetamist raamprogrammi „Euroopa horisont“ rakendamisel. Eelkõige osales eu-LISA teadusuuringute ja innovatsiooni tööprogrammide prioriteetide kindlaksmääramisel ning aitas hinnata ameti tegevuse seisukohast olulistele projektikonkurssidele esitatud taotlusi.

Lisaks toetas amet Euroopa Komisjoni **mitmes uuringus**, näiteks ELi julgeolekuturu uuringus⁶⁴ ja julgeolekualaste teadusuuringute tulemuste uuringus⁶⁵. Amet toetas ka komisjoni rände ja siseasjade

⁶⁰ eu-LISA (2022), „**Enabling Seamless Travel to the European Union**“ (Tõrgeteta reisimise võimaldamine Euroopa Liitu), eu-LISA teadusseire aruanne, detsember 2022.

⁶¹ eu-LISA ja Eurojust (2022), „**Artificial intelligence supporting cross-border cooperation in criminal justice**“ (Tehisintellekt toetab piiriülest koostööd kriminaalõiguse valdkonnas), juuli 2022.

⁶² Lisateave on **ELi sisejulgeoleku innovatsioonikeskuse** veebisaidil.

⁶³ ELi sisejulgeoleku innovatsioonikeskus, „**Shaping responsible solutions for internal security**“ (Vastutustundlike lahenduste kujundamine sisejulgeoleku tagamiseks), september 2022.

⁶⁴ Euroopa Komisjon (2022), „**ELi julgeolekuturu uuring**“, rände ja siseasjade peadirektoraat, 2022.

⁶⁵ Euroopa Komisjon (2022), „**Innovatsioonihanked kui katalüsaator julgeolekualaste teadusuuringute tulemuste kasutuselevõtuks**“, DG HOME, 2022.

peadirektoraati sisejulgeoleku elutähtsate tehnoloogiate sõltuvuse hindamisel ja algatust „ELi julgeoleku andmeruum innovatsiooni jaoks“.

2022. aastal osales amet koos Rootsi Migratsiooniametiga ka katseprojekti, mille eesmärk oli analüüsida **operatiivsete sõrmejälgede andmete kvaliteeti** VIsi kontekstis. Üks projekti tulemusi on eu-LISA koostatud esimene teaduslik dokument, mis esitati ja võeti vastu 2023. aasta rahvusvahelisel biomeetria- ja kriminalistikaseminaril⁶⁶. Dokumendis analüüsitakse sõrmejälgede kogumist, tuues välja üksikute sõrmede kvaliteedierinevused, ning antakse hinnang võimaliku mõju kohta sõrmejäljeskanerite väljatöötamisele ja kasutuselevõtule suuremahulistes IT-süsteemides.

Tehisintellekt

2022. aasta mais lõpetas eu-LISA osalemise **VisaChati kontseptsiooni tõestamise projektis**, mille rände ja siseasjade peadirektoraat käivitas 2021. aasta juulis, et määrata kindlaks ELi tulevase digitaalse viisaportaali jaoks kavandatava juturoboti tehnilised nõuded. Masinõppe-viisajuturobot oli koolitatud vastama viisataotlejate küsimustele nende emakeeles. Pärast kasutuselevõttu vähendaksid juturobotid nende viisaid väljastavate asutuste töökoormust, kelle ülesanne on vastata liikmesriikide taotlustele, ning tagaksid ELi viisaeeskirja järjepideva kohaldamise. Amet aitas projektile kaasa, määraes kindlaks lahenduse tehnilised nõuded ja kestlikkuse, ning eeldatavasti tehakse ametile ülesandeks ELi digitaalse viisaportaali juturobotirakenduse väljatöötamine.

Aasta jooksul korraldas eu-LISA **tehisintellekti töörühma** kolm koosolekut, hõlbustades arutelusid ja teadmiste vahetamist liikmesriikide ametiasutuste ja ELi institutsioonide vahel. Koosolekutel esitati ettekandeid tehisintellekti lahenduste, pooleliolevate projektide ja uute tegevuste kavade kohta ning peeti arutelusid asjakohaste tehisintellekti kasutamise juhtumite edasise arendamise ja rakendamise üle.

Lisaks viis amet lõpule **asutusesisese tehisintellekti kava**, et toetada tehisintellektipõhiste lahenduste väljatöötamise ja rakendamise koordineerimist eu-LISAs.

Valdkonna ümarlauad

2022. aastal korraldas eu-LISA **kaks valdkonna ümarlauaüritust**, kuhu kutsuti ELi institutsioonide, liikmesriikide ametiasutuste ja valdkonna eksperdid, et vahetada arvamusi valitud sihtteemade kohta ning esitleda uudseid tehnoloogiaid, tooteid ja teenuseid, tegeledes samal ajal liikmesriikide vajaduste ja suutlikkuse puudujääkidega.

Juunis toimunud esimesel ümarlauaüritusel keskenduti **biomeetrilistele tehnoloogiatele identiteedihalduses ja -kontrollis** integreeritud piirihalduse kontekstis⁶⁷. Osalejad jagasid kogemusi, parimaid tavasid ja tehnoloogiaid, et kõrvaldada välispiiril asuvates piiripunktides identiteedikontrolli vältel tekkivad suutlikkuse puudujäägid, samuti uuenduslikke lahendusi identiteedihalduses. Üritus korraldati koostöös ELi nõukogu eesistujariigi Prantsusmaaga ja see toimus hübriidvormingus Prantsusmaal Strasbourgis. Üritusel osales kohapeal üle 100 inimese ja üle 170 jälgis seda veebis, kokku 34 riigist üle maailma.

Oktoobris toimunud teisel valdkonna ümarlaval olid keskmes lahendused probleemidele, millega vedajad enne EESI ja ETIASe kasutuselevõttu kokku puutuvad ning mille kohaselt peavad kõik vedajad tegema uutes justiits- ja siseküsimuste süsteemides päringuid, et kontrollida Schengeni alale siseneda soovivate kolmandate riikide kodanike reisilubade kehtivust. Üritusel **„EES, ETIAS ja vedajad tegevuse alustamiseks valmistudes“** kutsuti kokku sidusrühmad, et arutada ja jagada praktilisi kogemusi ning häid tavasid reisijatekontrolli tõhustamiseks ning suurendada samal ajal üldist turvalisust. Ümarlaud korraldati hübriidvormingus Tallinnas Eestis ja sellel osales üle 300 inimese veebis ja 115 kohapeal, rohkem kui 50 riigist üle maailma⁶⁸.

Lisateave on juuni <https://bit.ly/405n57a> ja oktoobri <https://bit.ly/3lpEGlb> valdkonna ümarlaua aruannetes

⁶⁶ 11. rahvusvaheline biomeetria- ja kriminalistikaseminar (2023), 19.–20. aprill 2023 Barcelonas Hispaanias.

⁶⁷ eu-LISA valdkonna ümarlaud „Biomeetrilised tehnoloogiad identiteedihalduses ja -kontrollis“, juuni 2022, Strasbourg, Prantsusmaa.

⁶⁸ eu-LISA valdkonna ümarlaud „EES, ETIAS ja vedajad tegevuse alustamiseks valmistudes“, oktoober 2022, Tallinn, Eesti.

1.3. Taristu ja võrgud

Et tõhusalt toetada ametile usaldatud suuremahuliste justits- ja siseküsimuste valdkonna infosüsteemide aastaringset operatiivjuhtimist, lõi amet kõigi süsteemide majutamiseks turvalise ja usaldusväärse taristu, tagas süsteemide vahel turvalise ja usaldusväärse andmeedastuse ning osutas otsest tuge ja tehnilisi teenuseid, mis on vajalikud kõigi eu-LISA hallatavate IT-süsteemide käitamiseks.

1.3.1. Võrgud

Amet haldab sidetaristut, mis tagab turvalise ja usaldusväärse andmeedastuse ameti käitatavate kesksüsteemide ning nende süsteemide kasutajate – liikmesriikide ja teiste ELi ametite – vahel. Lisaks võimaldab sidetaristu otseühendust eu-LISA tegevuskohas Strasbourgis asuva kesküksuse ja Austrias Sankt Johann im Pongaus asuva varukeskuse vahel.

Sidetaristu kasutab TESTA-ng (uue põlvkonna üleeuroopaline valitsusasutuste telemaatiliste teenuste süsteem) võrku, mis on avalikust internetist eraldiseisev tuumikvõrk ja mida kasutavad ka mitmed Euroopa haldusasutused. TESTA-ng lepingu täitmise üle teeb järelevalvet Euroopa Komisjon ja võrku haldab eraõiguslik teenuseosutaja.

Amet kasutab suuremahuliste süsteemide käitamiseks kolme TESTA-ng domeeni (koostalitlusvõime komponente kasutatakse kõigis kolmes domeenis):

- SISI domeen SISI II ja SIRENE Maili jaoks⁶⁹,
- VISi domeen VISi (sh VISMail⁷⁰), EESI ja ETIASe jaoks;
- EuroDomain Eurodaci, DublinETi ja ECRIS-TCNi jaoks.

Need kolm domeeni on kasutaja ruumides füüsiliselt eraldatud. Lõppkasutajad loovad domeenidega ühenduse, kasutades eraldiseisvaid kasutusvalmis pääsupunkte, tavaliselt kahte, mis asuvad geograafiliselt kaugel asuvates rajatistes, et õnnetuse või hoolduse korral kiiresti tegevust jätkata. Võrgu kättesaadavuse ja töökindluse tagamiseks sisaldavad kasutusvalmis pääsupunktid lisavaruühendusi. Lisaks TESTA-ng teenuse osutaja hallatavale andmete krüptimisele haldab eu-LISA SISI domeeni teist krüptitud kihti.

Sidetaristu operatiivjuhtimine

2022. aastal kehtis SISI ja VISi sidetaristut (mis kasutas TESTA-ng teenuseid) hõlmav raamleping kooskõlas vastavate süsteemide õiguslike nõuetega, kusjuures keskmine kättesaadavus ületas eesmärgi 99,99% – SISI kättesaadavus oli 99,9984% ja VISi kättesaadavus 99,9984%. Lisaks tagas SISI II teine krüptitud kiht SISI II ja SIRENE Maili äriandmete turvalisuse 100% kättesaadavuse juures.

Sidetaristu arendamine

Amet alustas EESI ühendamist VISi sidetaristuga, et alustada koos liikmesriikidega testide tegemist. Ettevalmistused TESTA raamlepingu väljatöötamiseks algasid 2018. aastal komisjoni juhtimisel. Protsess, mis pidi algselt lõpule jõudma 2020. aastal, viibis. Komisjon teatas ametile, et raamlepingu allkirjastamine on praegu peatatud vastavalt Euroopa Liidu Kohtu asepresidendi 22. juuli 2022. aasta kohtumäärusele⁷¹.

Amet jätkas ka liikmesriikide toetamist, koordineerides ja juhtides olemasolevate kasutusvalmis pääsupunktide üleviimist uutesse andmekeskuste asukohtadesse, uute kasutusvalmis pääsupunktide paigaldamist ja vanade kasutusest kõrvaldamist. Lisaks tagas amet võrguteenuste haldamise ja võrgukomponentides vajalike muudatuste tegemise, et säilitada ja arendada TESTA-ng taristut ning kindlustada süsteemi toimingute talitluspidevus.

⁶⁹ SIRENE Mail on sidemehhanism, mida riiklikud SIRENE bürood kasutavad SISI hoiatusteadetega seotud lisateabe saamiseks.

⁷⁰ VISMail on teabevahetusmehhanism, mida riiklikud viisasid väljastavad asutused kasutavad Schengeni viisataotluste küsimustes konsulteerimiseks.

⁷¹ Euroopa Liidu Kohus, kohtu asepresidendi 14. märtsi 2023. aasta määrus kohtuasjas C-141/23 P(R)-R.

1.3.2. Andmekeskused

Ameti andmekeskused, Strasbourgis (Prantsusmaa) asuv keskküsus ja Sankt Johann im Pongau (Austria) asuv varukeskus moodustavad taristu, mis majutab füüsiliselt kõiki eu-LISA hallatavaid IT-süsteeme ning ka muid operatiiv- ja mitteoperatiivsüsteeme, mida on vaja arendamiseks ja testimiseks. Need on eu-LISA põhivarad, mis on ameti volituste täitmiseks kriitilise tähtsusega.

2022. aastal võttis eu-LISA kõik vajalikud meetmed, et tagada mõlema üksuse pidev toimimine, aidates kaasa süsteemi kõrgetasemelisele toimimisele, eelkõige süsteemide kättesaadavusele. Andmekeskuste töö oli aga aasta esimesel poolel jätkuvalt eriti keeruline COVID-19-ga seotud juurdepääsu- ja reisipiirangute tõttu, mis vähendasid nendes rajatistes märkimisväärselt töötajate ja töövõtjate kättesaadavust.

Toimingute ja projektide toetamiseks jätkas amet **andmekeskuse kui teenuse** lähenemisviisi väljatöötamist ja rakendamist, et tsentraliseerida justitsi- ja siseküsimuste valdkonna süsteemides kasutatava IT-taristu operatiivjuhtimine, järelevalve ja läbilaskevõime planeerimine. Selleks on eu-LISA võtnud kasutusele spetsiaalse andmekeskuse taristu haldusvahendi, mis hõlmab mitut moodulit, näiteks taristu optimeerimist ja energiajuhtimist, et suurendada selle toimimise tõhusust.

Lisaks jätkas eu-LISA oma andmekeskuste optimeerimist ja ümberkorraldamist, et need vastaksid läbilaskevõimega seotud tulevastele vajadustele, rakendades struktureeritud kaabeldussüsteeme ja muutes raamide paigutust jahutuse optimeerimiseks. Strasbourgis asuvas andmekeskuses hinnati kõiki elektripaigaldisi optimeerimiseks ja ruumi vabastamiseks.

Amet tegi edusamme ka Strasbourgis asuva **tulevase moodulandmekeskuse** ettevalmistamiseks, mille eesmärk on tagada täiendav puhvervõimsus, mida on vaja peamise andmekeskuse ülesehituse tulevaseks ajakohastamiseks. Moodulandmekeskus suurendab ka uute justitsi- ja siseküsimuste valdkonna süsteemide majutamise suutlikkust 50%.

Austria varukeskuses jätkas eu-LISA ettevalmistusi, et tagada tootmiseelsete ja tootmiskeskondade vastavus ühise jagatud platvormi standarditele. Sellega seoses maksimeeriti olemasolevat jahutusvõimsust hüdraulikaseadmete ja pumpade kohandamise teel, rakendades ka muid võrgu uuendusi.

Lisaks osutas eu-LISA jätkuvalt majutamisteenuseid Frontexi ja Euroopa Liidu Varjupaigaameti (EUAA) varusüsteemidele.

1.3.3. Ühine jagatud platvorm

Ühine jagatud platvorm on skaleeritav, paindlik ja standarditud taristuplatvorm, mille kaudu osutatakse kõigi eu-LISA hallatavate IT-süsteemide käitamiseks vajalikke tehnilisi teenuseid. Tipptasemel tehnoloogiaid kasutades pakub ühine jagatud platvorm ressursitõhusat raamistikku, lihtsustades arendus- ja operatiivülesandeid (DevOps-i põhine kasutussüsteem) ning tagades taristu haldamise laialdase automatiseerituse (taristu kui kood). Olemasolevates justitsi- ja siseküsimuste valdkonna süsteemides kasutatakse ainult mõningaid ühise jagatud platvormi teenuseid (nt VISis kasutatakse salvestus- ja andmebaasiteenuseid), samas kui väiksemaid süsteeme (nt SIRENE Mail ja VISMail) majutatakse täielikult ühisel jagatud platvormil. Kui kõik praegu väljatöötatavad uued süsteemid on kasutusele võetud, majutatakse ka need täielikult ühisel jagatud platvormil.

2022. aastal tegi eu-LISA kõik toimingud, mis olid vajalikud põhitegevussüsteeme teenindava ühise platvormi hoolduseks. Selle tulemusena jäi ühine jagatud platvorm täielikult kättesaadavaks ja kõik probleemid lahendati teenustaseme kokkulepetes sätestatud eesmärkide raames. Lisaks võttis amet kasutusele tsükliliste versioonide kohandava hoolduse protsessi, millega tagatakse, et kõik süsteemid on ajakohased ning vajalikud asendused on täpselt prognoositud ja kavandatud. Oma salvestusteenuste ajakohastamiseks tegi eu-LISA turu-uuringu ja alustas suure jõudlusega salvestussüsteemi lahenduse rakendamist.

2022. aastal saavutati taristuteenuseid reguleeriva raamlepingu üleminekuga oluline vahe-eesmärk. Eelmine raamleping „Ühine jagatud taristu“ asendati uue lepinguga **valdkonnaülese tegevusraamistiku** lepingu alusel⁷². Uus leping jõustus 16. detsembril 2022, võimaldades juurdepääsu täiustatud teenustele ELi justitsi- ja siseküsimuste valdkonna süsteemide toimimiseks.

⁷² Valdkonnaülese tegevusraamistiku leping hõlmab tarnijate hooldust, korrigeerivat ja kohandavat hooldust ning taristu tehnilist järelevalvet.

1.4. Turve ja talitluspidevus

Amet rakendab pidevalt infoturbe haldamise protsessi, tagamaks, et igas infosüsteemis, sh äriühingute internetiühendusega süsteemides, kasutatakse riskihindamisel põhinevat **4.** lähenemisviisi, mille alusel amet rakendab intsidentide ja küberrünnete suhtes vastupanuvõime tagamiseks turbemeetmete eri tasandeid. Küberohtude õigeaegse tuvastamise ja neile reageerimise kindlustamiseks on eu-LISA võtnud kasutusele seirevahendid, turvaintsidentide menetlused ja ööpäevaringse valvekorra. Amet haldab koos CERT-EUga (Euroopa Liidu institutsioonide, organite ja asutuste infoturbeintsidentidega tegelev rühm) turvateabe ja sündmuste haldamise süsteemi (SIEM), et teha kindlaks ametisest IT-süsteemide küberohud ja neile reageerida.

Eelkõige **küberturvalisuse** valdkonnas oli põhieesmärk tugevdada ameti **kaitsevalmiduse taset**, et tulla toime teatavate riikide üha suureneva kübersõjategevusega. Amet on eeskätt CERT-EU suuniste toel parandanud oma küberturvalisuse taset, tugevdanud küberkaitset ning suurendanud oma suutlikkust küberoperatsioone kiiresti avastada ja neile reageerida.

Suuremahuliste IT-süsteemide operatiivjuhtimise raames jälgib ja haldab amet pidevalt turberiske, testides ja tõhustades turvakontrolle, et tagada julgeoleku kõrge tase. Sellega tagati eelkõige julgeolekuohtude pidev jälgimine pärast Venemaa sissetungi Ukrainasse, eriti hübriidohtude kontekstis. Seoses Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõjaga oli uus geopoliitiline olukord erilise tähelepanu all ka ameti geograafilise jaotuse tõttu neljas ELi liikmesriigis (Eestis, Prantsusmaal, Austrias ja Belgias), kus ohtude (peamiselt füüsiliste ja küberohtude) tase on oluliselt erinev.

Uute süsteemide turvalisus on nende arendamisel keskel tähtsusega. **Uute justits- ja siseküsimuste valdkonna süsteemide** jätkuvaks rakendamiseks keskendus eu-LISA oma turvalisusega seotud jõupingutustes turbenõuete kehtestamisele, mis suunaksid **üldise turbearhitektuuri** arendamist. Selles kontekstis viis eu-LISA pärast riskihindamisprotsessi lõpule EESi internetitsooni turbearhitektuuri. Amet töötas ka justits- ja siseküsimuste valdkonna IT-süsteemide jaoks **äriühingute turbearhitektuuri** etalonmudeli kallal. Lisaks tegeles eu-LISA turbetestimisega (EES, VIS ja SBMS), integreerides samal ajal kogu vajaliku turbetestimise suutlikkuse nii vahendite kui ka võimekuse osas eu-LISA süsteemi DevSecOps (arendus, julgeolek ja toimingud).

2022. aastal tegi amet edusamme turvalisusega seotud soovitude rakendamisel, mis tulenesid mitmest auditist ja hindamisest (nt siseauditi talituse 2020. aasta IT-turbe audit, EDPSi kontroll Eurodaci kohta) ning varasematest ELi liikmesriikidega tehtud julgeoleku- ja talitluspidevuse õppustest. 2022. aasta esimeses kvartalis viis amet lõpule **sisejulgeoleku hindamise**, mis keskendus tehnilistele ja korralduslikele aspektidele, alkatades samal ajal kuue tehniliste teenuste osutaja julgeolekuauditid, et tagada täiendav kindlus nende vastavuse kohta lepingulistele turbenõuetele.

Oma infoturbe haldamise süsteemi täiustamiseks võttis eu-LISA vastu **mitmed infoturbe standardid ja suunised**. Julgeolekuriskide juhtimise raames viis amet lõpule SBMSi, EESi ja Eurodaci süsteemide riskihindamised, julgeolekukavad ja **talitluspidevuse kavad**. Lisaks asutusesisestele ekspertidele vaatasid need kavad turbeametnike võrgustiku raames läbi ka liikmesriikide, Euroopa Komisjoni ja Frontexi julgeolekuekspertid. Kavad said nõuanderühmadelt positiivse hinnangu ja haldusnõukogu võttis dokumendid vastu 2022. aasta novembris.

Julgeoleku koordineerimise ja teavitustegevuse valdkonnas hõlbustas koostöö ELi ametite ja institutsioonidega teadmiste ja parimate tavade vahetust talitluspidevusega seotud küsimustes, eelkõige COVID-19 pandeemia ja Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja kontekstis. Talitluspidevuse ametnike võrgustik vahetas pidevalt teadmisi, riskihinnanguid ja häid tavaid, kuidas tagada töötajate ohutus ja eri organisatsioonide vastupanuvõime oma volituste täitmiseks. Amet osaleb ka institutsioonidevahelise julgeolekukoolituse ja sellealase teadlikkuse suurendamise rühma algatustes, et hoida end kursis uusimate julgeolekuküsimustega. Et vahetada pidevalt parimaid tavaid kõigis turbe ja talitluspidevuse valdkondades, teeb amet aktiivselt koostööd turbeametnike võrgustikuga. eu-LISA korraldas 2022. aastal turbeametnike võrgustiku 15. ja 16. koosoleku, et arutada ELi üldist olukorda ja viimaseid küberjulgeoleku probleeme. Lisaks kohtus ameti IT-turbe töörühm kooskõlas eu-LISA side- ja infosüsteemide kaitset käsitlevate turbe-eeskirjadega iga kahe kuu järel, et arutada ja vahetada ajakohast teavet turbeküsimustes.

Et valmistuda rakendama komisjoni otsust turvaintsidentide korral tehtava koostöö korra kohta⁷³ ja tugevdada

⁷³ Komisjoni 16. septembri 2021. aasta rakendusotsused [C(2021)6663 ja C(2021)6664], millega kehtestatakse **koostöömenetluse kirjeldus seoses turvaintsidentidega**, mis mõjutavad või võivad mõjutada **koostalitlusvõime** komponentide toimimist või andmete kättesaadavust, terviklust ja konfidentsiaalsust, vastavalt määruse (EL) 2019/817 artikli 43 lõikele 5 ja määruse (EL) 2019/818 artikli 43 lõikele 5.

turvaintsidentide haldamise suutlikkust, on amet loonud **küberturbe intsidentide lahendamise üksuse** (CSIRT). eu-LISA on oma turvaintsidentidega seotud koostööprotsesside kehtestamisel konsulteerinud aktiivselt ka koostalitlusvõime nõuanderühma ja koostöörühmaga. Lisaks on eu-LISA aktiivselt osalenud kahe uue seadusandliku ettepaneku koostamisel: üks käsitleb ELi määrust infoturbe kohta liidu institutsioonides ja asutustes ning teine määrust meetmete kohta, millega tagada küberturvalisuse ühtlaselt kõrge tase liidu institutsioonides, organites ja asutustes.

Kaitse- ja füüsilise julgeoleku valdkonnas viis amet lõpule mitu täiustust, et parandada turvalisust ja ohutust kõigis ameti ruumides ja ööpäevaringselt süsteemide käitamisega tegelevate töötajate seas. Amet korraldas ka töötajatele erikoolituse, et suurendada valmisolekut kiireloomulistele olukordadele reageerimiseks. Lisaks valmistas amet ette turvanõuded tegevuskoha teise laienduse, moodulandmekeskuste ning ajutiste ruumide jaoks Strasbourgis ja kontaktbüroo jaoks Brüsselis.

1.5. Suhted sidusrühmadega

Selleks et säilitada ja tugevdada eu-LISA nähtavust ja kuvandit usaldusväärse ja kindla partnerina oma pädevusvaldkondades, teeb amet pidevalt tööd selle nimel, et parandada ja arendada tõhusat teabevahetust ja töösuhteid eu-LISA sidusrühmadega, eelkõige kõigi peamiste ELi justiits- ja siseküsimuste valdkonna institutsioonide ja muude Brüsselis asuvate sidusrühmadega. Lisaks võimaldab see koostöö eu-LISA-l pakkuda teavet ja poliitilisi eksperditeadmisi ELi justiits- ja siseküsimuste valdkonna seadusandlike algatuste kohta ning koguda teavet eu-LISA seisukohtade ettevalmistamiseks ja propageerimiseks.

1.5.1. Partnerlussuhted liikmesriikide ning ELi institutsioonide ja asutustega

2022. aasta jooksul jätkas eu-LISA tugeva partnerluse edendamist liikmesriikide, ELi institutsioonide ja asutustega ning osales aktiivselt tehnilistes ja strateegilistes aruteludes ELi nõukogu asjaomastes komisjonides ja töörühmades ning justiits- ja siseküsimuste nõukogu istungite raames.

2022. aastal osales amet tehnilistes ja strateegilistes aruteludes ELi nõukogu asjaomastes organites, sh sisejulgeolekualase operatiivkoostöö alalise komitees (COSI), justiits- ja siseküsimuste teabevahetuse töörühmas (IXIM), piiride töörühmas, kriminaalasjades tehtava õiguslase koostöö töörühmas (COPEN) ja viisatöörühmas.

2022. aastal jätkas eu-LISA ka Euroopa Parlamendi eri komisjonide, eelkõige kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni (LIBE), eelarvekomisjoni (BUDG), eelarvekontrollikomisjoni (CONT), siseturu- ja tarbijakaitsekomisjoni (IMCO), õiguskomisjoni (JURI) ning tehisintellekti digiajastul käsitleva erikomisjoni (AIDA) tegevuse tähelepanelikku jälgimist kuni oma volituste lõppemiseni 2022. aasta mais.

Ametisse tehti neli kõrgetasemelist visiiti:

- 14. veebruaril külastas Euroopa Komisjoni õigusküsimuste volinik Didier Reynders eu-LISA tegevuskohta Strasbourgis;
- 21. märtsil külastas Euroopa Komisjoni siseasjade volinik Ylva Johansson eu-LISA peakorterit Tallinnas;
- 24. mail võttis eu-LISA Tallinna peakorteris vastu Euroopa Parlamendi õiguskomisjoni (JURI);
- 3. oktoobril külastas Euroopa Parlamendi kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni delegatsioon eu-LISA tegevuskohta Strasbourgis.

Lisaks toimus ameti tegevdirektori kahepoolne kohtumine ELi nõukogu järgmise eesistujariigi Tšehhi suursaadikuga, et arutada eesistumise prioriteete ja ameti toetust nende saavutamiseks.

Amet jätkas ka iga-aastaste koosolekute korraldamist, et tutvustada sidusrühmadele eu-LISA iga-aastaseid prioriteete ning vahetada arvamusi praeguse ja tulevase tegevuse kohta. Aprillis esitas eu-LISA justiits- ja siseküsimuste nõunikele, Eesti diplomaatiliste esinduste juhtidele ja kõrgetele Eesti ametnikele oma iga-aastase ülevaate.

eu-LISA aastakonverents

2022. aastal korraldas eu-LISA koostöös Euroopa Liidu Nõukogu eesistujariigi Tšehhi Vabariigiga iga-aastase konverentsi juubeliürituse „**10 aastat Schengeni digisüdadena**“.⁷⁴ Konverentsist võttis osa 20 kõnelejat ja 388 osalejat, Tallinnas osales 130 inimest. Üritusel osalesid eu-LISA sidusrühmade, ELi liikmesriikide ning ELi institutsioonide ja asutuste kõrgetasemelised esindajad, sealhulgas Euroopa Komisjoni asepresident Margaritis Schinas ja Euroopa Komisjoni siseasjade volinik Ylva Johansson.

Konverentsil tegi eu-LISA kokkuvõtte kõigist viimase kümne aasta saavutustest, vahe-eesmärkidest ja olulistest sündmustest oma teekonnal väikesest tehnilisest asutusest Schengeni digisüdameni ning oma rollist Euroopa sisejulgeoleku kahes põhivaldkonnas, nimelt siseküsimustes ja õigusemõistmise digiüleminekus. Konverentsil kasutati ka võimalust heita tulevikku suunatud pilk eu-LISA arengu järgmisse etappi ja arutada valdkondi, kus amet saaks veelgi toetada ELi institutsioonide ja liikmesriikide jõupingutusi Euroopa turvalisemaks ja tugevamaks muutmisel.

Schengeni hindamised

Schengeni ala tõhus toimimine põhineb keerulisel õigus- ja poliitikaraamistikul, mis hõlmab ühist viisapoliitikat ning SISI ja SIRENE vahelist koostööd. Viimane loodi kompensatsioonimeetmena sisepiiride kaotamiseks, et hõlbustada vaba liikumist Schengeni alal. Et tagada Schengeni *acquis'* tõhus kohaldamine liikmesriikides, on EL loonud spetsiaalse mehhanismi selle rakendamise hindamiseks ja järelevalveks. **Schengeni hindamis- ja järelevalvemehhanismi**⁷⁵ rakendamise eest vastutavad ühiselt liikmesriigid ja komisjon ning eu-LISA aitab kaasa, osaledes Schengeni hindamistes ja järgnevate aruannete koostamises.

2022. aastal osales eu-LISA järgmistes hindamistes:

- kuus kohapealset **SISI/SIRENE hindamist**: Hispaanias (märtsis), Rootsis (aprillis), Norras (mais), Islandil (juunis), Taanis (oktoobris) ja Portugalis (detsembris);
- üks **ühise viisapoliitika** (sh VISi) ühishindamine. Itaalia ja Prantsusmaa ühishindamine toimus oktoobris vastavates Senegali konsulaaresindustes⁷⁶.

Lisaks osales eu-LISA komisjoni ja Euroopa Liidu Õiguskaitsekoolituse Ameti (CEPOL) korraldatud kahel Schengeni hindajate koolituskursusel, millest üks käsitles Türgis Ankaras rakendatud viisapoliitikat ja teine Eestis korraldatud SISI ja SIRENE vahelist koostööd.

1.5.2. Partnerlussuhted muude ELi asutustega

2022. aasta jooksul jätkas eu-LISA koostööd muude ELi asutustega, peamiselt justiits- ja siseküsimuste valdkonnas, nii kahepoolset tasandil kui ka mitme võrgustiku, eelkõige **justiits- ja siseküsimustega tegelevate asutuste võrgustiku** ning **ELi asutuste võrgustiku** kaudu.

FRONTEX

- Töökorraldus alates 2014. aastast

Koostöö **Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ametiga** (Frontex) keskendub statistika vahetamisele, justiits- ja siseküsimuste valdkonna infosüsteemide turvalisusele ning eu-LISA hallatavate justiits- ja siseküsimuste valdkonna süsteemide uurimisele ja arendamisele. eu-LISA ja Frontex teevad koostööd ka justiits- ja siseküsimustega tegelevate asutuste võrgustiku raames.

- Koostöökava 2021–2023

2022. aastal vaatasid eu-LISA ja Frontex oma töökorralduse läbi, et võtta arvesse muudetud volitusi. Mõlema asutuse puhul keskenduti peamiselt EESI, ETIASe ja koostalitlusvõime määruste rakendamisele. Aasta jooksul peeti korrapäraselt asutustevahelisi koordineerimiskoosolekuid ETIASe arendamise teemal ning mõlemad asutused osalesid üksteise haldusnõukogu koosolekutel. Lisaks osales Frontex eu-LISA

⁷⁴ eu-LISA 10. aastakonverents „**10 aastat Schengeni digisüdadena**“, mis toimus 13. oktoobril 2022 Tallinnas (Eesti).

⁷⁵ Nõukogu 9. juuni 2022. aasta määrus (EL) 2022/922, mis käsitleb **Schengeni *acquis'* kohaldamise kontrollimiseks hindamis- ja järelevalvemehhanismi** kehtestamist ja toimimist ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1053/2013 (ELT L 160, 15.6.2022, lk 1–27).

⁷⁶ Lisaks kutsuti eu-LISA-t üles osalema veel kahes konsulaaresindustes toimivas Schengeni ühishindamises: Austria ja Madalmaade ühishindamises ning Malta, Islandi ja Luksemburgi ühishindamises. Suur töökoormus ja piiratud ressursid võimaldasid ametil siiski lõpuks kaasa aidata üksnes Itaalia ja Prantsusmaa ühishindamise koostamisele.

biomeetria ja tehisintellekti töörühmades. Lisaks jätkas eu-LISA Frontexi avariitaastesaidi majutamist.

EUROPOL

- Vastastikuse mõistmise memorandum alates 2016. aastast

ELi Õiguskaitsekoostöö Ametiga (Europol) tehtava koostöö põhivaldkonnad hõlmavad juurdepääsu justiits- ja siseküsimumuste valdkonna infosüsteemidele, koolitust ja halduskoostööd. eu-LISA ja Europol teevad koostööd ka justiits- ja siseküsimumustega tegelevate asutuste võrgustiku raames.

2022. aastal keskenduti peamiselt uuesti sõnastatud SISi, EESi, ETIASE ja koostalitlusvõime määruste rakendamisele. Europol on SISi lõppkasutaja ja on loonud ühenduse SIRENE võrgustikuga SISi hoiatusteadete vahetamiseks. Lisaks tegid ametid koostööd Europoli teabehalduse töörühma ning eu-LISA biomeetria töörühma ja tehisintellekti töörühma raames. Lisaks on Europol korrapäraselt osalenud eu-LISA haldusnõukogu koosolekutel. Mõlemad asutused osalesid aktiivselt ka Europolis asuva ELi sisejulgeoleku innovatsioonikeskuse rakendamises ning mais lähetas eu-LISA keskusesse ühe oma töötaja.

EUROJUST

- Vastastikuse mõistmise memorandum alates 2017. aastast
- Koostöökava 2021–2023

Koostöös **ELi Kriminaalõigusalase Koostöö Ametiga** (Eurojust) keskendutakse halduskoostööle ning juurdepääsule justiits- ja siseküsimumuste valdkonna infosüsteemidele (Eurojustil on juurdepääs SISile). eu-LISA ja Eurojust teevad koostööd ka justiits- ja siseküsimumustega tegelevate asutuste võrgustiku raames.

2022. aastal keskendus koostöö ECRIS-TCNi ja e-CODEXi rakendamisele, koostalitlusvõime määrustele ja õigusalase koostöö digiüleminekuga seotud tegevuste koordineerimisele. Lisaks osales Eurojust eu-LISA tehisintellekti töörühmas ning ametid koostasid **ühisarunde „Tehisintellekt toetab piiriülest koostööd kriminaalõiguses“**,⁷⁷ mis avaldati 2022. aastal.

EUAA

- Töökorraldus alates 2014. aastast
- Koostöökava 2021–2023

Euroopa Liidu Varjupaigaametiga (EUAA) tehtava koostöö põhivaldkonnad hõlmavad prioriteetseid teemasid, nt statistika vahetamine, varjupaiga ja DubliNetiga seotud küsimused ning info- ja kommunikatsioonitehnoloogia ja haldusküsimused. eu-LISA ja EUAA teevad koostööd ka justiits- ja siseküsimumustega tegelevate asutuste võrgustiku raames.

2022. aastal keskendus koostöö elektroonilise side võrku DubliNet käsitleva komisjoni määruse rakendamisele. EUAA ja eu-LISA jagasid oma eksperditeadmisi ja toetasid Dublini võrgustikku, kavandades DubliNeti turvasertifikaatide täiustamist. Lisaks jätkas eu-LISA EUAA avariitaastesaidi majutamist. Septembris külastas eu-LISA delegatsioon tegevdirektor Krum Garkovi juhtimisel Euroopa Liidu Varjupaigaametit, et kohtuda oma kolleegi Nina Gregori ja kõrgema juhtkonnaga, et arutada EUAA muudetud volitusi, edusamme koostalitlusvõime paketi rakendamisel ning võimalusi tugevdada vastastikust koostööd, eelkõige justiits- ja siseküsimumustega tegelevate asutuste võrgustiku raames, mis on osa võrgustiku eesistujariikide kolmiku koordineerimiskontseptsioonist.

CEPOL

- Töökorraldus alates 2013. aastast
- Koostöökava 2022–2024
- Iga-aastane ühine töökava

Koostöös **Euroopa Liidu Õiguskaitsekoolituse Ametiga** (CEPOL) keskendutakse peamiselt eu-LISA hallatavate justiits- ja siseküsimumuste valdkonna infosüsteemide lõppkasutajate koolitamisele. Kaks ametit teevad koostööd ka justiits- ja siseküsimumustega tegelevate asutuste võrgustiku raames.

2022. aastal keskendusid ametid ühiste koolituskursuste korraldamisele, mille raames käsitleti nii olemasolevate kui ka uute justiits- ja siseküsimumuste valdkonna süsteemide kasutamist koos üldise koostalitlusvõime arhitektuuriga. Lisaks korraldasid CEPOL ja eu-LISA koolitusi Schengeni hindajatele.

2022. aasta juunis allkirjastasid CEPOL ja eu-LISA kolmeaastase koostöökava 2022–2024, et tugevdada koostööd ühiste koolituskursuste korraldamisel ja oskusteabe jagamisel vastastikust huvi pakkuvates valdkondades. Samuti allkirjastasid asutused iga-aastase ühise töökava ühiselt korraldatava koolitustegevusega seotud koostöö kohta.

⁷⁷ EU-LISA ja Eurojust (2022), „Artificial intelligence supporting cross-border cooperation in criminal justice“ (Tehisintellekt toetab piiriülest koostööd kriminaalõiguses), juuli 2022.

Lisaks osales CEPOL eu-LISA tehisintellekti töörühmas.

FRA

- Töökorraldus alates 2016. aastast

- Koostöökava 2020–2022

Peamised koostöövaldkonnad **Euroopa Liidu Põhiõiguste Ametiga** (FRA) hõlmavad biomeetriaalaseid teadusuuringuid ja halduskoostööd. eu-LISA ja FRA teevad koostööd ka justiits- ja siseküsimustega tegelevate asutuste võrgustiku raames.

2022. aastal korraldasid kaks asutust ühiseid koolituskursusi, mille raames rõhutati põhiõiguste aspekti justiits- ja siseküsimuste valdkonna infosüsteemide haldamisel. Lisaks osales FRA eu-LISA tehisintellekti töörühmas. Kaks ametit tegid koostööd ka vastastikust huvi pakkuvatel teemadel aruannete koostamises, kusjuures eu-LISA aitas kaasa FRA 2022. aasta põhiõiguste aruande koostamisele.

ENISA

- Vastastikuse mõistmise memorandum alates 2018. aastast

- Koostöökava 2021–2023

Euroopa Liidu **Küberturvalisuse Ametiga** (ENISA) tehtava koostöö prioriteetsed valdkonnad hõlmavad IT-turvet, talitluspidevust ja halduskoostööd.

2022. aastal tegid ametid koostööd ELi küberturvalisust käsitlevate õigusaktide praktilise rakendamise nimel ja eu-LISA turbeametnike võrgustiku raames. Kaks asutust tegid küberturvalisuse valdkonnas koostööd ka CERT-EUga. Lisaks toetas ENISA eu-LISA iga-aastast küberturvalisuse õppust ja osales eu-LISA tehisintellekti töörühmas.

EASA

Tulevane koostöö **Euroopa Liidu Lennundusohutusametiga** (EASA) võib hõlmata teabevahetust lennuettevõtjatega, nagu on sätestatud EESi ja ETIASE määrustes. EESi ja ETIASE määruste rakendamise toetamiseks pakkusid mõlemad asutused komisjonile välja töökorralduse kavandid ning esitasid need rände ja siseasjade peadirektoraadile talitustevaheliseks konsulteerimiseks.

EIGE

eu-LISA teeb **Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituudiga** (EIGE) koostööd küberturvalisuse, vastupanuvõime ja talitluspidevuse küsimustes ning ka justiits- ja siseküsimustega tegelevate asutuste võrgustiku raames.

Ametitevaheline koostöö

JHAAN

Liige
alates
2012. aastast

Justiits- ja siseküsimustega tegelevate asutuste võrgustik (JHAAN) on Euroopa vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneval alal tegutseva üheksa ELi asutuse katusorganisatsioon.

2022. aastal juhtis justiits- ja siseküsimustega tegelevate asutuste võrgustiku tegevust CEPOL ja see keskendus kolmele temaatilisele prioriteedile: digiüleminek, Euroopa roheline kokkulepe ja koostöö kolmandate riikidega. Järgmisel aastal juhib justiits- ja siseküsimustega tegelevate asutuste võrgustikku EUAA, millele järgneb 2024. aastal eu-LISA. Need kolm asutust moodustavad justiits- ja siseküsimustega tegelevate asutuste võrgustiku esimese eesistujariikide kolmiku, et tagada üldiste prioriteetide järjepidevus ja sujuv üleminek eesistujariikide vahel. Eesistujariikide kolmikusse kuuluvana osales eu-LISA kahel kohtumisel, mis korraldati ELi nõukogu järgmiste eesistujariikide Tšehhi ja Rootsi. Seni on eu-LISA aidanud oluliselt kaasa võrgustiku prioriteetide kujundamisele, koosolekute päevakordade ja ühisalgatuste koostamisele.

Seoses Venemaa agressioonisõjaga Ukraina vastu koostas justiits- ja siseküsimustega tegelevate asutuste võrgustik ühisdokumendi, milles kirjeldatakse justiits- ja siseküsimustega tegelevate asutuste panust ELi solidaarsusesse Ukrainaga⁷⁸. Lisaks jätkas võrgustik oma üheksa liikmesasutuse tegevuse kaardistamist COVID-19 pandeemia reageerimisel, avaldades septembris COVID-19-le reageerimist käsitleva ühisdokumendi ajakohastatud versiooni⁷⁹.

EUAN

Liige
alates
2013. aastast

ELi asutuste võrgustik (EUAN) jagab teavet ja eksperditeadmisi, pakkudes tehnilisi teenuseid koos tõenduspõhise nõustamisega poliitikakujundajatele ja seadusandjatele ELi ja liikmesriikide tasandil.

2022. aastal keskendus eu-LISA oma panuse andmisel sellistele haldusküsimustele nagu eelarve ja rahandus, inimressursid ja COVID-19 mõju, aidates kaasa iga-aastasele eelarve täitmisele heakskiidu andmise protsessile ja asutustevahelistele uuringutele ning jagades samal ajal teavet parimate tavade kohta eri haldusvaldkondades.

Lisaks osales amet mitmesugustes EUANi alamvõrgustikes, näiteks teabe- ja sidevõrgu juhid (HCIN), keskkonnasäästlikumaks muutmise võrgustik (GN), info- ja kommunikatsioonitehnoloogia nõuandekomitee (ICTAC), tulemuslikkuse arendamise võrgustik (PDN), ametitevaheline õigusvõrgustik (IALN), asutuste hankeametnike võrgustik (NAPO) ja asutustevaheline raamatupidamisvõrgustik (IAAN). 2022. aastal sai eu-LISA ka ametite teadusnõustamise võrgustiku (EU-ANSA) vaatleja, mis on esimene samm tulevikus alamvõrguga liitumise ametliku taotluse esitamiseks.

⁷⁸ Justiits- ja siseküsimustega tegelevate asutuste võrgustik (2023), „JHA Agencies' Contribution to EU Solidarity with Ukraine“ (Justiits- ja siseküsimustega tegelevate asutuste panus ELi solidaarsusesse Ukrainaga), justiits- ja siseküsimustega tegelevate asutuste võrgustiku ühisdokument, märts 2023.

⁷⁹ Justiits- ja siseküsimustega tegelevate asutuste võrgustik (2022), „COVID-19 Response of EU Justice and Home Affairs agencies“ (ELi justiits- ja siseküsimustega tegelevate asutuste reageerimine COVID-19-le), teine ajakohastatud versioon, september 2022.

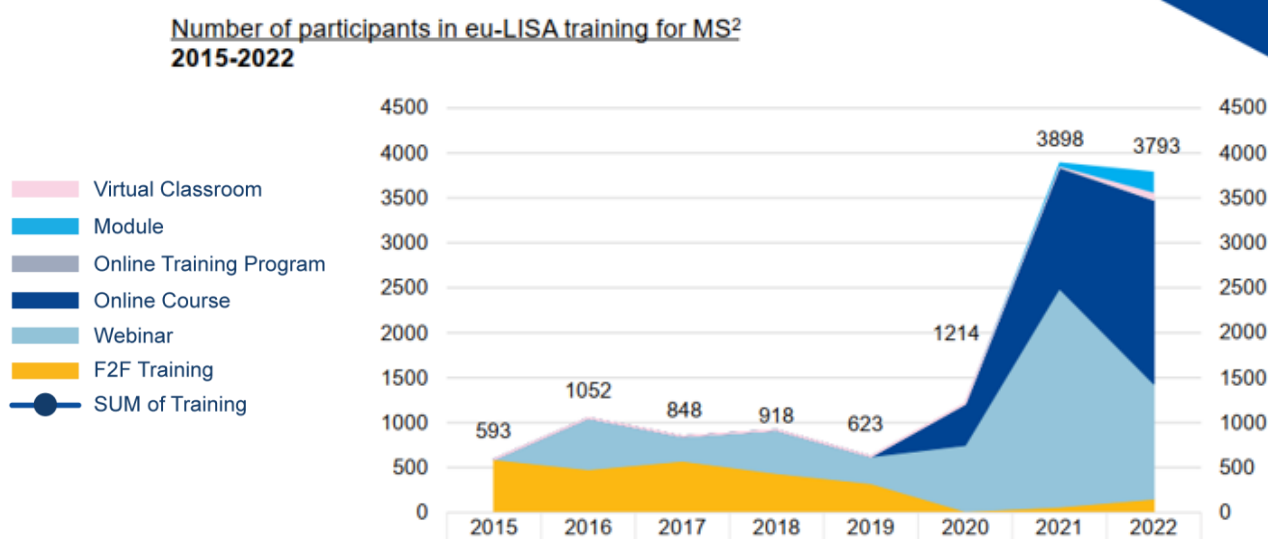
1.5.3. Suutlikkuse suurendamine

Koolitused liikmesriikidele

Liikmesriikidele esitati iga-aastane koolituskava 2022. aasta alguses ja seda ajakohastati kogu aasta jooksul, et kajastada väljatöötamisel olevate süsteemide muudetud ajakava.

2022. aastal korraldas eu-LISA kokku **48 koolitustegevust** (sh silmast silma koolitused, veebiseminarid, virtuaalsed klassiruumid, veebipõhised kursused ja moodulid) – mis on ameti jaoks rekordarv. Koolitustegevuses osales ligi 2800 osalejat; olemasolevaid veebimaterjale arvesse võttis oli kokku 3800 osalejat. Kuna 90% osalejatest teatas, et on koolituse kvaliteediga rahul, oli rahulolu määr kuuepallisüsteemis 5,4, mis ületas oluliselt eesmärki (4)⁸⁰.

Joonis 23. Osalemine liikmesriikidele korraldatud eu-LISA koolitustel.

TÕLGE

No of participants in eu-LISA trainings for Member States	Liikmesriikidele korraldatud eu-LISA koolitustel osalejate arv
virtual classroom	Virtuaalne klassiruum
module	Moodul
online training program	Veebipõhine koolitusprogramm
online course	Veebikursus
webinar	Veebiseminar
F2F (face-to-face) training	Silmast silma koolitus
SUM of training	Koolitused KOKKU

⁸⁰ Üksikasjalikum ülevaade on teabelehes „eu-LISA koolitustegevused liikmesriikidele 2022. aastal“.

2022. aasta esimesel poolel korraldas eu-LISA liikmesriikide koolitusvõrgustiku riiklikele kontaktpunktidele kaks veebikoosolekut, millest üks toimus juunis, et käivitada koolitusvajaduste hindamine, mille alusel koostatakse järgmise aasta **koolituskava**. Novembris toimus riiklike kontaktpunktide võrgustiku aastakoosolek, kus tutvustati koolitusvajaduste hindamise õppuse tulemusi, 2023. aasta koolituskava kavandit ja koolitustegevuste elluviimiseks kasutatava õppehaldussüsteemi platvormi arendamist. See oli esimene riiklike kontaktpunktide võrgustiku silmast silma kohtumine, mis korraldati pärast COVID-19 piirangute kaotamist.

Amet jätkas ka oma **e-õppe platvormi** täiustamist ja arendamist, ajakohastades mais edukalt õppehaldussüsteemi, mis on oluline samm selle kasutatavuse ja tulemuslikkuse parandamise suunas. Hõlbustamaks kasutajatele juurdepääsu õppematerjalidele, keskendus amet süsteemi aruandlusfunktsioonide ja andmete kvaliteedi parandamisele.

Jaanuaris valmisid eu-LISA **liikmesriikide koolituskava** ja tegevuskava, mis toetavad kavandatud paranduste rakendamist, kusjuures 2023. aasta lõpuks tuleb rakendada 29 meedet. 2022. aastal lõpetatud meetmetes keskenduti ametisest protsesside lihtsustamisele ja dokumenteerimisele, ametisestele ja -välistele sidusrühmadele suunatud teabevahetuse kvaliteedi ja korrektsuse parandamisele ning õppehaldussüsteemi ajakohastamise algatamisele.

Aruandlus ja statistika

2022. aasta jooksul koostas eu-LISA vastavalt oma seadusjärgsetele kohustustele justiits- ja siseküsimuste valdkonna süsteemide kohta kohustuslikud tehnilised ja statistilised aruanded ning avaldas veebisaidil järgmised aruanded:

Schengeni infosüsteem (SIS)

- **SIS II 2021. aasta statistikaaruandes** antakse ülevaade liikmesriikidelt ja Schengeniga assotsieerunud riikidelt saadud andmetest, ühendades need SISi kesksüsteemist pärinevate andmetega⁸¹.
- **SIS II 2019.–2020. aasta tehnilise toimimise aruandes** antakse ülevaade kesksüsteemi operatiivjuhtimisest (sh turvalisusest) koos aastastatistikaga⁸².

Viisainfosüsteem (VIS)

- **VISi 2019.–2020. aasta tehnilise toimimise aruandes** antakse ülevaade kesksüsteemi operatiivjuhtimisest, sh liikmesriikide esitatud andmetest⁸³.

Eurodac

- **Eurodaci määratud asutuste 2022. aasta loetelus** on nimekiri varjupaiga valdkonna ametiasutustest, kellel on juurdepääs Eurodaci kesksüsteemile⁸⁴.
- **Eurodaci 2021. aasta statistikaaruanne** sisaldab teavet süsteemis säilitatavate andmete ning varjupaiga valdkonna ametiasutuste ja volitatud õiguskaitseasutuste tehingute kohta⁸⁵.
- **Eurodaci 2021. aasta aruandes** antakse ülevaade Eurodaci operatiivjuhtimisest, uusimatest hooldusalastest ajakohastustest ja arengutest ning süsteemi kasutamise statistilistest andmetest⁸⁶.

Lisaks tegi eu-LISA **uuendatud SISi** kasutuselevõtuks valmistudes tihedat koostööd komisjoniga, et määrata kindlaks uued statistikanõuded ja uus aruandlusandmete kogumise vorm. eu-LISA koostas ka **uue nimekirja pädevatest asutustest**, kellel on lubatud teha SISis otsepäringuid, ning riiklike SISi büroode ja SIRENE büroode nimekirja, mis avaldati uuendatud SISi kasutuselevõtmisel 2023. aasta märtsis⁸⁷.

⁸¹ EU-LISA (2022), „SIS II 2021. aasta statistikaaruanne“ ja „SIS II 2021. aasta statistika teabeleht“, märts 2022.

⁸² eu-LISA (2022), „SIS II 2019.–2020. aasta tehnilise toimimise aruanne“ ja „SIS II 2019.–2020. aasta tehnilise aruande teabeleht“, mai 2022.

⁸³ EU-LISA (2022), „VISi 2019.–2020. aasta tehnilise toimimise aruanne“ ja „VISi 2019.–2020. aasta tehnilise aruande teabeleht“, august 2022.

⁸⁴ eu-LISA (2022), „Eurodaci määratud asutuste 2022. aasta loetelu“, aprill 2022.

⁸⁵ eu-LISA (2022), „Eurodaci 2021. aasta statistikaaruanne“ ja „Eurodaci 2021. aasta statistikaaruande teabeleht“, juuni 2022.

⁸⁶ eu-LISA (2022), „Eurodaci 2021. aasta aruanne“ ja „Eurodaci 2021. aasta aruande teabeleht“, detsember 2022.

⁸⁷ Nimekiri pädevatest asutustest, kellel on õigus teha SISis otsepäringuid, ning riiklike SISi büroode ja riiklike SIRENE büroode nimekiri avaldati Euroopa Liidu Teatajas (kd 66, C 85), 7. märts 2023.

1.6. Juhtimine ja nõuetele vastavus

Ameti põhieesmärk kõigis tegevustes on tagada organisatsiooni tulemuslik ja kulutõhus valitsemine ning juhtimine, igapäevane haldamine ja üldine toetus, määratledes ja tugevdades samal ajal eu-LISA suutlikkust tegeleda muutustega ELi justiits- ja siseküsimuste valdkonna poliitilistes prioriteetides ning sidusrühmade kasvavate nõudmistega.

Tulemusliku ja kulutõhusa tegevuse ning andmepõhise otsuste tegemise tagamiseks on amet võtnud kohustuse rakendada usaldusväärset, läbipaistvat ja vastutustundlikku äriühingu üldjuhtimist ning seda pidevalt parandada. Need juhtimis- ja vastavusmeetmed hõlmavad strateegilist ja operatiivset planeerimist, andmekaitset, tulemuslikkuse seiret ja aruandlust ning läbipaistvat ja õigeaegset teabe jagamist eu-LISA operatiivsetes ja organisatsioonilistes küsimustes.

1.6.1. Juhtimine

Juhtorganid

eu-LISA pakkus 2022. aastal jätkuvalt kvaliteetset haldus- ja logistikatuge oma haldusnõukogule, programminõukogudele ja nõuanderühmadele.

2022. aasta detsembris mõõtis eu-LISA üldist rahulolu määra oma juhtorganitele antud toetusega. Tagasiside näitas väga kõrget rahulolu määra (98,6%) koosolekute korraldamisega, mis ületas oluliselt eesmärgi.

2022. aastal korraldas eu-LISA oma eri juhtorganitele 117 koosolekut järgmiselt:

- 7 haldusnõukogu koosolekut, sh 2 erakorralist koosolekut;
- 7 haldusnõukogu auditi-, vastavus- ja finantskomitee koosolekut ja 5 koordineerimisrühma koosolekut;
- 53 nõuanderühma koosolekut, sh 7 SISI nõuanderühma erakorralist koosolekut;
- 45 programminõukogu koosolekut, sh 3 EESI programminõukogu erakorralist koosolekut ning 12 koostalitlusvõime, EESI ja ETIASe programminõukogu ühiskoosolekut.

2022. aasta jooksul korraldas eu-LISA koosolekuid ka mitmele muule alamrühmale. Korraldati regulaarseid koosolekuid järgmiste rühmade jaoks, mis moodustati vastavate nõuanderühmade volituste alusel: vedajate ja biomeetriliste näitajate töörühm (EESI-ETIASe nõuanderühma volituste alusel), VISi ja EESI testimise mitteametlikud eksperdirühmad (VISi ja EESI-ETIASe nõuanderühma volituste alusel) ning VISi ja SISI programmi haldamise foorum (vastavalt VISi ja SISI nõuanderühma volituste alusel). Lisaks toetas eu-LISA haldusnõukogu sekretariaat nõuanderühmade esimeeste nõudmistel 15 tehnilise seminari korraldamist. Amet teeb järelevalvet ka tehisintellekti töörühma ja vajaduspõhiselt kokku kutsutud haldusnõukogu tehnilise horisontaalse ekspertide töörühma üle. 2022. aastal võttis eu-LISA kasutusele kaks uut koosolekuvormi: koostalitlusvõimega seotud turvaintsidentide koostöörühm ja ETIASe testimise eksperdirühm, mille esimene koosolek toimus 2022. aasta juunis. Lisaks tegi amet ettevalmistusi kahe uue juhtorgani – e-CODEXi nõuanderühma ja programminõukogu – loomiseks 2023. aastal.

Sisejuhtimine ja -kontroll

Ameti haldusnõukogu võttis kooskõlas regulatiivsete nõuetega ja õiguslike tähtaegade jooksul vastu kõik seadusega ette nähtud ettevõtlusalased programmdokumendid ja kohustuslikud ettevõtlusaruanded: 25. jaanuaril 2022 ühtse programmdokumendi 2023–2025 kavandi ja väikese viivitusega 20. detsembril 2022 lõppversiooni. Amet valmistas ette ka 2024.–2024. aasta ühtse programmdokumendi kavandi, mille haldusnõukogu võttis vastu 31. jaanuaril 2023. 22. juunil võttis haldusnõukogu vastu eu-LISA 2021. aasta konsolideeritud tegevusaruande ja 31. augustil 2022. aastal 2022. aasta vahearuande. 2022. aastal võeti vastu ameti **strateegia rakendamise tegevuskava**, et viia kooskõlla selle strateegilised ja tegevuseesmärgid ning paremini jälgida eu-LISA pikaajalise strateegia 2021–2027 rakendamist. Lisaks otsustas amet 2022. aastal võtta eelseisva mitmeaastase ja iga-aastase kavandamisprotsessi jaoks kasutusele uue planeerimisvahendi (Anaplan), et tõhustada üldist planeerimisprotsessi, sealhulgas vahendite eraldamist.

2022. aasta lõpus käivitas eu-LISA **võrdlusuuringute projekti**, et toetada ameti 2023. aasta välishindamise ettevalmistamist. Võrdlusuuringutes keskenduti ameti tegevusmodelile ja inimressursside jaotamisele. Projekt hõlmab ka **ameti põhiliste tulemusnäitajate läbivaatamist**, et paremini mõõta eu-LISA mõju asjaomaste ELi poliitikameetmete rakendamisele. Amet algatas ka sisemiste ja väliste **juhtimisstruktuuride** põhjaliku

kaardistamise.

2022. aastal keskenduti eu-LISA kvaliteedijuhtimise tegevuses **ühise hindamisraamistiku** rakendamisele, mis on spetsiaalselt avaliku halduse organisatsioonidele kohandatud terviklik kvaliteedijuhtimise süsteem. Ühise hindamisraamistiku projekti käivitas 2021. aasta septembris ühise hindamisraamistiku projekti enesehindamisrühm, mis koosnes kogu organisatsiooni töötajatest ja koostas ameti tugevate ja nõrkade külgede põhjaliku analüüsi. Enesehindamisrühm esitas 2022. aasta aprillis avaldatud **enesehindamisaruandes** konsensuse alusel koostatud soovitusel ameti töökorralduse tõhustamise kohta. Aruande alusel koostati ühise hindamisraamistiku **parendamise kava** koos 10 meetmepaketiga, milles kirjeldatakse üksikasjalikult eu-LISA töökorralduse arendamise prioriteete. Korralduskomitee kiitis kava heaks oktoobris ning järgmise kahe aasta jooksul jälgib selle rakendamist ameti kvaliteedinõukogu. Novembris taotles eu-LISA **märgist „Tõhus ühise hindamisraamistiku kasutaja“** ja asutusevälise läbivaatamise protsess on kavandatud 2023. aasta maisse.

Jaauarist märtsini tegi eu-LISA **sisekontrolliraamistiku** tõhususe hindamise, mille käigus riskijuhtimise ja sisekontrolli eest vastutav juht kogus ja analüüsis eri allikatest pärinevaid andmeid (nt personaliüringud, erandite ja mittevastavusjuhtumite register ning sise- ja välisauditi aruanded), tuginedes eelnevalt kindlaks määratud järelevalvekriteeriumidele. Märtsi lõpus valminud hindamisaruanne kinnitas, et ameti sisekontrollisüsteem on kehtestatud, toimiv ja tulemuslik, kuid vaja on mõningaid täiustusi. Aprillis esitas eu-LISA tulemused auditi-, vastavus- ja rahanduskomiteele ning 22. juunil haldusnõukogule. Tulemused võeti kokku 2021. aasta konsolideeritud tegevusaruandes⁸⁸.

Amet tegi oma **erandite ja mittevastavusjuhtumite keskreistrile** kaks analüüsi, mille tulemusel võeti asjakohased järel- ja parandusmeetmed. Amet korraldas ka kohandatud koolitusi, millega tõsteti teadlikkust eranditest ja mittevastavustest teatamise tähtsusest, et parandada selliste teadete kvaliteeti ja vähendada sarnaste juhtumite esinemist tulevikus.

Ameti programmi ja projektide juhtimine (projektijuhtimisbüroo)

Asutamismäärusega volitatakse ametit kasutama kõigi projektide tõhusaks juhtimiseks asjakohast projektijuhtimisstruktuuri. Selleks jälgib eu-LISA hoolikalt oma programme ja projekte PRINCE2 (*Projects IN Controlled Environments* (projektid kontrollitud keskkondades)) meetodika abil⁸⁹.

Amet jätkas kogu aasta vältel oma **projektiportfelli haldamise suutlikkuse** tugevdamist, keskendudes eelkõige portfelli haldamisega seotud võimaluste ja riskide kohta teadlike otsuste tegemise hõlbustamisele, tuginedes projektiportfelli haldamise vahenditega (Planview EnterpriseOne ja Projectplace) kogutud andmetele. See tegevus aitab ka paremini mõista organisatsioonis eri toimingutele kulunud jõupingutusi.

Märtsis tegi eu-LISA **projektijuhtimise meetodika** iga-aastase vastavuskontrolli ja esitas tulemused mais korralduskomiteele. Lisaks käivitas amet projektijuhtimise meetodika olulise ajakohastamise, lisades praeguse versiooni kohta saadud tagasiside ning selgitades sõltuvust ametisisesest protsessidest.

Amet võttis kasutusele ka uued funktsioonid, nt **organisatsiooni ja üksuse riskide/probleemide registre** rakendamine Planview Enterprise'is. 2022. aasta lõpus võeti kasutusele uus õppeplatvorm, et veelgi toetada projektijuhtimise suutlikkuse arendamist.

Projektiportfelli haldamise suutlikkusega seotud protsesside tõhustamiseks analüüsis amet ka koostöölahenduse ProjectPlace kasutamist. Vastuste analüüs näitas, et 75% ProjectPlace'i kasutajatest olid rahul projektijuhtimisbüroo toega vahendile ja 51% olid rahul pakutava koolitusega. Siiski oli õppematerjalidega rahul üksnes 49% kasutajatest. Amet töötas välja tegevuskava märkuste käsitlemiseks ja vahendiga ProjectPlace üldise rahulolu parandamiseks.

Suurema algatuse raames, mille eesmärk on täiustada projektiportfelli haldamise suutlikkusega seotud protsesse, viis eu-LISA lõpule **jõudluse kasutusvalmiduse mudeli integreerimise hindamise**. Hindamise eesmärk oli anda ameti kõrgemale juhtkonnale täpne hinnang olemasolevate protsesside kohta ja selgitada välja täiustamisvõimalused. Jõudluse kasutusvalmiduse mudeli integreerimise meetodika kasutuselevõtuga suurendab eu-LISA oma kontrolli projektijuhtimise meetodika järgimise üle. Amet vormistas jõudluse kasutusvalmiduse mudeli integreerimise hindamise tulemused tegevuskavaks. Kuna aga praegu kaalutakse ametliku paindliku lähenemisviisi vastuvõtmist, algatas amet analüüsi, et uurida võimalust asendada jõudluse kasutusvalmiduse mudeli integreerimise hindamine paindliku valmisoleku hindamisega.

⁸⁸ eu-LISA (2022), 2021. aasta konsolideeritud tegevusaruanne.

⁸⁹ Lisateave on ametlikul veebisaidil **PRINCE2 meetodika** kohta.

2022. aasta teises kvartalis viis eu-LISA lõpule **programminõukogude** kodukorra läbivaatamise, laiendades nende volitusi, et need hõlmaksid programmi raames ressursside eraldamise ja kasutamise üle tehtavat järelevalvet ja seiret. Lisaks ajakohastati programminõukogude koosseisu, et kaasata täiendavaid ametisiseseid sidusrühmi. Vastavalt õigusaktides sätestatud nõuetele esitas amet Euroopa Parlamendile ja nõukogule korrapäraselt aruandeid uute süsteemide väljatöötamise edenemise kohta (st eduaruanded iga kuue kuu järel), samuti esitati igal kuul aruandeid asjaomastele programminõukogudele.

eu-LISA finantseeskirjade kohaselt tuleb enne kõigi olulisi kulutusi nõudvate programmide ja tegevuste heakskiitmist ning ameti iga-aastastes tööprogrammidesse lisamist teha **eelhindamised**. Hindamised toimuvad kooskõlas 2019. aastal heakskiidetud kaheetapilise lähenemisviisiga, mis hõlmab võimaluste hindamist (kaks aastat enne projekti algust) ja teostatavuse hindamist (üks aasta hiljem). 2022. aastal ei vastanud ükski suuremahuline projekt teostatavuse hindamise tingimustele⁹⁰.

2022. aasta märtsis asutas amet **lepingute haldamise komitee**, et tõhusamalt juhtida ametiväliste nõustamisteenuste raamlepingute valdkonnaüleseid elemente, eelkõige hangete koordineerimise parandamiseks. Lisaks töötas eu-LISA välja vahendi välise hangete taotluste seisu ja edenemise jälgimiseks.

Teenuse- ja protsessiraamistik

Kogu aasta jooksul haldas eu-LISA oma toodete ja teenuste kataloogi ning integreeritud protsessimodelit, mis sisaldab ajakohast loetelu kõigist toodetest ja teenustest, mida amet pakub ametisisestele ja -välistele sidusrühmadele, ja tagab selguse kõigis protsessi elluviimise aspektides. 2022. aastal keskenduti uute süsteemide ja algatuste (st ETIAS, ECRIS-TCN, koostalitlusvõime) tulevase käitamisega seotud olemasolevate ja uute teenuste **vajalike ajakohastuste ja muudatuste väljaselgitamisele**. Lisaks hakkas eu-LISA kaardistama ja dokumenteerima kõiki oma organisatsioonilisi protsesse, pakkudes ajakohast ja täielikku dokumentatsiooni, et suurendada oma tegevuse läbipaistvust ja vastutust ning tagada sidusrühmadele teenuste tulemuslik ja tõhus osutamine koos tulemuslikkuse tõhusa mõõtmisega.

Osana eu-LISA integreeritud protsessimodelist algatas amet 2022. aasta juulis projekti **teadmushalduse** tugevdamiseks kohandatud vahendi väljatöötamise ja rakendamise kaudu, mis hõlbustab märkimisväärselt sidusrühmade juurdepääsu asjakohastele dokumentidele.

Lepingute ja tarnijate haldamine

eu-LISA jätkas 2022. aastal strateegilist üleminekut vertikaalselt teenuste ja tarnete hankimiselt horisontaalsele hanketele oma tegevuste jaoks, sealhulgas uute kontrollide kehtestamist, et tugevdada lepingute ja tarnijate haldamise protsessi. Operatiivüksusi toetas lepingute rakendamise ja täitmise ning lepingulise riskijuhtimise erimeeskond, kes tugevdas tõhusate, tulemuslike ja nõuetele vastavate tavade kasutamist.

eu-LISA võttis 2022. aastal vastu uue **lepingute haldamise poliitika**, mis lõi üldise raamistiku tarnete, teenuste ja ehitustööde hankimiseks kasutatavate lepinguliste vahendite haldamiseks, sh rollide ja vastutuse määratlemiseks, koos kontrolliraamistikuga. Lisaks moodustas amet spetsiaalse lepingute haldamise komitee, et teha järelevalvet allhanke korras kasutatavate inimressursside raamlepingute üle.

Amet katsetas mõne põhilepinguga seoses **tulemuslikkusega tasakaalustatud tulemuskaarti**, et saada tuleviku tarbeks kogemusi, ning muutis leppetrahvi ja vähendatud makse menetluse ametlikuks 2022. aasta lõpuks. Amet käsitles ka asjakohaseid auditileide ja levitas kogemusi, et parandada pidevalt muutuvast mitme pakkujaga lepingulises ökosüsteemis eeskirjade järgimist.

Üldarhitektuur

eu-LISA jätkas 2022. aastal oma üldarhitektuuri rakendamist, mis käivitati 2019. aastal pärast organisatsioonistruktuuri eu-LISA 2.0 kasutuselevõttu. Üldarhitektuuri protsess võeti vastu detsembris. Pärast üldarhitektuuri protsessi- ja juhtimisraamistiku loomist ning arhitektuuri hindamise nõukogu loomist on amet nüüd keskendunud arhitektuuri-, projekteerimis- ja arendusalgatuste optimaalsele vastavusse viimisele ameti üldesmärkide ning organisatsiooni- ja tehnoloogiastrateegiaga.

⁹⁰ 2023. aasta alguses esitati haldusnõukogule siiski aruanne 23 projekti kohta, mis peaksid algama 2024. aastal ja kvalifitseeritud võimaluste eelhindamiseks.

1.6.2. Nõuetele vastavus

Siseaudit

eu-LISA finantseeskirjade⁹¹ artikli 80 kohaselt peab siseauditi üksus esitama haldusnõukogule ja tegevdirektorile oma järelduste ja soovitude aruande. See nõuab ka siseauditi osaliste vahel tõhusat koostööd. 2021. aasta novembris võttis haldusnõukogu vastu⁹² 2022. aasta siseauditi kava,⁹³ mida muudeti 2022. aasta novembris⁹⁴. 2022. aasta märtsis võttis haldusnõukogu vastu siseauditi üksuse tegevusaruande ja 2022. aasta novembris 2023. aasta siseauditi kava.

Siseauditi üksus oli jätkuvalt Euroopa Komisjoni siseauditi talituse ja Euroopa Kontrollikoja elluviidud auditite kontaktpunkt. See roll oli oluline selleks, et vähendada häireid ameti tavapärase tegevuses ja vältida jõupingutuste dubleerimist. Peamise kontaktpunktina ei võtnud siseauditi üksus oma sõltumatuse ja objektiivsuse säilitamise huvides juhtimisvastutust.

Individuaalset objektiivsust ei kahjustatud, mida tõendas näiteks huvide konflikti või ulatuse piirangute puudumine. Kuna siseauditi üksus vastutab *de facto* eu-LISA pettustevastase strateegia rakendamise ettevalmistamise, haldamise, järelevalve, aruandluse ja koordineerimise eest, on siiski oht tajutava kahju tekkeks. Siseauditi üksus ei ole (täiendavalt) kinnitanud strateegia teatud elemente, mille siseauditi üksus kavandas oma objektiivsuse ja sõltumatuse tagamiseks. Sellest tulenevalt kutsutakse siseauditi üksust üles neid elemente vastavalt vajadusele (täiendavalt) kinnitama.

Siseauditi üksuse 2022. aasta tulemusnäitajate tulemused⁹⁵ on esitatud allpool tabelis 4.

Tabel 4. eu-LISA siseauditi üksuse tulemusnäitajad.

Tulemusnäitajad	Sihtväärtus	2020	2021	2022
Aasta auditikava täitmine	> 80%	80%	80%	82%
Eelarve piires ja õigeks ajaks valminud auditiülevaated	> 80%	60%	60%	55 %
Siseauditi üksuse koolitustunde aastas	> 80%	70%	77%	72%
Sidusrühmade rahulolu	Sihtväärtus	2020	2021	2022
välised	> 80%	87,5%	90%	87,5%
sisesed	> 80%	80,4%	80,4%	89,7%

Siseauditi üksus tegi kvaliteedi tagamise ja parandamise programmi raames **teise enesehindamise koos sõltumatu välise valideerimisega**. Projekt käivitati 2022. aasta lõpus ja lõppes 2023. aasta veebruaris⁹⁶. Sõltumatu välishindaja kinnitas, et eu-LISA siseauditi üksus vastab üldiselt siseauditi kutsetegevuse rahvusvahelistele standarditele ja eetikakoodeksile⁹⁷.

Andmekaitse

Amet tagas kogu aasta jooksul pidevalt andmekaitse kõrgeima taseme kooskõlas ELi andmekaitsealaste õigusaktidega, sealhulgas erisätetega ameti pädevusse kuuluvate justiits- ja siseküsimuste valdkonna infosüsteemide kohta. eu-LISA haldusnõukogu nimetas ametisse andmekaitseametniku, kes jälgib, kas amet täidab ELi institutsioonide ja asutuste isikuandmete töötlemise eeskirju, ning teeb tihedat koostööd vastutavate töötajate, volitatud töötajate ja EDPSiga, et leida tõhusad lahendused, millega tagatakse asjakohaste eraelu puutumatuse ja isikuandmete kaitse määruste järgimine.

⁹¹ eu-LISA finantseeskirjad, haldusnõukogu otsus nr 2019-198, jõustumine: 1. september 2019.

⁹² Viide: haldusnõukogu dokument 2021-350, haldusnõukogu otsused, punkt A.25.

⁹³ Viide: haldusnõukogu dokument 2021-358, 2022. aasta siseauditi kava, Ares(2021)7075595 – 17.11.2021.

⁹⁴ Viide: haldusnõukogu dokument 2022-382, haldusnõukogu otsused, punkt B15.

⁹⁵ Vt haldusnõukogu dokument 2023-046 REV1 – siseauditi üksuse 2022. aasta tegevusaruanne, Ares(2023)1905996 – 16.3.2023.

⁹⁶ Kooskõlas standardiga 1312 „Välishindamisega“ peab siseauditi üksus tagama, et siseauditi funktsioon läbib vähemalt kord viie aasta jooksul välishindamise, mille teeb kvalifitseeritud sõltumatu hindaja.

⁹⁷ **Rahvusvaheline kutsetegevuse raamistik** on kontseptuaalne raamistik, mille alusel korraldatakse siseaudiitorite instituudi väljastatud autoriteetseid suuniseid.

Andmekaitsealase teadlikkuse suurendamiseks korraldas amet kogu aasta jooksul mitmesuguseid tegevusi, sealhulgas üldisi koolitusi ja teadlikkuse suurendamise üritusi, uute töötajate sisseelamisprogramme, individuaalseid juhendamiskprogramme, andis välja iganädalase uudiskirja ja spetsiaalse intranetilehe. 2022. aasta jaanuaris esitleti Euroopa andmekaitsepäeva tähistamiseks uuenduslikku lauamängu, mis võimaldab interaktiivselt tutvuda isikuandmete puutumatus deklaratsioonide, andmekaitsealaste mõjuhindangute ja andmerikkumistega. Oktoobris korraldas amet veebiseminari andmekaitse kohta hangete ja lepingute haldamisel (mille viis läbi EDPS), mis andis võimaluse vahetada andmekaitsealaseid kogemusi seoses väliste teenusepakkujatega sõlmivate isikuandmete töötlemist hõlmavate lepingutega.

Amet pidas kogu aasta jooksul **registrit kõigi** vastutavate töötajate nimel tehtud **töötlemistoimingute kategooriate** kohta. Kuna eu-LISA peab pidama registrit kõigi ühe või mitme vastutava töötaja nimel tehtud töötlemistoimingute kohta, korraldas eu-LISA piisava toe pakkumiseks koolitusi ja seminare SISI, VISI, Eurodaci ja EESI toodete ja teenuste omanikega. Lisaks asutas amet määrusega nõutava **töötlemistoimingute registri**.

Samuti toetas andmekaitseametnik muudatuste juhtimise protsessis osaledes IT-süsteemide väljatöötamist ja arendamist, toetades peamiselt andmekaitsealaste mõjuhindangute koostamist. Amet tegi jõupingutusi, et lahendada suurimad andmekaitseprobleemid, eelkõige need, mis tulenevad biomeetrilise võrdlemise tehnoloogiate kasutamisest ja tuvastatud riskimaandusmeetmetest. 2022. aasta septembris alustas eu-LISA oma andmekaitsealaste mõjuhindangute metoodika läbivaatamist, et toetada vastutavaid töötajaid.

Märtsis esitati eu-LISA haldusnõukogule **andmekaitseametniku 2021. aasta tegevusaruanne**, mis avaldati ameti veebisaidil⁹⁸. Aruandes tutvustati eu-LISA andmekaitsealase tegevuse seisut ning andis ülevaade ameti andmekaitsetegevustest ja nõuetele vastavusest.

Aasta jooksul osales eu-LISA andmekaitseametnik SISI, VISI ja Eurodaci järelevalve koordineerimisrühmade töös, tutvustades riiklikele andmekaitseasutustele ja EDPSile uusimaid arenguid ja süsteemide toimimist, keskendudes arengutele ja probleemidele, mis võivad mõjutada isikuandmete töötlemist. Andmekaitseametnike võrgustiku koosolekutel osales eu-LISA andmekaitseametnik aruteludes, mis käsitlesid rahvusvahelist edastamist, andmerikkumisi puudutavate teadete käsitlemist, sotsiaalmeediat, Schrems II kohtuotsuse⁹⁹ mõju, samas kui justiits- ja siseküsimuste valdkonna andmekaitseametnike võrgustiku koosolekutel käsitleti rakenduseeskirju, rahvusvahelist andmete edastamist ja koostööd EDPSiga.

2022. aasta oktoobris korraldasid Europol ja eu-LISA Tallinnas kahepoolse kohtumise, et jagada kogemusi seoses varem toimunud EDPSi konsultatsioonidega ja andmekaitsealaste mõjuhindangutega ning vahetada arvamusi EDPSi kontrollide kohta, et koostööd veelgi tugevdada.

1.7. Haldus ja üldine tugi

Ameti eesmärk on pidevalt organisatsioonina kasvada, et tagada tegevuse tipptase, täita oma ülesandeid ja saavutada edukalt iga-aastased eesmärgid, tagades samal ajal tõhusa ja paindliku toimimise, mis on ELi õigusraamistikuga täielikult kooskõlas. Need tugifunktsioonid hõlmavad õigusteenuste jätkuvat osutamist, inimressursside ja rahaliste vahendite ennetavat haldamist ning olemasolevatele ja uutele sidusrühmadele ametis tõhusa toetuse tagamist.

1.7.1. Organisatsiooni ümberkorraldamine

eu-LISA alustas **kultuurilise ümberkujundamise** teekonda, et luua paindlik ja vastupidav organisatsioon, mis on võimeline igas olukorras kohanduma ja oma ülesandeid täitma.

2022. aastal viis eu-LISA läbi kultuurilise hindamise, et määratleda ameti töötajate soovituslikud käitumishormid, mis moodustaksid ameti kultuuri aluse. Põhjalikule hindamisele järgnes mitu seminari, mille tulemusel koostati kultuurieesmärkide kaart, mis aitab kaasa eu-LISA edasisele arengule ja mida saab kasutada ka värbamisprotsessis kultuuriliste kokkusobivuste kindlakstegemiseks.

⁹⁸ Vt lisaks eu-LISA andmekaitseametniku 2021. aasta tegevusaruanne. 2022. aasta tegevusaruanne võeti vastu 2023. aasta veebruaris.

⁹⁹ Euroopa Liidu Kohtu (suurkoda) 16. juuli 2020. aasta otsus, andmekaitsevolinik vs. Facebook Ireland Limited ja Maximilian Schrems (*Schrems II*), C-311/18, ECLI:EU:C:2020:559.

Lisaks alustas amet **pädevuspõhise personalijuhtimise strateegia** väljatöötamist, et parandada eu-LISA värbamist, tööjõu planeerimist, tulemuslikkuse juhtimist ja õppimisvõimalusi. See hõlmab ameti pädevusraamistiku läbivaatamist, et oleks võimalik koostada põhjalikke suuniseid, vahendeid ja menetlusi. Raamistikuga kehtestatakse pädevus kui keskne element, pöörates peamist tähelepanu üksikisikutele. Lõpparuannet ja kasutuselevõtu tegevuskava, mis on nüüd viimases etapis, on edukalt katsetatud vabade ametikohtade teadete koostamisel ja kandidaatide hindamisel.

1.7.2. Personal

Personalidiagnostika

2022. aasta I kvartalis tegi eu-LISA personalidiagnostika, et hinnata oma töötajate tegevust ja tulemuslikkust, ning sai väärtuslikku teavet värvatavate profiilide kohta. Samuti aitas see panna aluse **personalistrateegiale** ja teha kindlaks tõhususe suurendamise võimalused parimate personaliteenuste osutamiseks.

2022. aastal loodi uus **talendijuhtimise sektor**, et käsitleda kogu tööhõivetsükli alates kandidaatide ligimeelitamisest, värbamisest, kaasamisest, säilitamisest, karjääri arendamisest kuni nendega töösuhte lõpetamiseni ning tagada asjakohaste meetmete võtmine inimeste potentsiaali vallandamiseks ja meeskondade kasvatamiseks, mis aitavad luua turvalisema Euroopa.

Talentide ligimeelitamine

Kogu 2022. aasta püüdis eu-LISA leida **eripalgelisi töötajakandidaate** ning saavutada eelistatud tööandja positsiooni. eu-LISA esindas ELi asutuste võrgustikku rahvusvaheliste organisatsioonide **virtuaalsel karjäärimessil** Berliinis, kus osales üle 60 rahvusvahelise organisatsiooni ja rohkem kui 4000 osalejat. Lisaks hoogustas amet tööandja tootemargikujundusega seotud tegevust sihtotstarbeliste kampaaniate kaudu, nagu töötajate tunnustamine sotsiaalmeedias, ja kasutas sotsiaalmeediat talentide otsimise vahendina. See suurendas teadlikkust väärtusest, mida eu-LISA töötajatele pakub, ja laiendas ameti karjäärivõimaluste nähtavust, et jõuda uute sihtrühmadeni, kelle teadmised ELi ja selle asutuste kohta olid seni piiratud.

eu-LISA võttis 2022. aastal **tööle 36 uut töötajat**, v.a asutusesisesed lepingumuudatused või olemasolevatele töötajatele karjäärivõimaluste pakkumine. Kuna töötajate voolavus tasakaalustas ameti jõupingutusi talentide leidmisel, viis amet läbi põhjaliku hindamise, et mõista põhjuseid ja leida võimalusi uute talentide kiiremaks leidmiseks.

Lisaks käivitas eu-LISA **ametisisesse liikuvuse programmi** katseprojekti, et kasutada ära olemasolevate töötajate pädevust ja edendada ametis pidevat kutsealast arengut. Algatus keskendus neljale profiilile programmide ja projektide elluviimise valdkonnas, mille tulemusena loodi talentide reserv ja viidi üle kaks töötajat.

Personaliprotsesside digiüleminek

Amet keskendus tõhususe parandamiseks jätkuvalt oma personali- ja värbamisprotsesside digiüleminekule. iLeami (eu-LISA talendijuhtimisplatvorm) üleviimine pilvelahendusele viidi edukalt lõpule, võimaldades juurdepääsu teabele ja funktsioonidele kõikjalt ja parandades üldist kasutajakogemust.

2023. aasta novembris viidi lõpule valmisoleku planeerimiseks ja aruandluseks ette nähtud Sysperi mooduli testimise esimene voor. Lisaks digitaliseeris eu-LISA kohustuslike deklaratsioonide ja huvide konfliktide ennetamise ja haldamise eeskirjade rakendamise taotluste esitamise.

Õppe- ja arendustegevus

Koostati **iga-aastane õppekava** ja kogu personalile korraldati mitu infotundi. Aasta jooksul korraldati mitmesuguseid koolitusi, kaasates kokku 1366 osalejat ja menetledes 89 teenusetaotlust.

Esimene uus sisu, mis iLeamis kättesaadavaks tehti, oli **uus eelsalvestatud sisseelamisprogramm**, mille eesmärk oli tagada senistele ja uutele töötajatele sujuvam õpikogemus ning säästa operatiivtöötajate aega, et nad ei peaks enam isiklikult sessioone korraldama.

Iga-aastane hindamise ja ümberklassifitseerimise õppus viidi lõpule ning 2022. aastal klassifitseeriti ümber 25 töötajat. Lisaks ajakohastas amet individuaalsete eesmärkide seadmise protsessi ja vahendeid, luues tihedama seose eu-LISA strateegiliste eesmärkide ja iga töötaja individuaalsete iga-aastaste

eesmärkide vahel.

Töötajate kogemused ja heaolu

Amet mõõdab töötajate kaasatust jätkuvalt igal aastal. 2022. aastal püsis töötajate kaasatuse tase stabiilsena. Kaasamisuringute põhjal seab eu-LISA jätkuvalt esikohale töötajate heaolu; muu hulgas käivitati ametis töötajate ja nende perekondade **vaimse tervise programm**, mis tugineb kolmele sambale: teadlikkus, ennetamine ja toetus. Lisaks pakuti töötajatele enesehooldusteenust mobiilirakenduse tellimusena, vaimse tervise veebiseminare töökohal ning individuaalseid nõustamissessioone kvalifitseeritud psühhoterapeudiga, et aidata töötajatel ja nende perekondadel rasketel aegadel toime tulla.

Et veelgi edendada austust ja väärikust töökohal, viis amet lõpule uute konfidentsiaalsete nõustajate valimise. Valiti välja viis uut töötajat ja neile anti väljaõpe, et aidata töötajaid, kes otsivad abi psühholoogiliseks või seksuaalseks ahistamiseks peetavates olukordades.

Olles saanud pandeemiaaegsest töökorraldusest väärtuslikke kogemusi ja tagasisidet, laiendas eu-LISA hübriidtöökorralduse kehtestamise teel töötajatele pakutavaid **kaugtöövõimalusi**, oodates samal ajal selleteemaliste eeskirjade ametlikku vastuvõtmist. Selline tööviis on aidanud vähendada töölt puudumise määra.

Personalipoliitika

Selleks et viia oma õigusraamistik kooskõlla ELi asutuste uute eeskirjadega, võttis eu-LISA vastu **uued haldusjuurdlust käsitlevate personalieeskirjade rakenduseeskirjad** ja **vaatas läbi oma suunised rikkumistest teatamise kohta**. Pärast haldusnõukogu heakskiitu sai amet komisjoni tööaja ja **hübriidtöö** eeskirjadest erandi, kuni töötatakse välja uus näidisotsus või erietsus.

1.7.3. Rahandus ja hanked

eu-LISA jätkas 2022. aastal ametisise tegevuste finantsprotsesside ja -menetluste arendamist ja tugevdamist, et tagada oma rahaliste vahendite läbipaistev ja tõhus haldamine. Lisaks tegi amet uusi jõupingutusi tuleviku planeerimiseks, eriti eelarve ja hangete digiülemineku valdkonnas. eu-LISA kehtestas ka vajalikud elemendid tegevuspõhise eelarvestamise kasutuselevõtuks ning oma finants- ja hankemenetluste pidevaks järelvalveks ja arendamiseks.

1.7.4. Suutlikkuse suurendamise programm

Pärast eu-LISA volituste laienemist 2018. aastal pidi amet suurendama oma Strasbourgis asuva tegevuskoha suutlikkust, et see vastaks uute süsteemide operatiivvajadustele, eelkõige seoses andmekeskuse võimsuse suurendamise ja töötajatele lisabüroopinna pakumisega. 2020. aasta veebruaris käivitas eu-LISA **Strasbourggi tegevuskoha teise laienduse** projekti, mis peaks lõpule jõudma 2028. aastal. 2021. aasta juunis muudeti otsust, lisades veel kaks projekti kiireloomuliste tegevusvajaduste täitmiseks enne teise laienduse valmimist: **moodulandmekeskus** ning **elektri- ja jahutusvõimsuse suurendamine**.

Projekti tõhusa juhtimise ja rakendamise tagamiseks juhitakse neid kolme omavahel seotud taristuprojekti üldise **suutlikkuse suurendamise programmi** raames

- **Strasbourggi tegevuskoha teine laiendus.** Projektis keskendutakse uute kontoriruumide ehitamisele Strasbourgi tegevuskohas. 2022. aastal ajakohastati ehitusprogrammi, lisades kõik asjakohased dokumendid ja uue hinnangulise rahastamispaketi. Eelarvepiirangute tõttu ei kuulutatud välja hankemenetlust hoonete projekteerimisteenuste raamlepingu sõlmimiseks ja projekt on praegu järgmisesse mitmeaastase finantsraamistiku perioodi edasi lükatud.
- **Teine moodulandmekeskus.** Projekt näeb ette konteinerimoodulandmekeskuse, st paindliku ja skaleeritava lahenduse, mis ei nõua ehitustegevust. 2022. aastal tegeles eu-LISA teise moodulandmekeskuse kontseptsiooni viimistlemisega, võttes arvesse süsteemi majutamise tulevase vajadusi. Lisaks käivitati uuring, et saada ülevaade moodulandmekeskuste võimalikest tehnilistest lahendustest.
- **Elektri- ja jahutustaristu uuendamine.** Eesmärk on katta Strasbourgis asuva tegevuskoha lühi- ja pikaajalised elektri- ja jahutusvajadused. 2022. aasta mais viidi lõpule elektrivõimsuse ettevalmistav

teostatavusuuring, milles esitati alternatiivsed stsenaariumid lühikeses, keskpikas ja pikas perspektiivis. Tulemusi kasutatakse ka teise moodulandmekeskuse jaoks. Lisaks uuritakse jahutusuuringus, kuidas optimeerida andmekeskusesse paigaldatud seadmete jahutusvõimsust, et vähendada energiatarbimist ja pakkuda lahendusi olemasoleva süsteemi uuendamiseks.

1.7.5. Organisatsiooniteenused

Ameti sisuhaldusprogramm

2020. aastal alustas amet **sisuhaldusprogrammi** rakendamist eesmärgiga luua eu-LISA personalile terviklik raamistik, mis hõlmaks kõiki strateegiaid (sh poliitika ja menetlused), meetodeid ja töövahendeid, millega hallatakse, töödeldakse ja säilitatakse ameti tegevuse teavet. Programmi rakendatakse järk-järgult ja see kestab eeldatavasti vähemalt 2025. aasta lõpuni.

2022. aastal jätkas amet programmi raames tööd kahe projektiga. Esiteks töötati **uue dokumendihaldussüsteemi** projekti raames välja projekti- ja ressursikava, milles esitati eesmärgid, tulemusnäitajad, rollid ja kohustused. Teiseks keskenduti **eu-LISA uue veebisaidi** projektis lepinguliste küsimuste ettevalmistamisele.

Pilvandmetöötluse kasutuselevõtu programm

Pilv on digiüleminekut võimaldav strateegiline vahend. Nüüdisaegsed organisatsioonid on huvitatud skaleeritavate ja turvaliste lahenduste loomisest ja pakkumisest, ilma et nad peaksid investeerima toetavatesse füüsilistesse taristutesse ja neid arendama. Digimaailmas soovivad organisatsioonid kasutada ka oma tarkvara ja pääseda soovi korral oma sisule kõikjalt ligi. eu-LISA tegevuspõhised motiivid pilvele üleminekuks on järgmised: tehnoloogia lõpptoote haldamine; uute tehniliste võimaluste kasutuselevõtt ja tulevaste tegevusvajaduste rahuldamine; parem turvalisus ja õigusnormidele vastavus; tegevuse tipptaseme tagamine tarne, kulutõhususe ja kiirema turule jõudmise seisukohalt; tehnoloogia suurem stabiilsus; tõhususe, tootlikkuse ning töötajate, kasutajate ja töövõtjate vahelise suhtluse tugevdamine parema kasutajakogemuse tagamiseks.

2022. aastal kiideti heaks strateegiline lähenemisviis pilvandmetöötluse kasutuselevõtuks IKT valdkonnas ning konsolideeriti programmi ärimudel (sh selle eelarve, ajakava ja ulatus).

Ameti IKT-süsteemide ajakohastamine toimub aastatel 2023–2024 järk-järgult järgmiste algatuste kaudu: **ühtlustatud sidesüsteemid** (sh vestlus- ja kohtumisvõimalused tootlikkusele keskendunud äriühingus, pilveteenuste pakkujad, tegevuskohas hübriidtehnoloogia kasutamine, mitmest pilvest koosneva arhitektuuri kasutamine); organisatsiooniliste rakenduste ja võimekuse üleviimine **äriühingust pilveteenuse pakkujale, kes keskendub tootlikkusele** (sh meili- ja kalendrivõimalused, lepingute jälgimise vahend, turvakontrollirakendus jne); **ühtne varundamine** (varundamis- ja avariitaastemenetluste ühendamine süsteemides, kus kasutatakse hübriidset kohapealset / mitme pilve arhitektuuri).

Üldteenused

2022. aasta jooksul teostas eu-LISA kõigi oma tegevuskohtade ja rajatiste hooldust ja optimeeris seda, et tagada turvaline, tõhus ja funktsionaalne hoonetaristu, mis on täielikult kooskõlas ameti tegevusvajadustega. Et edendada jalgrattaga tööle sõitmist, käivitati rattaparkla projekt eesmärgiga pakkuda ruumi rohkematele jalgratastele.

Ameti töötajate arvu suurenemisega kohanemiseks viidi ellu mitmeid projekte, et tagada hästi jaotatud ruum enamate tööpaikadega. Kasutusele võeti uus töölaupoliitika koos veebipõhise tööruumi broneerimise vahenditega. Lisaks käivitati tegevuspõhine töökohauuring, et tõhusamalt kasutada kontoriruumi, muuta töökeskkond mugavamaks ja parandada üldiselt tööalast heaolu.

2022. aastal võeti vastu **eu-LISA keskkonnapoliitika**, et tagada 2024. aastaks registreerimine ELi keskkonnajuhtimis- ja -auditeerimissüsteemis (EMAS). Lisaks konsolideeriti ka töötervishoiu ja tööohutuse poliitika.

Ameti IKT-teenused

2022. aastal muutis amet oma lähenemisviisi organisatsiooni IKT-teenuste osutamisele, keskendudes teenuse kvaliteedi jälgimiseks kasutatavatele tulemusnäitajatele. Ülemineku edukuse üks tegur oli käimasolev ITILi rakendusprojekt IKT-teenuste valdkonnas, mis hõlbustas vajalikku kohandamist. Amet võttis kasutusele uued interneti- ja laivõrguliinid Brüsselis ja tegevuskohtade vahel (Tallinn-Strasbourg), mis parandas ka turvalisust. Lisaks ajakohastas eu-LISA varundus- ja salvestustaristut, et soodustada tulemuslikumalt taaste-eesmärkide saavutamist, ning võttis mitmetegurilise autentimise toetamiseks kasutusele hübriididentiteedi halduse.

1.7.6. Suhtlus

Ameti välissuhtlus keskendus objektiivse, usaldusväärse ja lihtsasti mõistetava teabe pakkumisele, et suurendada üldist teadlikkust ja nähtavust. On märkimisväärne, et 2022. aastal pälvis eu-LISA Forbesi sotsiaalahhinna uuenduslike ja inspireerivate avaliku suhtluse algatuste eest ning pälvis tunnustuse tugeva eetilise kutsumuse ning uuenduslike kommunikatsioonistrateegiate, -tehnikate ja -vahendite kasutamise eest.

Välissuhtlus

2022. aastal keskenduti eu-LISA saavutuste nähtavuse tagamisele ja üldsuse teadlikkuse suurendamisele ameti rollist ELi kodanike huvide teenimisel ja sidusrühmadele IT-teenuste osutamisel. Mitmesuguseid multimeediavorminguid kasutades edendas amet oma rolli ja saavutusi IT kui ELi vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala poliitika rakendamise võtmeteguri haldamisel ja propageerimisel. Eraldi võib välja tuua, et:

- eu-LISA avaldas **10. juubeli** tähistamiseks eribrošüüri100. Väljaannet levitati sotsiaalmeedia kaudu, et veelgi suurendada ameti nähtavust internetis; LinkedInis konsulteeris seda üle 14 500 kasutaja;
- eu-LISA käivitas uue veebiportaali „Discover eu-LISA 2.0“, et anda ajakohastatud ülevaade ameti põhiülesannetest ja tegevusvaldkondadest¹⁰¹;
- amet osales komisjoni EESi ja ETIASE teavituskampaaniate koosolekutel ning aitas neile kaasa, edendades vedajate registreerimise ja teadlikkuse suurendamise kampaaniat ameti veebisaidil ja kõigis sotsiaalmeediakanalites, et parandada teadlikkust ja hoogustada registreerimist.

Lisaks aitas eu-LISA koostada ETIASE kvartali uudiskirja, mille avaldas Frontex ja milles antakse ülevaade ETIASE kasutuselevõtuga seotud viimastest arengutest. Amet toetas ka Euroopa Komisjoni **SISI uuesti sõnastamise kampaaniat**.

2022. aastal keskendus amet oma välissuhtluses ka meediasuhete tugevdamisele ning oma veebipõhise kohaloleku edasisele laiendamisele veebisaitidel ja sotsiaalmeediakanalites. See hõlmas põhjalike ülevaadete avaldamist tema rollist ja ülesannetest mitmes riiklikus meediakanalis (sh Saksa, Itaalia, Prantsuse ja Eesti meedias). Lisaks aitas eu-LISA kaasa ELi ametite võrgustike loomisele, tõstes esile ühiseid seisukohti (sh platvorm Stand with Ukraine, ELi roheline kokkulepe ja kampaaniad „Naised ITs“) ning suurendades seotud teabe ja sõnumite edastamist välistele sihtrühmadele.

Lõpetuseks andis eu-LISA teada oma peamistest üritustest – iga-aastasest konverentsist ja kahest valdkonna ümarlauast –, et suurendada oma nähtavust ja seotust sihtrühmadega, andes märkimisväärselt hoogu sotsiaalmeediale: +42% LinkedInis, +21% Twitteris ja +15% Facebookis.

Sisesuhtlus

Kogu 2022. aasta jooksul hõlbustas eu-LISA sisesuhtluse funktsioon tõhusalt juhtkonna ja töötajate ning ameti allüksuste vahelist vastastikust suhtlust. Personaliuuringu tulemuste kohaselt oli üldine rahulolu sisesuhtlusega 91%.

10. juubeli tähistamiseks korraldas eu-LISA mitmesuguseid üritusi, sealhulgas veebipõhise fotonäituse „Then and Now“, andis välja eriuudiskirja „Flashback Newsletter“ ja tegi mitmeid personaalintervjuusid töötajatega.

¹⁰⁰ eu-LISA (2022), **eu-LISA 10. juubel**. Lisateave on **eu-LISA 10. juubeli veebisaidil**.

¹⁰¹ **Discover eu-LISA – our core activities for a safer Europe** (Tutvuge eu-LISAgaga – meie põhitegevused turvalisema Euroopa nimel). Lisateave on aadressil **discover.eulisa.europa.eu**.

2022. aastal keskendus märkimisväärne osa sisesuhtlusest COVID-19 pandeemia kriisiolukorraga seotud teabevahetusele ja Venemaa agressioonisõjale Ukraina vastu.

Et suurendada oma töötajate teadlikkust ja kutsuda kolleege üles andma panus olulistesse ELi teemadesse, edendas amet ka kogu ELi hõlmavaid sotsiaalkampaaniaid, nt septembris toimuv maailmakoristuspäev, lubadus istutada 2030. aastaks 3 miljardit puud, küberturvalisuse kuu oktoobris, rahvusvaheline naiste- ja meestepäev.

2

MANAGEMENT

The main elements of eu-LISA's management, such as budget and human resources.

Juhtimine

2.1. Haldusnõukogu

2022. aastal jätkas eu-LISA tihedat, läbipaistvat ja konstruktiivset koostööd oma haldusnõukoguga. Lisaks seadusjärgsetele kohustustele teavitas amet haldusnõukogu korrapäraselt kõigist olulistest tuvastatud riskidest ja probleemidest, sealhulgas eu-LISA-le usaldatud uute suuremahuliste IT-süsteemide arendamiseks võetud leevendusmeetmetest.

Amet esitas haldusnõukogule korrapäraseid ajakohastusi ja aruandeid EESi, ETIASe, ECRIS-TCNi ja koostalitlusvõime programmi rakendamise seisu kohta, sealhulgas asjaomaste nõuanderühmade ja programminõukogude arvamusi, aruanded seotud riskide ja probleemide, kavandatud leevendusmeetmete ning programmide üldise arengu kohta. Nõukogu on korduvalt rõhutanud oma kindlat pühendumust koostalitlusvõime arhitektuuri rakendamisele kui oma peamisele prioriteedile. Lisaks andsid SISI, VISi ja Eurodaci nõuanderühmad nõukogule aru asjaomaste süsteemide operatiivjuhtimise seisust, sealhulgas seonduvatest riskidest ja probleemidest ning leevendusmeetmetest. Haldusnõukogu sai korrapäraselt aruandeid ka eu-LISA julgeolekuametnikult, andmekaitseametnikult ja siseauditi üksuselt.

2022. aasta jooksul võttis haldusnõukogu vastu mitu olulist otsust, et tagada ameti talitluspidevus, sh järgmised:

- ajutise tegevdirektori ametisse nimetamine;
- Euroopa Liidu Põhiõiguste Ametiga (FRA) sõlmitud töölepingu heakskiitmine peaarvepidaja teenuste osutamiseks ja ajutise peaarvepidaja ametisse nimetamine;
- ettepanekud uute süsteemide kasutuselevõtu kuupäevade muutmiseks;
- kohustuslike planeerimis- ja aruandlusdokumentide (st ühtse programmdokumendi (sh finantsaruande), aasta ja vahepealsete tegevusaruannete, raamatupidamise aastaaruande) vastuvõtmine;
- sidetaristu ja Eurodaci turbe- ja talitluspidevuskavade, samuti EESi ja sBMSi turbekavade, talitluspidevuse ja avariitaastekavade vastuvõtmine;
- dokumentidele üldsuse juurdepääsu suuniste vastuvõtmine.

Nõukogu auditi-, vastavus- ja finantskomitee (ACFC) jälgis ameti juhitavaid riske ja sisekontrollisüsteemi ülesehitust. Lisaks kolmele ACFC korralisele koosolekule korraldati neli erakorralist koosolekut. Haldusnõukogule ja ACFC-le anti korrapäraselt ajakohastatud teavet eelarvemenetluse ja finantsjuhtimise üle peetavate läbirääkimiste ning auditisoovituste rakendamise seisu kohta. Lisaks jälgis haldusnõukogu tähelepanelikult ajakohastatud teavet ameti personaliolukorra ja selle suutlikkuse suurendamise programmi kohta.

2022. aastal kutsus haldusnõukogu kokku kaks erakorralist koosolekut, millest üks käsitles ACFC aruannet ja teine SISI uuesti sõnastatud määruste rakendamise seisu ja uuendatud SISI kasutuselevõttu. Kolmel korral kogunes haldusnõukogu internetis, teised koosolekud korraldati hübriidvormis. Haldusnõukogu juuni koosolek toimus Strasbourgis Euroopa Liidu Nõukogu eesistujariigi Prantsusmaa ja novembris Prahis eesistujariigi Tšehhi juhatusel.

Läbipaistvuse parandamiseks ja üldsuse teadlikkuse suurendamiseks oma tegevusest jätkas amet oma veebisaidil haldusnõukogu korrapärase koosolekute kokkuvõtete avaldamist.

2.2. Peamised muutused

2.2.1. Vastuvõetud määrused

2022. aasta juunis jõustus **e-CODEXi määrus**, millega usaldati eu-LISA-le e-CODEXi süsteemi operatiivjuhtimine ja edasine arendamine ning ühtlasi kehtestati nõuded süsteemi üleandmiseks seni süsteemi haldanud liikmesriikide konsortsiumi poolt¹⁰². Ettevalmistused ülevõtmiseks algasid detsembris ja eu-LISA asutas vastava nõuanderühma.

Nõukogu võttis 15. juunil vastu määruse, millega vaadatakse läbi **Schengeni hindamis- ja järelevalvemehhanism**, muudetakse hindamistsükli intervalli ning suurendatakse ELi ametite rolli järelevalve- ja hindamisprotsessides¹⁰³. Selle tulemusena tehakse järgmises hindamistsüklis muudatusi.

2022. aasta lõpus võttis EL vastu direktiivi meetmete kohta, millega tagada küberturvalisuse ühtlaselt kõrge tase kogu liidus (**küberturvalisuse 2. direktiiv**)¹⁰⁴. Kuigi küberturvalisuse 2. direktiiv ei mõjuta otseselt eu-LISA põhitegevust, suurendab see küberturvalisust ELis, nõudes liikmesriikidelt strateegilistes valdkondades teatavat valmisolekut.

Tehisintellekti valdkonnas võttis nõukogu 6. detsembril 2022 vastu üldise lähenemisviisi **tehisintellekti käsitlevale õigusaktile**¹⁰⁵. See õigusakt on osa komisjoni 2021. aastal avaldatud õigusaktide paketest, mis hõlmab ka tehisintellekti kooskõlastatud kava läbivaatamist. Kavandatava määrusega kehtestatakse ühtlustatud eeskirjad teatavate kõrge riskiga tehisintellektisüsteemide kavandamisele, arendamisele ja kasutamisele ning piirangud biomeetriliste kaugtuvastamissüsteemide konkreetset viisil kasutamisele¹⁰⁶. Seadusandliku ettepanekuga nähakse ette säte, millega tehakse erand eu-LISA järelevalve all olevate suuremahuliste IT-süsteemide komponentidele, mis on turule lastud või kasutusele võetud aasta enne selle kohaldamise kuupäeva. Vajadusel võtab amet siiski iga oma pädevusse kuuluva suuremahulise IT-süsteemi hindamisel arvesse regulatiivseid nõudeid. Lisaks kohaldatakse määrust täiel määral, kui tehakse mis tahes oluline muudatus tehisintellektisüsteemi või asjakohase komponendi projekteerimisel või kavandatud otstarbes.

2.2.2. Muudetud määrused

2022. aastal kehtestasid nõukogu ja parlament läbirääkimisvolitused uuesti sõnastatud Eurodaci määruse vastuvõtmiseks, et **Eurodaci süsteemi reform** lõpule viia¹⁰⁷. Pärast vastuvõtmist on see viimane oluline element, mis integreeritakse justiits- ja siseküsimuste koostalitlusvõime raamistikku. Ettepanekuga laiendatakse Eurodaci määruse kohaldamisala, lisades uued kategooriad, millega toetatakse nõuet koguda ja säilitada andmeid ELi territooriumil ebaseaduslikult viibivate kolmandate riikide kodanike või kodakondsuseta isikute kohta. See pakub taotluste asemel rohkem otsingufunktsioone ja mehhanisme varjupaigataotlejate ja ebaseaduslike rändajate individuaalse olukorra jälgimiseks. Institutsioonidevahelised läbirääkimised peakisid algama 2023. aastal ning nii Euroopa Parlament kui ka nõukogu järgmised eesistujariigid kohustuvad viima 2024. aasta aprilliks lõpule seadusandliku reformi, mille alusel ajakohastab amet Eurodaci.

2022. aasta juunis muudeti **eu-LISA asutamismäärust**, et viia e-CODEX (sidus andmevahetus

¹⁰² 30. mai 2022. aasta **määrus (EL) 2022/850**, milles käsitletakse arvutipõhist süsteemi piiriüleseks elektrooniliseks andmevahetuseks tsiviil- ja kriminaalasjades tehtava õigusala koostöö valdkonnas (**e-CODEXi süsteem**) ning millega muudetakse määrust (EL) 2018/1726 (ELT L 150, 1.6.2022).

¹⁰³ **Nõukogu 9. juuni 2022. aasta määrus (EL) 2022/922**, mis käsitleb Schengeni *acquis'* kohaldamise kontrollimiseks hindamis- ja järelevalvemehhanismi kehtestamist ja toimimist ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1053/2013 (ELT L 160, 15.6.2022, lk 1–27).

¹⁰⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. detsembri 2022. aasta **direktiiv (EL) 2022/2555**, mis käsitleb **meetmeid, millega tagada küberturvalisuse ühtlaselt kõrge tase kogu liidus**, ja millega muudetakse määrust (EL) nr 910/2014 ja direktiivi (EL) 2018/1972 ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv (EL) 2016/1148 (küberturvalisuse 2. direktiiv), ELT L 333, 27.12.2022, lk 80–152.

¹⁰⁵ Justiits- ja siseküsimuste nõukogu (2022), „**Tehisintellekti käsitlev õigusakt: nõukogu kutsus üles edendama põhiõigusi austavat turvalist tehisintellekti**“, pressiteade, 6. detsember 2022.

¹⁰⁶ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega nähakse ette **tehisintellekti käsitlevad ühtlustatud õigusnormid (tehisintellekti käsitlev õigusakt)** ja muudetakse teatavaid liidu õigusakte, COM(2021) 206 final.

¹⁰⁷ „**Eurodac: Euroopa Parlamendi liikmed ajakohastasid oma seisukohti eelseisvateks läbirääkimisteks nõukoguga**“, Euroopa Parlament, kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon (LIBE), pressiteade, 13. detsember 2022.

e-õiguskeskkonnas) ameti vastutusalasse.

2022. aasta juulis võtsid Euroopa Parlament ja nõukogu vastu **Schengeni infosüsteemi (SIS) muudetud määruse**, millega lisatakse kolmandate riikide kodanike kohta hoiatusteadete sisestamise võimalus SISi liidu huvides¹⁰⁸. Selle muudatusega kehtestatakse kohaldatavad menetlused ja kaitsemeetmed, mis võimaldavad Europolil teha ettepanekuid uute hoiatusteadete SISi lisamiseks. Komisjoni SIS SIRENE komitee jätkas arutelusid rakendusaktide vajalike muudatuste üle, viidates muu hulgas uutele hoiatusteadete kategooriatele. Pärast rakendusaktide vastuvõtmist rakendab eu-LISA Europolil väljapakutud uusi teavitavaid hoiatusteadeteid.

2.2.3. Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu

Alates Venemaa sissetungist Ukrainasse 24. veebruaril 2022 on amet aktiivselt toetanud liikmesriike ja taganud ELi piirihaldussüsteemide katkematu kättesaadavuse.

Alates 2022. aasta märtsist on eu-LISA osalenud **rändevaldkonna valmisoleku- ja kriisikava ELi võrgustiku** koosolekutel ja andnud neisse oma panuse¹⁰⁹. Ajutise kaitse direktiivi¹¹⁰ rakendamise toetamiseks on amet pakkunud komisjonile eksperdituge **ajutise kaitse platvormi** väljatöötamisel Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja põgenike registreerimiseks.

Esimesel poolaastal aitas eu-LISA kaasa **kriisidele poliitilist reageerimist käsitleva integreeritud korra**¹¹¹ töörühma tegevusele, toetades eelkõige nõukogu justiits- ja siseküsimuste valdkonna suuremahuliste IT-süsteemidega seotud küsimustes ning esitades korrapäraselt aruandeid, et teavitada komisjoni justiits- ja siseküsimuste valdkonna süsteemide kasutamisest ja küberohtude tasemest.

Lisaks on eu-LISA loonud korrapäraseid kontakte teiste ELi asutustega vastuvõtvates riikides, millel on ühispiir Ukraina ja Venemaaga (nt BERECi Büroo, EIGE, Frontex, CEPOL ja ECHA), et analüüsida ohutaset, lähtudes küberturvalisusest ja talitluspidevusest. Lisaks on eu-LISA tõhustanud oma pädevusalasse kuuluvate suuremahuliste IT-süsteemide ja ameti taristuga seotud võimalike riskide ja ohtude seiret ning edastab asjaomastele isikutele asjakohast teavet. Töötajate tasandil on eu-LISAs käivitatud mitmeid algatusi pagulaste toetuseks heategevuskampaaniate kaudu.

2.2.4. Tegevdirektori vahetus

31. oktoobril 2022 nimetas haldusnõukogu ajutiseks tegevdirektoriks eu-LISA tegevdirektori asetäitja Luca Tagliaretti, et tagada tegevuse järjepidevus ja jälgida igapäevast juhtimist pärast seda, kui ametist lahkus Krum Garkov, kes oli eu-LISA tegevdirektor alates ameti asutamisest.

Selles ametis võttis Tagliaretti üle ka eu-LISA sisekontrolli rakendamise eest vastutava eelarvevahendite käsutaja ülesanded. Vältimaks huvide konflikti talle varem määratud riskijuhtimise ja sisekontrolli juhi rolliga sisekontrolli raamistiku rakendamise eesmärgil, delegeeriti riskijuhtimise ja sisekontrolli eest vastutava juhi roll ajutiselt juhtimis- ja suutlikkusüksuse juhile kuni uue tegevdirektori ametisse nimetamiseni¹¹².

¹⁰⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. juuli 2022. aasta **määrus (EL) 2022/1190**, millega muudetakse määrust (EL) 2018/1862 seoses kolmandate riikide kodanike kohta teavitavate hoiatusteadete sisestamisega Schengeni infosüsteemi (SIS) liidu huvides, ELT L 185, 12.7.2022, lk 1–9.

¹⁰⁹ **Rändevaldkonna valmisoleku- ja kriisikava** – ELi mehhanism rändega seotud kriisideks valmisolekuks ja nende ohjamiseks, mis loodikomisjoni 23. septembri 2020. aasta soovitusega (EL) 2020/1366.

¹¹⁰ **Nõukogu 20. juuli 2001. aasta direktiiv 2001/55/EÜ miinimumnõuete kohta ajutise kaitse andmiseks ümberasustatud isikute massilise sissevoolu korral** ning meetmete kohta liikmesriikide jõupingutuste tasakaalustamiseks nende isikute vastuvõtmisel ning selle tagajärgede kandmisel, EÜT L 212, 7.8.2001, lk 12–23, ja **nõukogu 4. märtsi 2022. aasta rakendusotsus (EL) 2022/382**, millega määratakse kindlaks **Ukrainast lähtuva põgenike massilise sissevoolu** olemasolu direktiivi 2001/55/EÜ artikli 5 tähenduses ning nähakse selle tulemusena ette ajutine kaitse, ELT L 71, 4.3.2022, lk 1–6.

¹¹¹ Üksikasjalikum ülevaade, kuidas nõukogu koordineerib ELi reageerimist kriisidele, on **kriisidele poliitilist reageerimist käsitleva integreeritud korra** lehel.

¹¹² 12. jaanuaril 2023 nimetas eu-LISA haldusnõukogu **uue tegevdirektorina** ametisse Agnès Diallo, kes asus ametisse 16. märtsil 2023.

2.3. Eelarve- ja finantshaldus

2.3.1. Finantshaldus

Ameti eelarvet rahastati eelarveaastal eri allikatest pärit vahenditest,¹¹³ põhisissetulek tuleb igal aastal ELi eelarve iga-aastasest osamaksest, st III eelarvejao XI jaotise X peatüki „Piirihaldus – detsentraliseeritud asutused“ alusel, mille eelarvepädev institutsioon on heaks kiitnud¹¹⁴. Lisaks saab eu-LISA rahalist toetust assotsieerunud riikidelt.

2.3.2. Eelarve täitmine

2022. aasta lõpliku tulude ja kulude eelarvestuse võttis vastu eu-LISA haldusnõukogu¹¹⁵. 2022. aasta lõpus olid eu-LISA eelarve täitmise määrad järgmised:

- 99,0% kulukohustuste assigneeringute puhul, võttes arvesse kulukohustuste assigneeringute mitteautomaatset ülekandmist, milleks haldusnõukogu andis loa 2023. aasta veebruaris,¹¹⁶ vt allpool esitatud tabel;
- 91,6% maksete assigneeringute puhul, sh halduskulude ülekandmine 2023. aastasse.

Kulukohustuste assigneeringud (miljonites eurodes)

2022. aasta eelarve täitmine seisuga 31.12.2022			Eelarve täitmine koos otsuse alusel ülekantud summadega	
Vastuvõetud lõplik 2022. aasta eelarve	kasutatud kulukohustused	% täidetud	mitteautomaatne ülekandmine	% täidetud, arvestades mitteautomaatseid ülekandmisi
319,64	291,29	91,1%	25,15	99,0%

Kulukohustuste assigneeringute kasutamine

2022. aastaks heakskiidetud kulukohustuste assigneeringud (C1)¹¹⁷ jagunesid eri jaotiste vahel nii:

- 8% (25,49 miljonit eurot) taristu- ja tegevuskuludeks (II jaotis),
- 13% (41,22 miljonit eurot) personalikuludeks (I jaotis),
- 79% (252,93 miljonit eurot) tegevuseelarvele (III jaotis).

Täpsustus III jaotise kohta: põhitegevuse toetamiseks kasutatavate mitmeaastaste lepingute olemuse tõttu kanti 2022. aasta avatud kulukohustuste assigneeringuid automaatselt üle 195,88 miljoni euro väärtuses ning need makstakse välja 2023. aastal ja järgmistel aastatel. Üksikasjalik jaotus on esitatud II lisas.

Amet täitis 100% oma tegevuseelarvest summas 252,93 miljonit eurot (võttes arvesse haldusnõukogu heaks kiidetud kulukohustuste assigneeringute mitteautomaatset ülekandmist), nagu on näidatud peatükis **Joonis 24** leheküljel 80.

¹¹³ Kooskõlas **eu-LISA asutamismääruse** artikli 46 lõikega 3.

¹¹⁴ Vt **eu-LISA asutamismääruse** artikli 45 lõige 5 ja artikli 46 lõige 3. ELi panus on seotud C1 kulukohustuste ja maksete assigneeringutega (jooksvaks eelarveaastaks heakskiidetud assigneeringud).

¹¹⁵ Kooskõlas **eu-LISA asutamismääruse** artikli 45 lõikega 7.

¹¹⁶ eu-LISA haldusnõukogu 9. veebruari 2023. aasta otsus 2023-040; **eu-LISA finantseeskirjade** artikkel 12.

¹¹⁷ Aasta assigneeringud (st esialgne eelarve + paranduseelarve ± ümberpaigutused). Need on „uued“ assigneeringud, mis kantakse eelarvesse eelarveaasta alguses. Need assigneeringud võib üle kanda või täiendada paranduseelarve assigneeringutega.

2022. aastal tühistas amet 1,11 miljonit eurot eelmistest aastatest ülekantud kulukohustusi ehk 0,3% ülekantud assigneeringutest III jaotises (tegevuskulud). Ülevaade kulukohustuste vabastamisest nende aluseks olevate juriidiliste kohustuste algusaasta järgi on allpool **Tabel 5**.

Tabel 5. 2022. aasta eelarvekohustuste vabastamine algusaasta järgi (miljonites eurodes).

Eelarvepeatükk	Eelarveartikkel	2018	2019	2020	2021	Kokku
Taristu	jagatud süsteemitaristu			-0,13		-0,13
	võrgud			-0,01	-0,01	-0,02
Taotlused	SIS II	-0,08		-0,13		-0,21
	VIS/BMS	-0,38				-0,38
Tegevustoe toimingud	tegevustugi			-0,01	-0,36	-0,37
KOKKU		-0,46		-0,28	-0,38	-1,11

Tegevustoe valdkonnas on 0,37 miljonit eurot seotud selliste eelarvekohustuste assigneeringute tühistamisega, mille lepingu lõppkuupäev saabus ja lepingusätete täitmist ei nõutud (nt vabastamised seoses välistoe lepingutega, sh lisakulud ületunnitöö eest; nõuanderühma koosolekud ning süsteemide ja liikmesriikidega seotud koolitustest ülejäänud summad, samuti kohaldatud leppetrahvid).

Maksete assigneeringute kasutamine

Ameti maksete assigneeringute vastuvõetud kogueelarve oli 296,51 miljonit eurot. 2022. aasta lõpus oli C1 maksete assigneeringute kasutamise määr 91,6% koos talituskulude ülekandmisega 2023. aastasse. Järgnevatel lehekülgedel esitatud arvud kajastavad kogueelarve jaotust jaotiste kaupa ning vahendite ja maksete assigneeringute üldist kasutamist 2022. aastal.

Halduskulude valdkonnas täideti 89,4% 2021. aastast 2022. aastasse üle kantud maksete assigneeringutest.

Kulukohustuste assigneeringud I jaotises „Personalikulud“¹¹⁸ (0,67 miljonit eurot) ja II jaotises „Taristu- ja tegevuskulud“ (13,71 miljonit eurot), mida ei makstud 2022. aastal ja mille suhtes on olemas kehtiv õiguslik kohustus, kanti koos vastavate maksete assigneeringutega üle 2023. aastasse¹¹⁹. III jaotises kasutati suurim osa maksete assigneeringutest jagatud süsteemitaristule. Tegevuseelarve raames tehtud maksete assigneeringute jaotuse ülevaade on **joonisel 27** leheküljel 80.

Tulemusnäitaja: makse tegemise aeg

2022. aastal kasutas eu-LISA kokku 2892 maksetähtajaga maksetehingut, st 36,16% rohkem kui 2021. aastal, sh:

- 2808 makse maksimaalne maksetähtaeg oli 30 päeva;
- 50 makse maksimaalne maksetähtaeg oli 45 päeva;
- 32 makse maksimaalne maksetähtaeg oli 60 päeva;
- 2 makse maksimaalne maksetähtaeg oli 90 päeva.

Igat liiki maksete korral oli maksete tegemise keskmine aeg ettenähtud tähtajast lühem: 30-päevase maksetähtaja korral 18,4 päeva ja 60-päevase maksetähtaja korral 30,4 päeva.

Kokku 90,08% kõigist maksetest tehti lepingutähtaja jooksul. Kokku esines makseviivitusi 287 makse tegemisel, millest nelja puhul tekkis võlausaldajatele tasumisele kuuluv viivis summas 9048,07 eurot.

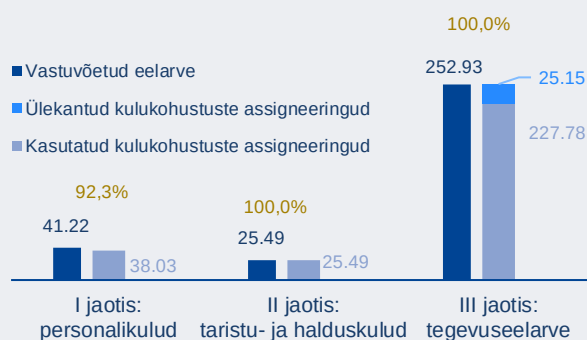
¹¹⁸ Töötasudega seotud kulukohustuste ja maksete assigneeringuid üle ei kanta.

¹¹⁹ Koosõlas **eu-LISA finantseeskirjade** artikli 12 lõikega 6.

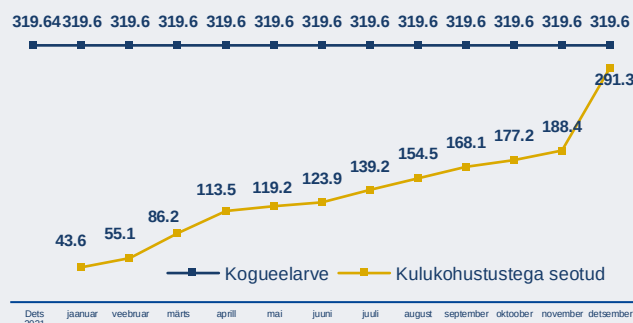
Eelarve täitmine 2022. aastal

Amet avaldab iga-aastase aruandlusraamistiku osana oma eelarve täitmise määrad ja tulemusnäitajad.

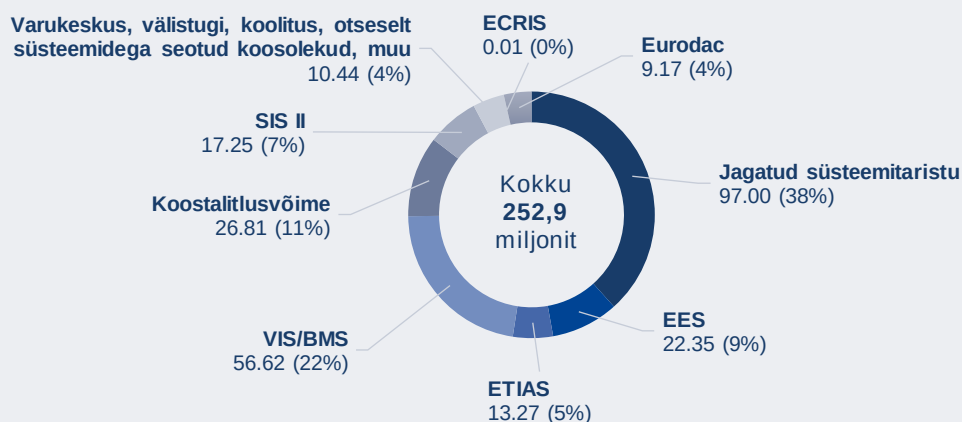
Joonis 24. C1 kulukohustuste assigneeringute kasutamine (miljonites eurodes)

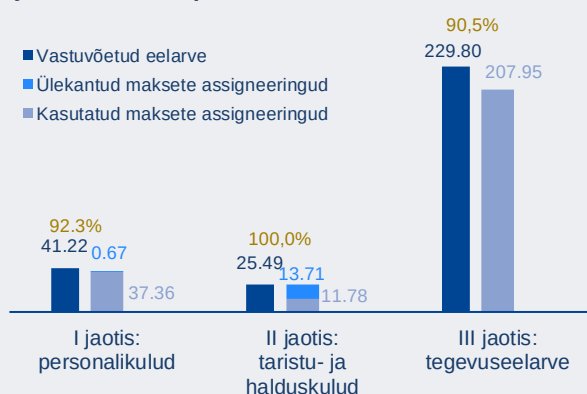
Joonis 25. Kulukohustustega seotud ja eelarvestatud vahendite kasutamise suundumused aasta jooksul (miljonites eurodes)

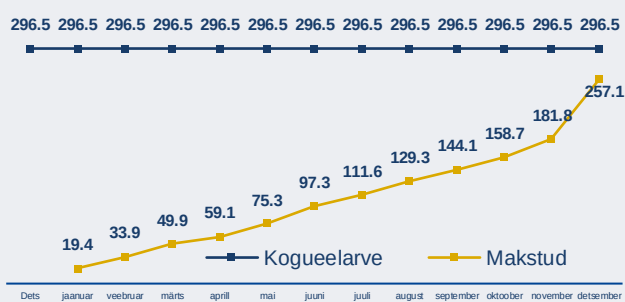
Joonis 26. III jaotis – kulukohustuste assigneeringute kasutamine (miljonites eurodes)

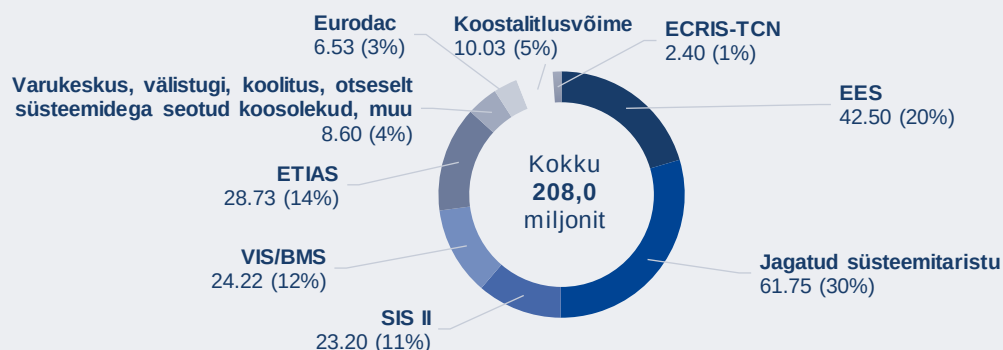
Joonis 27. C1 maksete assigneeringute kasutamine (miljonites eurodes)

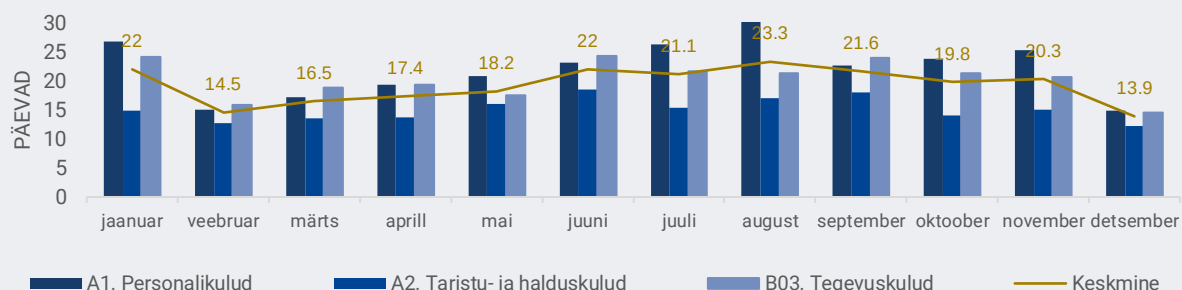
Joonis 28. Makstud ja eelarvestatud vahendite kasutamise suundumused aasta jooksul (miljonites eurodes)

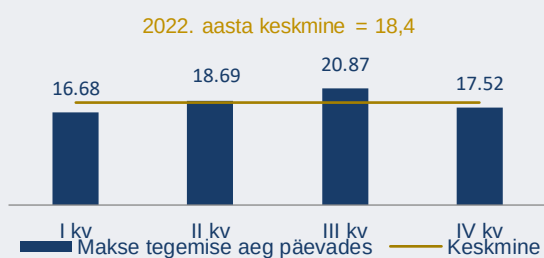
Joonis 29. III jaotis – tehtud maksete assigneeringud (miljonites eurodes)

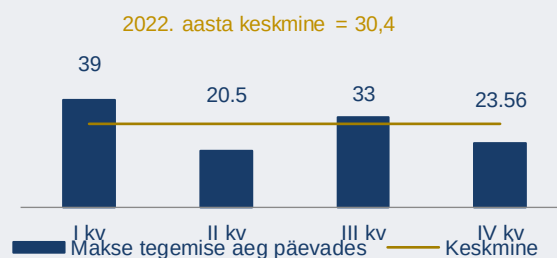
Joonis 30. Üldise maksete tegemise aja muutus kuude lõikes

Joonis 31. 30-päevase maksetähtaja jooksul tehtud maksed

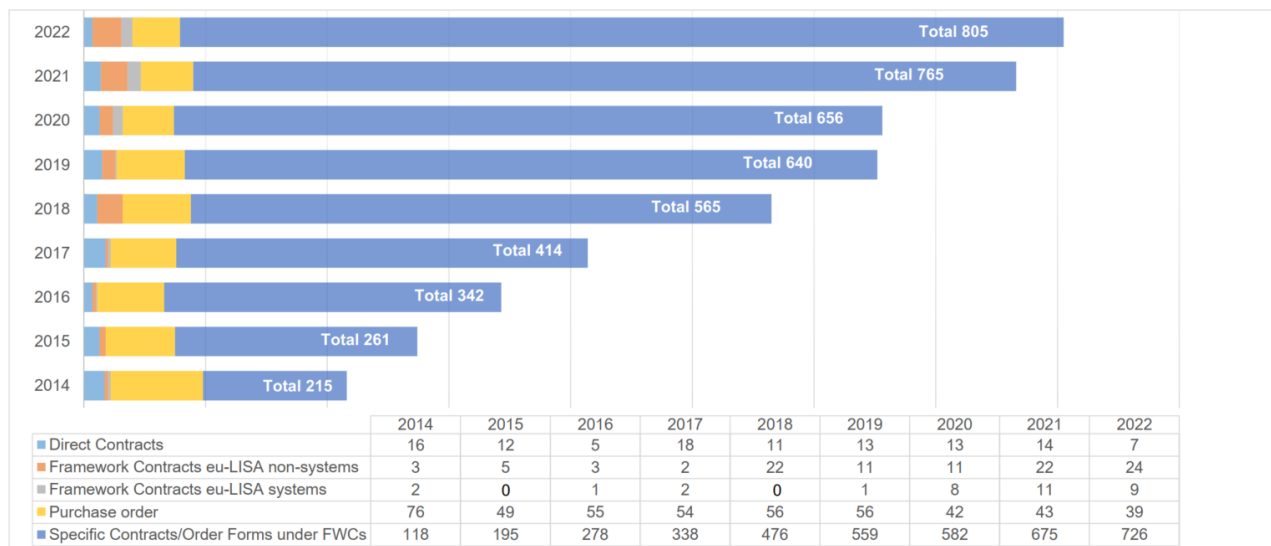
Joonis 32. 60-päevase maksetähtaja jooksul tehtud maksed

2.3.3. Hankemenetlused

Allpool joonisel 33 on kokkuvõtliku mahuanalüüsi tulemused, mis põhinevad perioodil 2014–2022 sõlmitud mitme tehingu (st lepingu) uurimisel. Joonisel on esitatud eri lepinguliikide osakaalude jaotus ja kajastatakse erilepingute ja raamlepingute kohaste tellimuste arvu, mis stabiilselt kasvab. Mahuanalüüsi tulemused tõstavad esile vajaduse tugevdada ametis hankemenetlusi.

Joonis 33. Hanketoimingute maht 2014–2022.

TÖLGE

Direct contracts	Otselepingud
Framework contracts eu-LISA non-systems	eu-LISA raamlepingud (ei ole seotud süsteemidega)
Framework contracts eu-LISA systems	eu-LISA raamlepingud (süsteemidega seotud)
Purchase orders	Ostutellimused
Specific contracts/order forms under framework contracts	Erilepingud / raamlepingute kohased tellimused
Total	Kokku

2.4. Eelarve täitmise volituste delegeerimine ja edasidelegeerimine töötajatele

eu-LISA finantseeskirjade, eelkõige artiklite 41 ja 46 kohaselt delegeerib eelarvevahendite käsutaja eelarve täitmise volitused määratud eelarvevahendite käsutajatele. Määratud eelarvevahendite käsutaja kasutab volituste delegeerimist vastavalt volitatud eelarvevahendite käsutajate põhikirjale, milles on kindlaks määratud nende ülesanded ja kohustused. Neid volitusi kohaldatakse eu-LISA asutusesisese eelarvevastutuse maatriksi alusel, millega kirjeldatakse võimu ja vastutuse andmist määratud töötajatele, tuginedes nende juhtimisülesannetele ameti eelarvevahendite kavandamisel, rakendamisel ja järelevalves kõigis finantsmenetlustes. Volituste delegeerimine toimub kõigi rahastamisallikate puhul eelarverea tasandil. Seda teevad töötajad, kes on tegevdirektori otsusega ametlikult määratud selle ametikoha täitmiseks kindlaksmääratud summa eest (s.o rahaline ülemmäär).

2.5. Personalihaldus

2.5.1. Värbamine

2022. aastal algatas eu-LISA 17 uut valikumenetlust. 12 valikumenetluses sai amet kokku 1657 taotlust¹²⁰. Keskmine taotluste arv menetluse kohta oli 141, see on kasv võrreldes 108 taotlusega 2021. aastal. Kinnises valikumenetluses osales kõige rohkem 247 taotlejat ja kõige vähem 39 taotlejat.

Et täita 2022. aastaks seatud talentide värbamise eesmärgid, avaldas amet seoses suure arvu lühiajaliste ametikohtadega, mille kestust ei ole võimalik pikendada, rohkem vaba ametikoha teateid, millega kaasnes suhteliselt suur tööjõu voolavus, tugevdades samal ajal märkimisväärselt enda kui tööandja kaubamärki ja täiustades oma kvaliteedistandardeid, et köita õiget tüüpi talente.

Järgmised kvalitatiivsed algatused parandasid kandidaatide kogemusi ja suurendasid 2022. aastal töötajate arvu:

- uue allüksuse – talentijuhtimise sektori – loomine, mis hõlmab talentide värbamise teenust (lisateave on punktis 1.7.2 *Talentide värbamine*);
- sujuvam protsess, mis võimaldab suurendada tõhusust ja luua täiendavat koostööd värbajate ja valikukomisjoni liikmete jaoks (sh uued vahendid halduskoormuse vähendamiseks), mille tulemuseks on parem kogemus kandidaatide jaoks;
- sotsiaalmeedia ja muude vahendite strateegilisem kasutamine vabade ametikohtade reklaamimiseks ja eu-LISA kui eelistatud tööandja esitlemiseks, eelkõige väga spetsialiseeritud ametikohtadel, nt LinkedInis vaadati vabade ametikohtade teateid üle 74 000 korra;
- osalemine ülemaailmsel veebipõhisel karjäärimessil „Women in Tech“ (Naised tehnoloogias)¹²¹. See üritus, mis oli suunatud kogenud tehnoloogiaspetsialistidele, aitas ligi tõmmata mitmekülgse valiku kandidaate ja tugevdas eu-LISA mainet atraktiivse tööandjana, julgustades naiskandidaate kandideerima IT-ametikohtadele;
- reservnimekirjade võimalikult ulatuslik kasutamine, rühmitades sarnased profiilid valikumenetlustesse, ning olemasolevate reservnimekirjade tõhusam rakendamise, viies ülekantavad oskused vastavusse vabade ametikohtadega, sealhulgas tehes koostööd ELi asutuste võrgustikuga (EUAN), et kasutada teiste ELi asutuste reservnimekirju.

2.5.2. Õppe- ja arendustegevus

Iga-aastase õppekava raames tegi amet järgmist:

- korraldas 56 koolitusüritust, kus osales 1366 inimest ja mis kestsid kokku 125 päeva;
- korraldas 35 asutusevälist koolitusüritust, kus osales kokku 94 osalejat;
- saavutas 82% üldise rahulolu taseme asutusesisestes koolitustes;
- menetles kokku 216 individuaalset koolitustaotlust;
- registreeris kokku 49 töötajat, kes osalesid keelekursustel.

2.5.3. Töötajate kogemused ja heaolu

2022. aastal asus eu-LISAs ametisse 36 uut töötajat. Amet korraldas 8 vaimse tervise ja heaolu teemalist veebiseminari, kus oli kokku 485 osalejat. Lisaks kasutas 10 inimest 24 individuaalset nõustamissessiooni ning 127 inimesele anti juurdepääs heaolu teemalisele mobiilirakendusele.

Amet nimetas ametisse ja koolitas välja uue konfidentsiaalsete nõustajate rühma. Aasta jooksul suunati nõustajatele kokku 9 juhtumit ning korraldati korrapäraseid järelevalvekoosolekuid. Võimalikele rikkumistele reageerimiseks tegi eu-LISA 4 esialgset hindamist, et määrata kindlaks sobivad järelmeetmed.

¹²⁰ Sh valikumenetlused, mille puhul koostati 2022. aastal reservnimekirja.

¹²¹ Portaali Global Careers poolt 2022. aasta juunis korraldatud veebipõhine karjääriüritus „Women in Tech“ (Naised tehnoloogias).

2.5.4. Ametikohtade loetelu ja töötajate arv

2022. aastal olid eu-LISA ametikohtade loetelus järgmised ametikohad: 215 ajutist teenistujat (TA), 167 lepingulist töötajat (CA) ja 11 lähetatud riiklikku eksperti (SNE), kokku 393 ettenähtud ametikohta. Võrreldes 2021. aastaga suurenes ametikohtade arv 37 võrra. Lepinguliste töötajate ametikohtade arv suurenes 35 võrra (132-lt 167-le), sest kiideti heaks ametile antud uute ülesannete (muudetud VIS, ETIAS ja koostalitlusvõime) eelarve. Lähetatud riiklike ekspertide ametikohtade arv sel perioodil ei muutunud.

Tabel 6. Hõivatud ametikohad 31. detsembri 2022 seisuga.

TA ametikohad 2022. aasta ametikohtade loetelus	Täidetud TA ametikohad		Hõivatud TA ametikohad + tehtud tööpakkumised	2022. aastaks ettenähtud ametikohad (TA, CA, SNE)	Täidetud ametikohad (kogu arv)	Hõivatud ametikohad + tehtud tööpakkumised (kokku)
215	192		198	393	324	341

2022. aastal oli ametikohtade täitumus 89,3% ametikohtade loetelust ja koos tehtud tööpakkumistega 92,1%, mis on veidi madalam kui 2021. aastal (-1%). Kõikide ametikohtade üldine täituvus oli 82,4 % ja koos tehtud tööpakkumistega 85,5%. 2022. aasta ametikohtade loetelus ettenähtud ametikohtadel ja kui vastav finantsselgitus oli vastu võetud, saavutas amet ajutiste teenistujate (TA) ametikohtadel taseme 89% ja kõigil ametikohtadel, sh tehtud tööpakkumiste etapis ametikohadel, 87%.

Aasta lõpuks oli katseaja edukalt läbinud 61 töötajat (sh üks juhtivtöötaja), kolm lõpetasid katseaja negatiivse tulemusega.

2022. aasta lõpuks oli **töötajate koguarv** 324, 2021. aasta lõpus oli sama näitaja 310. 2022. aastal tuli kooskõlas ettenähtud ametikohtade arvuga täita 89 ametikohta. Nelja ametikoha värbamine ei olnud siiski võimalik heakskiidu puudumise, uuesti sõnastatud Eurodaci määruse vastuvõtmise edasilükkamise ja uuesti sõnastatud SISI (politsei) ametikohtade eraldamise üleviimise tõttu 2022. aastast 2023. aastasse. Kokku lõpetas eu-LISA 12 valikumenetlust. 31. detsembri 2022. aasta seisuga oli 18 ametikohta jõudnud tehtud tööpakkumise etappi, sh üks juba vastuvõetud pakkumine.

Tabel 7. Tegelik ja lubatud töötajate arv 31. detsembril 2022.

Töötajate arv	Hõivatud seisuga 31.12.2021	2022. aastaks ettenähtud ametikohad (TA, CA, SNE) ELi eelarve raames ¹²²	Hõivatud seisuga 31.12.2022	Hõivatuse määr seisuga 31.12.2022
Ajutised teenistujad (TA)	193	215	192	89,3%
Lepingulised töötajad (CA)	107	167 ¹²³	121	72,5%
Lähetatud riiklikud eksperdid (SNE)	10	11	11	100%
KOKKU	310	393	324	82,4%

2022. aasta detsembri lõpus oli eu-LISA-l 324 täistööajaga töötajat: 192 ajutist teenistujat (TA), 121 lepingulist töötajat (CA) ja 11 lähetatud riiklikku eksperti (SNE). Lisaks kutsuti ametisse praktikale seitse praktikanti.

Tabel 8. eu-LISA töötajad tegevuskohtade ja lepinguliikide järgi.

31. detsember 2022	TA	CA	SNE	Kokku
Tallinn	50	29	4	83
Strasbourg	140	89	6	235
Brüssel	1	3	1	5
Haag	1	0	0	1

¹²² Need arvud hõlmavad ka 2 ajutise teenistuja ametikohta, mille kohta 2022. aastal õigusnormi vastu ei võetud, ja 2 lepingulise töötaja ametikohta, mis lühiajalise kestuse ja õigusnormi vastuvõtmise hilinemise tõttu ei olnud värbamiseks saadaval ja jäid täitmata.

¹²³ Kooskõlas vastuvõetud finantsselgitusega peaks lepinguliste töötajate koguarv olema 169. Töötajate planeerimisel ja aruandluses kajastub aga 167 lepingulise töötaja ametikohta, mis tuleneb muudetud VISi töötajate jaotuse kohandamisest (kõiki töötajate arve nihutati ühe aasta võrra).

KOKKU	192	121	11	324
-------	-----	-----	----	-----

Võrreldes 2021. aastaga ei olnud olulisi muutusi töötajate jagunemises eu-LISA kolme asukoha vahel – ameti peakorteris Tallinnas (Eesti), Strasbourgis (Prantsusmaa) asuvas tegevuskohas ja Brüsselis (Belgia) asuvas eu-LISA kontaktbüroos. Peaaegu kolmandik töötajatest (26%) töötas eu-LISA peakorteris Tallinnas ja 73% Strasbourgis asuvas tegevuskohas, kusjuures Brüsseli kontaktbüroos töötas 1% eu-LISA töötajatest. Ametil ei ole alalisi töötajaid Sankt Johann im Pongaus (Austria) asuvas tehnilises varukeskuses. 2022. aastal määrati üks töötaja ajutiselt tööle Haagis asuvasse Europoli koordineeritavas ELi sisejulgeoleku innovatsioonikeskusesse.

Ameti töötajate hulgas on 23 rahvusest inimesi (22 ELi liikmesriiki ja Ühendkuningriiki). 2021. aastaga võrreldes on sooline tasakaal pisut paranenud (+0,9%); naisi oli töötajatest 31,5% (102 töötajat), mehi 68,5% (222 töötajat). Seda paranemist täheldati nii töötajate kui ka juhtkonna tasandil.

2.5.5. Tulemusnäitajad inimressursside valdkonnas

Töölt puudumise määra mõõdeti kolme näitajaga:

- haiguspuhkusel olnud päevade keskmine arv töötaja kohta oli 4,1 päeva (eesmärk: < 15 päeva töötaja kohta),
- pikal haiguspuhkusel olevate töötajate osakaal oli 3,2% (eesmärk: < 10%),
- haiguspuhkest mitte kasutanud töötajate osakaal oli 51,6% (eesmärk: > 15% kõigist töötajatest).

Tööjõu volavus oli 7,1%, st eesmärgiks seatud 5%st kõrgem, sest 2022. aastal lahkus organisatsioonist 23 töötajat. Tallinna peakorteris oli tööjõu volavus 7,95%, Strasbourgis asuvas tegevuskohas oli see 6,78%.

Huvide deklaratsiooni õigel ajal esitanud töötajate osakaal oli 90% (eesmärk: > 80%), st veidi parem kui 2021. aastal, kui see näitaja oli 89%.

Talentide hoidmise indeks, millega hinnatakse ametist lahkuvate töötajate keskmist tulemuslikkust võrreldes töötajate keskmise tulemuslikkusega, oli 0,3 (eesmärk: > 0), 2021. aastal 0,2¹²⁴.

2.5.6. Hüvitatava puhkuse kavad

Vastavalt Euroopa Parlamendi eelarve täitmisele heakskiidu andmist käsitlevale 2011. aasta raportile¹²⁵ peavad kõik ELi ametid teatama paindliku tööaja ja hüvitatava puhkuse süsteemide raames iga palgaastme lubatud puhkusepäevade arvu.

Amet kohaldab paindlikku tööaega töökorraldusena analoogselt tööaja rakenduseeskirjadega¹²⁶. Ametil on volitused osutada liikmesriikidele teenuseid pidevalt (ööpäev läbi seitsmel päeval nädalas), mis tähendab, et osa töötajaid töötab vahetustega või on valves. Sekkumised seoses eu-LISA hallatavate IT-süsteemidega nõuavad aeg-ajalt töötamist väljaspool tavapärasest tööaegast, sealhulgas öösiti või riigipühadel. Seega on paindlikul tööajal või valve ajal toimunud väljakutsetel tehtud ületunnitöö hüvitamine organisatsiooni igapäevategevuse lahutamatu osa.

Järgmisel leheküljel olevas tabelis 9 on ületunnitöö hüvitamiseks antud puhkuspäevade arv töötajate tegevusüksuste ja palgaastmete järgi ning töölt puudunud töötajate hüvitatud päevade keskmine arv. Võrreldes 2021. aastaga vähenes hüvitatud paindliku tööaja ja ületunnitöö maht, mis põhjustas hüvitatavate puhkusepäevade arvu üldise keskmise 1,6-päevase languse (7,4-lt 5,8-le). Valves olemise aeg hüvitatakse töötajatele rahaliselt ja seega ei sisaldu see ülevaates, samas kui lähetatud riiklikele ekspertidele hüvitatakse see õigeaegselt paindliku tööaja või ületunnitöö alusel, sõltuvalt valve eest hüvitatavate tundide või päevade arvust.

¹²⁴ Väärtus näitab, kas talent lahku ametist (kui see on negatiivne) või jääb ametisse (kui see on positiivne).

¹²⁵ Euroopa Parlamendi 17. aprilli 2013. aasta resolutsioon Euroopa Liidu ametite 2011. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise kohta: tulemused, finantsjuhtimine ja kontroll (2012/2214(DEC)).

¹²⁶ Komisjoni 15. aprilli 2014. aasta otsus tööaja kohta (C(2014) 2502), mille haldusnõukogu võttis vastu 15. aprillil 2015.

Tabel 9. Hüvitatava puhkuse jaotus puhkuseliikide ja palgaastmete järgi (päevades).

Tegevusüksus ja palgaaste	Hüvitatud	Tegevusüksus ja palgaaste	Hüvitatud
AD 05	5	0	313,5
AD 06	2	0	131,5
AD 07	0	0	230,5
AD 08	16	0	244
AD 09	2	0	83
AD 10	1	0	49
AD 11	0.5	0	8
AD 12	2	0	0
AD 13	0	0	0
AD 14	1	0	0
AD 15	0	0	0
AD 16	0	0	0
AST 01	0	0	0
AST 02	0	0	0
AST 03	0	0	80,5
AST 04	0	0	4
AST 05	0	0	11
AST 06	0	0	34,5
AST 07	3	0	29,5
AST 08	11	0	27,5
AST 09	0	0	2,5
AST 10	0	0	0
AST 11	0	0	0
Päevade koguarv (TA)	43,5	0	1249
Inimeste arv (TA)	16	0	181
FG III 09	0	0	66
FG III 10	1	0	67
FG IV 13	0	0	42
FG IV 14	0	0	162,5
FG IV 15	0	0	38,75
FG IV 16	0	0	48
FG IV 17	0	0	28
FG IV 18	0	0	3
Päevade koguarv (CA)	1	0	455,25
Inimeste arv (CA)	1	0	106
SNE	15	0	66
Päevade koguarv (SNE)	15	0	66
Inimeste arv (SNE)	1	0	11
Päevade arv KOKKU:	59,5	0	1770,25
Inimeste arv KOKKU:	18	0	298
Puhkusepäevade keskmine arv puhkuse liigi kaupa	3,3	0	5,9
Hüvitatavate puhkusepäevade arvu üldine keskmine	5,8		

2.5.7. Töötajate võrdlusanalüüs

Kooskõlas raamfinantsmääruse nõuetega ja ELi asutuste haldusjuhtide vastuvõetud metoodikaga tegi eu-LISA iga-aastase võrdlusanalüüsi, et hinnata haldustöötajate ja põhitegevusega seotud töötajate suhtarvu. Üldiselt leetakse, et optimaalne oleks ametikohtade ja töötajate jaotus, kus 70% on põhitegevusega seotud ametikohad, 20% haldustoe ja koordineerimisega seotud ametikohad ning 10% on neutraalsed (rahandusega seotud) ametikohad. 2022. aasta võrdlusanalüüsi tulemustest ilmnnes, et eu-LISA ametikohtade jaotus on järgmine:

- **74,7%** põhitegevusega seotud ülesanded,
- **16,3%** haldus- ja koordineerimisülesanded,
- **9%** neutraalsed ametikohad.

eu-LISA 2022. aasta võrdlusanalüüsi tulemuste üksikasjalikum ülevaade on IV lisas.

2.6. Tõhususe suurendamise strateegia

2022. aasta poliitikaeesmärkide saavutamiseks pidi eu-LISA arvestama eelarveliste piirangutega ja volitatud ülesannete puhul olemasolevate inimressurssidega. Seetõttu osales amet korrapäraselt aruteludes ja töötas välja leevendusmeetmed tööjõupuudusega tegelemiseks.

2022. aasta veebruaris võttis eu-LISA ressursside kasutamise optimeerimiseks vastu **hankestrateegia**, et selgitada ja ühtlustada personaliplaneerimist ning suunata ameti hankeotsuseid operatiiv- ja strateegilisel tasandil, et optimeerida ja tasakaalustada eu-LISA inimressursside üldist koosseisu (st ametisisesest töötajate ja väliste teenuseosutajate osakaal). Selleks eristatakse funktsioone ja teenuseid, mida on vaja säilitada ja arendada ametisiseselt, ning funktsioone ja teenuseid, mida amet saaks hankida välistelt teenusepakkujatelt. Samas on jätkuv **välis- teenuste raamlepingute kasutamine** osutunud vastavate ülesannetega toimetulekul tõhusaks vahendiks, et saavutada ameti eesmärgid lühikeses perspektiivis.

Töötajate värbamisel suurendas eu-LISA tõhusust, **kasutades olemasolevaid reservnimekirju**, mis koostati eelmiste valikumenetluste käigus. Samuti rühmitas amet profiilid ja pikemad reservnimekirjad, et hõlmata mitut ametikohta ühe värbamismenetluse raames, mis suurendas oluliselt tõhusust, sest muu hulgas võimaldas see ametil täita rohkem vabu ametikohti, avaldades vähem töökuulutusi.

Pikas perspektiivis on oodata suuremat tõhusust tänu selliste **protsesside digitaliseerimisele**, mis nõuavad märkimisväärses mahu paberitööd. Toetamaks üleminekut paberivabale töökeskkonnale ja hõlbustamaks tõhusamat töövoogu, jätkas eu-LISA hoogsalt IT-vahendite arendamist ja rakendamist inimressursside valdkonnas, nt iLearn ja kaks SYSPER2 moodulit – personaliaruandluse ja lennuliiklusteeninduse moodul.

Lisaks alustas amet **tõhususe suurendamise strateegia** koostamist, keskendudes protsessijuhtimise ja inimressursside kasutamise tõhustamisele ning organisatsioonilise struktuuri ja juhtimise optimeerimisele.

2.7. Hinnang auditite ja järelhindamise tulemustele

Selles osas antakse ülevaade Euroopa Komisjoni siseauditi talituse ja eu-LISA siseauditi üksuse audititest, samuti EDPSi tehtud audititest ning Euroopa Kontrollikoja arvamustest raamatupidamise aastaaruande aluseks olevate tehingute usaldusväärsuse ja korrektsuse kohta, sealhulgas nende asjakohastest järeldustest.

2.7.1. Euroopa Komisjoni siseauditi talitus (IAS) ja eu-LISA siseauditi üksus (IAC)

eu-LISA haldusnõukogu võttis 2021. aasta novembri koosolekul¹²⁷ vastu 2022. aasta siseauditi kava,¹²⁸ mida muudeti 2022. aasta novembris¹²⁹. 2022. aastal jätkas siseauditi üksus tegevust siseauditi talituse ja Euroopa

¹²⁷ Viide: haldusnõukogu dokument 2021-350, haldusnõukogu otsused, punkt A.25.

¹²⁸ Viide: haldusnõukogu dokument 2021-358, 2022. aasta siseauditi kava, Ares(2021)7075595 – 17.11.2021.

¹²⁹ Viide: haldusnõukogu dokument 2022-382, haldusnõukogu otsused, punkti B15 alapunkt e.

Kontrollikoja kontaktpunktina, et tagada ameti tavapärase tegevuse võimalikult vähene häirimine ja vältida jõupingutuste dubleerimist.

Tabel 10. 2022. aasta siseauditi temade kokkuvõte.

Audiitor	2022. aastal esitatud auditi teema	Temaatilised aspektid ja tulemused
IAS	eu-LISA strateegiline auditiriskihindamine ja auditikava (audiitorkontroll)	eu-LISA eesmärgi ohustavate riskide kindlakstegemine, hindamine ja aruandlus, et suurendada eesmärkide saavutamise tõenäosust. Järgmise kolme aasta strateegilise auditikava koostamine. 2023.–2025. aasta strateegilises siseauditikavas¹³⁰ kirjeldatakse siseauditi talituse koostatud strateegilist auditikava¹³¹ 2023–2025, sh audititeemade loetelu, mis toetab siseauditi talituse auditite kavandamist. Auditikava põhineb siseauditi talituse 2022. aasta juulis tehtud põhjaliku riskihindamise tulemustel. Hindamise tulemusel kerkisid esile järgmised eu-LISA eesmärkidega seotud suure riskiga valdkonnad: ■ tegevuse paindlikkus ja reageerimisvõime, ■ väheste inim- ja rahaliste ressursside kasutamine, ■ hangete ja lepingute haldamine, ■ IT-süsteemide turvalisus, ■ juhtimine, ■ projektide haldamine, ■ teabevahetus ja kooskõlastamine komisjoni talitustega.
IAS	Mitut üksust hõlmav audit rände ja siseasjade peadirektoraadi ning ELi detsentraliseeritud asutuste eu-LISA, EUAA, Europoli, CEPOLI ja EMCDDA vahelise koordineerimise kohta	Kinnituse andmine rände ja siseasjade peadirektoraadi ning auditeeritud detsentraliseeritud asutuste, sh eu-LISA vahelise koordineerimiskorralduse ülesehituse asjakohasuse ning tulemusliku ja tõhusa rakendamise kohta. Audit hõlmas rände ja siseasjade peadirektoraadi ning eu-LISA, EUAA, Europoli, CEPOLI ja EMCDDA vahelise koordineerimise protsesse ja sisekontrolli seoses tegevuste ja toimingute kavandamise ja järelvalve/seire ning tulemuslikkuse ja aruandlusega. Audit viidi läbi 2022. aasta jooksul ja lõpptähtaeg oli 16. november 2022. Auditi tulemusel koostati auditijäreldus ja kaks auditisoovitust¹³². Vastusena auditile koostas ameti juhtkond tegevuskava.
IAC	EESI kesksüsteemi projekti audit: IT-lahenduste väljatöötamine (audiitorkontroll)	Kinnituse andmine projekti rakendamiseks kehtestatud sisekontrollide tulemuslikkuse ja tõhususe kohta. Auditis keskenduti projekti juhtimisele, riskijuhtimisele, aruandlusele, kvaliteedi ja muudatuste juhtimisele, testide juhtimisele, lepingute ja tarnijate haldamisele. Auditi tulemusel tehti auditijäreldus ja esitati mitu auditisoovitust¹³³. Vastusena auditile koostas ameti juhtkond tegevuskava.
IAC	ABACi ¹³⁴ juurdepääsuõiguste haldamise läbivaatamine (audiitorkontroll)	ABACi¹³⁴ juurdepääsuõiguste haldamise kohta kinnituse andmine eu-LISAs. Audit keskendus antud juurdepääsuõigustega seotud riskihindamise elluviimisele/ajakohastamisele; ABACi juurdepääsuõiguste (st töövoog, raamatupidamisarvestus ja aruandlus) korrapärasele valideerimisele kasutajatele püsimenetlusega usaldatud kohustuste alusel. Auditi tulemusel koostati auditijäreldus ja üks auditisoovitust¹³⁵. Vastusena auditile koostas juhtkond tegevuskava.
IAC	eu-LISA pettusevastase strateegia rakendamise järelvalve (koordineerimine/audiitorkontroll)	Võidelda pettuste vastu, minimeerides kuritegude toimepanijate võimalusi pettust toime panna. eu-LISA pettustevastasel strateegial (2022–2024) on kolm eesmärki: ■ saavutada täielik vastavus pettustevastase võitluse põhimõtetele, ■ kehtestada eu-LISA kogu tegevuses eetika kõrge tase ja seda säilitada; ■ arendada ja rakendada andmete kogumist ja analüüsi.

¹³⁰ Väljavõte siseauditi talituse aruandest, viide: Ares(2022)8285043 – 30.11.2022.

¹³¹ Vastavalt finantsmääruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 70 lõikele 5 on komisjoni siseaudiitoril artiklite 70 ja 71 alusel loodud asutuste suhtes samad volitused kui komisjoni suhtes.

¹³² Siseauditi talituse lõplik auditaruanne rände ja siseasjade peadirektoraadi ning ELi detsentraliseeritud asutuste eu-LISA, EUAA, Europoli, CEPOLI ja EMCDDA vahelise koordineerimise kohta, viide Ares(2023)3266879 – 10.05.2023.

¹³³ Siseauditi üksuse aruanne, viide: Ares(2022)6160738 – 06.09.2022.

¹³⁴ ABAC (tekkepõhine arvestus) on organisatsioonide infosüsteem, mis võimaldab komisjoni peadirektoraatidel, asutustel ja institutsioonidel igapäevaselt täita ja jälgida kõiki eelarve- ja raamatupidamistoiminguid. Süsteemi töötas välja komisjon ja see sisaldab terviklikku komplekti funktsioone, et tagada vastavus finantsmäärusele ja rakenduseeskirjadele.

¹³⁵ Siseauditi üksuse aruanne, viide: Ares(2022)3945170 – 25.05.2022.

Audiitor	2022. aastal esitatud auditi teema	Temaatilised aspektid ja tulemused
		Siseauditi üksuse iga-aastase järelevalvearuande kohaselt oli pettustevastase strateegia tegevuskava rakendamise määr 70% ¹³⁶ .
IAC	Siseauditi talituse, siseauditi üksuse, Euroopa Kontrollikoja ja OLAFi esitatud auditisoovituste rakendamise järelevalve (koordineerimine)	Tagada tuvastatud probleemide lahendamine ja paranduste elluviimine. 2022. aastal esitas siseauditi üksus neli järelevalvearuannet.
IAC IAS	Auditisoovituste järelmeetmed (audiitorkontroll)	Anda sõltumatu kinnitus, et probleemid on lahendatud ja parandusi on rakendatud. Nii siseauditi üksus kui ka siseauditi talitus järgisid eu-LISA juhtkonna teatel rakendatud (ülevaatamiseks valmis) soovitusi ja sulgesid 12 soovitust.
IAC	Iga-aastane auditiriskihindamine (audiitorkontroll)	Ühtses programmdokumendis kirjeldatud eu-LISA eesmarke ohustavate riskide kindlakstegemine, hindamine ja aruandlus, et suurendada eesmärkide saavutamise tõenäosust. Järgmise aasta auditikava koostamine. Hinnangus ¹³⁷ toodi esile kümme peamist ohtu, mis võivad takistada eu-LISA ühtse programmdokumendi eesmärkide saavutamist, ning toetati siseauditi kava koostamist 2023. aastaks.

eu-LISA 2022. aasta siseauditikava tulemused vormistati üksikasjaliku tegevusaruandena, mida analüüsiti ja arutati 22. veebruari 2023 koosolekul tegevusdirektori ning haldusnõukogu auditi-, vastavus- ja finantskomiteega. Haldusnõukogu võttis aruande vastu 15. märtsil 2023¹³⁸.

2.7.2. Euroopa Andmekaitseinspektor (EDPS)

Andmekaitse kõrge taseme tagamine on üks ameti põhieesmarke. Selle eesmärgi saavutamisele aitavad kaasa andmekaitsealsetele vastavuse välisauditid, mis on eu-LISA justits- ja siseküsimuste valdkonna infosüsteemide operatiivjuhtimise pideva täiustamise kava osa.

2022. aastal võttis eu-LISA pidevalt meetmeid EDPSi SISi, VISi ja Eurodaci auditite käigus esitatud **auditisoovituste rakendamise** tagamiseks:

- 2018. aasta novembris tehtud **SISi ja VISi auditi** tulemusel saadi 2020. aasta aprillis lõpparuanne, mis sisaldas 43 soovitust (täiendav tagasiside esitati 2022. aasta novembris);
- Eurodaci audit** tehti 2019. aasta detsembris ja see tipnes 2021. aasta märtsis saadud lõpparuandega, mis sisaldas 29 soovitust, sh täiendavat tagasisidet, mis esitati 2022. aasta novembris.

Kõigil juhtudel koostas amet vastavad tegevuskavad, mis hõlmasid EDPSi antud soovitusi. Koostati kvartaliaruanded, mida jagati EDPSi, haldusnõukogu ning selle auditi-, vastavus- ja finantskomiteega. Ametisisesed järelkohtumised toimusid veebruaris, aprillis, juunis ja septembris 2022. Lisaks teavitas andmekaitseametnik kord kvartalis EDPSi ennetavalt soovitude elluviimise edusammudest ja seisust.

2022. aastal tegi eu-LISA jõupingutusi, et tagada oktoobris Eurodaci, viisainfosüsteemi (VIS) ja Schengeni infosüsteemi (SIS II) käsitleva EDPSi uue kontrolli sujuv koordineerimine. Auditis keskenduti IT-turbe üldisele juhtimisele, turvaintsidentidele ja andmetega seotud rikkumistele ning süsteemide turvalise arendamise ja testimismetoodikale ja -tavadele, koondades tähelepanu juurdepääsukontrolli haldamisele eri keskkondades. See hõlmas ka EDPSi tehtud varasemate SISi, VISi ja Eurodaci kontrollide järelmeetmeid. Amet sai auditiprotokolli kavandi 2022. aasta novembri lõpus.

2.7.3. Euroopa Kontrollikoda

2022. aastal lõpetas Euroopa Kontrollikoda eu-LISA 31. detsembril 2021 lõppenud eelarveaasta raamatupidamise aastaaruande tavapärase auditi¹³⁹. Kontrollikoda auditeeris ameti raamatupidamist,

¹³⁶ Siseauditi üksuse järelevalvearuanne 2022. aasta pettustevastase strateegia tegevuskava rakendamise kohta (viide: Ares(2023)523216 – 24.1.2023).

¹³⁷ Siseauditi üksuse 2022. aasta auditiriskihindamise aruanne, viide Ares(2022)8692434 – 14.12.2022.

¹³⁸ eu-LISA haldusnõukogu 42. koosolek, punkt 17.b., viide: dok 2023-065, 15. märts 2023.

¹³⁹ Euroopa Kontrollikoda (2022), „Aastaaruanne ELi asutuste eelarveaasta 2021 kohta“, 27. oktoober 2022, lk 234–240.

sh finantsaruandeid¹⁴⁰ ja eelarve täitmise aruandeid,¹⁴¹ seoses nende raamatupidamisaruannete aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsusega.

Kontrollikoja arvamuse kohaselt kajastab eu-LISA 2021. aasta raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes aspektides õiglaselt ameti finantsolukorda 31. detsembri 2021. aasta seisuga, ameti tegevuse tulemusi, rahavooge ja netovarade muutusi aasta jooksul, nagu on sätestatud finantsmääruses ja komisjoni peaarvupidaja poolt rahvusvaheliste avaliku sektori raamatupidamise standardite alusel vastu võetud raamatupidamiseeskirjades.

Lisaks on raamatupidamise aastaaruande aluseks olev tulu kõigis olulistes aspektides kooskõlas seaduslikkuse ja korrektsuse nõuetega. Maksete puhul täheldas kontrollikoda õigusnõuetele mittevastavaid makseid kogusummas 18,11 miljonit eurot, mis oli 6,2% 2021. aastaks kättesaadavaks tehtud maksete assigneeringutest, ületades seega auditiks sätestatud olulisuse künnise ning tingides kvalifitseeritud arvamuse raamatupidamise aastaaruande aluseks olevate maksete seaduslikkuse ja korrektsuse kohta.

Kontrollikoda esitas ka tähelepanekud ameti juhtimise, kontrollisüsteemide ja eelarvehalduse kohta, mis ei muutnud eespool nimetatud arvamusi; selle tulemusena koostati tegevuskava nende tähelepanekute käsitlemiseks.

2.8. Auditisoovituste ja seotud tegevuskavade alusel võetud järelmeetmed

Vastavalt eu-LISA tegevdirektori otsusele¹⁴² vastutab ameti siseauditi üksus auditisoovituste täitmise edusammude jälgimise eest. Selleks kogub siseauditi üksus soovitude omanikelt ajakohastatud teavet ning koostab järelevalvearuandeid, mis esitatakse tegevdirektorile ja haldusnõukogule.

2022. aastal oli auditisoovituste¹⁴³ täitmise määr 63%, st 20 soovitud 32st. eu-LISA edusammud auditisoovituste rakendamisel on kokkuvõtlikult esitatud järgmisel leheküljel olevas **tabelis 11**.

Tabel 11. Auditisoovitused: rakendamisel tehtud edusammud (31. detsembri 2022 seisuga).

IASi, IAC, ECA ja OLAFi soovitud hinnangu järgi	Kokku toimumas 2022. aastal	Toimumas	Täidetud	Tähtpäevaks täitmata	Lõpetatud 2022. aastal	Kokku toimumas 2022. aasta lõpus
<i>kriitilise tähtsusega</i>	3	3	0	0	0	3
<i>väga oluline</i>	31	12	12	7	11	20
<i>oluline</i>	15	2	8	5	5	10
KOKKU	49	17	20	12	16	33

Terminite selgitus:

- **toimumas:** täitmine toimub kavakohaselt või audiitoriga on kokku lepitud uus tähtaeg/tegevuskava;
- **oluline:** kogu protsessi oluline nõrkus või oluline nõrkus auditeeritud protsessi olulises osas;
- **täidetud:** saadud on soovitude eest vastutaja kinnitus ja küsimus on valmis audiitori järelkontrolliks;
- **tähtpäevaks täitmata:** soovitude täitmisega tegeletakse, kuid see ei täidetud kokkulepitud tähtajaks;
- **lõpetatud:** audiitor on küsimuse ametlikult lõpetanud;

- **kriitilise tähtsusega:** auditeeritud protsessis on olemuslikud puudused, mis on kahjulik üksuse tasandil;
- **väga oluline:** põhimõtteline puudus, mis kahjustab kogu protsessi (kõik kontrollikoja soovitud kuuluvad selle määramise alla);
- **oluline:** kogu protsessi oluline nõrkus või oluline nõrkus auditeeritud protsessi olulises osas.

¹⁴⁰ Finantsaruanded sisaldavad bilanssi ja tulemiaruanne, rahavoogude aruanne, netovara muutuste aruanne, oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõtet ning muid selgitavaid lisasid.

¹⁴¹ Neisse aruannetesse on koondatud selgitavad märkused kõigi eelarvetoimingute kohta.

¹⁴² eu-LISA tegevdirektori otsus, millega kiideti heaks kohustuslik teavitussüsteem tegevdirektori ja siseauditi talituse juhataja teavitamiseks auditisoovituste ja/või tulemuste osas tehtust, viide: Ares(2018)6152498, 30. november 2018.

¹⁴³ Siseauditi üksuse järelevalvearuanne auditisoovituste rakendamise kohta 31. detsembri 2022. aasta seisuga, Ares(2023)1158875, 17. veebruar 2023.

Tabel 12. Siseaudiitorite (IAS ja IAC) esitatud avatud auditisoovituste loetelu, sh need, mille puhul esineb märkimisväärseid viivitusi (> 6 kuud, seisuga 31. jaanuar 2023).

#	Audiitori/auditi pealkiri/aasta	Soovituse nr / pealkiri	Hinnang	Esialgne rakendamise tähtaeg	Hilinenud > 6 kuud
1	Siseauditi talituse IT-tegevuse audit/2016	1. Konfiguratsiooni haldamine	Oluline	31.12.2017	viis aastat ja üks kuu
2	Siseauditi üksuse aruanne eu-LISA IT-varahalduse kohta	1.2.1. IT-varahalduse juhtimine	Väga oluline	31.10.2018	neli aastat ja kolm kuud
3	Siseauditi talituse aruanne hankeprotsessi kontrollide kohta / 2017	3. Kontrollimenetlused enne erilepingute kehtestamist	Oluline	31.12.2018	neli aastat ja üks kuu
4	Siseauditi üksuse aruanne EESI kesksüsteemi projektijuhtimise kohta / 2020	1.a. Eelarve	Väga oluline	24.03.2020	kaks aastat ja üheksa kuud
5	Siseauditi talituse aruanne töötajate värbamise ja struktuuriteenuste osutajate kaasamise ning organisatsiooni eetika kohta eu-LISAs / 2020	1. Inimressursside hankimine peab põhinema dokumenteeritud ja ajakohastatud hindamisel	Väga oluline	30.09.2020	kaks kuud ja neli kuud
6	Siseauditi üksuse aruanne EESI kesksüsteemi projektijuhtimise kohta / 2020	1.e. Ressursihaldus	Väga oluline	31.12.2020	kaks aastat ja üks kuu
7	Siseauditi üksuse aruanne EESI kesksüsteemi projektijuhtimise kohta / 2020	2.b. Testimise ettevalmistamine	Oluline	30.03.2021	üks aasta ja üheksa kuud
8	Siseauditi üksuse aruanne EESI kesksüsteemi projektijuhtimise kohta / 2020	2.A. Aruandlus ja teabevahetus	Oluline	30.06.2021	üks aasta ja kuus kuud
9	Siseauditi talituse aruanne töötajate värbamise ja struktuuriteenuste osutajate kaasamise ning organisatsiooni eetika kohta eu-LISAs / 2020	2. Õiguslikud tagatised struktuuriteenuste osutajate kasutamisele	Oluline	31.12.2021	üks aasta ja üks kuu
10	Siseauditi üksuse aruanne EESI kesksüsteemi projektijuhtimise kohta / 2020	2.c. EESI kesksüsteemi ülesehitus	Oluline	31.12.2021	üks aasta ja üks kuu
11	Siseauditi talituse aruanne IT-turbe juhtimise kohta eu-LISAs / 2021	4. Rajatiste ja lahenduste haldamine	Väga oluline	31.03.2022	ei kohaldata
12	Siseauditi talituse aruanne IT-turbe juhtimise kohta eu-LISAs / 2021	1. IT-turbe teenuste haldamine	Väga oluline	31.12.2022	ei kohaldata
13	Siseauditi talituse aruanne IT-turbe juhtimise kohta eu-LISAs / 2021	3. Konfiguratsiooni haldamine	Väga oluline	31.12.2022	ei kohaldata
14	Siseauditi talituse aruanne IT-turbe juhtimise kohta eu-LISAs / 2021	6. Muudatuste haldamine	Oluline	31.12.2022	ei kohaldata
15	Siseauditi talituse aruanne IT-turbe juhtimise kohta eu-LISAs / 2021	7. Infoturbe haldussüsteem	Oluline	31.12.2022	ei kohaldata
16	Siseauditi üksuse aruanne EESI kesksüsteemi projekti kohta – IT-lahenduse arendamine / 2022	5. Testimiskeskond	Väga oluline	01.01.2023	ei kohaldata
17	Siseauditi üksuse aruanne EESI kesksüsteemi projekti kohta – IT-lahenduse arendamine / 2022	6. Testimisetapile eraldatud ressursid, oskused ja aeg	Väga oluline	01.01.2023	ei kohaldata
18	Siseauditi üksuse aruanne EESI kesksüsteemi projekti kohta – IT-lahenduse arendamine / 2022	4. Eelarve haldamine ja maksete juhtimine	Väga oluline	31.01.2023	ei kohaldata

19	Siseauditi üksuse aruanne EESI kesksüsteemi projekti kohta – IT-lahenduse arendamine / 2022	7. Anomaaliate/puuduste haldamine	Väga oluline	01.03.2023	ei kohaldata
20	Siseauditi üksuse aruanne EESI kesksüsteemi projekti kohta – IT-lahenduse arendamine / 2022	9. Nõuete ja muude kõrgema/madalama tasandi dokumentide jälgitavus	Oluline	01.03.2023	ei kohaldata
21	Siseauditi üksuse aruanne EESI kesksüsteemi projekti kohta – IT-lahenduse arendamine / 2022	1. Juhtimine ja projektikorraldus	Kriitilise tähtsusega	31.03.2023	ei kohaldata
22	Siseauditi üksuse aruanne EESI kesksüsteemi projekti kohta – IT-lahenduse arendamine / 2022	8. Muudatuste ja erandite haldamine	Oluline	01.04.2023	ei kohaldata
23	Siseauditi üksuse aruanne EESI kesksüsteemi projekti kohta – IT-lahenduse arendamine / 2022	2. Ressursihaldus	Kriitilise tähtsusega	01.06.2023	ei kohaldata
24	Siseauditi üksuse aruanne EESI kesksüsteemi projekti kohta – IT-lahenduse arendamine / 2022	3. Lepingute tulemused	Kriitilise tähtsusega	01.06.2023	ei kohaldata

Amet on pühendunud kiirete ja otsustavate meetmete võtmisele, et kõrvaldada viivitused täitmata soovitude elluviimisel, sh vaatab läbi eesmärgiks seatud tähtpäevi. Edaspidi hoiab eu-LISA auditoreid kursis asjakohaste tegevuskavade rakendamise edenemisega.

Et kinnitada nende soovitude lõpetamist, mille kohta eu-LISA teatas, et need on *täidetud*, võtsid nii siseauditi talitus (IAS)¹⁴⁴ kui ka siseauditi üksus (IAC)¹⁴⁵ igal aastal järeelmeetmeid vastusena tegevuskavadele, mille eu-LISA oli tunnistanud *täidetuks*, lõpetades 16 auditisoovitust (vt eelmisel leheküljel **tabeli 11** veerg *Lõpetatud 2022. aastal*).

Euroopa Kontrollikoda jälgis ka varasemate aastate auditisoovituste täitmist,¹⁴⁶ lõpetades neist neli. Ülejäänud tööd on kirjeldatud allpool esitatud **tabelis 13**.

Tabel 13. Kontrollikoja varasemate aastate auditisoovituste täitmine.

Aasta	Kontrollikoja tähelepanekud	Olek	Ameti tegevus
2017	eu-LISA juhib praegu kolme eraldiseisvat, omavahel integreerimata suuremahulist IT-süsteemi (SIS, VIS ja Eurodac), mis kõik käsitlevad ELi justiits- ja siseküsimuste valdkonna andmeid. Selline lähenemisviis võib takistada eu-LISA-l saavutada mastaabisäästu ja eri süsteemide vahelist koostoimet.	Käimasolev	2023. aastal viib eu-LISA lõpule iga põhitegevussüsteemi (SIS II, VIS ja Eurodac) üleminekukavad vanalt töökorras hoidmise struktuurilt uuele TEFi ja TOFi raamistikule.
2018 2019 2020	Eelarve täitmise määr oli kavandatust väiksem. Amet peaks koos Euroopa Komisjoniga parandama eelarve planeerimise vastavusse viimist asjaomaste õigusaktide ajakavaga.	Käimasolev	Koostöös komisjoniga määrab eu-LISA kindlaks minimaalse dokumentatsiooni, mida on vaja seadusandlikule ettepanekule lisatud finantsselgituste üle peetavateks konsultatsioonideks, ning loob vastava asutusesisese planeerimise aluse.

2.9. OLAFi juurdluste järeelmeetmed¹⁴⁷

2022. aastal käsitles amet soovitusi, mis koostati OLAFi juurdluste põhjal seoses juhtumitega OC/2020/0441-A2 ja OC/2017/1121/A2.

¹⁴⁴ Varasemate auditite käigus täitmata soovitude põhjal võetud järeelmeetmed – siseauditi talituse märkus auditijärelduste kohta, viited: Ares(2022)810155 (3. veebruar 2022) ja Ares(2022)7132265 (14. oktoober 2022).

¹⁴⁵ Siseauditi üksuse 2021. aasta järeelmeetmete tulemused, viide: Ares(2022)1548233, 2. märts 2022.

¹⁴⁶ **Kontrollikoja aastaaruanne ELi asutuste eelarveaasta 2021 kohta**, lk 234–240.

¹⁴⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL/Euratom) 883/2013, mis käsitleb **Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) juurdlusi**, artikkel 11.

2.10. Eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutava institutsiooni tähelepanekute alusel võetud järelmeetmed

Euroopa Parlamendi eelarvekontrollikomisjon käivitas 2022. aastal ELi asutuste ja ühissettevõtete 2021. eelarveaastal tehtud tegevusele heakskiidu andmise protsessi. Selle protsessiga tagatakse vastavus asjakohastele õigus- ja regulatiivraamistiku nõuetele ning usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtete, nimelt kestlikkuse, tõhususe ja tulemuslikkuse kohaldamine.

2022. aasta novembris vastas eu-LISA eelarvekontrollikomisjoni taotlusel kirjalikele küsimustele, mis jagunesid individuaalsteoks (adresseeritud ainult eu-LISA-le) ja horisontaalseteks (samad kõigi ELi ametite ja ühissettevõtete jaoks). Seejärel peeti eelarvekontrollikomisjoni dialoog ning Euroopa Kontrollikoja valmistas ette dokumendi „eu-LISA 2021. aasta raamatupidamisaruannet käsitleva Euroopa Kontrollikoja auditi järelmeetmed – tegevuskava“, mis esitati eu-LISA auditi-, vastavus- ja finantskomiteele 2023. aasta mais.

2023. aasta mai lõpus andis parlament heakskiidu eu-LISA tegevusdirektori tegevusele ameti 2021. aasta eelarve täitmisel, kiitis heaks eu-LISA 2021. aasta raamatupidamise aastaaruande sulgemise ja jagas oma tähelepanekud resolutsioonis.

Selleks et tuua esile kindlaksmääratud parandamist vajavad valdkonnad ja tegeleda kriitilise tähtsusega küsimustega, tegi amet eelkõige järgmist:

- võttis vajalikke meetmeid ametisisese kontrolli tugevdamiseks ja hankemenetluste siseprotsesside ajakohastamiseks, et leevendada audiitorite tuvastatud puudusi;
- jätkas põhitegevussüsteemide väljatöötamisel, arendamisel ja hooldamisel üleminekut vertikaalselt hankimiselt valdkonnaülesele hankimisele;
- määratles ümber oma värbamisstrateegia, et tulemuslikumalt lahendada värbamise ja soolise tasakaaluga seotud probleeme;
- tugevdas mitut riskihindamise komponendi elementi ja jätkas strateegilise tegevuskava jälgimist, et paremini kooskõlastada strateegilisi ja tegevuseesmärke, parandades samal ajal ameti pikaajalise strateegia üldist rakendamist.

Vastuseks kontrollikoja tähelepanekutele eu-LISA 2021. aasta raamatupidamise aastaaruande kohta koostas amet kontrollikoja auditi järelmeetmena tegevuskava. Haldusnõukogu võttis tegevuskava teadmiseks 15. märtsil 2023 ja muudetud versioon esitati haldusnõukogule 15. juunil 2023.

Eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutava institutsiooni tähelepanek

Ameti reageerimine ja võetud meetmed

Eelarve haldamine ja finantsjuhtimine

1. Märgeb rahuloluga, et 2021. aastal tehtud eelarve jälgimise tulemusel oli eelarve täitmise määr 100%, mis on 2020. aastaga võrreldes 24,39% suurem; märgeb lisaks, et maksete assigneeringute täitmise määr oli 94,65%, mis on 2020. aastaga võrreldes 0,24% suurem.

eu-LISA võtab tähelepaneku teadmiseks.

2. Väljendab heameelt asjaolu üle, et 2021. aastal ei tehtud ühtegi mitteautomaatset ülekandmist; märgeb siiski, et II jaotise (taristu ja halduskulud) liigendamata maksete assigneeringute automaatsete ülekandmistele suur summa (11,1 miljonit eurot) on 56% selle jaotise 19,8 miljoni euro suurusest kogusummast ja 93,55% 2021. aastast 2022. aastasse automaatselt ülekantud assigneeringute kogusummast (11,8 miljonit eurot); kordab kontrollikoja arvamust, et ülekandmistele kõrge määr on vastuolus eelarve aastase põhimõttega ja viitab struktuursetele probleemidele eelarve täitmisel; võtab teadmiseks ameti vastuse, mille kohaselt II jaotise kulude ülekandmine oli seotud peamiselt väliste tugiteenuste osutajatega, kellega amet sõlmis lepingu, et tegeleda süstemaatilise personalipuuduse probleemiga pärast ametile uute ülesannete määramist, millega koos ei eraldatud piisavalt inimressursse; märgeb lisaks, et selliste väliste teenuseosutajatega sõlmitud lepingute õigeaegsuse ei olnud vastavuses kalendriaastaga, vaid vajalike osutatud teenuste kestusega; palub siiski ametil neid küsimusi käsitleda ja anda eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile aru sellega seoses võetud meetmetest; kutsub komisjoni üles parandama uute ülesannete ja vajalike ressursside jaotamise vahelist koordineerimist, et vähendada vajadust kasutada väliste teenuseosutajaid.

eu-LISA tegevuskava „Järelmeetmed Euroopa Kontrollikoja auditi ameti 2021. aasta raamatupidamise aastaaruande kohta“ (haldusnõukogu võttis kava teadmiseks 15. märtsil 2023, muudetud versioon esitatakse 15. juunil 2023) sisaldab järgmisi meetmeid, mis käsitlevad osa tähelepanekust:

„Uute eelarveliste kulukohustuste taotluste esitamise tähtaeg on 30. september 2023, millega tagatakse lepinguperioodide parem kooskõla eelarveaastaga. Kõrgema juhtkonna ülesanne on tagada, et erandid oleksid rangelt minimaalsed, kuna ülekandmistele avaldub mõju on märkimisväärne.

Korduvad jooksvad kulud tuleb võimalusel siduda IV kvartali lõpus eeldatava eelarve raames, et katta järgmise aasta kulud kooskõlas finantseeskirjadega.

Kasutades ära välistoe teenuste uue raamlepingu sõlmimist 2023. aasta IV kvartalis, on kavas viia iga-aastaste teenuslepingute ajakava vastavusse iga-aastase ajakavaga, et rahaliste vahendite ülekandmist oluliselt vähendada.

3. On seisukohal, et amet peaks jätkama dialoogi komisjoni, et teha ettepanekuid muudatuste tegemiseks oma mitmeaastases

Et uusi ülesandeid käsitlevates määrustes on süsteemide kasutuselevõtuks kehtestatud lühikesed tähtajad, peab

Eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutava institutsiooni tähelepanek

eelarvekavas, nii et amet saaks vahendid süsteemide väljatöötamiseks alles siis, kui õiguskindlus on tagatud.

Ameti reageerimine ja võetud meetmed

eu-LISA alustama ettevalmistusi aegsasti enne määruste vastuvõtmist. Kuivõrd vastuvõtmine sageli viibib, on mõned eelarved siiski kättesaadavaks tehtud juba enne vastava õigusliku aluse lõplikku vormistamist. See toob kaasa väga keerulised hankeprobleemid, eriti arvestades, et määruse vastuvõtmine ei ole enamikul juhtudel piisav üksikasjalike tehniliste kirjelduste koostamiseks. Seda saab teha ainult rakendusaktide vastuvõtmisel. See avaldab märkimisväärset survet ka eelarve planeerimisele, mille tulemuseks on suured eelarve ülekandmised, mis on vajalikud muidu kaduma läinud eelarvete säilitamiseks.

Neid riske vähendaks õigeaegsem ja süstemaatilisem konsulteerimine eu-LISAga seadusandlikule ettepanekule lisatud finantsselgituste üle ning komisjoni paindlikum lähenemise viisi eelarve lisamisele ELi üldeelarvesse.

Need meetmed on Euroopa Kontrollikoja korduvad soovitusel, mille üle eu-LISA-l on piiratud volitused.

Sama oluline on ka rakendusaktide olemasolu, mis on tõhusate hangete eeltingimus. Rakendusaktide ettevalmistamisaja lühendamine mõjutaks otseselt eu-LISA suutlikkust hankeid paremini planeerida ja lepingumuudatusi piirata.

Kasutades ära 2023. aasta IV kvartalis oodatavat välistoe teenuste osutamise uue raamlepingu sõlmimist, on kavas viia iga-aastaste teenuslepingute ajakava vastavusse iga-aastase ajakavaga, et rahaliste vahendite ülekandmist oluliselt vähendada.

Tulemuslikkus

4. Väljendab heameelt asjaolu üle, et amet kasutab teatavaid vahendeid, nagu põhilised tulemusnäitajad, et hinnata oma tegevusest tulenevat lisaväärtust ja parandada eelarve haldamist; märgib, et ameti avalduse kohaselt on amet oma asutamismääruses (EL) 2018/1726⁽²⁾ sätestanud 2021. aasta eesmärgid ning saavutanud 2021. aasta tööprogrammis esiletoodud tulemused nii väljundite kui ka tulemuslikkuse osas; väljendab heameelt ameti jätkuvate jõupingutuste üle 2021. aastal, et kohaneda oma ajakohastatud volitustega, mis on sätestatud kõnealuses 11. detsembril 2018 jõustunud määruses, ja võtab teadmiseks pikaajalise strateegia 2021–2027, millega suunatakse ameti pikaajalist arengut ja tegevust ning tulevast mitmeaastast ja iga-aastast programmitööd.

5. Märgib, et eu-LISA hallatavate IT-süsteemide toimimine ja kättesaadavus oli kooskõlas asjaomaste teenustaseme kokkulepetega; märgib, et jätkuvalt arendatakse uusi süsteeme EESi, ETIASe ja ECRIS-TCNi jaoks ning uute ja olemasolevate süsteemide vahelist koostalitlust; märgib lisaks, et uute süsteemide kasutuselevõtt lükati mitu kuud edasi, samas kui koostalitlusvõime arhitektuuri 2023. aasta lõpuks valmimise üldist ajakava järgiti; tunnustab eu-LISA-t mitme projekti lõpuleviimise eest, nt ühtsete riiklike liideste paigaldamine, VISi sidetaristu ajakohastamine ja SBMSi kasutuselevõtmine; väljendab heameelt asjaolu üle, et eu-LISA on suurendanud oma jõupingutusi teadusuuringute ja innovatsiooni alal projektide kaudu TI, sujuva ja kontaktivaba piiriületuse tehnoloogia ning sisejulgeoleku valdkonnas; märgib, et amet on oma Strasbourgis asuva tegevuskoha teise laienduse projektiga graafikus; märgib lisaks, et eu-LISA vaatas selle projekti läbi, et teha täiendav suutlikkus kättesaadavaks eeldatust (2028. aastal) varem, kasutades moodulandmekeskust, büroopinna vähendamist ja etapiviisilist ehitusviisi tegevuskoha laiendamiseks.

6. Väljendab heameelt asjaolu üle, et amet pakub koos Euroopa Liidu Varjupaigaameti ja Frontexiga aktiivset toetust liikmesriikidele, kes on rändajate ja varjupaigataotlejate peamised liitu sisenemise kohad; märgib, et amet haldab mitmete vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suuremahuliste IT-süsteemide kesket komponenti, mis on ühendatud riiklike süsteemidega.

7. Tunnustab ameti jätkuvat toetust ELi poliitika rakendamisele inimeste ja kaupade vaba liikumise, ühise reisiviisa, piirikontrolli, sisserände ja varjupaiga, samuti liikmesriikide õiguskaitse- ja õigusasutuste koostöö, sh organiseeritud kuritegevuse, inimeste ebaseadusliku üle piiri toimetamise, inimkaubanduse ja terrorismi vastu võitlemine valdkonnas.

eu-LISA võtab tähelepaneku teadmiseks.

Seoses EESi ja üldise koostalitlusvõime üldiste ajakavadega kiitis EESi, ETIASe ja koostalitlusvõime programminõukogu 25. mail 2023 heaks nii EESi rakendamise uue strateegia, minimaalse elujõulise toote lähenemisviisi kui ka esitatud koostalitlusvõime ajakava täieliku läbivaatamise. See ajakava koosneb mitmest etapist, mille eesmärk on tarnida koostalitlusvõime komponente vahelduvate väljalasetena iga 6–9 kuu järel kuni 2026. aastani. Lisaks nimetatule kaasnevad ümberkavandamisega mitmed tingimused, mille kohta programminõukogu on soovitanud, et kõik sidusrühmad teeksid nende täitmiseks kõik endast oleneva. Uut EESi strateegiat ja koostalitlusvõime tegevuskava kinnitamist arutatakse haldusnõukogus 31. mail.

eu-LISA võtab tähelepaneku teadmiseks.

eu-LISA võtab tähelepaneku teadmiseks.

Personalipoliitika

8. Märgeb, et 31. detsembril 2021 oli ametikohtade loetelu täidetud 90,61% ulatuses; liidu eelarves ettenähtud 213 ajutise teenistuja ametikohast oli täidetud 193 ametikohta (võrreldes 202 ettenähtud ametikohaga 2020. aastal); märgeb, et lisaks töötas ameti heaks 2021. aastal 107 lepingulist töötajat ja 10 lähetatud riiklikku eksperti (ametikohtade loetelus ettenähtud 132 lepingulisest töötajast ja 11 lähetatud riiklikust ekspertist).

9. Rõhutab, et 2021. aastal lahkus ametist seitse töötajat, mis tähendab 5,5% voolavust, mis oli suurem kui 5% eesmärk ja suurem kui 2020. aasta lähtetase 3,7%; väljendab heameelt selle üle, et ameti juhtkond jälgib ja hindab selle näitajaga seotud põhjuseid; märgeb ameti vastuste põhjal, et ameti korraldatud lahkumisvestluste käigus toodi tuvastatud lahkumispõhjuste hulgas esile piiratud kestusega lepingud, madala palgaastmega lepingud ja suur töökoormus; rõhutab vajadust suurema paindlikkuse järele inimressursside kättesaadavuse osas, et võimaldada ametil kohaneda töökoormuse kõikumisega ja võimalike viivitustega asjakohaste õigusaktide vastuvõtmisel; palub komisjonil pidada ametiga konstruktiivset dialoogi ja käsitleda neid küsimusi tulevastest ametikohtade loeteludes ressursside kättesaadavuse kindlaksmääramisel.

10. Märgeb murega, et eu-LISA kõrgem juhtkond koosneb soo järgi liigitatuna kahest mehest (100%) ja mitte ühestki naisest, haldusnõukogu 49 mehest (81,7%) ja 11 naisest (18,3%) ning kogu selle personal 215 mehest (69,4%) ja 95 naisest (30,6%); tunnistab, et haldusnõukogu liikmete ametisse nimetamise eest vastutavad iga liikmesriigi asjaomased riiklikud asutused; kutsub liikmesriike üles võtma eu-LISA haldusnõukogu liikmete määramisel ja ametisse nimetamisel tõsiselt arvesse soolist tasakaalu; võtab teadmiseks eu-LISA jõupingutused soolise tasakaalu parandamiseks ja väljendab heameelt 2021. aastal täheldatud olukorra mõningase paranemise üle; kutsub siiski eu-LISA-t üles töötama aktiivselt soolise tasakaalu nimel ja andma eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile vastava tegevuskava kohta aru; tuletab meelde, kui oluline on tagada juhtkonna ja töötajate seas tasakaalustatud geograafiline esindatus.

11. Märgeb, et 2021. aastal algatas eu-LISA 15 valikumenetlust ja sai 1944 avaldust kokku 18 värbamismenetluse kohta; tunnustab ametit teatatud tõhususe suurenemise ning värbamisprotsessi ja atraktiivse tööandja maine parandamise eest; märgeb sellega seoses ameti mitmesuguseid tegevusi, nagu kiire värbamise katseprojekt, osalemine ülemaailmsel veebipõhisel karjäärimessil „Women in Tech“ (Naised tehnoloogias), vabade ametikohtade teadete avaldamine väljaspool ameti veebisaiti ja profiilide rühmitamine või olemasolevate reservnimekirjade kasutamine samaväärsete palgaastmete ja tegevusüksuste jaoks; märgeb lisaks, et analüüsiti ameti pädevusraamistikku, ja julgustab ametit välja töötama pädevuspõhise personalijuhtimise strateegia.

12. Kiidab ametit nulltolerantsuse poliitika eest seoses ahistamisega; märgeb, et 2021. aastal käsitles amet 14 psühholoogilise või seksuaalse ahistamise juhtumit; märgeb sellega seoses, et amet viis läbi kaks esialgset hindamist, mille tulemusel algatati kolm haldusjuurdlust ja vabastati ametist üks töötaja; väljendab heameelt selle üle, et amet korraldas veebiseminare ja teadlikkuse suurendamise üritusi, mis käsitlesid ahistamise ennetamist ja konfidentsiaalsete nõustajate rolli, samuti meetmete üle, mille eesmärk on parandada töötajate heaolu tööl ning töö- ja eraelu tasakaalu vaimse tervise veebiseminaride ja individuaalsete nõustamisseansside kaudu.

eu-LISA võtab tähelepaneku teadmiseks.

Suure voolavuse põhjuste paremaks mõistmiseks on eu-LISA korraldanud järjepidevalt lahkumisvestlusi. 2021. aastal väitis enamik küsitletutest lahkumisintervjuude analüüsi põhjal, et alternatiivse töö otsimise peamine põhjus on soov paremate karjääri võimaluste järele. Paremate karjääri võimaluste kirjelduse kohaselt iseloomustavad neid kõrgem palgaaste, pikem lepingu kestus ja pikendatavad lepingud. Teine oluline põhjus, miks otsiti muid võimalusi, oli perekondlikud ja/või isiklikud põhjused, millele järgnes vajadus töö- ja eraelu parema tasakaalu järele. Paljud küsitletutest teatasid, et suur töökoormus mõjutas negatiivselt nende töö- ja eraelu tasakaalu.

eu-LISA värbab peamiselt IT-profiile, mille järele on tööturul ja kõigis ELi institutsioonides suur nõudlus. Enamik ametikohti on madala palgaastmega, lühiajalised või nende kestust ei ole võimalik pikendada ning seetõttu ei ole need atraktiivsed ja neid ei peeta turul konkurentsivõimeliseks. Kõigist tehtud pakkumistest ei võetud vastu 40%. Peamised põhjused olid huvi puudumine lühiajaliste ja/või pikendamatute lepingute vastu, teiste ELi institutsioonide pakutavad paremad karjääri võimalused või kõrgemad palgaastmed.

Alates 2023. aasta märtsi keskpaigast asus ametisse uus tegevdirektor Agnès Diallo, mis mõjutas soolise tasakaalu seisukohast ameti kõrgema juhtkonna koosseisu.

eu-LISA võtab tähelepaneku teadmiseks.

2021. aastal korraldati juhtidele ja kõigile töötajatele ahistamise ennetamise teemaline eriseminar.

eu-LISA pakkus ka vaimse tervise ja heaolu programmi, mis koosnes kümnest veebiseminarist, kus esinesid ettekannetega sertifitseeritud kliinilised psühholoogid. Lisaks korraldati üks täiendav veebiseminar juhtidele, et nende rolli toetada. Programmi raames pakuti ka võimalust korraldada meeskondadele (üksus/sekto) õpikodasid, et tegeleda juhtide poolt kriitiliseks peetavate konkreetsete valdkondadega. Kokku telliti ja korraldati viis õpikoda. Programmi osana pakuti individuaalset juhendamist töötajatele, kes seda taotlesid. Peale selle pakkus eu-LISA kasutajatele võimalust tellida

Eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutava institutsiooni tähelepanek

Ameti reageerimine ja võetud meetmed

13. Väljendab heameelt asjaolu üle, et amet kasutab kõiki SYSPERI personalijuhtimise vahendi põhimoduleid ja mitmeid valikulisi moduleid; julgustab ametit jätkama oma personalihaldussüsteemi digitaliseerimist.

kasutajasõbraliku liidesega vaimset tervist edendav rakendus Mindfulness App.

2021. aastal ei teatud eu-LISAs ühestki läbipõlemisjuhtumist. Amet püüdis seda ära hoida, korraldades töötajate heaolule, konfliktide ja stressi ohjamisele, psühholoogilisele toele ja nn FIT-programmi jätkuvale rakendamisele pühendatud teadlikkuse suurendamise üritusi.

eu-LISA kasutab kõiki SYSPERI põhimoduleid ja mitmeid valikulisi moduleid. Amet rakendas kõiki moduleid kooskõlas komisjoniga kokkulepitud ajakavaga (eu-LISA nimel vastutab rakendamise eest projektijuht). SYSPERI kasutamise tähtsus on pärast SYSPER-NAPi ümberkodeerimist märkimisväärselt suurenenud. eu-LISA ei rakenda kõiki olemasolevaid moduleid kodukorra erinevuste tõttu.

Hanked

14. Märgeb, et amet teatas, et valdkonnaülene inseneriraamistik, mis on kõigi aegade suurim hange, mille amet on allkirjastanud, osutus kasutuskõlblikuks mitme põhitegevuse puhul, samas kui eesmärk on endiselt valdkonnaüleste hangetest saadava kasu maksimeerimine eri töövõtjate sisendi koordineerimise kaudu mitmes projektis; märgeb, et 2021. aastal valmistati ette mitu olulist pakumust ja allkirjastati lepinguid, nimelt ECRIS-TCNi kesksüsteemi, VISi/BMSi uue testimiskeskonna ajakohastatud versiooni ja tulevase dokumendihaldussüsteemi lahenduse tehnoloogia hindamise kohta.

Alates 2020. aastast alustas amet põhisüsteemi väljatöötamise, arendamise ja hoolduse hankimise valdkonnas üleminekut vertikaalselt valdkonnaülele hankimisele. See tähendas, et komisjonilt saadud hankemudel, mida korralditi vertikaalsete ja läbivate raamlepingute kaudu süsteemide kaupa (tollal ainult SIS II, VIS ja Eurodac), ei olnud enam toimiv ameti märksa suuremate volituste tõttu.

See üleminek viidi lõpule 2022. aastal, kui lisaks valdkonnaülele inseneriraamistikule lisati valdkonnaülese hanke teine samm, mille raames anti välja valdkonnaülene tegevusraamistik.

Üleminek vertikaalselt hankemudelist annab oodatud kasu peamiselt järgmistes valdkondades:

- tarnijaga seotuse vähendamine;
- mastaabisääst (eelkõige taristult),
- lepingulised vahendid koostalitlusvõime rakendamiseks koos vastava süsteemidevahelise koostoimega,
- kulude vähendamine seoses lepingutega, millele eelneb konkursimenetluse taasavamine,
- tarnijate reservi oluline laiendamine, vähendades seeläbi ülemääraste sõltuvuse riske.

15. juhib tähelepanu kontrollikoja märkustega arvamusele maksete seaduslikkuse ja korrektsuse kohta, mis tuleneb 2021. aastal tehtud kuue makse eeskirjade eiramisest, mille kogusumma on mitmete raamlepingutega seotuna 18,11 miljonit eurot, mis moodustab 6,2% 2021. aastal kättesaadavatest maksete assigneeringutest; märgeb murega, et 2021. aasta on teine järjestikune aasta, mille kohta Euroopa Kontrollikoda esitas sarnase märkustega arvamuse eu-LISA hangete ja lepingute haldamise kohta; märgeb, et eu-LISA andmetel mõjutavad selle valdkonna nõuete täitmist mitmed tegurid, mis on seotud tegevuse ja eelarve kavandamise, hankemudeli, lepinguliste arengute haldamise ja töötajate nappusega, mis vähendab võimalust piirata lepingute ulatust, kestust ja maksumust; rõhutab, et hallatavate suuremahuliste IT-süsteemide täiendusi ja uuendusi arvestades oli amet läinud üle vertikaalsetelt hangetelt valdkonnaülestele hangetele, mistõttu komisjonilt saadud esialgne vertikaalne hankemudel ei olnud enam toimiv; märgeb, et selle ülemineku peamised põhjused olid seotud tarnijatega seotuse vähendamise ja mastaabisäästu saavutamise või kulude vähendamisega.

eu-LISA tegevuskava „Järelmeetmed Euroopa Kontrollikoja auditiile ameti 2021. aasta raamatupidamise aastaaruande kohta“ sisaldab järgmisi meetmeid, mis käsitlevad osa sellest tähelepanekust:

1. lisada hangete ja lepingute haldamise suunistesse lisakontrollid, et tuvastada võimalikud kõrvalekalded aluseks olevast raamlepingust, ning dokumenteerida hankemenetlus ja kohaldada sellele erandimenetlust ja/või muuta eelnevalt raamlepingut;
2. lisada varahalduspoliitikasse kontrollmeede, et tagada hooldus- ja kindlustuslepingute nõuetekohasus, ning rakendada vastavaid menetlusi ja kontrole. Kontrollmeede peaks olema seotud inventuuri koostamise protsessiga, mida kasutatakse valdkonnaüleses tegevusraamistikus kindlaksmääratud finantspakkumiste puhul;
3. teha järelkontrolli juhtumi kohta, kus tarnetähtaegu muudeti mitteametlikult, et teha kindlaks vea laad ja võtta asjakohaseid meetmeid.

16. Rõhutab kontrollikoja tähelepanekuid seoses 40 miljoni euro suuruse erilepinguga suuremahuliste IT-süsteemidega seotud raamlepingu rakendamiseks, mille amet allkirjastas hangitud teenuste üksikasju täpsustamata; võtab ameti selgituste põhjal teadmiseks, et tehnoloogia kiire areng nõuab IT-hangete valdkonnas suuremat paindlikkust; juhib tähelepanu asjaolule, et ameti koostatud raamlepingud nõuavad suurt paindlikkust, et kohaneda mitte ainult tehnoloogia arengu, vaid ka seadusandlike muudatustega, nagu uute ameti hallatavate suuremahuliste IT-süsteemide loomine või olemasolevate kohandamine; rõhutab, et korduvad viivitused asjaomaste õigusaktide vastuvõtmisel ja

Tähelepaneku selle osa käsitlemiseks sisaldab eu-LISA tegevuskava järgmist:

1. Euroopa Kontrollikoja tuvastatud eelarve planeerimisprobleemide lahendamiseks:
 - määrata kindlaks minimaalne dokumentatsioon, mida on vaja seadusandlikule ettepanekule lisatud ningtselgituste üle peetavateks konsultatsioonideks, ning luua alus vastavale asutusesisesele planeerimisele;
 - ajakohastada komisjoniga sõlmitud vastastikuse mõistmise finantsmemorandumit, et lisada neisse kohustuslikud

Eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutava institutsiooni tähelepanek

rakendamisel, mis on ameti kontrolli alt väljas olevad aspektid, on põhitegurid, mis määravad kindlaks, kui üksikasjalikult ja täpselt saab amet raamlepinguid algselt sõlmida; peale selle võtab teadmiseks ametilt saadud teabe, et ameti hankepoliitika ja -tavad on viimastel aastatel paranenud, kuid see ei mõjuta eriti vanemaid pooleliolevaid hankelepinguid; palub ametil teha kokkuvõtte saadud kogemustest ja kontrollikoja juhistest, et tagada selles valdkonnas püsiv paranemine; toetab ameti püüdlusi võtta vastu põhjalikud hankesuunised ja esimene lepingute haldamise poliitika ning palub esitada need dokumendid pärast heakskiitmist eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale asutusele; kutsub ametit, kontrollikoda ja komisjoni üles uurima võimalikke lahendusi, kuidas suurendada hangete paindlikkust ja kohandatavust ameti volituste tõhusaks rakendamiseks.

Ameti reageerimine ja võetud meetmed

- süsteemilised eelkonsultatsioonid tööjõu-uuringute teemal.
- 2. Hankesuuniste ja vastavate kontrollide läbivaatamine, et teha järgmist:
 - piirduda minimaalsete üldise hinnatud aja ja vahendite (*Quoted Time and Means*, QTM) (SC19 rakendusviis) lepingute kohaldamisega aja, ulatuse ja tulemuste osas;
 - kui see on võimalik ja kontrollide tegemiseks ei ole vaja lisatöötajaid, vaadata läbi kontrollmeetmete dokumenteerimise viis, kehtestades näiteks lisaks olemasolevatele kontrollnimekirjadele ka kontroll-loendid.
 - 3. Riskihindamise ja kulude-tulude analüüsi elluviimine, et teha kindlaks, milline organisatsiooniline ülesehitus, töötajate arv ja kontrollmeetmete intensiivsus vähendaksid riske nõuetele vastavuse valdkonnas.
- 4. 19 VISi allkirjastatud lepingu muutmine, et luua selge õiguslik alus volitatud eelarvevahendite käsutajale maksete heakskiitmiseks kooskõlas finantsmääruse artikli 73 lõikega 3, lisades sinna endiselt aktiivsed teenusetaotlused.
- 5. Nõudluse juhtimise protsesside läbivaatamine, et tagada eu-LISA valmisolek tehniliste, rahaliste ja inimressurssidega seotud nõuete täitmiseks, kui ametile antakse uusi ülesandeid.

17. Võtab teadmiseks eu-LISA seisukoha, et kontrollikoja tuvastatud ametlikud eeskirjade eiramised ei põhjustanud ELi eelarvele rahalist kahju.

eu-LISA võtab tähelepaneku teadmiseks.

18. Rõhutab, et 2021. aastal allkirjastas eu-LISA 759 juriidilist kohustust; märgib, et eu-LISAs töötab 14 hanketöötajat (11 ametnikku ja 3 assistenti); rõhutab, et ametil ei ole täielikult toimiva hankeüksuse korraldamiseks sobiva tasemega ametikohta; palub, et komisjon võtaks neid vajadusi arvesse, kui määrab ressursside kättesaadavuse tulevastes ametikohtade loetelus.

eu-LISA võtab tähelepaneku teadmiseks.

Huvide konfliktide ennetamine ja haldamine, eetika ning läbipaistvus

19. Võtab teadmiseks ameti olemasolevad meetmed ja jätkuvad jõupingutused, mille eesmärk on tagada läbipaistvus, huvide konfliktide ennetamine ja haldamine ning rikkumistest teatajate kaitse; väljendab heameelt asjaolu üle, et amet vaatas 2021. aastal läbi ja võttis vastu rikkumistest teatamist käsitlevad suunised, et lisada eu-LISA siseauditi üksusele ülesanne anda rikkumistest teatamise eeskirjade kohta konfidentsiaalseid ja erapooletuid suuniseid.

2018. aasta juunis võttis eu-LISA vastu komisjoni näidisotsuse rakenduseeskirjade kohta, millega kehtestatakse suunised rikkumistest teatamise kohta, mis vaadati läbi 2022. aasta märtsis. Nende suuniste kohaselt võib töötaja kasutada mõnda järgmistest turvalistest kanalitest:

- töötaja vahetu juht või tegevdirektor (esimene võimalus);
- haldusnõukogu esimees või otse OLAF (teine võimalus);
- komisjoni, nõukogu, parlamendi või Euroopa Kontrollikoja president või ombudsman (viimane võimalus).

Lisaks on töötajal rikkumistest teatamise menetluse kohta esialgse konfidentsiaalse ja erapooletu konsulteerimise ning suuniste saamiseks võimalus pöörduda kas siseauditi üksuse poole või pääseda anonüümselt ligi OLAFi veebipõhisele pettusest teatamise süsteemile. 2021. aastal korraldati iga-aastase eetika, aususe ja huvide konflikti teemalise korrapärase koostöö raames üks töötajate teadlikkuse suurendamise seminar rikkumistest teatamise kohta.

20. Märgib rahuloluga, et amet avaldab igal aastal oma veebisaidil haldusnõukogu ja kõrgema juhtkonna liikmete huvide deklaratsioonid ja elulookirjeldused; väljendab heameelt asjaolu üle, et amet on loonud läbipaistvusregistri, mille kaudu avaldatakse veebisaidil kõrgema juhtkonna ja ettevõtjate kohtumised.

Vastavalt eu-LISA huvide konfliktide ennetamist ja haldamist käsitlevatele eeskirjadele peavad haldusnõukogu liikmed igal aastal täitma huvide deklaratsiooni ja iga-aastase avaliku kinnituse kohustuse võtmise kohta.

Kõrgem juhtkond peab esitama huvide deklaratsiooni kord aastas (või olukorra muutumisel mis tahes ajal) kooskõlas eu-LISA töötajate huvide konfliktide ennetamist ja haldamist käsitlevate rakenduseeskirjadega (haldusnõukogu 23. detsembri 2020. aasta otsus nr 2020-405). Rakenduseeskirjadega nähakse ette erisätted tegevdirektori ja tegevdirektori asetäitja kohta. Deklaratsioonid tehakse kättesaadavaks eu-LISA veebisaidil.

Eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutava institutsiooni tähelepanek

Ameti reageerimine ja võetud meetmed

Sisekontroll

21. Märgeb, et 2018. aastal tegi EDPS SIS II ja VISI andmekaitseauditi ning 2019. aastal Eurodaci kontrolli, mida kõike juhib ja haldab eu-LISA, ning esitas kokku 72 soovitusi; märgeb, et eu-LISA on neid soovitusi rakendanud ja korraldab kord kvartalis järelemeetmeid, et jälgida nende rakendamisel tehtud edusamme; julgustab ametit hoidma oma andmekaitsealast tegevust päevakorras tähtsal kohal; palub ametil anda eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale asutusele aru nende soovitude rakendamisel tehtud edusammudest;

eu-LISA võtab tähelepaneku teadmiseks.

22. Väljendab heameelt eu-LISA sisekontrolliraamistiku iga-aastase hindamise üle, milles jõuti järeldusele, et ameti sisekontrollisüsteem on olemas, toimiv ja tõhus, kuigi vaja on teha mõningaid täiustusi; tunneb heameelt ka edusammude üle, mis on tehtud seoses kontrollikoja tähelepanekute ja parlamendi varasemate aastate eelarve täitmisele heakskiidu andmise resolutsioonidega, ning asjaolu üle, et eu-LISA on rakendanud kontrollikoja 2018. ja 2019. aasta soovitusi riigihanke-eeskirjade rikkumise kohta; tuleb meelde, et kahe ülejäänud tähelepanekuga seotud töö on veel pooleli; kutsub eu-LISA-t üles suurendama jõupingutusi, et rakendada parandusmeetmeid seoses kontrollikoja vastamata tähelepanekutega.

eu-LISA võtab tähelepaneku teadmiseks. 2022. aastal tugevdas haldusnõukogu auditi-, vastavus- ja finantskomitee järelevalvet Euroopa Kontrollikoja vastamata tähelepanekute rakendamise üle. Hiljuti kehtestas amet kontrollikoja tähelepanekute käsitlemiseks konkreetse tegevuskava. Auditi-, vastavus- ja finantskomitee on tähelepanelikult jälginud nimetatud kava rakendamisel tehtud edusamme, et tagada selle kiire ja täielik kohaldamine.

23. Märgeb, et 2021. aasta lõpus oli auditisoovituste rakendamise määr 77% (24 soovitus rakendati ja 37 soovitus tuli rakendada); märgeb, et 2021. aasta lõpus oli rakendamata kokku 32 soovitusi, millest ükski ei olnud kriitilise tähtsusega; märgeb murega, et seitse soovitus olid tähtaja ületanud, mis tähendab, et soovitude rakendamine oli pooleli, kuigi rakendamise tähtaeg oli möödunud; kutsub ametit üles viivitamata rakendama täitmata soovitusi ja andma eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale asutusele tehtud edusammudest aru; on seisukohal, et OLAFi aruande OC-2020-0441-A2 järeldused tuleks teha eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale asutusele kättesaadavaks; lisaks palub ametil esitada eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale asutusele aruanne OLAFi soovitude rakendamise kohta.

eu-LISA võtab tähelepaneku teadmiseks. 2022. aastal tugevdas haldusnõukogu auditi-, vastavus- ja finantskomitee järelevalvet täitmata auditisoovituste rakendamise üle, et tagada nende kiire ja täielik rakendamine.

Digitaliseerimine ja rohepöörde

24. Tunnustab eu-LISA-t mitmesuguste energiatõhususe parandamise meetmete eest, alates taastuvenergia ja ringlussevõetud paberi kasutamisest kuni hoone kütmiseni Tallinnas serveriruumi soojuse taaskasutamise kaudu; kutsub ametit üles kiirendama sertifitseerimismenetlusi liidu keskkonnajuhtimis- ja -auditeerimissüsteemi (EMAS) raames; palub ametil esitada eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale asutusele ameti viimased keskkonnanaruannete raportid.

eu-LISA võtab tähelepaneku teadmiseks.

25. Võtab teadmiseks eu-LISA 2021. aastal küberturvalisuse valdkonnas võetud lisameetmed, nagu selles valdkonnas kuue standardi vastuvõtmine ja küberturbe insidentide lahendamise üksuse loomise algatamine, samuti ameti pidev koostöö ELi institutsioonide, organite ja asutuste infoturbeinsidentidega tegeleva rühmaga (CERT-EU) ning struktureeritud IT-turbe riskijuhtimis- ja kontrolliraamistiku rakendamine; märgeb, et 2021. aastal tegi eu-LISA ELi küberturvalisuse alaste õigusaktide praktilisel rakendamisel ja iga-aastase küberturvalisuse õppuse korraldamisel koostööd ENISaga (Euroopa Liidu Küberturvalisuse Amet); kutsub eu-LISA-t üles võtma eelarve ja hangete digiülemineku valdkonnas kasutusele uued vahendid, nt e-alkiri, e-lepingud ja e-arved.

Mis puudutab põhitegevussüsteeme, siis viimastel aastatel ei ole ametis kesksüsteemide vastu suunatud küberründeid esinenud. Sellele vaatamata jätkas eu-LISA õiguslikest vahenditest tulenevate meetmete jõustamist koos konsolideeritud riskijuhtimise protsessidega, et tagada küberrünnete vastu võitlemiseks kasutatavate reageerimismehhanismide tõhusus. See nõuab tiptasemel küberturvalisuse suutlikkuse kättesaadavust, hoolimata probleemidest, mis tulenevad COVID-19st ja Venemaa Ukraina-vastasest agressioonisõjast põhjustatud hübriidohtudest, ning seda kõike areneval julgeolekuohtude maastikul. Amet korraldab korrapäraselt ja liikmesriikide osalusel kavandatud turvaõppusi, et testida peamisi vastupanuvõime elemente algusest lõpuni.

Talituspidevus COVID-19 kriisi ajal

26. Tunnustab ametit suutlikkuse eest tagada hallatavate süsteemide katkematu kättesaadavus ja vastupidavus ning Schengeni ala tavapärase toimimise, hoolimata COVID-19 pandeemia põhjustatud probleemidest, mis jätkusid 2021. aastal; märgeb sellega seoses siiski, et uute süsteemide väljatöötamise ajakavad vaadati läbi riistvara puudumise, seadmete

Õigusliku nõudena on ameti peamine prioriteet tagada süsteemide katkematu kättesaadavus kõigi kasutajate jaoks. See saavutati vaatamata COVID-19 pandeemia ja muutustele geopoliitilises kontekstis, kus tarneahel oli üks peamisi mõjutatud elemente, sest eu-LISA igapäevaseks tegevuseks vajalike tehniliste komponentide kättesaadavus oli piiratud. Vaatamata sellistele teadaolevatele probleemidele

Eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutava institutsiooni tähelepanek

tarnimise ja paigaldamise viivituste ning töötajate ja töövõtjate harvema kohapeal viibimise tõttu.

27. Tunnustab ametit koostöö eest teiste liidu institutsioonide, organite ja asutustega, et vahetada talitluspidevusega seotud küsimustes teadmisi ja parimaid tavasid; tunnustab lisaks ametit osalemise eest institutsioonidevahelise julgeolekualase koolituse ja teadlikkuse tööühma ning justiits- ja siseküsimumuste turbeametnike võrgustiku algatustes ühiste julgeolekuküsimumuste lahendamiseks.

Ameti reageerimine ja võetud meetmed

tegid amet ja selle töötajad suuri jõupingutusi, et kõik eu-LISA hallatavad süsteemid oleksid kasutajate jaoks alati kättesaadavad. See on kiiduväärt saavutus, mida kinnitavad suurepärased tulemused selliste põhiliste tulemusnäitajate puhul nagu kesksüsteemi kättesaadavus ja reageerimisajad.

eu-LISA pidas aastaks kaks turbeametnike võrgustiku kohtumist, mis näitab liikmesriikide ametiasutuste ja nende julgeolekufunktsioonide suurt huvi ja pühendumust ning mille eesmärk oli tagada põhitegevussüsteemide nõuetekohane kaitse. Samuti arendab amet koostalitlusvõime raamistiku (koostöörühm) raames turvaintsidentidele reageerimise suutlikkust, mis tõhustab operatiivtasandil tehtavat koostööd ööpäevaringselt ja seitse päeva nädalas suutliku rahvusvahelise reageerimisega.

Muu

28. Väljendab heameelt ameti aktiivse veebipõhise kohaloleku üle 2021. aastal ja võtab teadmiseks ameti sotsiaalmeedia näitajate paranemise; tunnustab ametit panuse eest veebipõhistesse väliskampaaniatesse (nt „Digitaalne EL“ ja „Naised tehnoloogias“) ning hea teavitustegevusega ürituste, nt iga-aastaste konverentside ja valdkonna ümarlaudade korraldamise eest.

eu-LISA võtab tähelepaneku teadmiseks.

29. Viitab eelarve täitmisele heakskiidu andmise otsusele lisatud muude horisontaalsete tähelepanekute osas oma 10. mai 2023. aasta resolutsioonile⁽³⁾ ametite tulemuste, finantsjuhtimise ja kontrolli kohta.

eu-LISA võtab tähelepaneku teadmiseks.

2.11. Keskkonnajuhtimine

Pärast keskkonnapolitika heakskiitmist 2022. aastal on amet pühendunud organisatsiooniseisese keskkonnajuhtimissüsteemi kehtestamisele kooskõlas ELi keskkonnajuhtimis- ja -auditeerimissüsteemiga (EMAS) ning töötab selle nimel, et saada 2024. aastaks EMASi sertifikaat. Sellega tagatakse, et eu-LISA tegevus on kooskõlas Euroopa rohelise kokkuleppe algatusega vähendada CO₂ heidet kõigis tegevusvaldkondades¹⁴⁸.

2022. aastal koostas amet 2021. aasta keskkonnanaruande, milles kirjeldas üksikasjalikult eesmärged, järelevalvet ja edusamme. Aruanne hõlmab kokkuvõtvat tabelit, milles antakse ülevaade keskkonnamõju allikatest, tegevuskavadest ja kõigi keskkonnaga seotud aspektide tulemusnäitajatest. 2022. aasta keskkonnanaruande on koostamisel.

2.12. Juhtkonna hinnang

Ameti juhtkond leiab piisava kindlusega, et olemasolevad sisekontrollimeetmed on asjakohased ja toimivad ettenähtud viisil. 2022. aastal tuvastati peamised riskid ja hallati neid, nagu kinnitasid ka nii aasta jooksul ellu viidud sise- kui ka välisauditite tulemused.

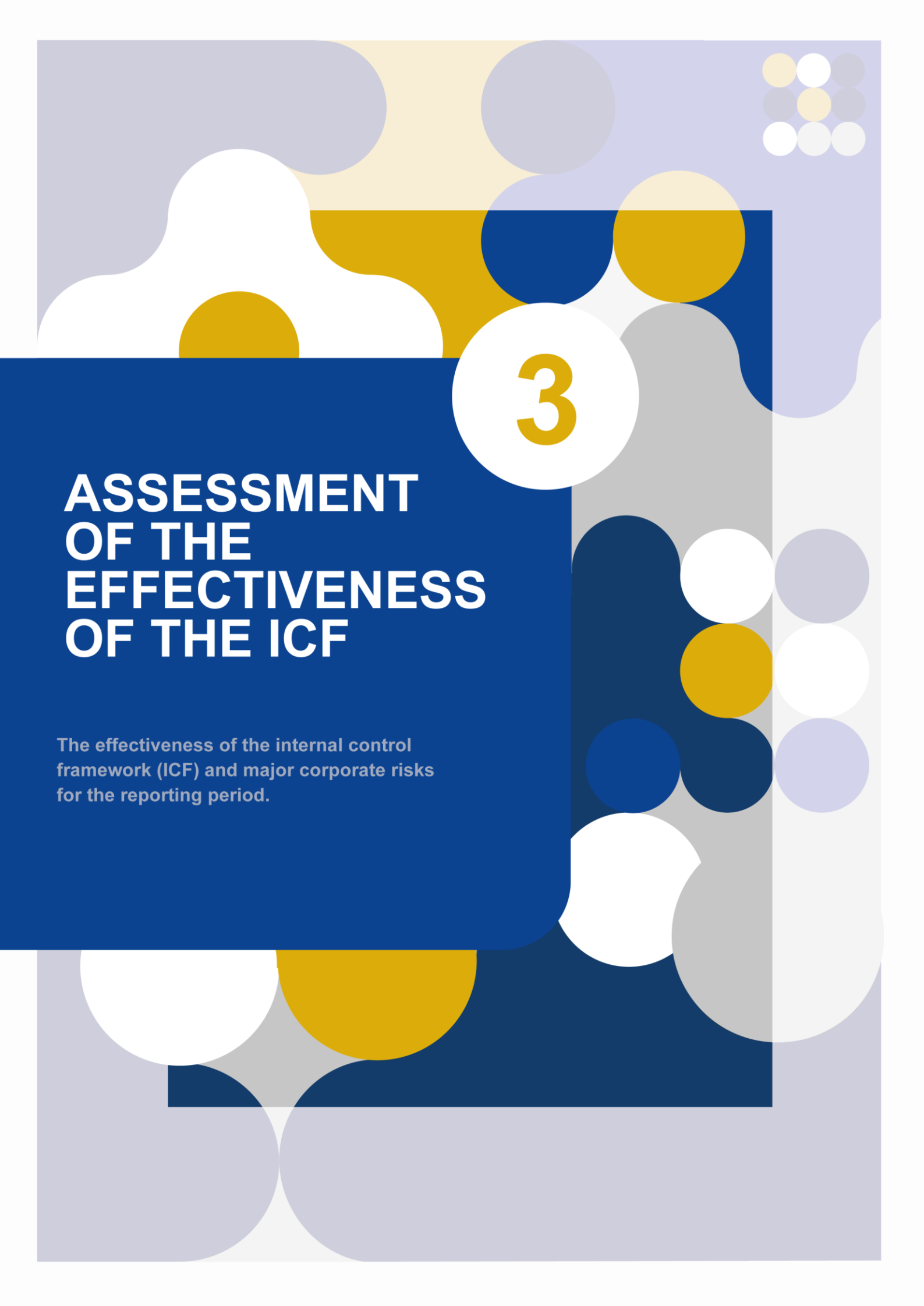
2.13. Välishindamine

eu-LISA asutamismääruse artikli 39 kohaselt peab amet läbima **iga viie aasta järel tulemuslikkuse hindamise** ning järgmine hindamine on kavandatud 2023. aastaks. Komisjoni hinnangus võetakse eu-LISA tulemuslikkuse hindamisel arvesse ameti volitusi, eesmärged, asukohti ja ülesandeid. Hindamise käigus käsitletakse ka seda, kui edukalt aitab amet kaasa ELi suuremahuliste IT-süsteemide operatiivjuhtimisele ja annab sellele lisaväärtust ning kuidas amet on suutnud luua justiits- ja siseküsimumuste valdkonna

¹⁴⁸ Lisateavet leiate komisjoni spetsiaalselt lehelt **Euroopa rohelise kokkuleppe** kohta.

infosüsteemide jaoks koordineeritud, kulutõhusa ja sidusa IT-keskkonna.

Ameti eelseisva välishindamise ettevalmistamiseks viis eu-LISA 2022. aastal ellu **sõltumatu võrdlusanalüüsi**, et hinnata oma põhitegevussüsteemide operatiivjuhtimist. Selleks et saada põhjalik ülevaade oma tegevuse tulemuslikkusest, hindas amet ka oma arengu valdkonnaga seotud tavaid, hankestrateegiat ja olemasolevaid inimressursse ning eu-LISA panust asjakohaste ELi poliitikameetmete rakendamisse. Hindamise laialdase ulatuse tõttu peaks lõplik hindamisaruanne eeldatavasti valmima 2023. aasta keskpaigaks.

3

ASSESSMENT OF THE EFFECTIVENESS OF THE ICF

The effectiveness of the internal control framework (ICF) and major corporate risks for the reporting period.

Sisekontrollisüsteemi tõhususe hindamine

3.1. Sisekontrolliraamistiku tõhusus

3.1.1. Metoodika

Sisekontrollisüsteemid aitavad organisatsioonidel saavutada oma eesmärgi, samas tagades operatiiv- ja finantstegevuse tulemuslikkuse säilimise kooskõlas asjakohaste eeskirjade ja määrustega. Hästi toimiv sisekontrollisüsteem toetab mõistlikku otsuste tegemist ja aitab viia riskid kulutõhusate kontrollimeetmete abil aktsepteeritavale tasemele. 2019. aastal andis eu-LISA haldusnõukogu tegevdirektorile ülesande rakendada sisekontrolliraamistikku kooskõlas haldusnõukogu vastu võtud põhimõtete ja omadustega¹⁴⁹.

Ameti sisekontrolliraamistik koosneb järgmisest viiest komponendist: 1) kontrollikeskkond, 2) riskihindamine, 3) kontrollitegevused, 4) teavitamine ja teabevahetus ning 5) järelevalve. Tulemuslikuks sisekontrolliks tegevuse üle peavad esindatud olema viis omavahel seotud komponenti, mis toimivad organisatsiooni kõigil tasanditel. Sisekontrolli raamistikus sätestatakse ka iga komponendi põhimõtted ja vastavad omadused, mis on määratletud ametis kasutatava konkreetse juhtimiskorralduse jaoks. Need sisekontrolli põhimõtted ja omadused moodustavad eu-LISA finantseeskirjade artikli 45 lõikes 2 sätestatud miinimumstandardid¹⁵⁰.

Sisekontrolliraamistiku tulemuslikkuse tagamiseks on tegevdirektoril volitus viia ellu sisekontrolliraamistiku tõhususe iga-aastane hindamine. Ameti tegevdirektori asetäitja nimetati riskijuhtimise ja sisekontrolli valdkonna juhiks, et toetada eu-LISA sisekontrolliraamistiku koostamist, järelevalvet, rakendamist, hindamist ja aruandlust. 2022. aastal delegeeriti riskijuhtimise ja sisekontrolli valdkonna juhtimine ajutiselt juhtimis- ja suutlikkussuhtuse juhatajale alates 1. novembrist 2022 kuni 16. märtsini 2023, sest ametisse nimetatud riskijuhtimise ja sisekontrolli valdkonna eest vastutav juht – tegevdirektori asetäitja – määrati ametisse ajutise tegevdirektorina kuni uue tegevdirektori ametisse nimetamiseni (vt lisaks **punkti 2.2.4**).

Sisekontrolliraamistiku iga-aastane hindamine hõlmas järelevalvekriteeriumide kehtestamist iga sisekontrolli põhimõtte jaoks, sisekontrolli tugevuste ja täiustamist vajavate valdkondade tuvastamist, hindamist lähtealuste ja komponentide tasandil ning üldhinnangut. Sisekontrolliraamistiku kõigi põhimõtete, nende lähtealuste ja eesmärkide näitajad määratleti sisekontrolli järelevalvekriteeriume ning riskijuhtimise ja sisekontrolli valdkonna eest vastutava juhi ametisse määramist käsitletud tegevdirektori otsuse 2. lisas. Hindamiseks kogub ja analüüsib riskijuhtimise ja sisekontrolli valdkonna eest vastutav juht andmeid ameti eri andmeallikatest (sh töötajate küsitlus, erandite ja mittevastavuse juhtumite register, sise- ja välisauditi aruanded ja muud dokumendid ameti protsesside kohta), tuginedes eelnevalt määratletud järelevalvekriteeriumidele.

3.1.2. Hindamistulemused

Sisekontrolli järelevalvekriteeriumid

Enesehindamise tulemusel saavutati 2023. aastal 81% sisekontrolli järelevalvekriteeriumidest või saavutati need osaliselt, nagu ka 2022. aastal.

Sisekontrolli järelevalvekriteeriumid	2022	2023
Näitajate koguarv	79	79
saavutatud	55 (70%)	56 (71%)
osaliselt saavutatud	9 (11%)	8 (10%)
saavutamata	15 (19%)	15 (19%)
puudub	0 (0%)	0 (0%)

¹⁴⁹ eu-LISA haldusnõukogu 19. märtsi 2019. aasta otsus nr 2019-042 muudetud sisekontrolliraamistiku vastuvõtmise kohta.

¹⁵⁰ eu-LISA finantseeskirjad, haldusnõukogu otsus nr 2019-198, jõustumine: 1. september 2019.

Sisekontrolli tugevused ja puudused

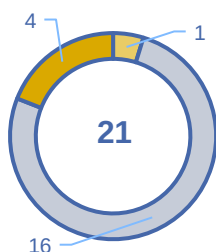
2022. aastal tuvastati iga-aastase hindamise käigus sisekontrolli valdkonnas 21 puudust: 1 suur puudus, 16 mõõdukat puudust ja 4 väikest puudust.

2022. aastal viis amet ellu mitmeid tegevusi, et rakendada parandusmeetmeid ja kõrvaldada sisekontrolli puudused. Mõne ametisisesse puudusega seotud riskid 2022. aastal kasvasid, mis tõi kaasa kahe puudujäägi raskusastme suurenemise:

- kaks mõõdukat puudust kõrvaldati,
- üks väike puudus kõrvaldati,
- üks suur puudus langetati mõõdukaks,
- üks mõõdukas puudus langetati väikeseks,
- üks mõõdukas puudus tõsteti suureks,
- üks väike puudus tõsteti mõõdukaks.

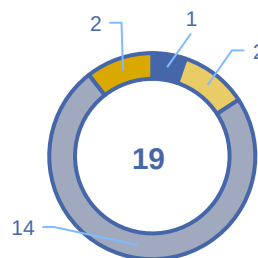
2023. aasta hindamise käigus tuvastati üks uus kriitilise tähtsusega puudus, mille tulemusena tuvastati kokku 19 sisekontrolli puudust: üks kriitilise tähtsusega puudus, kaks suurt puudust, 14 mõõdukat puudust ja kaks väikest puudust.

Puuduste seis 2022. aastal

■ Suur ■ Mõõdukas ■ Väike

Puuduste seis 2023. aastal

■ Kriitilise tähtsusega ■ Suur ■ Mõõdukas ■ Väike

Sisekontrolliraamistiku komponendid	Tugevused	Puudused
I Kontrollikeskkond	■ Haldusnõukogu ning selle auditi-, vastavus- ja finantskomitee järelevalve sisekontrolli üle ■ Eetika ja usaldusväärsuse alase teabevahetuse ja koolituse parandamine	■ Vastutuse parem tagamine
II Riskihindamine	■ Strateegiliste eesmärkide tegevuskava ja strateegia rakendamise tegevuskava koostamine ■ Riskijuhtimise parandamine, eelkõige riskide kindlaksmääramine üksuse tasandil ■ Läbipaistvusregistri rakendamine	■ Eelkontrollide mahu suurendamine, et ühtlustada planeerimist ja elluviimist ■ Standarditud riskijuhtimise puudumine programminõukogudes
III Kontrollitegevus	■ Projektijuhtimise nõuetele vastavuse kontrolli automatiseerimine ■ Auditisoovituste täitmine ■ Lepingute haldamise poliitika vastuvõtmine	■ Sisekontrolli puudused EESI kesksüsteemi projektis ■ Kontrolli-, riski- ja vastavusstrateegia ettevalmistamine ■ Lepingute haldamise erisuuniste rakendamine
IV Teave ja suhtlus	■ Pikaajalise säilitamise poliitika läbivaatamine ■ Dokumentide üldsusele kättesaadavaks tegemist käsitlevate suuniste vastuvõtmine ■ Teabe parandamine eraldiseisvatel teabevahetusliinidel	■ Puudusi ei ole
V Järelevalve	■ Osalemine tulemuslikkuse arendamise võrgustiku sisekontrolli töörühmas	■ Kinnitava avalduse protsessi tõhustamine ja reservatsioonide hindamine

Sisekontrolliraamistiku komponentide hindamine

I Kontrollikeskkond

Kontrollikeskkond hõlmab tegevusstandardite, protsesside ja struktuuride kogumit, mis on kogu organisatsioonis sisekontrolli tegemise alus. Juhtkonna tasandil panevad üldise suhtumise sisekontrolli olulisusesse, sh eeldatavad käitumisstandardid, paika haldusnõukogu, tegevdirektor ja ülejäänud kõrgem juhtkond.

Sisekontrolliraamistiku kontrollikeskkonna komponent on kehtestatud ja toimib, kuid vaja on mõningaid täiustusi (2. kategooria).

Amet tugendas jätkuvalt oma pühendumist usaldusväärsusele ja eetilistele väärtustele, eelkõige avades oma intranetis uue spetsiaalse eetikalehe, edastades ajutise tegevdirektori spetsiaalse videosõnumi ning vaadates läbi haldusjuurdusi käsitlevad sise-eeskirjad. 2022. aastal jätkasid haldusnõukogu ning audiit-, vastavus- ja finantskomitee sisekontrolli valdkonnas järelevalve tegemist. Amet tagas, et selle struktuur, aruandlusahelad, asutused ja vastutusala oleksid selgelt kindlaks määratud ning vajaduse korral läbi vaadatud. Ameti jõupingutustest hoolimata tööjõu voolavus suurenes ja töötajate arv vähenes, eelkõige seetõttu, et eu-LISA peab pakkuma lühiajalisi ja madalama palgaastmega ametikohti. Amet tuvastas vajaduse tõhustada üksikisiku vastutust sisekontrolliga seotud kohustuste eest.

Põhimõte	Hindamine
1. Näitab üles pühendumist usaldusväärsusele ja eetilistele väärtustele	Põhimõte on kehtestatud ja toimib hästi (1. kategooria).
2. Täidab järelevalvekohustust	Põhimõte on kehtestatud ja toimib hästi (1. kategooria).
3. Kehtestab struktuuri, volitused ja vastutuse	Põhimõte on kehtestatud ja toimib hästi (1. kategooria).
4. Näitab üles pühendumist pädevusele	Põhimõte on kehtestatud ja toimib hästi (1. kategooria).
5. Tagab vastutavuse	Põhimõte on kehtestatud ja toimib, kuid vaja on mõningaid täiustusi (2. kategooria).

II Riskihindamine

Riskihindamine on dünaamiline ja pidev protsess, millega tuvastatakse ja hinnatakse riske, mis võiksid takistada eesmärkide saavutamist, ja mis aitab määrata selliste riskide haldamise viisi.

Sisekontrolliraamistiku riskihindamise komponent on kehtestatud ja toimib, kuid vaja on mõningaid täiustusi (2. kategooria).

Pärast eu-LISA pikaajalise strateegia (2021–2027) vastuvõtmist koostas amet 2021. aasta novembris strateegia rakendamise tegevuskava, milles kaardistati strateegilised eesmärgid ja strateegilised sihid koos tegevusvaldkondade ja peamiste tulemustega ajavahemikuks 2021–2027. Eri sidusrühmade teavitamine jätkus kooskõlas seadusest tulenevate nõuetega. 2023. aasta teises kvartalis jälgis eu-LISA oma 2021. ja 2022. aasta strateegia rakendamise tegevuskava täitmist, millest ilmnes, et 73% tulemustest rakendati õigeaegselt, 25% lükati edasi järgmisesse aastasse ja 2% tühistati.

Amet täiustas jätkuvalt oma lähenemisviisi riskitaluvusele ja programmide olulisusele, eelkõige vaadates läbi programminõukogude kodukorra. Jätkuvalt registreeriti edusamme riskide kindlakstegemisel üksuse tasandil, kasutades selleks vahendit Planview. 2021. aasta lõpuks saavutas eu-LISA ajavahemikku 2019. aasta märtsist 2021. aasta detsembrini hõlmanud pettusevastase võitluse strateegia 92% rakendamise määra. Pärast spetsiaalset pettuseohtude hindamist koostas haldusnõukogu uue pettustevastase võitluse strateegia 2022–2024 ja võttis selle vastu koos rakendamise tegevuskavaga, milles määrati kindlaks 12 meetet. 2022. aastal tehti ametis olulisi muudatusi, mis olid seotud juhtivate ametikohtadega, eelkõige tegevdirektori ja peaarvepidaja vahetumisega. Muudatused tehti eelnevalt kindlaks ja nende kahe funktsiooni järjepidevuse tagamiseks loodi ajutised lahendused.

Põhimõte	Hindamine
6. Määrab kindlaks sobivad eesmärgid	Põhimõte on kehtestatud ja toimib, kuid vaja on mõningaid täiustusi (2. kategooria).
7. Tuvastab riski ja analüüsib seda	Põhimõte on kehtestatud ja toimib hästi (1. kategooria).
8. Hindab pettuseohtu	Põhimõte on kehtestatud ja toimib hästi (1. kategooria).
9. Tuvastab olulised muutused ja analüüsib neid	Põhimõte on kehtestatud ja toimib, kuid vaja on mõningaid täiustusi (2. kategooria).

III Kontrollitegevus

Kontrollitegevus tagab poliitika, tööprotsessi ja sisekontrolli eesmärkidega seotud riskide leevendamise. Kontrollitegevus toimub organisatsiooni kõigil tasanditel, tegevuse eri etappides ja tehnoloogiakeskkonnas. Kontrollitegevus võib olla ennetav või tuvastav ja hõlmab mitmesuguseid käsitsi ja automaattegevusi ning ülesannete lahusust.

Sisekontrolliraamistiku kontrollitegevuse komponent on osaliselt kehtestatud ja toimib, kuid vaja on mõningaid täiustusi (3. kategooria).

Kontrollitegevuse komponendi 2023. aasta hindamisel jõuti järeldusele, et komponent on osaliselt olemas ja toimib, ning selle tulemusena **langetati see 2022. aastal 2. kategooriast 3. kategooriasse**. See on suuresti tingitud kriitilise tähtsusega puudusest, mis tuvastati riiki sisenemise ja riigist lahkumise kesksüsteemi projekti auditi käigus. Hoolimata eu-LISA jõupingutustest olukorra parandamiseks on kontrollitegevuse puudustest tulenevad jääkriskid endiselt suured.

Kontrollitegevust on ellu viidud eri osakondade ja talituste eri tasanditel olemasolevate protsesside, menetluste ja juhtimismehhanismide osana. Kontrollimenetluste lisamine strateegiasse peaks aitama hinnata ka meetmete tulemuslikkust, kulusid ja kasulikkust, nagu on nõutud finantseeskirjades. Amet hakkas koostama sisekontrollistrateegiat, mis sisaldab loetelu peamistest kontrollitegevustest ja -protsessidest, samuti loetelu nende eest vastutajatest, mis tuleb lõpule viia 2023. aasta suveks. Amet jätkas tööd, et tugevdada kontrolli projektide juhtimise metoodika järgimise üle, kuid see on endiselt suure riskiga valdkond, nagu ilmnes siseauditi üksuse auditi tulemustest EESi kesksüsteemi projekti kohta. Amet tegi märkimisväärsed jõupingutusi uute direktiivide kontrollimiseks sellistes valdkondades nagu lepingute haldamine, hanked ja ressursside leidmine ning üleminek horisontaalsele tegevusmudelile. Amet jätkas tehnoloogia ja IT-turbe kontrollimise tõhustamist ning saavutas häid tulemusi. Lisaks tugevdas eu-LISA veelgi oma eranditest teatamise protsessi, korraldades kaks korda aastas registri läbivaatamise ja vormistades parandusmeetmete järeelmeetmed.

Põhimõte	Hindamine
10. Valib ja töötab välja kontrollitegevused	Põhimõte on osaliselt kehtestatud ja toimib, vaja on olulisi täiustusi (3. kategooria).
11. Valib ja töötab välja üldise kontrolli tehnoloogia üle	Põhimõte on kehtestatud ja toimib hästi (1. kategooria).
12. Juurutab kontrollitegevusi poliitikate ja menetluste kaudu	Põhimõte on kehtestatud ja toimib, kuid vaja on mõningaid täiustusi (2. kategooria).

IV Teave ja suhtlus

Ametisisese ja -välise suhtluse kaudu edastatud teave on vajalik, et organisatsioon saaks teha oma sisekontrolli ja toetada eesmärkide saavutamist. Ametisisese suhtluse kaudu antakse töötajatele teavet, mida on vaja ameti eesmärkide saavutamiseks ja igapäevaste kontrollide elluviimiseks, samas kui ametivälise suhtlusega antakse avalikkusele ja sidusrühmadele teavet ameti poliitikaeesmärkide ja meetmete kohta.

Teabe ja suhtluse komponent on kehtestatud ja toimib (1. kategooria).

Ameti teabe- ja suhtlusalane tegevus toimub hästi välja kujunenud menetluste ja protsesside kaudu, millega toetatakse organisatsiooni laiemate eesmärkide saavutamist. 2022. aastal jätkas eu-LISA oma teabevalduse kontrollide tugevdamist, vaadates läbi oma dokumentide säilitamise menetlused ja pikaajalise säilitamise poliitika, võttes samal ajal vastu ka suunised üldsuse juurdepääsu kohta dokumentidele.

Edukalt õnnestus juhtida ka ametisest suhtlust, käsitledes ka Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu. eu-LISA suurendas töötajatele kättesaadavate eri teabevahetuskanalite, sealhulgas usaldusnõunike ja rikkumistest teatamise selgust ja nähtavust. Kava kohaselt viidi ellu ka ametivälist suhtlust, keskendudes sisekontrolliga seotud teabevahetusele.

Põhimõte	Hindamine
13. Kasutab asjakohast teavet	Põhimõte on kehtestatud ja toimib hästi (1. kategooria).
14. Suhtleb asutusesiselselt	Põhimõte on kehtestatud ja toimib hästi (1. kategooria).
15. Suhtleb asutuseväliselt	Põhimõte on kehtestatud ja toimib hästi (1. kategooria).

V Järelevalve

Tegemaks kindlaks, kas sisekontrolliraamistiku viis komponenti kehtivad ja toimivad, viib amet ellu pidevat ja spetsiifilist hindamist. Ameti eri tasandite protsessidesse lõimitud pidevad hindamised annavad õigeaegset teavet võimalike puuduste kohta. Seetõttu hinnatakse korrapäraselt saadud tulemusi ning puudustest teavitatakse ja need kõrvaldatakse õigel ajal.

Järelevalvekomponent on kehtestatud ja toimib, kuid vaja on mõningaid täiustusi (2. kategooria).

Amet jätkas oma järelevalve ja sisekontrolli hindamise tugevdamist. Sisekontrollide aluseks on töötajate poolt oma vastutusala piires antud enesehinnangud, tegevuse aruanded, erandite ja mittevastavuse juhtumite analüüsid, pettustevastase võitluse strateegia rakendamise ning sise- ja välisauditi tulemused ja ameti riskiregister.

Põhimõte	Hindamine
16. Korraldab pidevaid ja/või eraldiseisvaid hindamisi	Põhimõte on kehtestatud ja toimib hästi (1. kategooria).
17. Hindab puudusi ja teatab neist	Põhimõte on kehtestatud ja toimib, kuid vaja on mõningaid täiustusi (2. kategooria).

3.1.3. Ameti peamised riskid

2022. aasta I kvartalis arenes ameti riskide ja probleemide juhtimise protsess iga-aastasest tegevusest **pidevaks lähenemisviisiks** ameti elementide kogumisel ja seirel. Selleks selgitas amet mõju ja tõenäosuse kriteeriume. Riskijuhtimise ja sisekontrolli eest vastutavad juhid kehtestasid täiustatud kriteeriumid, et võimalikke organisatsiooni tasandi elemente standardida ja automaatselt kvalifitseerida. Lisaks loodi üksuse tasandil sisekontrolliraamistiku 2021. aasta hindamistulemuste, **riskide ja probleemide registrid**.

Amet esitab kord kvartalis korralduskomiteele ülevaate oma **organisatsioonisiseste riskide ja probleemide** olukorrast. 2022. aastal esitati nimetatud olukorda käsitlevad aruanded aprillis, juulis ja oktoobris.

Aasta jooksul kõrvaldas eu-LISA ameti tasandil kaks riski, langetas viis ja tuvastas kuus uut riski. Amet pakkus välja ka kolm punkti ELi asutuste võrgustiku elluviidava riskihindamise vastastikuseks hindamiseks (vt riske 2017-01, 2020-06 ja 2020-07 allpool esitatud tabelis **Tabel 14**).

Tabel 14. Ametit ohustavad riskid 2022. aasta detsembri seisuga.

Riski tunnus	Ametit ohustava riski nimetus	Tõenäosus	Mõju	Vastutaja ja teised osalejad
2017-01	Sihipärane ja edukas küberrünne eu-LISA taristu vastu	3 – suur	4 – väga suur	Turbetalituse juhataja
2018-01	Juba võetud meetmed ei pruugi olla piisavad tagamaks, et andmekeskuse jõudluse suurendamine võimaldab ametil majutada uusi süsteeme.	3 – suur	4 – väga suur	Taristuhalduse talituse juhataja ja organisatsiooniteenuste osakonna juhataja
2018-06	Konfidentsiaalsuse rikkumine: tundlike andmete juhuslik avalikustamine avaliku teabe päringutele vastamisel.	3 – suur	4 – väga suur	Turbetalituse juhataja

2019-05	Füüsilise ruumi puudumine õigel ajal, et rahuldada ameti kõige olulisemaid vajadusi	3 – suur	4 – väga suur	Organisatsiooniteenuste osakonna juhataja ja organisatsiooniteenuste talituse juhataja, personalitalituse juhataja
2019-08	Tehnilise toe mudel ja jõudlus: uute süsteemide kasutuselevõtu järel tõusis ameti tehnilise toe funktsioone käsitletud päringute arv olulisel määral, mis võib tuua kaasa uute ja olemasolevate süsteemide tehnilise toe tunduva halvenemise.	3 – suur	4 – väga suur	Süsteemitoimingute talituse juhataja, turbetalituse juhataja ja personalitalituse juhataja
2020-01	Ebapiisav õiguslik kontroll.	3 – suur	4 – väga suur	Operatiivosakonna juhataja ja organisatsiooniteenuste osakonna juhataja
2020-04	Operatiivtasandi kokkulepped – jõupingutuste koordineerimine sama projekti / sama süsteemi raames mitme töövõtja vahel valdkonnaüleste lepingute ökosüsteemis.	3 – suur	4 – väga suur	Programmide ja projektide elluviimise talituse juhataja / tarnijate ja lepingute haldamise sektori ning finantsküsimumuste talituse juhataja
2020-06	Probleem ameti vajadustele vastavate inimressursside palkamisega – oht mitte leida eu-LISA jaoks õige valik	3 – suur	4 – väga suur	Personalitalituse juhataja
2020-07	Aeglane kultuuriline ümberkujundamine, muutused juhtimises.	4 – väga suur	3 – suur	Personalitalituse juhataja / talendihalduse sektor
2020-08	Seadmete töökorras hoidmise lepingud ei ole eluea lõppemise etapis oleva riist- ja tarkvara puhul piisavalt tõhusad.	3 – suur	4 – väga suur	Kavandamise ja standardimise talituse juhataja ja taristuhalduse talituse juhataja
2020-09	Olemasoleva kvaliteedijuhtimissüsteemi ebapiisav jõustamine võib eelduspäraselt takistada selle toimimist ameti strateegiliste eesmärkide saavutamist võimestava põhitegurina.	3 – suur	4 – väga suur	EPMO sektori ning juhtimise ja suutlikkuse talitus
2020-10	Sidusrühmade ebapiisav integreerimine koostöömudelisse, mida nõuab valdkonnaüleste hangete meetod.	3 – suur	4 – väga suur	Programmide ja projektide elluviimise talituse juhataja / tarnijate ja lepingute haldamise sektori ning testimis- ja üleminekutalituse juhataja
2021-02	Süsteemi täpset, täielikku ja ajakohastatud dokumentatsiooni ei säilitata eu-LISA hallatavas keskses andmekogus.	3 – suur	4 – väga suur	Kavandamise ja standardimise talitus ning programmide ja projektide elluviimise talitus
2022-01	TESTA-ng III raamleping võib lõppeda enne tulevasele üleeuroopalisele võrgustikule (FPEN) ülemineku lõpuleviimist.	4 – väga suur	4 – väga suur	Taristuhalduse talituse juhataja
2022-02	Inimesed (eu-LISA töötajad ja töövõtjad) võivad andmekeskuse keldris puutuda kokku kõrgetasemeliste elektromagnetväljadega.	3 – suur	4 – väga suur	Operatiivosakonna juhataja ja organisatsiooniteenuste osakonna juhataja
2022-04	Ebapiisavad vahendid välistoetuslepingute haldamiseks.	3 – suur	4 – väga suur	Organisatsiooniteenuste osakonna juhataja
2022-05	Suutmatuse prognoosida ühise jagatud taristu hoolduse eelarvet.	4 – väga suur	4 – väga suur	Organisatsiooniteenuste osakonna juhataja ja operatiivosakonna juhataja
2022-06	Hoolimata 50% ülemmäära suurendamisest, ei pruugi välistoetusest, millele on osutatud 4. osas „Haldustoetus eu-LISA peakorterile Tallinnas“, jätkuda enne selle kehtivuse lõppemist 2023. aasta novembris (praeguste tarbimisharjumuste põhjal).	4 – väga suur	4 – väga suur	Organisatsiooniteenuste osakonna juhataja
2022-07	Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja tõttu on geopoliitiline olukord Euroopas suurendanud riske ELi institutsioonidele, organitele ja asutustele. eu-LISA peamised riskid on seotud võimalike küberrünnete ja tegevuskohtade füüsilise turvalisusega.	3 – suur	4 – väga suur	Julgeolekutalituse juhataja ja tegevusdirektor

3.1.4. Ameti 2022. aasta pettustevastase võitluse strateegia tegevuskava rakendamine¹⁵¹

eu-LISA pettustevastase võitluse strateegial 2022–2024 on kolm strateegilist eesmärki:

- saavutada täielik vastavus pettustevastase võitluse põhimõtetele,
- kehtestada eu-LISA kogu tegevuses eetika kõrge tase ja seda säilitada;
- arendada ja rakendada andmete kogumist ja analüüsi.

Pettustevastase võitluse strateegia 2022–2024 tegevuskava rakendamise seisu korrapärase järelvalve tulemusel ilmes, et 2022. aastal ei tekkinud ühtegi pettuseohtu. Tegevuskava sisaldab 13 meedet, millest igaühaga püüti maandada ühte või mitut pettuseohtu. 2022. aasta detsembris nähtus järelvalve tulemustest, et amet võttis ettenähtud 10 meetmest kasutusele 7 (3 meetme rakendamine jäi tähtaja jooksul lõpetamata), seega oli rakendamise määr 70%.

eu-LISA pettustevastase võitluse strateegia tegevuskava üldine kvantitatiivne rakendamine 2022. aastal näib olevat 2022. aastaks piisav. Meetmete eest vastutavad isikud suurendavad siiski jõupingutusi, et saavutada lähiaastatel nende täielik rakendamine.

3.2. Järeldused sisekontrolliraamistiku tõhususe hindamise kohta

Kokkuvõttes nähtub hindamistulemustest, et **eu-LISA sisekontrollisüsteem on olemas, toimib ja on tõhus, kuid vaja on teatud täiustusi (2. kategooria).**

Hindamise tulemus näitab, et eu-LISA-l on hästi välja kujunenud kontrollikeskkond, mis koosneb tegevuste, protsesside ja struktuuride standardite kogust, mis on sisekontrolli tegemise aluseks. Amet vaatab oma kontrollikeskkonda pidevalt läbi ja ajakohastab seda, et suurendada selle tulemuslikkust ja tõhusust. Amet tagab, et selle struktuur, aruandlusahelad, asutused ja vastutusala on selgelt kindlaks määratud ja vajadusel läbi vaadatud. eu-LISA jõupingutustest hoolimata tööjõu volavus suurenes ja töötajate arv vähenes, peamiselt seetõttu, et amet pakub lühiajalisi ja madalama palgaastmega ametikohti. Samuti tehti kindlaks vajadus tugevdada individuaalset vastutust sisekontrolli kohustuste eest.

Üldiselt saab eu-LISA oma eesmärkide tõhusal täpsustamisel ning riskide tuvastamisel ja analüüsimisel tugineda oma strateegiale ja riskihindamise protsessidele. Pärast eu-LISA pikaajalise strateegia (2021–2027) vastuvõtmist koostas amet 2021. aasta novembris strateegia rakendamise tegevuskava, milles kaardistati strateegilised eesmärgid ja selleks ajavahemikuks prognoositavad strateegilised sihid koos tegevusvaldkondade ja peamiste tulemustega. Amet parandas jätkuvalt oma riskitaluvuse lähenemisviisi ja programmide asjakohasust, sealhulgas vaadati läbi programminõukogude kodukord. Jätkuvalt tehti edusamme riskide kindlakstegemisel talituste tasandil, kasutades vahendit Planview. Haldusnõukogu võttis vastu uue pettustevastase võitluse strateegia 2022–2024 koos tegevuskavaga, milles määrati kindlaks 12 meedet. 2022. aastal toimus eu-LISA juhtivatel ametikohtadel olulisi muutusi, eelkõige tegevusdirektori ja peaarvepidaja vahetumise tõttu. Muudatused valmistati eelnevalt ette ja kahe funktsiooni järjepidevuse tagamiseks loodi ajutised lahendused.

Kontrollitegevuse komponendi 2023. aasta hindamise tulemusel järeldati, et komponent on osaliselt olemas ja toimib ning seetõttu langetati see 2022. aastal 2. kategooriast 3. kategooriasse. See oli suuresti tingitud kriitilise tähtsusega puudusest, mis tuvastati EESi kesksüsteemi projekti kriitilise tulemuse põhjal. Hoolimata ameti jõupingutustest parandusmeetmete rakendamisel on kontrollitegevuse puudustest tulenevad jääriskid endiselt suured. Kontrollitegevust rakendati eri osakondade ja talituste eri tasanditel olemasolevate protsesside, menetluste ja juhtimismehhanismide raames. Amet tegi suuri jõupingutusi uute suunavate kontrollimeetmete rakendamisel sellistes valdkondades nagu lepingute haldamine, hanked ja allhange ning üleminek horisontaalsele tegevusmodelile. Amet jätkas tehnoloogia ja IT-turbe kontrollimise tõhustamist, saavutades häid tulemusi. Lisaks tugevdas eu-LISA täiendavalt eranditest teatamise protsessi, korraldades kaks korda aastas registri läbivaatamise ja vormistades parandusmeetmete järelemeetmed.

¹⁵¹ Siseauditi üksuse järelvalvearuanne 2022. aasta pettustevastase võitluse strateegia tegevuskava rakendamise kohta, viide Ares(2023)523216, 24. jaanuar 2023.

Ameti teabe- ja suhtlustegevus toimub väljakujunenud menetluste ja protsesside kaudu, millega toetatakse organisatsiooni laiemate eesmärkide saavutamist. 2022. aastal jätkas eu-LISA teabehalduse kontrolli tugevdamist ning vaatas läbi oma dokumentide säilitamise menetlused ja pikaajalise säilitamise poliitika, võttes samal ajal vastu suunised üldsuse juurdepääsu kohta dokumentidele. eu-LISA jätkas ametisisese teabevahetuse edukat haldamist, käsitledes ka Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu. Amet suurendas töötajatele kättesaadavate eraldiseisvate teabevahetuskanalite (nt usaldusnõunike ja rikkumistest teatamise) selgust ja nähtavust. Välissuhtlus toimus kooskõlas kavaga ning amet tegi edusamme sisekontrolliga seotud teabevahetuses.

Amet jätkas sisekontrolli järelevalve ja hindamise tugevdamist. Sisekontrolli aluseks on töötajate vastutusala piires antud enesehinnangud, tegevusaruanded, erandite ja mittevastavuse juhtumite analüüsid, pettustevastase võitluse strateegia rakendamise ning sise- ja välisauditi tulemused ja ameti riskiregister.

3.3. Riskijuhtimise ja sisekontrolli eest vastutava juhi avaldus

Mina, allakirjutanu,

Vabadusel, Turvalisusel ja Õigusel Rajaneva Ala Suuremahuliste IT-süsteemide Operatiivjuhtimise Euroopa Ameti (eu-LISA) riskijuhtimise ja sisekontrolli eest vastutav juht,

kinnitan, et olen riskijuhtimise ja sisekontrolli eest vastutava juhina andnud tegevdirektorile oma nõuanded ja soovitused ameti sisekontrolli üldise seisu kohta vastavalt eu-LISA sisekontrolliraamistikule.

Käesolevaga kinnitan, et iga-aastases konsolideeritud tegevusaruandes ja selle lisades esitatud teave on minu parima teadmise kohaselt täpne, usaldusväärne ja täielik.

Luca Tagliaretti

4

MANAGEMENT ASSURANCE

Declarations of assurance.

Juhtkonna kinnitus

4.1. Põhjendatud kinnituse põhialuste ülevaade

Selles osas antakse ülevaade põhialustest, millele tugineb põhjendatud kinnitus, mille eelarvevahendite käsutaja annab aasta tegevusaruandes esitatud kinnitavas avalduses. Ameti põhjendatud kinnituse põhialused on kokku võetud järgmiselt:

1. põhialus. Juhtkonna hinnang

Juhtkonna hinnang. Ameti juhtkond on põhjendatult kindel, et üldiselt on kehtestatud sobilikud kontrollimeetmed, mis toimivad ettenähtud viisil. Lisaks jälgitakse ja leevendatakse riske nõuetekohaselt ning rakendatakse vajalikke parandus- ja tugevdusmeetmeid.

Lisaks tunnistab eu-LISA juhtkond vajadust säilitada oma sisekontrolliraamistiku tõhusus ning tagada selle rakendamise järelevalve ja hindamine, et saavutada ameti asutamismääruses ja pikaajalises strateegias sätestatud eesmärgid.

Erandite ja mittevastavusjuhtumite register. Ametlik menetlus kehtestati 2013. aastal ja vastavad suunised töötati välja 2021. aastal. Menetlusega nähakse ette asjakohased meetmed tagamaks, et mis tahes erandlikke asjaolusid, mis on seotud kontrollide eiramise või kehtestatud õigusraamistikust kõrvalekaldumisega, selgitatakse põhjalikult, registreeritakse ja neist teatatakse kooskõlas läbipaistvuse põhimõttega. Kõik erandid ja nõuetele mittevastavuse juhtumid tuleb dokumenteerida ja registreerida ning kõik erandid tuleb enne mis tahes meetmete võtmist asjakohasel tasandil heaks kiita. eu-LISA suuniste kohaselt tehakse juhtkonnale ülesandeks võtta kõigi teatatud juhtumite osas kaks korda aastas järelemeetmeid, kasutades vastavat analüütilist aruannet.

2022. aastal registreeris eu-LISA kokku 21 erandit ja 10 nõuetele mittevastavuse juhtumit. Ameti juhtkond analüüsis ja vaatas 2022. aasta III kvartalis ja 2023. aasta I kvartalis üle kõik registreeritud juhtumid ning parandus- ja leevendusmeetmed, mille tulemusena võeti selliste juhtumite esinemise minimeerimiseks kasutusele parandusmeetmed. Neid analüüse kasutati ka sisekontrolliraamistiku tulemuslikkuse hindamise puuduste tuvastamiseks.

2. põhialus. Välisauditite tulemused

Euroopa Kontrollikoda esitas järgmise kinnitava avalduse Euroopa Parlamendile ja nõukogule:

Arvamus raamatupidamise aastaaruande usaldusväärsuse kohta: Euroopa Kontrollikoja hinnangul annab ameti raamatupidamise aastaaruanne 31. detsembril 2021 lõppenud eelarveaasta kohta kõikides olulistes aspektides õiglase pildi ameti finantsseisundist 31. detsembri 2021. aasta seisuga, finantstulemustest, rahavoogudest ja netovara muutustest lõppenud aastal vastavalt selle finantsmäärusele ja komisjoni peaarvepidaja vastuvõetud arvestuseeskirjadele. Viimased põhinevad rahvusvaheliselt tunnustatud avaliku sektori raamatupidamisstandarditel.

Arvamus raamatupidamise aastaaruande aluseks olevate tulude seaduslikkuse ja korrektsuse kohta: Euroopa Kontrollikoja hinnangul on 31. detsembril 2021 lõppenud eelarveaasta raamatupidamise aastaaruande aluseks olevad maksed kõigis olulistes aspektides seaduslikud ja korrektsed.

Arvamus raamatupidamise aastaaruande aluseks olevate maksete seaduslikkuse ja korrektsuse kohta: Maksete puhul täheldas kontrollikoda õigussätetele mittevastavaid makseid kogusummas 18,11 miljonit eurot, mis oli 6,2% 2021. aastal kättesaadavaks tehtud maksete assigneeringutest, ületades seega auditiks sätestatud olulisuse künnise ning tingides kvalifitseeritud arvamuse raamatupidamise aastaaruande aluseks olevate maksete seaduslikkuse ja korrektsuse kohta.

3. põhialus. Eelmistel aruandeperioodidel esitatud reservatsioonide järelmeetmed

Eelarvevahendite käsutaja kinnitav avaldus 2021. aasta konsolideeritud tegevusaruandes ei sisaldanud reservatsioone.

4.1.1. Kokkuvõte

Käesoleva aruande 3. peatükis esitatud teabe põhjal võib järeldada, et sisekontrollis ei ole olulisi puudusi, mis võiks mõjutada kinnitavat avaldust.

4.2. Reservatsioonid

Eespool esitatud teabe põhjal esitas eelarvevahendite käsutaja seoses juhtkonna 2022. aasta kinnitava avaldusega järgmised reservatsioonid:

- uuendatud SISI kasutuselevõtt lükati 2022. aasta novembrist edasi 2023. aasta märtsini;
- eu-LISA haldusnõukogu jõudis 2023. aasta jaanuaris järeldusele, et riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi kasutuselevõtmine 2023. aasta mais ei ole enam teostatav. See viivitus lükkas edasi ka sBMSi kasutuselevõtu;
- võttes arvesse sise- ja välisauditite tähelepanekuid, esineb rakenduskavade ja projektide kontrollitegevuses puudusi, mis mõjutavad 2022. eelarveaastal tehtud hangete ja lepingute haldamise toimingute korrektsust;
- kohtuprotsess hoone töövõtjaga (mis oli seotud eu-LISA Strasbourgis asuva tehnilise keskuse esimese laiendusega), mis jätkus teise astme kohtus Strasbourgis, lõppes 2023. aasta alguses kohtuvälise vahendamise teel ja kahepoolne leping allkirjastatakse peatselt.

5

DECLARATION OF ASSURANCE

Kinnitav avaldus

Mina, allakirjutanu,

Vabadusel, Turvalisusel ja Õigusel Rajaneva Ala Suuremahuliste IT-süsteemide Operatiivjuhtimise Euroopa Liidu Ameti (eu-LISA) tegevdirektor,

kinnitan volitatud eelarvevahendite käsutajana,

et käesolevas aruandes esitatud teave annab õige ja õiglase ülevaate.

Kinnitan täiendavalt, et mul on põhjendatud kindlus, et käesolevas aruandes kirjeldatud tegevuse jaoks ettenähtud vahendeid on kasutatud ettenähtud eesmärkidel ja kooskõlas usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõttega ning kehtestatud kontrollimenetlused tagavad raamatupidamisarvestuse aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse.

See põhjendatud kindlus põhineb minu enda hinnangul ja minu käsutuses oleval teabel, näiteks enesehindamise ja järelkontrollide (st Euroopa Komisjoni siseauditi talituse, eu-LISA siseauditi talituse ja Euroopa Kontrollikoja auditite) tulemustel käesoleva avalduse aastale eelnenud aastate kohta.

Kinnitan, et ei ole teadlik ühestki käesolevas aruandes käsitlemata asjaolust, mis võiks kahjustada ameti või tema sidusrühmade huve.

Siiski tuleks teadmiseks võtta järgmised reservatsioonid:

- eu-LISA haldusnõukogu jõudis 2023. aasta jaanuaris järeldusele, et riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi (EES) kasutuselevõtmine 2023. aasta mais ei ole enam teostatav. EESI programmi viivitus lükkas edasi ka sBMSi kasutuselevõtu. Ameti sidusrühmadega, sealhulgas Euroopa Komisjoni ja nõukoguga, arutatakse praegu uut ja realistlikumat ajakava. Tegevuse alustamise viivitus mõjutab tõenäoliselt nii inimressursse kui ka rahalisi vahendeid, mis on vajalikud muudatuse lõpuleviimiseks.
- Tänu oma kiirele kasvutrajektoorsele töötab amet välja kompleksseid ja keerukaid süsteeme. Amet areneb dünaamilises keskkonnas, mis eeldab kiiret tegutsemist, nõudes samal ajal ELi eeskirjade täielikku järgimist. See loob eriti keerulise konteksti.
- Selle dünaamilise arengu toetamise nimel on eu-LISA teinud rohkem jõupingutusi oma sisekontrollisüsteemide ja -suutlikkuse edasiseks tugevdamiseks ning teeb seda ka edaspidi. 2023. aastal jätkab amet seda tegevust prioriteetsete algatuste näol, et teha olulisi edusamme valdkondades, mida on vaja täiustada, nagu on rõhutatud 2023. aasta sisekontrolliraamistiku hindamisaruandes ja auditites, eelkõige rakenduskavade ja projektide lepingute haldamise valdkonnas.

Soovin ka rõhutada, et asusin 16. märtsil 2023 tööle eu-LISA tegevdirektorina.

[Kvalifitseeritud e-allkirj]

6

ANNEXES

Annexes provide a more detailed overview of utilising resources while ensuring additional transparency regarding the Agency's work and operations.

I lisa. Põhitegevuse statistika

Justiits- ja siseküsimuste valdkonna infosüsteemide operatiivjuhtimine

Süsteemi kättesaadavus

Ei	Ameti põhilised tulemusnäitajad	Sihtväärtus	2020	2021	2022	Olek
3	Eurodaci kesksüsteemi kättesaadavus					
		roheline ≥ 99,99%		99,80%	99,88%	Saavutatud
		99,99% > kollane ≥ 99,50%				
		punane < 99,50%				
6	SISi kesksüsteemi kättesaadavus					
		roheline ≥ 99,99%		99,98%	99,94%	Saavutatud
		99,99% > kollane ≥ 99,50%				
		punane < 99,50%				
8	VISi kesksüsteemi kättesaadavus					
		roheline ≥ 99,99%		99,98%	99,69%	Saavutatud
		99,99% > kollane ≥ 99,50%				
		punane < 99,50%				

Reageerimisaeg

Ei	Ameti põhilised tulemusnäitajad	Sihtväärtus	2020	2021	2022	Olek
4	Eurodaci kesksüsteemi reageerimisaeg					
		roheline ≥ 99,45%		100,00%	99,99%	Saavutatud
		99,45% > kollane ≥ 90%				
		punane < 90%				
7	SISi kesksüsteemi reageerimisaeg					
		roheline ≥ 99,5%		99,85%	98,98%	Saavutamata
		99,5% > kollane ≥ 99%				
		punane < 99%				
9	VISi kesksüsteemi reageerimisaeg					
		roheline = 100%		99,90%	99,70%	Saavutatud
		100% > kollane ≥ 90%				
		punane < 90%				

Sidetaristu kättesaadavus

Ei	Ameti põhilised tulemusnäitajad	Sihtväärtus	2020	2021	2022	Olek
5	Laivõrgu (WAN) kättesaadavus (SIS ja VIS)					
		roheline $\geq 99,99\%$		99,9988%	99,9984%	Saavutatud
		99,99% > kollane $\geq 99,50\%$				
		punane < 99,50%				

Tegevustugi ja koolitus

Ei	Ameti põhilised tulemusnäitajad	Sihtväärtus	2020	2021	2022	Olek
16	Koolitused liikmesriikidele justiits- ja siseküsimate valdkonna süsteemide kohta					
	rahulolu määr (skaalal 1–6)	keskmine > 4	4,5	5,4	5,4	Saavutatud
19	Klientide rahulolu: lõppkasutajate määr (%), kes on justiits- ja siseküsimate valdkonna süsteemide üldise toimimisega rahul või väga rahul					
		> 80%		95%	97%	Saavutatud
20	eu-LISA kasutajate töhusus					
		> 75%		95,00%	82,37%	Saavutatud

Turve

Ei	Ameti põhilised tulemusnäitajad	Sihtväärtus	2020	2021	2022	Olek
1	Õigusaktides määratletud turbe-eesmärkidest rakendatud (%)					
		100%	100%	100%	100%	Saavutatud
2	Hädaolukorraõppuste, turbe ja talitluspidevuse õppuste arv aastas					
		2	2	2	3	Saavutatud (üks tegevuskoha kohta)

Juhtimine ja nõuetele vastavus

Ei	Ameti põhilised tulemusnäitajad	Sihtväärtus	2020	2021	2022	Olek
21	Projekti hindamine: projekti lõpetamist hinnatakse kindlaksmääratud kvaliteedi/kulu/aja parameetrite lähtetaseme alusel, võttes arvesse projekti lubatud hälbeid					
		< 10%	9,19%	15,75%	16,59%	Saavutamata
22	Projekti juhtimine: lõpetatud projektide vastavuse hindamine projekti olelusringi jooksul eu-LISA projekti juhtimismeetodite alusel					
	väikeprojektid	> 75%	ei kohaldata	20%	ei kohaldata	Väikeprojektid ei ole hõlmatud
	keskmised projektid	> 80%	71%	76,2%	66%	Saavutamata
	suurprojektid	> 85%	73,5%	ei kohaldata	74%	Saavutamata
23	Auditeerimine: (A) Ettenähtud tähtaegade piires rakendatud auditisoovituste määr (%)					
	kriitilise tähtsusega	100%	ei kohaldata	ei kohaldata	ei kohaldata	Saavutamata
	väga oluline	≥ 90%	67%	72%	63%	Saavutamata
	oluline	≥ 80%	60%	85%	62%	Saavutamata
23	Auditeerimine: (B) Veel rakendamata soovituste arv ja vanus					
	soovitused, mille rakendamise tähtaeg on vähem kui 6 kuud	≤ 4	2	3	4	Osaliselt saavutatud
	soovitused, mille rakendamise tähtaeg on 6 kuud kuni 1 aasta	≤ 2	1	0	0	Saavutatud
	soovitused, mille rakendamise tähtaeg on rohkem kui 1 aasta	≤ 1	10	6	8	Saavutamata

Haldus ja üldine tugi

Ei	Ameti põhilised tulemusnäitajad	Sihtväärtus	2020	2021	2022	Olek
15	Keskkonnanäitaja: CO₂ jalajalg					
	lähteväärtus		341,04 tonni	401 tonni	570 tonni ¹⁵²	kohaldamisala muudetud
10	Maksete assigneeringute tühistamise määr	< 5%	13,60%	7,00%	10,6%	Saavutamata
11	Eelarveliste kulukohustuste täitmise määr (%)	95–99%	99,10%	100,00%	99,0% (sh mitteautomaatne ülekandmine)	Saavutatud
12	Maksete kasutamise määr (%)	> 95%	99,00%	99,00%	91,6%	Saavutamata
13	Haldus- ja operatiivressursside osakaal võrreldes kõigi inimressurssidega (töötajad ja lähetatud riiklikud eksperdid) (%)					
	haldusressursid	20%	16,50%	16,90%	16,3%	Saavutatud
	operatiivressursid	70%	72,50%	73,20%	74,7%	Saavutatud
14	Ettenähtud tähtaja jooksul tehtud maksete osakaal (%)	> 87,5%	95,90%	99,00%	90,1%	Saavutatud
17	Hankeprotsessi tõhusus	< 25%	11%	21,40%	9,5	Saavutatud
18	Hankehaldus: plaanipäraselt teostatud hankeprojektid	> 60%	163,6%	80,10%	140	Saavutatud
24	Iga-aastane töölt puudumise määr:					
	a) keskmine haiguspäevade arv	< 15 päeva töötaja kohta		4,1 päeva	7,5 päeva	Saavutatud
	b) pikaajalisel haiguspuhkusel olevate töötajate osakaal (%)	< 10%		3,2%	4,6%	Saavutatud
	c) haiguspuhkust mitte võtnud töötajate osakaal (%)	> 15%		51,6%	42%	Saavutatud
25	Tööjõu voolavus aastas (%)	≤ 5%		5,48%	7,1%	Saavutamata
26	Ametikohtade täitmise määr aastas (%)	> 94%		94,2%	82%	Saavutamata
27	Talentide hoidmise indeks	> 0		0,2	0,3	Saavutatud
28	Töötajate kaasatuse tase	≥ 63%		7,3 (indeks) ¹⁵³	7,3	Saavutatud
29	eu-LISA välissuhtluse mõju					
	a) sotsiaalmeedia	+200 jälgijat platvormi kohta aastas	LinkedIn: +1888 Twitter: +477 Facebook: +332	YouTube: +37% Twitter: +35% Facebook: +20%	LinkedIn: +42% YouTube: +25% Twitter: +21% Facebook: +15 %	Saavutatud
	b) rahulolu kaasamisüritustega	> 90%	84%	80%	86,3%	Osaliselt saavutatud (veebitegevuse kaudu)
	c) osalemise määr	> 95%	105% ¹⁵⁴	95%	95,3%	Saavutatud

¹⁵² Sisaldab Prantsusmaal Strasbourgis Illkirchis asuva ajutise büroohoone CO₂ heidet.

¹⁵³ Andmekogumismeetodit muudeti. See indeks on 73%.

¹⁵⁴ See on tingitud osalemisvormi muutumisest. Lähtestsenaariumiks määrati kohapeal osalemine, kuid COVID-19 piirangute tõttu tuli üritus korraldada ainult veebis, mis võimaldas osalejate arvu märkimisväärselt suurendada.

30	eu-LISA sisesuhtluse mõju (rahulolu-uuring)					
a) osalemise määr	> 51%	52%	55%	59%		Saavutatud
b) rahulolu määr (asutusesisesed kanalid ja tegevused töötajatele)	> 70%	93%	93%	91%		Saavutatud

II lisa. Finantsjuhtimise statistika

Esialgne eelarve, ümberpaigutamised ja paranduseelarved

Allpool tabelis esitatakse kokkuvõtlikult eelarvepeatükkide kaupa C1 vahendite eelarvelised siseülekanded 2022. aastal.

Eelarvepeatükk		Kulukohustuste assigneeringud (miljonites eurodes)				Maksete assigneeringud (miljonites eurodes)			
		Esialgne eelarve	Ülekanded	Parandu-seelarve	Lõplik eelarve	Esialgne eelarve	Ülekanded	Parandu-seelarve	Lõplik eelarve
A-11	Palgad ja toetused	41,25	-4,58		36,67	41,25	-4,58		36,67
A-12	Värbamiskulud	1,06			1,06	1,06			1,06
A-13	Lähetuskulud	0,66			0,66	0,66			0,66
A-14	Sotsiaal- ja meditsiiniteenuste taristu	2,23	-0,11		2,13	2,23	-0,11		2,13
A-15	Töötajate koolitus	0,60	0,11		0,71		0,60	0,11	0,71
I JAOTIS – PERSONALIKULUD		45,80	-4,58		41,22	45,80	-4,58		41,22
A-20	Ruumikulud	3,92	0,57		4,49	3,92	0,57		4,49
A-21	Ameti IT ja side	4,10	0,00		4,10	4,10	0,00		4,10
A-22	Vallasvara ja seonduvad kulud	0,29	-0,11		0,18	0,29	-0,11		0,18
A-23	Jooksvad halduskulud	1,86	-0,55		1,30	1,86	-0,55		1,30
A-24	Post	0,04	-0,02		0,02	0,04	-0,02		0,02
A-25	Haldusnõukogu	0,71	-0,20		0,51	0,71	-0,20		0,51
A-26	Teave ja väljaanded	0,55	0,85		1,40	0,55	0,85		1,40
A-27	Välisloe teenused	8,35	1,49		9,84	8,35	1,49		9,84
A-28	Turve	4,26	-0,61		3,65	4,26	-0,61		3,65
II JAOTIS – TARISTU- ja TEGEVUSKULUD		24,07	1,42		25,49	24,07	1,42		25,49
B3-0	Taristu	101,98	22,99		124,97	90,63	-11,18		79,45
B3-1	Rakendused	136,74	-18,06		118,68	127,39	15,34		142,73
B3-8	Tegevustoe toimingud	11,05	-1,77		9,27	8,61	-0,99		7,62
III JAOTIS – TEGEVUSKULUD		249,77	3,16		252,93	226,64	3,16		229,80
KOKKU		319,64	0,00		319,64	296,51	0,00		296,51

eu-LISA 2022. aasta eelarve täitmine (rahastamisallikas C1)

Ainult seoses 2022. aasta assigneeringutega – rahastamisallikas C1.

Eelarvejaotis	Kulukohustused (C1, miljonites eurodes)			Maksed (C1, miljonites eurodes)		
	Eelarves	Kasutatud	%	Eelarves	Kasutatud	%
I jaotis – Personalikulud	41,22	38,03	92,3%	41,22	38,03	92,2%
<i>sellest kasutatud</i>		38,03	92,3%		37,36	90,6%
<i>sellest automaatsed ülekandmised</i>					0,67	1,6 %
II jaotis – Taristu- ja tegevuskulud	25,49	25,49	100,0%	25,49	25,49	100,0%
<i>sellest kasutatud</i>		25,49	100%		11,78	46,2%
<i>sellest automaatsed ülekandmised</i>					13,71	53,8%
III jaotis – Tegevuskulud	252,93	252,93	100,0%	229,80	207,95	90,5%
<i>sellest kasutatud</i>		227,78	90,1%		207,95	90,5%
<i>sellest mitteautomaatsed ülekandmised</i>		25,15	9,9%		-	-
KOKKU	319,64	316,45	99,0%	296,51	271,47	91,6%
<i>sellest kasutatud</i>		291,29	91,1%		257,09	86,7%

Eelarve täitmine (muud rahastamisallikad)

Lisaks aasta eelarvele (rahastamisallikas C1) rakendas amet järgmisi assigneeringuid:

- assigneeringud sihtotstarbelisest sisetulust (rahastamisallikas C4)¹⁵⁵;
- eelmistest aastatest ülekantud kulukohustuste (liigendatud III jaotises ning liigendamata I ja II jaotises) ning vastavate maksete (ainult liigendamata) assigneeringud (rahastamisallikas C8)¹⁵⁶;
- assigneeringud sihtotstarbelisest välistulust ehk assotsieerunud riikide osamaksetest vastavalt eu-LISA asutamismääruse artikli 46 lõike 3 punktile b (rahastamisallikas R0,¹⁵⁷ ainult III jaotis).

Eelarvejaotis	Rahastamisallikas	Kulukohustus			Makse		
		Eelarves (miljonites eurodes)	Kasutatud (miljonites eurodes)	%	Eelarves (miljonites eurodes)	Kasutatud* (miljonites eurodes)	%
A-1 Personalikulud	C1	41,22	38,03	92,3%	41,22	37,36	90,6%
	C4	0,00	0,00	100%	0,00	0,00	100%
	C8	0,70	0,48	69,0%	0,70	0,48	69,0%
	Vahesumma	41,92	38,51	91,9%	41,92	37,85	90,3%
A-2 Taristu- ja tegevuskulud	C1	25,49	25,49	100,0%	25,49	11,78	46,2%
	C4	0,02	0,02	100%	0,02	0,00	20,6%
	C8	11,10	10,08	90,7%	11,10	10,08	90,7%
	Vahesumma	36,61	35,58	97,2%	36,61	21,86	59,7%
B0-3 Tegevuskulud	C1**	252,93	252,93	100%	229,80	207,95	90,5%
	C8	349,36	348,25	99,7%			
	R0	58,67	0,00	0,0%	58,67	0,00	0,0%
	Vahesumma	660,96	601,18	91,0%	288,47	207,95	72,1%
KOKKU		739,49	675,28	91,3%	367,00	267,66	72,9%

■ * III jaotises on C1 assigneeringute all summas 57,06 miljonit eurot aasta kulukohustuste makseid. Ülejäänud 150,90 miljonit eurot kasutati eelmiste aastate kulukohustuste katteks.

■ ** Kasutatud kulukohustused hõlmavad mitteautomaatseid ülekandeid summas 25,15 miljonit eurot.

¹⁵⁵ Assigneeringud aasta sihtotstarbelisest sisetulust.

¹⁵⁶ Ülekantud kulukohustused (liigendatud ja liigendamata) ja maksete assigneeringud (liigendamata). Kui kulukohustused võetakse liigendamata assigneeringute arvelt ja vastavaid summasid ei ole täielikult välja makstud, kantakse täitmata kulukohustuste summale vastavad maksete assigneeringud automaatselt üle üksnes järgmisesse eelarveaastasse. Sellisel juhul muudetakse rahastamisallikas C1-st C8-ks. Seega kantakse assigneeringud üle järgmisse aastasse ja vastavad kulukohustused kantakse edasi. Liigendatud assigneeringute puhul, mille kulukohustustega seotud summasid ei ole veel makstud, kantakse kulukohustused automaatselt üle, samuti vastavad kulukohustuste assigneeringud (st rahastamisallikas C8). Seevastu maksete assigneeringuid üle ei kanta ning järgmise aasta kohta tuleb leida muud rahastamisallikad (st rahastamisallikas C1).

¹⁵⁷ Assigneeringud sihtotstarbelisest välistulust (aasta kohta ja järgmisesse eelarveaastasse üle kantud).

2022. aastal tehtud eelarvelised ülekanded

2022. aastal tehti ameti finantsmääruse artikli 26 alusel järgmised siseülekanded. Ülekannete eesmärk oli tagada kulukohustuste ja maksete assigneeringute optimaalne eelarvesse kandmine. Amet tegi kolm ülekannet vastavalt eu-LISA finantsmääruse artikli 26 lõikele 1. Ameti finantseeskirjade artikli 26 lõike 2 alusel ülekandeid ei tehtud.

Eelarvehendite ümberpaigutamine ¹⁵⁸	Eelarvejaotis	I jaotis. Personalikulud		II jaotis. Taristu- ja tegevuskulud		III. jaotis. Tegevuskulud	
	Viide	Kulukohus- tuste assignee- ringud	Maksete assignee- ringud	Kulukohus- tuste assignee- ringud	Maksete assignee- ringud	Kulukohus- tuste assigneeringud	Maksete assigneeringud
1	LIS.4351					Ülekanded eelarvejaotise piires	
2	LIS.4367	-984 000	-984 000	984 000	984 000	Ülekanded eelarvejaotise piires	
	LIS.4368					Ülekanded eelarvejaotise piires	
3	LIS.4371					Ülekanded eelarvejaotise piires	
4	LIS.4376	-1 000 000	-1 000 000	1 000 000	1 000 000	Ülekanded eelarvejaotise piires	
5	LIS.4386	Ülekanded eelarvejaotise piires		Ülekanded eelarvejaotise piires		Ülekanded eelarvejaotise piires	
6	LIS.4395	Ülekanded eelarvejaotise piires		Ülekanded eelarvejaotise piires		Ülekanded eelarvejaotise piires	
	LIS.4396			Ülekanded eelarvejaotise piires			
7	LIS.4408			Ülekanded eelarvejaotise piires		Ülekanded eelarvejaotise piires	
8	LIS.4424					Ülekanded eelarvejaotise piires	
	LIS.4425	-2 595 500	-2 595 500	-567 988	-567 988	3 163 488	3 163 488
9	LIS.4428					Ülekanded eelarvejaotise piires	
KOKKU		-4 579 500	-4 579 500	1 416 012	1 416 012	3 163 488	3 163 488

Eelarvehendite ümberpaigutuste üksikasjalik loetelu (kõik rahastamisallikad)

Eelarvehendite ümberpaigutuse nr	Viide	Kuupäev	Eelarverida	Kulukohustuste assigneeringud	Maksete assigneeringud
1	LIS.4351	10.03.2022	B03100 SIS II projektid	-1 500 000,00	-1 500 000,00
			B03101 SIS II töökorras hoidmine	-6 000,00	0,00
			B03102 Uuesti sõnastatud määruse kohane SIS II	1 506 000,00	1 500 000,00
			B03110 VISi/BMSi projektid	-3 808 608,02	0,00
			B03120 Eurodaci projektid	3 808 608,02	0,00
			B03130 EESi projektid	6 000 000,00	0,00
			B03121 EESi töökorras hoidmine	-6 000 000,00	0,00
			B03810 Välistugi	0,00	-146 955,00
			B03811 Konsultatsioonid ja uuringud	0,00	146 955,00
			B03822 Schengeni hindamised	49 500,00	49 500,00

¹⁵⁸ Eelarvehendite ülekanded eelarvejaotiste vahel on kajastatud nende täisväärtuses eurodena.

Eelarvevahendite ümberpaigutuse nr	Viide	Kuupäev	Eelarverida	Kulukohustuste assigneeringud	Maksete assigneeringu d
2	LIS.4367	21.04.2022	B03831 Liikmesriikidele suunatud koolitus	-49 500,00	-49 500,00
			A01110 Lepinguliste töötajate palgad ja toetused	-984 000,00	-984 000,00
			A01400 Iga-aastane arstlik kontroll	31 000,00	31 000,00
			A01403 Ühiskondlik tegevus	-31 000,00	-31 000,00
			A02600 Teave ja väljaanded	984 000,00	984 000,00
			B03000 Jagatud süsteemitaristu	19 000 000,00	19 000 000,00
			B03002 Varurajatis – tegevuskulud	0,00	250 000,00
			B03003 Koostalitlusvõime	-8 000 000,00	-8 000 000,00
			B03010 Laivõrgud	0,00	-4 000 000,00
			B03102 Uuesti sõnastatud määruse kohane SIS II	0,00	2 400 000,00
			B03110 VISi/BMSi projektid	0,00	-1 200 000,00
			B03120 Eurodaci projektid	0,00	340 000,00
			B03130 EESi projektid	0,00	3 500 000,00
			B03121 EESi töökorras hoidmine	-3 000 000,00	-6 500 000,00
			B03140 ETIASe projektid	-4 000 000,00	0,00
			B03150 ECRISe projektid	-4 000 000,00	-5 790 000,00
	LIS.4368		B03000 Jagatud süsteemitaristu	6 900 000,00	6 900 000,00
			B03101 SIS II töökorras hoidmine	-2 300 000,00	-2 300 000,00
			B03111 VISi/BMSi töökorras hoidmine	-2 300 000,00	-2 300 000,00
			B03121 Eurodaci töökorras hoidmine	-2 300 000,00	-2 300 000,00
3	LIS.4371	28.06.2022	B03002 Varurajatis – tegevuskulud	300 000,00	0,00
			B03003 Koostalitlusvõime	0,00	-4 000 000,00
			B03100 SIS II projektid	0,00	3 000 000,00
			B03102 Uuesti sõnastatud määruse kohane SIS II	0,00	1 000 000,00
			B03110 VISi/BMSi projektid	-1 461 606,00	-2 000 000,00
			B03120 Eurodaci projektid	1 161 606,00	0,00
			B03130 EESi projektid	0,00	2 000 000,00
			B03140 ETIASe projektid	0,00	2 000 000,00
			B03150 ECRISe projektid	0,00	-2 000 000,00
			B03810 Välistugi	500 000,00	500 000,00
			B03831 Liikmesriikidele suunatud koolitus	-500 000,00	-500 000,00
4	LIS.4376	08.08.2022	A01100 Ajutiste teenistujate palgad ja toetused	-1 000 000,00	-1 000 000,00
			A02700 Välistoe teenused	1 000 000,00	1 000 000,00
			B03003 Koostalitlusvõime	0,00	-7 000 000,00
			B03010 Laivõrgud	0,00	-7 400 000,00
			B03100 SIS II projektid	0,00	3 500 000,00
			B03110 VISi/BMSi projektid	-3 814 123,22	-6 300 000,00
			B03111 VISi/BMSi töökorras hoidmine	0,00	1 800 000,00
			B03120 Eurodaci projektid	0,00	1 000 000,00
			B03130 EESi projektid	1 814 123,22	7 400 000,00
			B03140 ETIASe projektid	0,00	7 000 000,00
			B03150 ECRISe projektid	0,00	-2 360 000,00
			B03810 Välistugi	3 500 000,00	3 300 000,00
			B03811 Konsultatsioonid ja uuringud	0,00	60 000,00

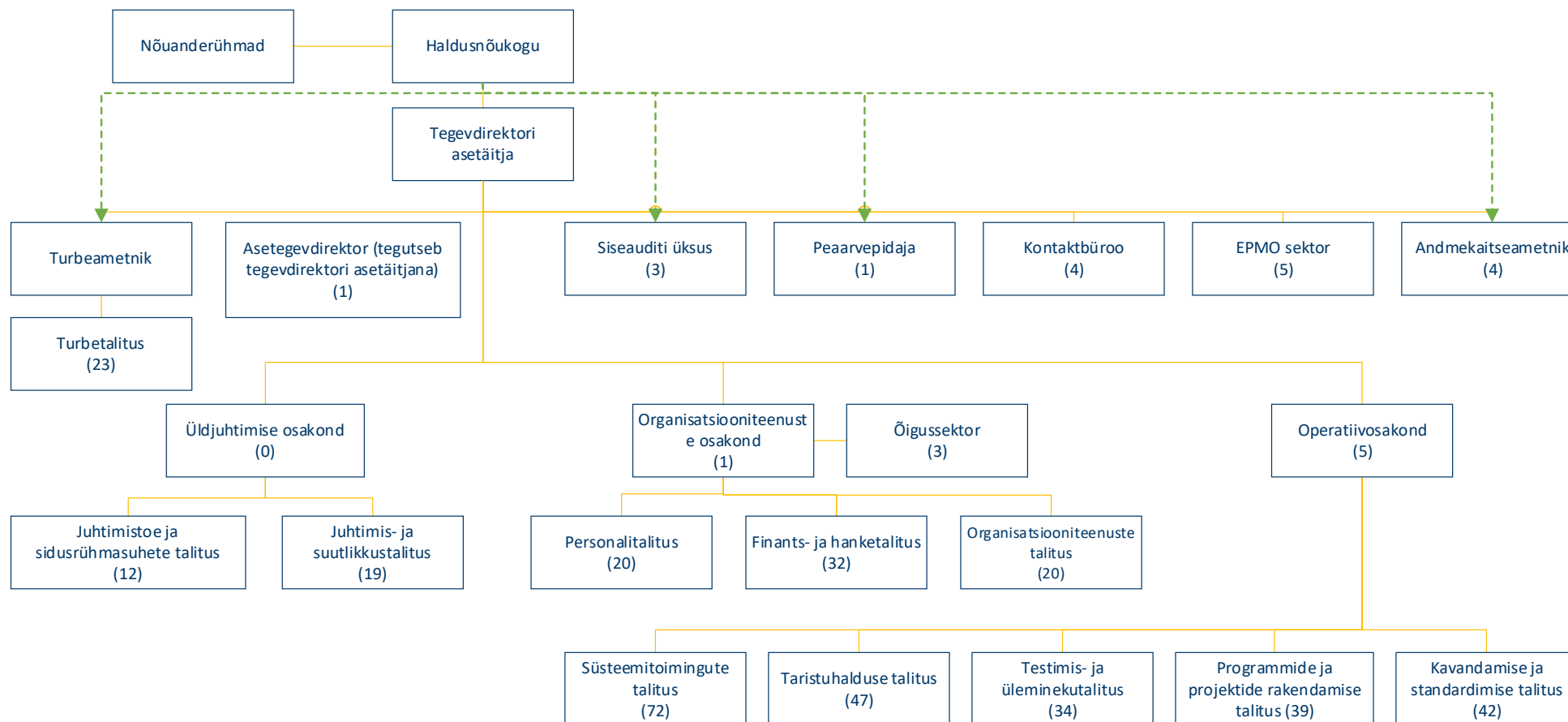
Eelarvevahendite ümberpaigutuse nr	Viide	Kuupäev	Eelarverida	Kulukohustuste assigneeringud	Maksete assigneeringu d
5	LIS.4386	27.09.2022	B03820 Nõuanderühmad	-500 000,00	-500 000,00
			B03831 Liikmesriikidele suunatud koolitus	-1 000 000,00	-500 000,00
			A01402 Euroopa kool	-100 000,00	-100 000,00
			A01500 Töötajate koolitamine	100 000,00	100 000,00
			A02000 Ruumikulud	98 189,00	98 189,00
			A02200 Muu tehniline varustus ja sisseseade	-98 189,00	-98 189,00
			B03001 Süsteemide turve ja talitluspidevus	180 000,00	0,00
			B03100 SIS II projektid	200 000,00	0,00
			B03101 SIS II töökorras hoidmine	-200 000,00	0,00
			B03110 VISi/BMSi projektid	-180 000,00	0,00
			B03130 EESi projektid	13 961 000,00	0,00
			B03121 EESi töökorras hoidmine	-247 194,00	0,00
			B03150 ECRISi projektid	-13 713 806,00	0,00
6	LIS.4395	06.12.2022	A01402 Euroopa kool	-5 000,00	-5 000,00
			A01500 Töötajate koolitamine	5 000,00	5 000,00
			A02000 Ruumikulud	461 000,00	461 000,00
			A02100 Ameti IT ja side	-29,04	-29,04
			A02210 Mööbel ja kontoriseadmed	-9 971,22	-9 971,22
			A02220 Dokumentatsiooni ja raamatukogu kulud	-1 767,73	-1 767,73
			A02300 Kontoritarbed	-25 556,42	-25 556,42
			A02320 Õigusabikulud	-93 000,00	-93 000,00
			A02331 Personalihalduse lõivud ja tasud	-2 551,85	-2 551,85
			A02400 Postikulud	-22 500,00	-22 500,00
			A02510 Muud koosolekud	-100 462,63	-100 462,63
			A02600 Teave ja väljaanded	-102 236,83	-102 236,83
			A02700 Välistoe teenused	190 236,83	190 236,83
			A02800 Ameti julgeolek	-293 161,11	-293 161,11
			B03000 Jagatud süsteemitaristu	5 218 037,91	-1 000 000,00
			B03001 Süsteemide turve ja talitluspidevus	0,00	222 000,00
			B03002 Varurajatis – tegevuskulud	0,00	10 000,00
			B03003 Koostalitlusvõime	0,00	-3 800 000,00
			B03010 Laivõrgud	-5 218 037,91	-1 000 000,00
			B03100 SIS II projektid	0,00	2 000 000,00
			B03101 SIS II töökorras hoidmine	0,00	-1 000 000,00
			B03102 Uuesti sõnastatud määruse kohane SIS II	0,00	-1 000 000,00
			B03110 VISi/BMSi projektid	0,00	-1 000 000,00
			B03111 VISi/BMSi töökorras hoidmine	0,00	3 000 000,00
			B03110 VISi/BMSi projektid	0,00	-5 600 000,00
			B03121 Eurodaci töökorras hoidmine	0,00	-1 000 000,00
			B03130 EESi projektid	2 185 168,56	14 918 125,00
			B03121 EESi töökorras hoidmine	-633 168,56	-593 089,00
			B03140 ETIASi projektid	0,00	1 902 101,00
			B03121 ETIASi töökorras hoidmine	0,00	-602 101,00
			B03150 ECRISi projektid	0,00	-3 900 000,00
			B03121 ECRISi töökorras hoidmine	0,00	-227 036,00

Eelarvevahendite ümberpaigutuse nr	Viide	Kuupäev	Eelarverida	Kulukohustuste assigneeringud	Maksete assigneeringu d
	LIS.4396		B03810 Välistugi	0,00	-200 000,00
			B03811 Konsultatsioonid ja uuringud	186 615,00	0,00
			B03820 Nõuanderühmad	-150 000,00	-500 000,00
			B03821 Muud koosolekud ja lähetused	-182 000,00	-182 000,00
			B03822 Schengeni hindamised	-20 000,00	0,00
			B03830 Õppe- ja arendustegevus	-500 000,00	-250 000,00
			B03831 Liikmesriikidele suunatud kooolitus	-886 615,00	-198 000,00
			A02000 Ruumikulud	8 563,80	8 563,80
			A02320 Õigusabikulud	-8 425,00	-8 425,00
			A02400 Postikulud	-80,80	-80,80
			A02600 Teave ja väljaanded	-58,00	-58,00
7	LIS.4408	15.12.2022	A02000 Ruumikulud	6 822,70	6 822,70
			A02300 Kontoritarbed	-6 822,70	-6 822,70
			A02320 Õigusabikulud	-88 169,32	-88 169,32
			A02330 Muud jooksvad kulud	-327 770,48	-327 770,48
			A02700 Välistoe teenused	415 939,80	415 939,80
			B03000 Jagatud süsteemitaristu	8 499 900,00	4 730 000,00
			B03001 Süsteemide turve ja talitluspidevus	-76 537,32	0,00
			B03002 Varurajatis – tegevuskulud	-528,76	0,00
			B03003 Koostalitlusvõime	3 792 400,00	-1 800 000,00
			B03100 SIS II projektid	2 317 124,22	0,00
			B03101 SIS II töökorras hoidmine	-4 267 576,54	0,00
			B03110 VISi/BMSi projektid	-3 539 063,07	-2 710 000,00
			B03111 VISi/BMSi töökorras hoidmine	-1 446 686,26	0,00
			B03110 VISi/BMSi projektid	-2 992 400,00	0,00
			B03120 Eurodaci projektid	-98 061,96	-200 000,00
			B03130 EESi projektid	622 465,39	1 520 000,00
			B03121 ETIASe töökorras hoidmine	-1 326 000,00	0,00
			B03150 ECRiSe projektid	0,00	423 910,22
			B03121 ECRiSe töökorras hoidmine	-485 047,00	0,00
			B03810 Välistugi	-14 709,00	-590 910,22
			B03811 Konsultatsioonid ja uuringud	100,00	-100 000,00
			B03820 Nõuanderühmad	-530 863,84	-400 000,00
			B03822 Schengeni hindamised	0,00	-20 000,00
			B03830 Õppe- ja arendustegevus	-210 981,61	-103 000,00
			B03831 Liikmesriikidele suunatud kooolitus	-243 534,25	-750 000,00
8	LIS.4424	21.12.2022	B03000 Jagatud süsteemitaristu	-6 900 000,00	-6 900 000,00
			B03101 SIS II töökorras hoidmine	2 300 000,00	2 300 000,00
			B03111 VISi/BMSi töökorras hoidmine	2 300 000,00	2 300 000,00
			B03121 Eurodaci töökorras hoidmine	2 300 000,00	2 300 000,00
	LIS.4425		A01110 Lepinguliste töötajate palgad ja toetused	-2 595 500,00	-2 595 500,00
			A02220 Dokumentatsiooni ja raamatukogu kulud	-44,98	-44,98
			A02320 Õigusabikulud	-8 840,68	-8 840,68
			A02500 Haldusnõukogu koosolekud	-86 659,43	-86 659,43
			A02510 Muud koosolekud	-10 716,86	-10 716,86

Eelarvahendite ümberpaigutuse nr	Viide	Kuupäev	Eelarverida	Kulukohustuste assigneeringud	Maksete assigneeringu d
			A02600 Teave ja väljaanded	-30 085,40	-30 085,40
			A02700 Välistoe teenused	-113 430,67	-113 430,67
			A02800 Ameti julgeolek	-318 210,46	-318 210,46
			B03000 Jagatud süsteemitaristu	-775 416,06	249 315,61
			B03001 Süsteemide turve ja talitluspidevus	-847,75	0,00
			B03003 Koostalitlusvõime	-2 964 341,82	0,00
			B03010 Laivõrgud	3 034 788,15	2 355 472,54
			B03100 SIS II projektid	-248 254,07	-350 000,00
			B03102 Uuesti sõnastatud määruse kohane SIS II	-1 500 399,28	0,00
			B03110 VISi/BMSi projektid	22 987 373,97	128 700,33
			B03111 VISi/BMSi töökorras hoidmine	2 663 141,99	0,00
			B03110 VISi/BMSi projektid	-9 783 590,73	0,00
			B03130 EESi projektid	-5 306 443,79	40 000,00
			B03140 ETIASe projektid	-3 727 244,78	800 000,00
			B03810 Välistugi	-1 113 542,00	0,00
			B03811 Konsultatsioonid ja uuringud	0,00	18 000,00
			B03820 Nõuanderühmad	-43 064,89	-18 000,00
			B03821 Muud koosolekud ja lähetused	-11 363,00	0,00
			B03830 Õppe- ja arendustegevus	-2 300,72	0,00
			B03831 Liikmesriikidele suunatud koolitus	-45 006,74	-60 000,00
9	LIS.4428	22.12.2022	B03010 Laivõrgud	4 854,40	0,00
			B03130 EESi projektid	407,08	0,00
			B03822 Schengeni hindamised	-5 261,48	0,00

III lisa. Organisatsiooniskeem

2022. aastal oli ameti organisatsioonistruktuur jätkuvalt muutumatu.

IV lisa. Ametikohtade loetelu ja personalihalduse lisateave

eu-LISA 2022. aasta ametikohtade loetelu

2022. aasta ametikohtade loetelus oli 215 ajutise teenistuja ametikohta.

Tabel 15. 2022. aasta ametikohtade loetelu.

Kategooria ja palgaaste	Ajutised teenistujad	Kategooria ja palgaaste	Ajutised teenistujad
AD 16	0	ei kohaldata	ei kohaldata
AD 15	1	AST 11	0
AD 14	1	AST 10	0
AD 13	3	AST 9	1
AD 12	4	AST 8	3
AD 11	9	AST 7	4
AD 10	11	AST 6	12
AD 9	19	AST 5	12
AD 8	32	AST 4	10
AD 7	15	AST 3	11
AD 6	36	AST 2	0
AD 5	31	AST 1	0
AD kokku	162	AST kokku	53

Teave iga ametikoha palgaastme kohta ametisse nimetamisel

Tabelis 16 on esitatud Euroopa Komisjoni loetletud põhirollidele vastavad palgaastmed eu-LISAs. Komisjoni ja ameti ametinimetuste erinevuse korral on märgitud ametis kasutatav ametinimetus. Euroopa Liidu muude teenistujate teenistustingimuste artiklis 53 märgitud palgaastmeid ületavad ametisse nimetamise palgaastmed tulenevad asjaolust, et personali töölevõtmine toimus ameti tegevuse alguses, kui eu-LISA ametikohtade loetelus olid määratud kõrgemad palgaastmed.

Tabel 16. Põhirollide ametisse nimetamise palgaastmed.

Põhirollid	Lepingu liik (ametnik, ajutine teenistuja (TA) või lepinguline töötaja (CA))	Tegevusüksus, palgaaste töölevõtmisel	Ametikoht
Osakonna juhataja (2. aste)	TA	AD 12	haldustugi/põhitegevus
Talituse juhataja (3. aste)	TA	AD 9	haldustugi/põhitegevus
Sektori juhataja (4. aste) (üksuse juhataja roll puudub)	TA, CA	AD 5, AD 7	haldustugi/põhitegevus
Vanemametnik	TA	AD 7	haldustugi/põhitegevus
Ametnik	TA, CA	AD 5, AD 6, FG IV	haldustugi/põhitegevus
Organisatsiooniteenuste osakonna juhataja	TA	AD 12	haldustugi
Personalitalituse juhataja	TA	AD 9	haldustugi
Finants- ja hanketalituse juhataja	TA	AD 10	neutraalne
IT-juht (organisatsiooniteenuste talituse juhataja)	TA	AD 9	haldustugi
Sekretär / assistent / osakonna juhataja või talituse juhataja assistent ¹⁵⁹	TA, CA	AST 3, FG III	haldustugi/põhitegevus
Andmekaitseametnik	TA	AD 8	haldustugi
Peaarvupidaja	TA	AD 9	neutraalne

¹⁵⁹ eu-LISA ametikohtade loetelus ei ole sekretäride ega kantseleitöötajate ametikohti. Võttes arvesse uute personalieeskirjade jõustumist 1. jaanuaril 2014, otsustas eu-LISA jätta ametikohtade loetelus kinnitatud palgaastmed kehtima ja laiendada palgaastmetel AST 2 ja AST 3 tööle võetud assistentide tööülesandeid. Sekretäri ülesandeid täidavad vajaduse korral ka välised teenuseosutajad.

Siseauditi üksuse juhataja	TA	AD 9	haldustugi/neutraalne
Tegevdirektori isiklik assistent	TA	AST 5	haldustugi

eu-LISA 2022. aasta võrdlusanalüüs

2022. aasta lõpus tegi eu-LISA võrdlusanalüüsi, kasutades 2014. aastal ELi asutuste haldusjuhtide kokkulepitud metoodikat. Metoodika loomiseks kohandati, täiustati ja täpsustati komisjoni võrdlusanalüüsi metoodikat. Võrdlusanalüüsis liigitatakse inimressursid selle järgi, mis rolli täidab iga ametikoht organisatsioonis. Põhieesmärk on teha kõigis organisatsiooni üksustes kindlaks, kui palju on töökohti, mis kuuluvad kategooriatesse „haldustugi ja koordineerimine“, „põhitegevus“ ja „neutraalne“, et võrrelda neid näitajaid varasemate aastate tulemustega. Võrdlusanalüüsis käsitleti kõiki eu-LISA ametikohti. Analüüsi tulemused on esitatud allpool tabelis 17 ja tabelis 18.

2022. aasta võrdlusanalüüsist nähtub, et põhitegevusega seotud ametikohtade osakaal on pisut kasvanud (0,5%, st 74,2%-lt 74,7%-le); üldine põhitegevus kasvas 0,2% võrra, valdavalt tulenevalt vajadusest töötada välja uued süsteemid, samas kui programmijuhtimine kasvas 0,4% ja kõrgema tasandi koordineerimine vähenes 0,2% võrra. Haldustoe osutamise ja koordineerimisega seotud ametikohtade protsent kasvas pisut, st 0,3% võrra 16%-lt 16,3%-le. Neutraalsete ametikohtade protsent vähenes 0,8% võrra 9,8%-lt 9,0%-le.

Allhanke korras osutatud haldustoe teenuste ja koordineerimisteenuste osakaal tõusis 55,8%-lt 60,5%-le, samas kui põhitegevusega seotud ametikohtade osakaal langes 40,4%-lt 36,1%-le. Ka allhanke korras täidetud neutraalsete ametikohtade osakaal vähenes 3,8%-lt 3,4%-le.

Tabel 17. eu-LISA 2022. aasta võrdlusanalüüs: töötajate ametikohad.

Töökoha liigi (alam)kategooria	2019 (%)	2020 (%)	2021 (%)	2022 (%)
Haldustugi ja koordineerimine	16,6%	16,5%	16%	16,3%
Haldustugi	11,5%	12%	11,1%	11,3%
Kordineerimine	5,1%	4,5%	4,9%	5,0%
Põhitegevus	72,4%	72,5%	74,2%	74,7%
Põhitegevuse tipptasemel koordineerimine	6,7%	7%	5,3%	5,1%
Programmide juhtimine ja elluviimine	3,1%	4%	3,5%	3,9%
Hindamine ja mõjuhindamine	0%	0%	0%	0,0%
Üldine põhitegevus	62,6%	61,5%	65,4%	65,6%
Neutraalne	11%	11%	9,8%	9,0%
Finantsküsimused/kontroll	11%	11%	9,8%	9,0%
Keelelised küsimused	0%	0%	0%	0,0%

Amet analüüsis ka kohapeal töötavate väliste teenuseosutajate täidetud ametikohti ja võrdlustulemused on järgmised.

Tabel 18. eu-LISA 2022. aasta võrdlusanalüüs: välised teenuseosutajad (kohapealsed töövõtjad).

Töökoha liigi (alam)kategooria	2019 (%)	2020 (%)	2021 (%)	2022 (%)
Haldustugi ja koordineerimine	51,2%	52,2%	55,8%	60,5%
Haldustugi	47,8%	40,2%	37,5%	33%
Kordineerimine	3,4%	12%	18,3%	28%
Põhitegevus	43,5%	42,4%	40,4%	36,1%
Põhitegevuse tipptasemel koordineerimine	2,4%	2,2%	1,9%	0,0%
Programmide juhtimine ja elluviimine	2,9%	2,2%	1,5%	12,3%
Hindamine ja mõjuhindamine	1,8%	2,2%	1,4%	0,0%
Üldine põhitegevus	36,3%	35,8%	35,6%	23,8%
Neutraalne	5,2%	5,4%	3,8%	3,4%
Finantsküsimused/kontroll	5,2%	5,4%	3,8%	3,4%
Keelelised küsimused	0%	0%	0%	0%

2022. aastal vastuvõetud personalieeskirjade rakenduseeskirjad

2022. aastal võttis eu-LISA vastu kaks personalieeskirjade rakenduseeskirja ja taotles komisjoni tööaja ja hübriid töö eeskirjadest erandit, kuni selles küsimuses töötatakse välja uus näidisotsus või eriootsus:

- läbivaadatud suunised rikkumistest teatamise kohta (haldusnõukogu 4. märtsi 2022. aasta otsus nr 2022-039);
- otsus haldusjuurdluste ja distsiplinaarmenetluste elluviimist käsitlevate üldiste rakendussätete kehtestamise kohta (haldusnõukogu 24. märtsi 2022. aasta otsus nr 2022-081).

V lisa. Inimressursid ja rahalised vahendid tegevusalade kaupa

Inimressursid tegevusalade kaupa

2022. aastal töötas kokku 324st töötajast 238,15 täistööajale taandatud töötajat (74,7% töötajatest) põhitegevusega seotud tegevuste ning 28,85 täistööajale taandatud töötajat (9% töötajatest) hangetega seotud ja finantstegevuste alal. 52 täistööajale taandatud töötajat (16,3% töötajatest) tegutses horisontaalsete tegevuste valdkonnas (üldine koordineerimine ja haldustugi). **Tabelis 19** on ülevaade eu-LISA töötajatest seadusandliku ettepaneku alusel, nagu on kinnitatud 2022. aasta eelarves kooskõlas ametikohtade loeteluga.

Tabel 19. 2022. aasta inimressursid tegevusalade kaupa.

Tegevusvaldkond	Kinnitatud 2022. aastaks			Tegelik olukord 31. detsembri 2022 seisuga		
	TA	CA	SNE	TA	CA	SNE
eu-LISA määrus						
Muudetud eu-LISA määrus (põhitöötajad)	113	30	9	106	27	9
Muudetud eu-LISA määrus (lisatöötajad)	23	27	2	23	23	2
Lühiajalised ¹⁶⁰					6	
Konkreetsete süsteemidega seotud määrused (vastu võetud)						
Uuesti sõnastatud SIS (tagasisaatmine ja piirid)		4			4	
Uuesti sõnastatud SIS (politsei)		2			0	
Muudetud VIS	5	5		2	2	
Riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem (EES)	32			26		
ETIAS	7	35		6	28	
ECRIS-TCN		5			4	
Koostalitlusvõime	33	36		29	21	
e-CODEX		2				
EESi/ETIASe vedaja tugi ¹⁶¹		21			6	
Seadusandlikud ettepanekud (vastu võtmata)¹⁶²						
Uuesti sõnastatud Eurodac	2			0		
Täistööajale taandatud töötajate arv kokku	215	167	11	192	121	11

Tegevuspõhise eelarvestamise kohased kulud

2018. aastal töötas amet välja tegevuspõhise eelarvestamise metoodika, mis võimaldab tuvastada iga ameti hallatava süsteemi kogukulud. Süsteemide kogukulud koosnevad järgmistest kuludest:

- otsesed kulud, sh hooldus- ja projektkulud;
- võrgukulud;
- horisontaalsed kulud, sh ühise taristu käitamise ja süsteemiturbe kulud, üldkulud ja horisontaalsed kulud, peamiselt personalikulud ja jooksvad kulud.

Üldkulude ja horisontaalsete tegevuskulude ümberjaotamine põhines järgmistel kuluteguritel:

¹⁶⁰ Need ametikohad täideti eelarves kokkuhoitud vahendite abil, et katta kiireloomulisi personalivajadusi (personalikulud, õigustalitus, raamatupidamisteenistus, hanked, turve ja üks emapuhkusel oleva töötaja asendaja).

¹⁶¹ Need ametikohad eraldatakse Frontexist eu-LISA-le ajutiselt kolmeks aastaks (2022–2024).

¹⁶² Märgitud töötajate arv on esialgne ja põhineb vastavatele ettepanekutele lisatud finantsselgitustel.

- otsesed süsteemikulud;
- süsteemidele eraldatud aeg (personalikulud).

Aruandeaastal täitis amet eelarve summas 240,8 miljonit eurot, millest

- 75% kasutati tegevuskuludena;
- 25% olid horisontaalsed üldkulud.

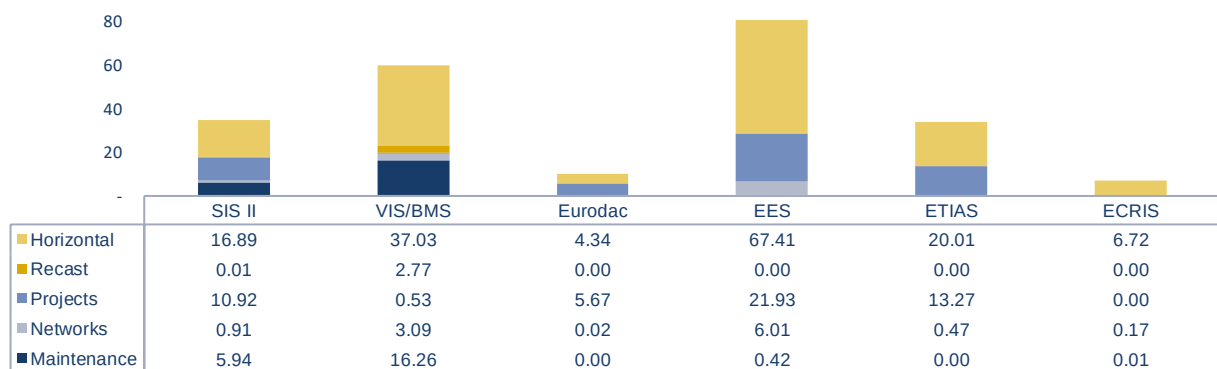
Tabel 20. Süsteemide kogukulud.

Süsteemid	Kogukulud (miljonites eurodes)	Kogukulude osakaal
SIS II	34,664	14%
VIS/BMS	59,675	25%
Eurodac	10,032	4%
EES	95,774	40%
ETIAS	33,755	14%
ECRIS-TCN	6,904	3%
KOKKU	240,804	100%

Tuleb märkida, et enamik ameti põhitegevusi ei ole korduvad, vaid projektipõhised. Seetõttu ei saa nende kulusid standardida, nagu toimub protsessipõhises ärimudelis.

Allpool joonistel on esitatud iga süsteemi kulude jaotus miljonites eurodes ja protsendina süsteemide kogukuludest:

Cost breakdown for each system (in million euros)

Cost breakdown for each system (in million euros)

Horizontal
Recast
Projects
Networks
Maintenance

SIS II
VIS/BMS
Eurodac
EES
ETIAS
ECRIS

16,89
0,01
10,92
0,91
5,94
37,03
2,77
0,53
3,09
16,26
4,34
0,00
5,67
0,02
0,00
67,41
0,00
21,93
6,01
0,42
20,01
0,00

Iga süsteemi kulude jaotus (miljonites eurodes)

Horisontaalne
Uuesti sõnastatud
Projektid
Võrgud
Hooldus

SIS II
VIS/BMS
Eurodac
EES
ETIAS
ECRIS

16,89
0,01
10,92
0,91
5,94
37,03
2,77
0,53
3,09
16,26
4,34
0,00
5,67
0,02
0,00
67,41
0,00
21,93
6,01
0,42
20,01
0,00

13,27
0,47
0,00
6,72
0,00
0,00
0,17
0,01

13,27
0,47
0,00
6,72
0,00
0,00
0,17
0,01

Mitme tegevuskohaga organisatsiooni kulud

Kooskõlas välishindamises antud soovitusega (R 4.34) on ameti mitme tegevuskohaga seotud kulude kokkuvõtte esitatud alljärgnevas **tabelis 21**.

Tabel 21. eu-LISA 2022. aasta mitme tegevuskohaga seotud otsesed kulud (miljonites eurodes).

Eelarvejaotis		Tehtud maksed kokku	Ameti mitme tegevuskohaga seotud maksed	Osakaal (%)
A-1	Personalikulud	37,36	0,18	0,5%
A-2	Taristu- ja tegevuskulud	11,78	ei kohaldata	ei kohaldata
B0-3	Tegevuskulud	207,95	0,04	0,0%
KOKKU		257,09	0,22	0,1%

eu-LISA mitme tegevuskohaga seotud otsesed kulud katavad ameti Tallinnas asuva peakorteri ja selle Strasbourgis asuva tegevuskoha vahel sõitvate koosseisuliste töötajate lähetuskulusid. 2022. aastal moodustas see 0,1% kõigist tehtud maksetest.

VI lisa. Osamakse, toetus ja teenustaseme kokkulepped

Ei kohaldata eu-LISA suhtes.

VII lisa. Keskkonnajuhtimine

Keskkonnaküsimuste mõju organisatsiooni tulemuslikkusele on üha suurem ning kasvab jätkuvalt. Amet on võtnud kohustuse parandada oma keskkonnamõju ning tegutseb selle nimel, et saada hiljemalt 2024. aastaks registreeritud ELi keskkonnajuhtimise ja keskkonnaauditeerimise süsteemis (EMAS). Lisaks, pärast keskkonnapoliitika heakskiitmist, rakendab eu-LISA oma keskkonnajuhtimissüsteemi, mis põhineb EMASi ja komisjoni Euroopa rohelise kokkuleppe tegevuskava põhimõtetel.

Oma keskkonnajuhtimissüsteemi väljatöötamisel peab amet analüüsima mitte üksnes seda, mis juhtub, vaid ka seda, miks see juhtub. Aja jooksul aitab süstemaatiline puuduste tuvastamine ja avastatud puuduste kõrvaldamine parandada keskkonnamõju (ja üldist organisatsioonilist toimivust).

2020. aastal võttis eu-LISA kasutusele uue põhilise tulemusnäitaja, et mõõta oma keskkonnamõju. Põhilised keskkonnavalased tulemusnäitajad on mõõdetavad parameetrid, mis kajastavad organisatsiooni keskkonnamõju laiemate eesmärkide ja sihtide saavutamisel. Nende parameetrite eesmärk on näidata eu-LISA edu kasvuhoonegaaside heite vähendamisel, et saavutada energiasääst ning täita ELi 2030. aasta taastuvate energiaallikate kasutamise ja kasvuhoonegaaside heite vähendamise eesmärki. 2020. aastal kogutud andmetest saab eu-LISA keskkonnavalaste põhiliste tulemusnäitajate võrdlusalus. Andmeallikad on energiaarvestid (elekter ja küte) koos tarbimisarvetega, veearvestid koos tarbimisarvetega, paberi tarbimise arved ning tahkete jäätmete mass.

VIII lisa. Raamatupidamise aastaaruanne

BILANSS – 2022 (eurodes)

VARAD

PÕHIVARA	31.12.2022	31.12.2021	Muutus	Muutuse %
Arvutitarkvara	43 427 266	53 422 918	(9 995 652)	-19%
Rajatav immateriaalne vara	66 969 819	36 541 630	30 428 188	83%
Immateriaalne vara	110 397 085	89 964 548	20 432 536	23%
Maa ja hooned	32 017 632	33 508 672	(1 491 040)	-4%
Masinad ja seadmed	87 067	283 462	(196 395)	-69%
Sisustus ja sõidukid	159 628	159 164	464	0%
Arvutiriistvara	79 616 674	76 478 883	3 137 791	4%
Muu inventar ja sisseseade	1 020 658	694 708	325 950	47%
Materiaalne põhivara	112 901 659	111 124 889	1 776 770	2%
Pikaajalised eelmaksed	2 546 822	2 546 822	-	0%
Kaubanduslikest tehingutest tekkinud pikaajalised nõuded	137 797	137 797	-	0%
PÕHIVARA KOKKU	225 983 363	203 774 056	22 209 306	11%
KÄIBEVARA				
Ettemakstud kulud	13 307 960	16 094 899	(2 786 939)	-17%
Muud kaubanduslikest tehingutest tekkinud nõuded	97 332 433	29 232 321	68 100 112	233%
Kaubanduslikest tehingutest tekkinud lühiajalised nõuded	110 640 393	45 327 220	65 313 173	144%
Tagastamisele kuuluv käibemaks	1 325 357	1 539 514	(214 157)	-14%
Saadud tulu	-	7 584 440	(7 584 440)	-100%
Assotsieerunud riikide osamaksed	6 343 406	24 405 313	(18 061 907)	-74%
Mittekaubanduslikest tehingutest tekkinud nõuded	7 668 763	33 529 267	(25 860 504)	-77%
KÄIBEVARA KOKKU	118 309 155	78 856 487	39 452 668	50%
VARAD KOKKU	344 292 518	282 630 544	61 661 975	22%

KOHUSTUSED

NETOVARA	31.12.2022	31.12.2021	Muutus	Muutuse %
Kumuleerunud ülejääk	201 187 412	139 313 173	61 874 238	44%
Eelarveaasta tulem (+ kasum)	42 879 247	61 874 238	(18 994 991)	-31%
NETOVARA	244 066 659	201 187 412	42 879 247	21%
LÜHIAJALISED KOHUSTISED				
Lühiajalised võlgnevused	32 419 850	34 654 276	(2 234 427)	-6%
Konsolideeritud üksuste võlgnevused	26 281 667	3 075 730	23 205 937	754%
Kreditoorne võlgnevus	58 701 517	37 730 007	20 971 510	56%
Viitvõlad	41 524 343	43 713 125	(2 188 783)	-5%
LÜHIAJALISED KOHUSTISED KOKKU	100 225 859	81 443 132	18 782 728	23%
KOHUSTISED KOKKU	344 292 518	282 630 544	61 661 975	22%

2022. AASTA TULEMIARUANNE (EURODES)

TULUD	2022	2021	Muutus	Muutuse %
Euroopa Liidu toetus	270 226 598	260 867 265	9 359 333	4%
EFTA riikide toetus	16 474 672	32 069 317	(15 594 645)	-49%
Mittekaubanduslik tulu	286 701 270	292 936 582	(6 235 312)	-2%
Konsolideeritud üksuste haldustulu	-	4087	(4087)	-100%
Mitmesugune tulu	8613	618	7995	1294%
Vahetuskursikasum	-	21	(21)	-100%
Kaubanduslik tulu	8613	4726	3887	82%
Kogutulu	286 709 883	292 941 308	(6 231 425)	-2%

KULUD				
Tegevuskulud	(127 063 564)	(132 513 317)	5 449 753	-4%
Personalikulud	(36 101 247)	(30 877 862)	(5 223 384)	17%
Hilinenud maksetega seotud finantskulud	(9048)	(3192)	(5856)	183%
Haldus- ja IT-kulud	(8 988 906)	(7 265 149)	(1 723 758)	24%
Muud väliste teenuseosutajatega seotud kulud	(6 360 820)	(4 575 529)	(1 785 291)	39%
Konsolideeritud üksustega seotud kulud	(2 807 104)	(3 458 695)	651 591	-19%
Põhivaraga seotud kulud	(61 780 865)	(51 700 205)	(10 080 659)	19%
Kasutusrendi kulud	(713 280)	(672 865)	(40 415)	6%
Vahetuskursikahjum	(5803)	(256)	(5547)	2167%
Halduskulud	(116 767 072)	(98 553 753)	(18 213 319)	18%
Kulud kokku	(243 830 636)	(231 067 070)	(12 763 566)	6%

EELARVEAASTA TULEM	42 879 247	61 874 238	(18 994 991)	-31%
---------------------------	-------------------	-------------------	---------------------	-------------

RAHAVOOGUDE ARUANNE 2022 (KAUDNE MEETOD (EURODES))

Rahavood tavapärasest tegevusest	2022	2021
Eelarveaasta tulem – kasum/(kahjum)	42 879 247	61 874 238
Immateriaalse põhivara amortiseerumine	21 480 761	19 329 041
Materiaalse põhivara kulum ja mahakandmine	35 073 305	26 957 710
Pikaajaliste eelmaksete/hoiuste (suurenemine)/vähenemine	-	(2520)
Lühiajaliste nõuete (suurenemine)/vähenemine	(39 452 668)	(26 441 365)
Kreditoorse võlgnevuse ja viitvõlgade suurenemine/(vähenemine)	(4 423 209)	(5 274 421)
Konsolideeritud ELi üksustega seotud kohustiste suurenemine/(vähenemine)	23 205 937	(534 783)
Põhitegevuse netorahavoog	78 763 373	75 907 900

Investeeringustegevuse rahavood		
Materiaalse ja immateriaalse põhivara (suurenemine)	(78 763 373)	(75 907 900)
Investeeringustegevuste netorahavoog	(78 763 373)	(75 907 900)

Raha ja raha ekvivalentide netosuurenemine/-vähenemine	-	-
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	-	-
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	-	-

IX lisa. Aasta tegevused ja näitajad

Operatiivjuhtimine				
Projekt/ülesanne	2022. aastal saavutatud peamiste tulemuste kirjeldus	Tulemusnäitajad	Tulemuseesmärk	Seis ja väärtus
SISi operatiivjuhtimine ja uuesti sõnastamine				
SISi hooldus	Valmis - kaks versiooni, mis on tootmises kasutusele võetud - kesksüsteemi kättesaadavus, mida mõjutasid mitmed intsidendid	(1) SISi teenustaseme kokkulepe (2) SISi põhilised tulemusnäitajad	(1) teenustaseme kokkuleppe 100% täitmine (2a) kättesaadavus: 99,99% (2b) reageerimisaeg: 99,95%	Alla eesmärgi (1) 100% (2a) kollane (2b) punane
SISi AFISE hooldus	Valmis SISi AFISE korraline hooldus on tehtud	SIS AFISE teenustaseme kokkulepe	SISi AFISE teenustaseme üld- ja erikokkuleppe 100% täitmine	Graafikus 100%
SIS-tugi liikmesriikidele	Valmis - uuesti sõnastatud määruse kohase SISi versiooni edukas kasutuselevõtt (edasi lükatud 2022. aastasse, üleminek 29. juunil, ümberlülitumine 1. juulil) - liikmesriikidele suunatud eriseminarid uuendatud SISi teemal, sh küsimustikud (konkreetsed sisendid/tagasiside), et hõlbustada osalemist katsetamis- ja kasutuselevõtutegevuses	(1) liikmesriikide riiklike süsteemide testimiskava järgimine (2) liikmesriikide integratsiooni (kui olemas) kvaliteet ja aeg	(1) kavast kõrvalekaldumist ei toimu	Graafikus (1) saavutatud (2) saavutatud
Uus otsingumootor ja Oracle'i uuendamine SISi jaoks, kättesaadavuse täiustamine ja transkribeerimisaspektide kaalutlemine	Pooleli – edasi lükatud - uus otsingumootori ajakohastus võeti kasutusele märtsis 2023, millele järgnes liikmesriikide üleminek, mis viidi lõpule novembris - Oracle'i ajakohastamine (SISi Oracle Exadatasse üleviimise raames) lükati uuesti sõnastatud määruste hilinenud rakendamise tõttu 2023. aastasse edasi	(1) kulud (2) ajakava (3) kohaldamisala	(1) roheline (2) roheline (3) roheline	Alla eesmärgi (1) punane: projektiga seotud viivitused 2021. ja 2022. aastal, mis mõjutasid projekti maksumust ja ulatust (2) punane (3) kollane
SISi suurem jõudlus	Muu – ootel ootel projekt (koostalitlusvõime komponentidega seotud viivitused)	(1) kulud (2) ajakava (3) kohaldamisala	(1) roheline (2) roheline (3) roheline	Muu tegevus on pandud ootele sõltuvuse tõttu muudest SISi projektidest ja koostalitlusvõimest
SIS AFISE 2. etapi rakendamine	Valmis - uus arhitektuuririistvara, mis paigaldati ja võeti kasutusele 29. juunil - uuendatud SISis sisalduvad ajakohastused, mis võeti kasutusele märtsis 2023	(1) kulud (2) ajakava (3) kohaldamisala	(1) roheline (2) roheline (3) roheline	Alla eesmärgi (1) kollane (2) punane: 21_R1 kasutuselevõttuga viivitamine, mis tuleneb

Projekt/ülesanne	2022. aastal saavutatud peamiste tulemuste kirjeldus	Tulemusnäitajad	Tulemuseesmärk	Seis ja väärtus
				projekti varasematest viivitustest (3) kollane
SISi uue õigusraamistiku rakendamine	Pooleli – edasi lükatud - kesksüsteem: tehase vastuvõtutestid on lõpule viidud, täielikud süsteemitestid on käimas, simulaatori ajakohastused on esitatud liikmesriikidele - uus liidese juhenddokument (ICD versioon 5) võeti vastu juunis - arendustegevus viidi lõpule 2022. aasta lõpuks, uuendatud SISi kasutuselevõtt lükatud edasi 7. märtsini 2023 - SIRENE büroode vahelise andmevahetuse ajakohastatud versioon on koostatud ja esitatud	(1) kulud (2) ajakava (3) kohaldamisala	(1) roheline (2) roheline (3) roheline	Alla eesmärgi (1) roheline (2) punane: kasutuselevõtmine, mida mõjutavad viivitused kesksüsteemi arendamisel, koostöös liikmesriikidega (3) roheline
SISi kesksüsteemi uus versioon (sh tagasisaatmisotsuse funktsioonid)	Pooleli – edasi lükatud rakendati koos eelmise tegevusega	(1) kulud (2) ajakava (3) kohaldamisala	(1) roheline (2) roheline (3) roheline	Alla eesmärgi (1) roheline (2) punane (3) roheline kasutuselevõtmine, mida mõjutavad viivitused kesksüsteemi arendamisel, koostöös liikmesriikidega
SISi areng (projektid, arengud ja uuringud)	Pooleli – edasi lükatud - andmete järjepidevuse kontrolli (DCC) paralleelsusprojekti esimene etapp, mis võeti kasutusele uuendatud SISi raames - DCC algoritmi täiustamise uuring viidi lõpule 30. juunil	(1) kulud (2) ajakava (3) kohaldamisala	(1) roheline (2) roheline (3) roheline	Osaliselt graafikus (1) roheline (2) kollane (3) roheline SIS 21_R1 versiooni hilinevad kasutuselevõttust tingitud viivitused
C.SISi integreerimine Euroopa otsinguportaali, MIDi ja muude koostalitlusvõime komponentidega	Muu – ootel projekt lükatud edasi muudest SISi projektidest ja koostalitlusvõime programmist sõltuvuse tõttu	(1) kulud (2) ajakava (3) kohaldamisala	(1) roheline (2) roheline (3) roheline	Muu tegevus edasi lükatud
VISI operatiivjuhtimine ja uuesti sõnastamine				
VISI/BMSi hooldus	Valmis VISI/BMSi toimimise tagamine kooskõlas õigusliku aluse ja teenustaseme kokkuleppega	(1) VISI/BMSi teenustaseme kokkulepe (2) VISi põhilised tulemusnäitajad	(1) teenustaseme kokkuleppe 100% täitmine VISi kesksüsteemi põhilised tulemusnäitajad (2a) kättesaadavus: 99,99% (2b) reageerimisaeg: 100%	Osaliselt graafikus (1) 100% (2a) kollane (2b) kollane

Projekt/ülesanne	2022. aastal saavutatud peamiste tulemuste kirjeldus	Tulemusnäitajad	Tulemuseesmärk	Seis ja väärtus
Uuesti sõnastatud VISi määruse kohane arendamine	Käimasolev ■ tehniliste kirjelduste koostamine, millele järgnevad hanked, projekteerimine, testimine ning funktsionaalsete ja mittefunktsionaalsete muudatuste integreerimine	(1) kulud (2) ajakava (3) kohaldamisala	(1) koguhälve ≤ 5% (2) koguhälve ≤ 5% (3) hälve puudub	Osaliselt graafikus (1) roheline (2) kollane: eesmärgist alla jääv ajakava, sest teisele õiguse vastuvõtmine viibib (3) roheline
VISi aktiivse-aktiivse arhitektuuri rakendamine	Käimasolev ■ aktiivse-aktiivse seadistuse horisontaalne metoodika kõigi justiits- ja siseküsimuste valdkonna süsteemide jaoks ■ aktiivse-aktiivse seadistuse rakendamine koos VISi muudetud ülesehitusega	(1) kulud (2) ajakava (3) kohaldamisala	(1) koguhälve ≤ 5% (2) koguhälve ≤ 5% (3) hälve puudub	Osaliselt graafikus (1) roheline (2) kollane: eesmärgist alla jääv ajakava, sest teisele õiguse vastuvõtmine viibib (3) roheline
Eurodaci operatiivjuhtimine ja uuesti sõnastamine				
Eurodaci-DubliNeti hooldus	Valmis ■ DubliNeti sertifikaadid on nõuetekohaselt pikendatud kõikides liikmesriikides	(1) Eurodaci-DubliNeti teenustaseme kokkulepe (2) Eurodaci põhilised tulemusnäitajad	(1) teenustaseme kokkuleppe 100% täitmine Eurodaci kesksüsteemi põhilised tulemusnäitajad (2a) kättesaadavus: 99,88% (2b) reageerimisaeg: 99,99%	Osaliselt graafikus (1) 100% (2a) kollane (2b) roheline
Eurodaci ja DubliNeti kohandavast hooldusest tulenevad planeerimata arei	Käimasolev ■ Eurodaci minimaalse ajakohastamise projektide rakendamise algus ■ Eurodaci suutlikkuse suurendamise projektide rakendamise algus ■ DubliNeti sertifikaatide üleviimise projekti algatamine	(1) kulud (2) ajakava (3) kohaldamisala	(1) koguhälve ≤ 5% (2) koguhälve ≤ 5% (3) hälve puudub	Graafikus (1) roheline (2) roheline (3) roheline
Operatiivjuhtimine – muu				
Justiits- ja siseküsimuste valdkonna süsteemide operatiivjuhtimise ööpäevaringne 1. tasandi tugi – eu-LISA kasutajatugi	Valmis ■ aktiivne osalemine EESi ja EESi/ETIASe veebiteenuste dokumentide, sh kasutusjuhendi ja standardse töökorra ettevalmistamisel ■ liikmesriikide tehniliste koolituste toetamine	(1) kasutajatoe põhiline tulemusnäitaja (2) iga-aastane klientide rahulolu-uuring	(1) üle 75% (2) üle 80%	Graafikus (1) saavutatud: 82% (2) saavutatud: 97%
Põhisüsteemide operatiivjuhtimise ööpäevaringne teise tasandi rakendustugi	Valmis ■ osalemine versiooni kasutuselevõtus ning tootmiskeskondade intsidentide ja probleemide aktiivne järelvalve ■ osalemine uute süsteemide – sBMS, EES – läbivaatamisel ■ Oracle Exadata ja andmekatvusvaba taasterakenduse (Zero Data Loss Recovery Appliance) hooldus	(1) SISi/VISi/Eurodaci teenustaseme kokkulepped (2) iga-aastane klientide rahulolu-uuring	(1) SIS II/VISi/Eurodaci kättesaadavus (2) üle 80%	Graafikus (1) SIS II/VISi/Eurodac: kollane (2) saavutatud: 97%

Projekt/ülesanne	2022. aastal saavutatud peamiste tulemuste kirjeldus	Tulemusnäitajad	Tulemuseesmärk	Seis ja väärtus
ECRISe etalonsüsteemi hooldus	Valmis ■ aprillis tuvastati lähtekoodi turbeanalüüsi käigus haavatavusi, koostati alternatiivlahenduste loetelu ■ ECRIS RI ajakohastamine (vt punkt 1.2.4), sh liikmesriikide toetamine	ECRIS RI teenustaseme kokkulepe	ECRIS RI teenustaseme üld- ja erikokkuleppe 100% täitmine	Graafikus
Põhitegevussüsteemide infoturbe- ja -kindlusteenuse osutamine	Valmis Infoturbe ja -kindlus: ■ asjakohaste siseauditi talituse ja EDPSi soovitude rakendamine ■ ETIASe, ECRIS-TCNi, sBMSi ja muude koostalitlusvõime komponentide turbenõuete kehtestamine (käimas) ■ ameti turbearhitektuuri mudel justits- ja siseküsimuste valdkonna süsteemide jaoks ■ turbenõuete testimine uute justits- ja siseküsimuste valdkonna süsteemide suhtes Turbetoimingud ja reageerimine: ■ küberturbe intsidentide lahendamise üksuse (CSIRT) loomine ■ protsesside/mehhanismide ajakohastamine/arendamine: turbeseire, intsidentide haldamine, turvaline konfigureerimine ja kaitse täiustamine, pidev haavatavuse ja turbeaegade haldamine ■ eu-LISA hallatavate justits- ja siseküsimuste valdkonna süsteemide turbefunktsioon ■ turbetoimingute täiustamine välisauditite ja kontrollide tulemuste ja soovitude alusel ■ küberturvalisuse haldamine küberohtude leevendamiseks	(1) seadusjärgsete turbe-eesmärkide rakendamine (3) justits- ja siseküsimuste valdkonna süsteemide turberiskide hindamine (5) küberturvalisuse õppused (aastas)	(1) 100% (3) 100% (5) 1	Graafikus (1) saavutatud (3) saavutatud (5) saavutatud * kaks konfidentsiaalset tulemusnäitajat eemaldati tundlikkuse tõttu
Suuremahuliste IT-süsteemide talitluspidevuse aspektide käitamine, kavandamine ja arendamine	Valmis ■ talitluspidevuse kavad: vastu võetud EESi, Eurodaci ja sBMSi jaoks; ette valmistatud ETIASe, ECRIS-TCNi ja koostalitlusvõime jaoks	(1) õppused ja testid (2) talitluspidevuse kavad kõigi justits- ja siseküsimuste valdkonna süsteemide jaoks	(1) 1 (2) 100%	Graafikus (1) saavutatud (2) saavutatud
SISi turbe- ja talitluspidevuse õppus	Valmis ■ õppuse ulatust ja eesmarke ajakohastati, et jätta liikmesriigid vastavalt SISi nõuanderühma taotlusele välja ■ valmistati ette kõrgetasemeline stsenaarium, mis viidi ellu 2022. aasta oktoobris	(1) kulud (2) ajakava (3) kohaldamisala	(1) koguhälve ≤ 5% (2) koguhälve ≤ 5% (3) hälve puudub	Graafikus (1) roheline (2) roheline (3) roheline (kohaldamisala ajakohastatud)
eu-LISA ITSM-raamistiku protsesside käivitamine, pidev läbivaatamine ja teenuste/protsesside täiustamine	Valmis ■ 2021. aasta protsessi põhiliste tulemusnäitajate aruanne võeti vastu 2022. aasta mais	(1) protsessi põhilised tulemusnäitajad (2) klientide rahulolu	(1) vastavus põhilistele tulemusnäitajatele (2) uuringu tulemused	Graafikus (1) saavutatud (2) saavutatud → lisateavet vt punktist 1.6.1. Juhtimine.
Muudatuste operatiivjuhtimine	Valmis ■ pärandisüsteemid: muudatuste kvalifitseerimine, rakendamine ja rakendamisejärgne läbivaatamine ■ uued süsteemid: EES, sBMS, Internet Zone	põhiliste tulemusnäitajate aastaaruanne	stabiilne avatud muudatuste arv	Osaliselt graafikus EESi operatiivseid muudatusi käsitlevate päringute

Projekt/ülesanne	2022. aastal saavutatud peamiste tulemuste kirjeldus	Tulemusnäitajad	Tulemuseesmärk	Seis ja väärtus
Versioonide ja kasutuselevõtu haldus ning üleminek toimingutele	Valmis ■ VISi/BMSi versioonide 22_ADp ja 22_R1 rakendamine ■ SIS II versiooni 21_R1 rakendamine	(1) ettevalmistatud väljalaskekavad (2) versioonide kasutuselevõtt	(1) I kvartalis lõpule viidud väljalaskekavad (2) versioonide kasutuselevõtt vastavalt väljalaskekavadele	töötlemise raskused kõigi sidusrühmade jaoks Osaliselt graafikus (1) saavutatud (2) osaliselt saavutatud: mõlemad VISi versioonid graafikus, kasutuselevõtmine vastavalt ajakavale; SIS II versioon 21_R1: alla eesmärgi, käivitamine viibib
Testimise haldus	Valmis ■ testimispõhimõtete ja -menetluste vastavusse viimine igapäevase tegevusega, korrapärased koordineerimiskoosolekud, sh kolm testimiseksperdi rühma koosolekut EESi-VISi ja ETIASi testide jaoks ■ testimisvahendite tugi, sh pilvandmetöötluse vahendid puudustest ja testimisprobleemidest teatamise ja käsitlemise lihtsustamiseks, tõi kaasa vahendite laialdasema kasutamise ja aruannete tsentraliseerimise	(1) nõuete hõlmatus (2) ootuspärased testimistulemused (vastavalt kokkulepitud riskitasemetele)	(1) 100% hõlmatus (2) testimiskampaaniate õigeaegne ja edukas lõpuleviimine	Graafikus (1) saavutatud (2) saavutatud
Tavapärane tegevus, sh vedaja tugi	Valmis ■ märtsis uus andmete segmenteerimise lahendus SM9 vahendi jaoks, parem koostalitlusvõime süsteemide ja töövõtjate vahel ■ juunist oktoobrini tehti täiendav ajakohastamine	ei kohaldata	ei kohaldata	Graafikus
EOPMi asendamine – mõjuhindang/uuring	Käimasolev ■ oktoobris TEFi 1. osa raamlepingu alusel tellitud mõjuhindamisuuring	(1) kulud (2) ajakava (3) kohaldamisala	(1) kulud: roheline (2) ajakava: roheline (3) kohaldamisala: roheline	Graafikus

Uued süsteemid				
Projekt/ülesanne	2022. aastal saavutatud peamiste tulemuste kirjeldus	Tulemusnäitajad	Tulemuseesmärk	Seis ja väärtus
e-piirid				
eu-LISA ja selle sidusrühmade vahelised ärisuhted, nõudlus, nõuete juhtimine	Valmis - kõik kolm omavahel seotud ärisuhete haldamise protsessi rakendatud vastavalt ootustele ja kavale, algatatud mitmed nõudluse juhtimise taotlused - eu-LISA koordineeris ja toetas mitmete nõuanderühmade, töörühmade ja eksperdirühmade tegevust	(1) suhtlus sidusrühmadega (2) nõuete ja nõudluse juhtimise protsessid ¹⁶³	(1) nõuanderühmadele ja programminõukogudele nõuetekohaselt esitatud igakuised aruanded ja abimaterjalid (2) tegevuse kajastamine Nõuded	Graafikus (1) 100% (2) 70%
EESi kohandused koostalitlusvõime komponentide jaoks	Käimasolev - koostalitlusvõime komponentidega seotud kohanduste jätkuv ettevalmistamine ja rakendamine - EESi liidese juhenddokumendi kavandit jagatakse liikmesriikidega	(1) kulud (2) ajakava (3) kohaldamisala	(1) kulud: roheline (2) ajakava: roheline (3) kohaldamisala: roheline	Alla eesmärgi (1) kollane : sõltuvus koostalitlusvõime komponentidest tekitab riski seoses riistvara, tarkvara (valmiskujul) ja arenduskuludega (2) kollane : kohaldamisala ja lepingu ülesehituse edasisest täpsustamisest tulenevad viivitused (3) kollane : koostalitlusvõime komponentidest sõltuvuse tõttu
EESi BMSi hooldus – aktiivne-aktiivne seadistus	Edasi lükatud tegevus lükatakse edasi kuni süsteemi täieliku heakskiitmiseni ja see algab eeldatavasti kuus kuud pärast EESi kasutuselevõttu	EESi BMSi teenustaseme kokkulepe	100% vastavus	Muu tegevus edasi lükatud
EESi BMSi hooldus (riistvara)	Edasi lükatud tegevus lükatakse edasi kuni süsteemi täieliku heakskiitmiseni ja see algab eeldatavasti kuus kuud pärast EESi kasutuselevõttu	EESi BMSi teenustaseme kokkulepe	100% vastavus	Muu tegevus edasi lükatud
EESi BMSi hooldus (tarkvara)	Edasi lükatud tegevus lükatakse edasi kuni süsteemi täieliku heakskiitmiseni ja see algab eeldatavasti kuus kuud pärast EESi kasutuselevõttu	EESi BMSi teenustaseme kokkulepe	100% vastavus	Muu tegevus edasi lükatud
EESi põhisüsteemi rakendamine	Poleli – edasi lükatud - süsteemilahenduste testimisest tulenevaid muudatusi sisaldava EESi liidese juhenddokumendi esitamine - EESi kesksüsteemi rakenduse testimine on poleli, sh koostöös liikmesriikidega - testimiskeskond ja simulaatorid liikmesriikide	(1) kulud (2) ajakava (3) kohaldamisala	(1) kulud: roheline (2) ajakava: roheline (3) kohaldamisala: roheline	Alla eesmärgi (1) kollane (2) punane (3) kollane : EESi kasutuselevõtmine viibib endiselt (sh testimine), mis põhjustab lisakulusid ja -

¹⁶³ Ainult uute väljatöötatavate süsteemide, st EESi, ETIASe, ECRIS-TCNi ja koostalitlusvõime komponentide jaoks. Kuna SISi, VISi ja Eurodaci arendamise ajal protsessi ei rakendatud, kohaldatakse seda nende süsteemide suhtes järgmiselt: 1) SIS ja VIS: praeguste ja kõigi arenduste jaoks alates 2022. aastast ja 2) Eurodac: pärast uuesti sõnastatud määruse vastuvõtmist.

Projekt/ülesanne	2022. aastal saavutatud peamiste tulemuste kirjeldus	Tulemusnäitajad	Tulemuseesmärk	Seis ja väärtus
	testimiskampaaniate ja tulevaste kesksüsteemi testide jaoks (sh asjakohaste tehniliste dokumentide ja testimisartefaktide ettevalmistamine) ■ EESi esimese käsiraamatu koostamine			jõupingutusi, mida süvendab veelgi EESi eri töövoogude (sBMS, VIS, veebiteenused) vastastikune sõltuvus.
EESi hooldus	Edasi lükatud ■ tegevus lükatakse edasi kuni süsteemi täieliku heakskiitmiseni ja see algab eeldatavasti kuus kuud pärast EESi kasutuselevõttu	EESi BMSi teenustaseme kokkulepe	100% vastavus	Muu Tegevus edasi lükatud
EESi/ETIASe veebiteenuste rakendamise lõpuleviimine	Poleli – edasi lükatud ■ igakuised kohtumised vedajate töörühmaga ■ lepingute ettevalmistamine vedajate registreerimis- ja tugivahendite ja -teenuste väljatöötamiseks, pilvesimulaatori kasutuselevõtuks ja käitamiseks	(1) kulud (2) ajakava (3) kohaldamisala	(1) kulud: roheline (2) ajakava: roheline (3) kohaldamisala: roheline	Alla eesmärgi (1) kollane: EESi/ETIASe veebiteenuste töövõttjaga arutatud eelarvekohandused (2) punane: kiibipuudus IT-valdkonnas ja pandeemiapiirangud põhjustasid taristu rakendamisel kolme kuulise viivituse; vajalik oli ajakava vastavusse viimine lahenduse keerukuse, testimisetapis madala edenemise määra ning puuduste hulga ja raskusastme tõttu (3) roheline
EESi/ETIASe veebiteenuste hooldus	Edasi lükatud ■ tegevus lükatakse edasi kuni süsteemi täieliku heakskiitmiseni ja see algab eeldatavasti kuus kuud pärast EESi kasutuselevõttu	EESi/ETIASe veebiteenuste teenustaseme kokkulepe	100% vastavus	Muu tegevus edasi lükatud
ETIASe rakendamine	Poleli – edasi lükatud ■ kesksüsteemi simulaator valmis (märts), tarkvara mudel (5. versioon) välja töötatud (aprill), liidese juhenddokument koostatud (juuni), parandatud versioonid septembris ja detsembris ■ ETIASe andmekaitsealase mõjuhinnangu ajakohastus	(1) kulud (2) ajakava (3) kohaldamisala	(1) kulud: roheline (2) ajakava: roheline (3) kohaldamisala: roheline	Alla eesmärgi (1) roheline (2) punane: viivitused riistvara tamimisel ja paigaldamisel, sõltuvus jagatud komponentidest (EES) (3) kollane: ETIASest tulenevad muudatused ja vajadus töötada välja uued komponendid (nt ühtse riikliku liidese tarkvarakomponendid, koostalitlusvõime kiht, talitluspidevuse teenused)
ETIASe hooldus	Edasi lükatud ■ tegevus lükatakse edasi kuni süsteemi täieliku heakskiitmiseni ja see algab eeldatavasti kuus kuud pärast EESi kasutuselevõttu	ETIASe teenustaseme kokkulepe	100% vastavus	Muu tegevus edasi lükatud
ECRIS-TCN-süsteemi arendamine	Poleli – edasi lükatud ■ kõrgetasemelise kavandamisdokumendi valmimine (märts)	(1) kulud (2) ajakava	(1) kulud: roheline (2) ajakava: roheline	Osaliselt graafikus (1) roheline

Projekt/ülesanne	2022. aastal saavutatud peamiste tulemuste kirjeldus	Tulemusnäitajad	Tulemuseesmärk	Seis ja väärtus
	kasutajaliidese mudel (juuni), liidese juhenddokumendi ajakohastamine	(3) kohaldamisala	(3) kohaldamisala: roheline	(2) kollane (3) roheline
Koostalitlusvõime				
Euroopa otsinguportaali arendamine	Käimasolev - liidese juhenddokumendi ajakohastamine (november); - Euroopa otsinguportaali versioon v.01 valmis testimiseks 2022. aasta lõpus	(1) kulud (2) ajakava (3) kohaldamisala	(1) kulud: roheline (2) ajakava: roheline (3) kohaldamisala: roheline	Osaliselt graafikus (1) roheline (2) kollane : projekteerimisdokumentide hinnanguline hilinemine 3 kuud (3) roheline
Ühise isikuandmete hoidla arendamine	Käimasolev - liidese juhenddokumendi ajakohastamine (november) - ühise isikuandmete hoidla versioon v.01 valmis katsetamiseks 2022. aasta lõpus	(1) kulud (2) ajakava (3) kohaldamisala	(1) kulud: roheline (2) ajakava: roheline (3) kohaldamisala: roheline	Osaliselt graafikus (1) roheline (2) kollane (3) kollane : algatamise ja kavandamisega seotud viivitused, mis mõjutavad arendamise ja testimise ajakava
Mitme identiteedi detektori arendamine	Käimasolev - liidese juhenddokumendi ajakohastamine (november) - mitme identiteedi detektori versioon v.01 valmis katsetamiseks 2022. aasta lõpus	(1) kulud (2) ajakava (3) kohaldamisala	(1) kulud: roheline (2) ajakava: roheline (3) kohaldamisala: roheline	Osaliselt graafikus (1) roheline (2) kollane (3) kollane : käivitamise ja kavandamisega seotud viivitused mõjutavad väljatöötamise ja testimise ajakava
Aruandluse ja statistika keskoidla arendamine	Pooleli – edasi lükatud - liidese juhenddokumendi (versioon 4) esitamine liikmesriikidele - aruandluse ja statistika keskoidla versioon v.01 valmis katsetamiseks 2022. aasta lõpus	(1) kulud (2) ajakava (3) kohaldamisala	(1) kulud: roheline (2) ajakava: roheline (3) kohaldamisala: roheline	Osaliselt graafikus (1) roheline (2) kollane (3) kollane : viivitused tulemuste saavutamisel
EESi ning VISi koostalitlusvõime rakendamine	Pooleli – edasi lükatud VIS on valmis EESiga teavet vahetama	(1) kulud (2) ajakava (3) kohaldamisala	(1) kulud: roheline (2) ajakava: roheline (3) kohaldamisala: roheline	Alla eesmärgi (1) kollane (2) punane : ootab EESi nõuetele vastavuse testimist ja kasutuselevõttu (3) roheline
ETIASe ja VISi vahelise koostalitlusvõime rakendamine (tulenevad ETIASe muudatused)	Pooleli – edasi lükatud lepinguline korraldus on pooleli	(1) kulud (2) ajakava (3) kohaldamisala	(1) kulud: roheline (2) ajakava: roheline (3) kohaldamisala: roheline	Alla eesmärgi (1) kollane (2) punane : tegevus viibib lepingulise korralduse ja ETIASe arendamise ajakava tõttu (3) roheline

Projekt/ülesanne	2022. aastal saavutatud peamiste tulemuste kirjeldus	Tulemusnäitajad	Tulemuseesmärk	Seis ja väärtus
Ettevalmistus ECRIS-TCN-süsteemi arendamiseks sBMSis	Käimasolev - funktsionaalsed nõuded, biomeetrilise allsüsteemi ülesehitus, läbilaskevõime ja toimivusnõuete ümberhindamine - sBMSi liidese juhenddokumendi ajakohastamine, käimasolevad andmekaitsealase mõjuhinna ajakohastused - kasutajatarkvara komplekti konfiguratsioon on heaks kiidetud, rakendamine on osaliselt lõpule viidud, katseprojekti ettevalmistused on käimas	(1) kulud (2) ajakava (3) kohaldamisala	(1) kulud: roheline (2) ajakava: roheline (3) kohaldamisala: roheline	Graafikus (1) roheline (2) roheline (3) roheline
Ettevalmistus: sBMSi mõju MIDile	Valmis - ajutine lähenemisviis mitme identiteedi detektoriga seotud sBMSi tulemuslikkusele (täpsuseesmärgid, piiräärsed/piirivälised kasutusjuhtumid) - läbilaskevõime hindamine, sh arhitektuurivalikud/-piirangud - MIDI üleminekuvahendi biomeetrilised nõuded, sh täpsuse piirmäärad ja intervallid	(1) kulud (2) ajakava (3) kohaldamisala	(1) kulud: roheline (2) ajakava: roheline (3) kohaldamisala: roheline	Graafikus (1) roheline (2) roheline (3) roheline
Kasutajatarkvara komplekti hooldus	Valmis - kasutajatarkvara komplekti hoolduslepingu täitmine, sh uued versioonid liikmesriikidele 2022. aasta esimesel poolel - töövõtjaga kokkulepitud 2023. aasta hoolduskava	vastavus operatiivsele teenustaseme kokkuleppele	100%	Graafikus saavutatud
VISI sBMSi funktsionaalne integreerimine / andmete üleviimine ja parem kättesaadavus	Poleli – edasi lükatud - VISI-sBMSi biomeetrilised funktsioonid on valmis, sh projekteerimine ja spetsifikatsioonid, kasutajatarkvara komplekti nõuded, testimine on poleli, sBMSi andmekaitsealase mõjuhinna ajakohastamine on poleli - andmete üleviimise vahendite väljatöötamine ja rakendamine, kasutuseelse keskkonna (platvormi) testimise ettevalmistamine - sBMSi jaoks vajalik VISI maht osaliselt ostetud	(1) kulud (2) ajakava (3) kohaldamisala	(1) kulud: roheline (2) ajakava: roheline (3) kohaldamisala: roheline	Osaliselt graafikus (1) (2) (3)
EESi BMSi / sBMSi rakendamine	Poleli – edasi lükatud - ühine süsteemilahenduse testimine EESi ja ajakohastatud VISiga (jaanuar) - sBMSi ajakohastatud andmekaitsealane mõjuhinna esitatud EDPSile (veebruari) - isoleeritud sBMSi süsteemilahenduse testimise alustamine (juuni)	(1) kulud (2) ajakava (3) kohaldamisala	(1) kulud: roheline (2) ajakava: roheline (3) kohaldamisala: roheline	Alla eesmärgi (1) roheline (2) punane: SBMS riistvarakomponentide paigaldamist mõjutavad viivitused ja sõltuvus jagatud komponentidest (EES) (3) kollane
Biomeetrilise portfelliarendused/arendamine	Valmis biomeetriliste sõnastike ühtlustamise strateegia välja töötatud	(1) suure tähtsusega valdkondade uurimine/analüüsimine	ei kohaldata	Graafikus (1) saavutatud (2) saavutatud

Projekt/ülesanne	2022. aastal saavutatud peamiste tulemuste kirjeldus	Tulemusnäitajad	Tulemuseesmärk	Seis ja väärtus
	■ sünteetilist täpsust käsitlevate andmekogumite projekti täiustamine lõpule viidud, sh kandidaadi täpsuse osas (sõrmejäljed, näokujutised) ■ ISO ja Ühendkuningriigi standardiasutuse (BSI) standarditud näokujutiste kvaliteedi algoritm: OFIQ (<i>Open-Source Face Image Quality</i> (avatud lähtekoodiga näokujutise kvaliteet)) avakoosolek ja aktiivsed järelmeetmed	(2) leitud lahendused		
Uute teenuste ja protsessimääratlustega jätkamine eu-LISA ITSM-raamistikus	Valmis ■ eu-LISA toodete ja teenuste kataloog ja protsessimudel ajakohastatud uute süsteemide ja algatuste põhjal ■ ameti ja juhtimisteenuste protsessimääratlused läbi vaadatud ja ajakohastatud	(1) kulud (2) ajakava (3) kohaldamisala	(1) kulud: roheline (2) ajakava: roheline (3) kohaldamisala: roheline	Graafikus (1) roheline (2) roheline (3) roheline → lisateavet vt punktist 1.6.1
Muu				
Rakenduse olelusringi halduse rakendamine	Edasi lükatud ■ rakendamine ei ole alanud, praegune ALM/SDLC (süsteemide arendamise olelusring) on kavandusetapis (1. etapp)	integreeritud põhitegevussüsteemid	integreeritud põhitegevussüsteemid 80%	Muu tegevus edasi lükatud
SISi üldine põhiühendusmoodul/-liides, et võimaldada SISi ühendamist teiste süsteemidega ja ETIASega ühenduse rakendamist	Pooleli – edasi lükatud ■ leping allkirjastati jaanuaris, projekti analüüsi- ja projekteerimisetapis	(1) kulud (2) ajakava (3) kohaldamisala	(1) roheline (2) roheline (3) roheline	Osaliselt graafikus (1) roheline (2) kollane: viivitused, mis on tingitud riistvarakomponentide tarne hiline misest ja sõltuvusest muudest koostalitlusvõime projektidest (3) kollane
Tehisintellekti tegevuskava rakendamine	Käimasolev ■ halduskomiteele esitatud tehisintellekti tegevuskava stabiilne versioon ■ teostatavusuuring tehisintellekti rakendamiseks aruandluse ja statistika keskhoidlas/ETIASes lõpule viidud	(1) kulud (2) ajakava (3) kohaldamisala	(1) roheline (2) roheline (3) roheline	Graafikus → lisateavet vt punktist 1.2.8 Innovatsioon, teadus- ja arendustegevus
Standardimise tegevuskava rakendamine	Käimasolev ■ tegevuskava rakendamine pooleli ■ justiits- ja siseküsimuste nõukogu justiits- ja siseküsimuste teabevahetuse töörühm esitas ja kinnitas teise ja kolmanda eduaruande nõuetekohaselt vastavalt juunis ja detsembris	(1) kulud (2) ajakava (3) kohaldamisala	(1) roheline (2) roheline (3) roheline	Graafikus → lisateavet vt punktist 1.2.8 Innovatsioon, teadus- ja arendustegevus
Üldine järjepidev arhitektuur – koostalitlusvõime arhitektuuri loomine	Käimasolev ■ üldise järjepideva ameti arhitektuuri (koos standardite ja arhitektuuri põhimõtete) edukas rakendamine ■ eu-LISA tehnoloogiakataloogi ajakohastamine ■ loodud seos valdkonnaülese inseneriraamistiku	3. etapi rakendamine: üldarhitektuur – ameti üldine järjepidevus	100%	Graafikus saavutatud

Projekt/ülesanne	2022. aastal saavutatud peamiste tulemuste kirjeldus	Tulemusnäitajad	Tulemuseesmärk	Seis ja väärtus
	töövõtjatega ameti arhitektuuri tasandil arhitektuurilise visiooni koostamine, et hõlmata koostalitlusvõime ja katkematu kättesaadavuse eesmärgi, mida täiendatakse eu-LISA tehnoloogiastrateegia ajakohastamisega			
Taristu ja võrgud				
Projekt/ülesanne	2022. aastal saavutatud peamiste tulemuste kirjeldus	Tulemusnäitajad	Tulemuseesmärgid	Seis ja väärtus
Ühtse integreeritud seire lahenduse lõimimine sündmushalduse protsessi (jätkub)	Käimasolev - jaanuaris käivitati sündmushalduse projekt 2022. aasta novembris telliti TEFi 1. osa raamlepingu alusel mõjuhindamisuuring	(1) kulud (2) ajakava (3) kohaldamisala	(1) kulud: roheline (2) ajakava: roheline (3) kohaldamisala: roheline	Graafikus (1) roheline (2) roheline (3) roheline
Rakendushaldusteenused	Valmis - tehnilised nõuanded ja dokumentide läbivaatamine projekti kvaliteedi tagamiseks - ameti IT-tehnoloogia kataloogi korrapärane ajakohastamine	dokumentide õigeaegne läbivaatamine	projektides määratletud eesmärgid	Graafikus
Rakenduse olelusringi haldusplatvormi ja sellega seotud vahendite (tarkvarakonveier, katsevahendid) tugi	Valmis - tarkvarakonveier: toetus sBMSi ja VIS-EESi koostalitlusvõime komponendi lisamiseks rakenduse olelusringi haldusplatvormile - ettevalmistused EESi, ETIASe, ECRIS-TCNi ja koostalitlusvõime komponentide integreerimiseks	rakenduse olelusringi haldusplatvormi kättesaadavus	nullmõju, st vahendite/andmete mittekättesaadavus ei mõjuta kavandatud projekte, väljaandeid ega tegevusi	Graafikus
Tarkvaraarendusvõimekuse algatamine	Käimasolev töövõtjate vahetarnete koodikvaliteedi ülevaated, sh ehitus- ja seadmetestid, automaatsed ja manuaalsed koodide läbivaatamised	protsess toimib ja koodi läbivaatamised tehti õigeaegselt	projektidega määratletud	Graafikus
Võrgutoimingute teenused	Valmis EESi (sh veebiteenuste), sBMSi ja VISi-EESi koostalitlusvõime komponendi võrgu arendamine on alanud	tegevusprotsesside teenustaseme näitajad	(1) võrgu kättesaadavus (2) intsidendid, probleemid, muudatused ja versioonid on rakendatud	Graafikus
Sidetaristu teenused	Valmis sidetaristu kättesaadavus on tagatud kooskõlas teenustaseme kokkulepetega	sidetaristu kättesaadavus vastavalt teenustaseme kokkulepetele	sidetaristu kättesaadavus vastavalt teenustaseme kokkulepetele	Graafikus 99,99%
Üleminek uuele TESTA-võrgule	Käimasolev - üleminek uuele TESTA võrguteenuse osutajale vastavalt ajakavale ja tagades tegevuse võimalikult vähese häirituse - rakendamine edasi lükatud	(1) kulud (2) ajakava (3) kohaldamisala	(1) kulud: roheline (2) ajakava: roheline (3) kohaldamisala: roheline	Muu raamlepingu allkirjastamine peatatud kohtumääruse alusel
Põhi- ja varukeskuse operatiivtegevus ning arengud/täiustused	Valmis rakendamisjärgsed tehnilised läbivaatamised kui teenus, mille eesmärk on tagada standardite järgimine	andmekeskuste kättesaadavus vastavalt operatiivtasandi kokkulepetele	ööpäevaringne teenuse kättesaadavus	Graafikus

	- andmekeskuse varade üleslaadimine andmekeskuse taristuhalduse DCIM-tarkvarasse (Nlyte) - moodulandmekeskus: ühenduvusleping sõlmitud kesküksus (CU-DC1): struktureeritud kaabeldussüsteemide ja raamide paigutuse optimeerimine jahutusvõimsuse parandamiseks, toiteseadme võrgu kasutuselevõtt reaalajas energiatarbimisandmete jaoks, elektripaigaldiste optimeerimine			
Varukeskuse tegevus- ja jooksevkulud	Valmis - varukeskus mägedest väljaspool (OTM) – jahutusvõimsuse maksimeerimine hüdraulikasüsteemide ja pumpade kohandamise abil - varukeskus mägedes (ITM) – ühenduvus võrgu ja salvestusala võrguga vahemikus R09 kuni uus R08 - keldrikorruse OTM valmis, ITMi teine ruum töökorras - asukoha laiendamise kavandamine lõpule viidud	(1) teenuse kättesaadavus (2) ressursside kättesaadavus (jahutus, elektrienergia)	ööpäevaringne kättesaadavus	Graafikus
Andmekeskuse ümberkorraldustegevuste jätkamine	Valmis - põrandapinna optimeerimine, elektri-/jahutuslahenduste väljatöötamine - juurdepääsukontroll andmekeskuste eriveebiteenuste kaudu, sh kohtaletoimetamise jälgimine ja registreerimine	(1) kulud (2) ajakava (3) kohaldamisala	(1) kulud: roheline (2) ajakava: roheline (3) kohaldamisala: roheline	Graafikus
Oracle'i hoolduse uuendamine	Käimasolev Oracle'i hoolduslitsentsi pikendati õigeaegselt	litsents pikendatud enne kehtivusaja lõppu	puudub pikendamisega seotud finantserand	Graafikus litsentsi pikendamine viidi probleemideta õigeaegselt lõpule
Keskstaristu kohandav hooldus	Valmis HP püsivara uuendamine; kontrollpunkti tule müüri ajakohastamine kestab	kohandav hoolduskava (loodud TEF-lepingu alusel)	kinnitamisel	Graafikus
Keskstaristu korrigeeriv hooldus ja seire	Valmis päringute ja intsidentide käsitlemine, et tagada vastavus teenustaseme kokkulepetele	keskstaristu platvormi tööviimeaeg	99,9% tööviimeajast, v.a plaaniline hooldus	Graafikus
Riist- ja tarkvara (taristu) uuendamine hoolduse käigus	Valmis riist- ja tarkvara uuendamine nõuetekohaselt lõpule viidud	kõiki objekte hooldatakse ja need asendatakse olulusringi lõpus	mittehooldatavad objektid	Graafikus inflatsioonist tingitud 12% hinnatõus
Testimissüsteemide taristu operatiivjuhtimine/haldamine	Valmis - testimissüsteemide aktiivse operatiivjuhtimise algus - intsidentide lahendamine	testimissüsteemide kättesaadavus	99,9% (kell 9.00–17.00)	Graafikus
Operatiivjuhtimise põhitegevussüsteemide 2. tasandi taristu tugi	Valmis teise tasandi tehnilise toe pakkumine	süsteemi kättesaadavus	99,99%	Graafikus
Konfiguratsioonihalduse andmebaasi operatiivjuhtimine	Valmis - kehtestatud on konfiguratsioonihalduse menetlus - konfiguratsioonihalduse andmebaas on ajakohane	võrguvälised andmed ühise jagatud taristu konfiguratsioonielementide kohta	90% sünkroonimisel veebipõhise konfiguratsioonihalduse andmebaasiga	Osaliselt graafikus 50% konfiguratsioonihalduseks ei ole ressursse

Operatiivjuhtimine: muudatuste rakendamine	Valmis ■ muudatuste jätkuv rakendamine	muutmistaotluste päringud	< 50 ootel	Osaliselt graafikus > 200 pooleliolevad muudatused taristus, piiratud ressursid
Operatiivjuhtimine: lõppkasutaja töökohtade tugi	Valmis ■ lõppkasutaja töökohtade taristu omandamine ■ lõppkasutaja töökohtade lõpp-punktide ja seonduvate teenuste pakkumine	teenuse kättesaadavus	99,9%	Graafikus
Operatiivjuhtimine: integreerimise katsetamine	Valmis ■ taristu testija ressurss on värvatud ■ alustati taristu testimisjuhtumite kindlaksmääramist	integratsioonitestis tuvastati puudused	kinnitamisel	Graafikus
Operatiivjuhtimine: platvormihaldus	Valmis ■ mitme uue põhitegevussüsteemi kasutuselevõtmine käimas	teenuse kättesaadavus	99,99%	Osaliselt graafikus OCP ja süsteemihaldusega seotud kohustused on endiselt ebaselged
Operatiivjuhtimine: süsteemikorraldus	Valmis ■ uute justits- ja siseküsimuste valdkonna süsteemide taristu projekteerimine	ei kohaldata	ei kohaldata	Graafikus
Uue salvestuslahenduse ostmise	Valmis ■ ostetud uus salvestuslahendus; rakendamine on pooleli	(1) kulud (2) ajakava (3) kohaldamisala	(1) kulud: roheline (2) ajakava: roheline (3) kohaldamisala: roheline	Graafikus

Ameti tegevus				
Projekt/ülesanne	2022. aastal saavutatud peamiste tulemuste kirjeldus	Tulemusnäitajad	Tulemuseesmärk	Seis ja väärtus
Ameti IT				
Ameti IT-rakenduste haldus ja hooldus	Valmis - SharePointi platvormide õigeaegne hooldus, alamsaitide, õiguste ja lubade konfigureerimine koostööruumides - uute vahendite väljatöötamine personalivajaduste rahuldamiseks, sh uus programmeerimisvahend, projektinõukogu ja üldjuhtimiskomitee tegevusnimekirjad	(1) teenuste osutamine 2) teenuse kättesaadavus	(1) teenuste õigeaegne osutamine ja tugi (2) 90% töövõimeaeg	Graafikus
Ameti IT-võrkude ja sidetaristu haldus ja hooldus	Valmis - võrgu ja turbe moderniseerimise projekt: IKT-taristu uuendamine, e-posti turbeseadmete (Cisco Iron Port) asendamine Strasbourgis ja Tallinnas, uus WiFi iseregistreerimise portaal kõigis tegevuskohtades, tagatulemüüride asendamine, võrgu jõudluse suurendamine, uued kiired tegevuskohtadevahelised ühendused - Serena projekt: uus ühendus ettevõtte võrgutaristu ning justits- ja siseküsimuste valdkonna süsteemide vahel, et pakkuda internetiühendust võimaldavaid teenuseid ja kasutajate (sise- ja välis)juurdepääsu Serena (Secure Network Access (turvaline võrguühendus)) taristule - uute georedigeerivate ühenduste loomine Tallinna, Strasbourgi ja Brüsseli vahel (ribalaius 1 GB/s)	võrgu kättesaadavus	võrgu töövõimeaeg 90%	Graafikus
Ameti IT-süsteemide ja -hoidlate haldus ja hooldus	Valmis - IKT-taristu hooldamine ja ajakohastamine, sh varundus- ja salvestusvõimalused, uusimad turvapaigad - kogu riistvara ajakohastatud uusima püsivara ja draiveritega, et vältida süsteemi talitlushäireid - lõppkasutaja rakenduste/tarkvara värskendamine vastavalt uusimatele versioonidele - topoloogiaskeemide loomine kõigi süsteemide taristu, tehniliste dokumentide ja protsesside jaoks, et toetada uut hallatavate IKT-teenuste lepingut	teenuse kättesaadavus	ameti IT-süsteemide 90% kättesaadavus	Graafikus
Ameti IT-taristu ja -rakendused (üleviimine pilve)	Käimasolev üleminek pilvandmetöötuse projektile: programmi käivitamine ja strateegiline lähenemisviis; juhtumi määratlus (sh eelarve, ulatus ja ajakava); projektikava ja kontrollide vormistamine	edukas üleviimine pilve	(1) kulud (2) ajakava (3) kohaldamisala	Graafikus
ITILi rakendamine ameti IT-teenustes	Käimasolev - ITILi tavade rakendamine teenuste (ITSM) ja varade valitsemise (ITAM) valdkonnas - nagu-on-protsessi (as-is) analüüs ja nagu-saab-olema-protsessi (to-be) määratlus ning järgnev protsessi kaardistamine (iteratiivne lähenemisviis): liideste,	protsesside kaardistamise projekti väljundid (iteratsioon_1 ja _2) on eelarve, aja ja ulatuse piires tagatud	(1) kulud: roheline (2) ajakava: roheline (3) kohaldamisala: roheline	Graafikus

Projekt/ülesanne	2022. aastal saavutatud peamiste tulemuste kirjeldus	Tulemusnäitajad	Tulemuseesmärk	Seis ja väärtus
	kontrollide ja üksikasjaliku ülesehituse määratlemine, sh prioriteetide seadmine 2022. aastaks (ja 2023. aastaks) jne ■ eu-LISA päringuportaal: renoveerimise algatamine, ITSMi tulemustega vastavusse viimine, strateegilised ja taktikalised prioriteedid ■ IKT rahulolu-uuring 2022, sh seminarid, tegevuskava			
Ameti sisuhaldus	Käimasolev ■ dokumendihaldussüsteemi rakendamine: projektikava kinnitatud, hindamisuuring lõpule viidud, teenusetaotlus rakendamiseks esitatud, andmete üleviimine kavandatud 2024. aasta I kvartaliks ■ uus veebisait: projektikava heaks kiidetud, hindamisuuring tehtud ■ uute projektide ettevalmistused: avalik dokumendiregister (alates 2023. aasta III kvartalist), intranet (2023. aasta III kvartal), postiregister (2024. aasta I kvartal), töövood (ettevalmistamine, elluviimine ja seire; kavandatud algus 2024. aasta I kvartalis)	(1) dokumendihaldussüsteem kättesaadav (2) koostamisel on uus veebisait	(1) kulud (2) ajakava (3) kohaldamisala	Graafikus
Teabeteenuste haldus	Valmis ■ vastu on võetud andmete pikaajalise säilitamise põhimõtted ja menetlused	teenuste õigeaegne osutamine ja tugi		Graafikus
IKT-seadmete, -taristu ja -teenuste hankimine ametile	Valmis ■ IKT-tarkvara, riistvara, seadmete, teenuste ja litsentside hankimine (sh õigeaegne pikendamine) ■ arvutivõrgu ja mobiiltelefoniühenduse lepingud on nõuetekohaselt allkirjastatud/muudetud	(1) kulud (2) ajakava (3) kohaldamisala	(1) kulud: roheline (2) ajakava: roheline (3) kohaldamisala: roheline	Graafikus
Lõppkasutajatele IT-toe pakkumine (kasutajatugi)	Valmis ■ uute töötajate (> 90 inimest) ettevalmistamine ja kaasamine ■ lõppkasutaja tugi: 9346 registreeritud päringut (taotlused ja intsidendid) ■ enam kui 130 mobiiltelefoni (1/3 eu-LISA töötajatest) laialijagamise jätkub 2023. aastal	lõppkasutaja rahulolu	rahulolu määr: 90%	Graafikus
Ameti juhtimine				
Ameti üldjuhtimine, planeerimine ja aruandlus	Valmis ■ mitmeaastaste/iga-aastaste planeerimis- ja aruandlusprotsesside koordineerimine ■ eu-LISA haldusnõukogu poolt nõuetekohaselt esitatud ja vastu võetud kohustuslikud planeerimisdokumendid ja aruanded	(1) 2023.–2025. aasta ühtse programmdokumendi kavandi õigeaegne vastuvõtmine (2) lõpliku ühtse programmdokumendi (2023–2025) õigeaegne vastuvõtmine (oluliste muudatusteta 2022. aastal)	(1) 2023.–2025. aasta ühtse programmdokumendi kavand võeti vastu 31. jaanuariks (2) haldusnõukogu muudatused ei tohi ületada 5% kavandatud tegevustest ja 5% eelarvest (3) aruanded esitatud vähemalt 14 kalendripäeva	Graafikus (1) saavutatud (2) saavutatud väikese viivitusega ja suuremate muudatusteta (3) saavutatud (4) saavutatud

Projekt/ülesanne	2022. aastal saavutatud peamiste tulemuste kirjeldus	Tulemusnäitajad	Tulemuseesmärk	Seis ja väärtus
		(3) tegevusaruannete õigeaegne esitamine läbivaatamiseks (4) 2021. aasta vahearuanne ja 2022. aasta konsolideeritud tegevusaruande õigeaegne vastuvõtmine	enne vastavat nõuanderühma/haldusnõukogu koosolekut (4) 2021. aasta konsolideeritud tegevusaruanne ja 2022. aasta vahearuanne haldusnõukogus nõuetekohaselt vastu võetud	→ lisateavet vt punktist 1.6.1 Juhtimine.
Operatiivosakonna juhtimine, planeerimine ja aruandlus	Valmis operatiivosakonna planeerimisprotsesside ja tegevusaruandluse koordineerimine, et anda õigeaegne panus kohustuslike planeerimis- ja aruandlusdokumentide, st ühtse programmdokumendi ja iga-aastase konsolideeritud tegevusaruande koostamisse	ei kohaldata operatiivosakonna panus ameti kohustuslike planeerimis- ja aruandlusdokumentide koostamisse	ei kohaldata õigeaegne sisendandmete esitamine	Graafikus
eu-LISA õigusnõustamine	Valmis - nõuanded ja arvamused 472 asutusesisese taotluse, töötajate kaebuste (5) ja haldusjuurdluste (3) käsitlemise, liikmesriikide kohtutes (3) ja Euroopa Liidu Üldkohtus (3) pooleliolevate kohtuvaidluste, sh kahe lõpetatud kohtuasja kohta - üldsuse juurdepääs dokumentidele: menetleti 17 esialgset taotlust ja korraldati 5 konsultatsiooni 24. märtsil võttis haldusnõukogu vastu otsuse nr 2022–090 ameti dokumentidele üldsuse juurdepääsu praktilise korra kohta; 6. mail 2022 korraldati töötajatele teadlikkuse suurendamise koolitus	õigeaegne õigusnõu andmine ja arvamuste esitamine	ei kohaldata	Graafikus
Iga-aastase siseauditikava rakendamine	Valmis - auditijäreldused ja -soovitused EESi projekti kohta - korrapärane, täpne ja õigeaegne teave tegevusdirektorile ja haldusnõukogu auditi-, vastavus- ja finantskomiteele auditisoovituste rakendamise seisu kohta - sõltumatu välise valideerimisega enesehindamine kinnitas, et siseauditi üksuse tegevus on kooskõlas siseauditi kutsetegevuse rahvusvaheliste standardite ja eetikakoodeksiga	(1) protsesse, mille tulemused täidavad eesmärgid lubatud hälbe piires (%) (2) sõltumatu läbivaatamise läbinud protsesse (%)	(1) vähemalt 80% protsessidest vastavad lubatud hälbe piires seatud eesmärkidele (2) vähemalt 30% protsesside iga-aastane läbivaatamine	Muu Siseauditi üksus ei suutnud neid uusi näitajaid mõõta. Selle asemel jätkas komisjon esialgsete näitajate mõõtmist, vt punkt 1.6.2 Nõuetele vastavus.
Ameti raamatupidamisarvestus	Valmis - EU-LISA 2021. aasta esialgne raamatupidamise aastaaruanne esitati komisjonile ja kontrollikojale 1. märtsil 2022 - haldusnõukogu võttis 2021. aasta lõpliku raamatupidamise aastaaruande vastu 14. juunil 2022 ning see edastati komisjonile, Euroopa Kontrollikojale ja eelarvapädevale institutsioonile koos haldusnõukogu arvamusega ning avaldati ameti veebisaidil	esialgsete, konsolideeritud ja lõplike raamatupidamise aastaaruannete õigeaegne esitamine komisjonile, Euroopa Kontrollikojale ja eelarvapädevale institutsioonile	ELi finantsmääruses ja komisjoni peaarvupidaja kehtestatud aruannete esitamise tähtajad	Graafikus

Projekt/ülesanne	2022. aastal saavutatud peamiste tulemuste kirjeldus	Tulemusnäitajad	Tulemuseesmärk	Seis ja väärtus
PPM-suutlikkuse ja seonduvate protsesside käitamine ja arendamine	Valmis - juhtimine: programminõukogu töökorra läbivaatamine, projektide elluviimise tulemuste iganädalased ettekanded, üldjuhtimiskomitee ja lepingute haldamise komitee igakuised kohtumised - protsess: ameti riskide/probleemide juhtimise protsessi ja projektijuhtimise metoodika läbivaatamine; algatatud programmijuhtimise raamistik - vahendid: Planview' ja ProjectPlace'i täiustatud funktsioonide kasutuselevõtt, kohandatud aruanded/tulemustabelid, sh infotunnid	vahetu juhi seatud eesmärgid	ei kohaldata	Graafikus
CMMI mudelil põhinev ametlik hindamine	Valmis Koostatud on suutlikkuse küpsusmodeli integreerimise lõplik hindamisaruanne.	(1) kulud (2) ajakava (3) kohaldamisala	(1) koguhälve ≤ 5% (2) koguhälve ≤ 5% (3) hälve puudub	Graafikus
Põhitegevussüsteemide operatiivjuhtimise sõltumatu võrdlusanalüüs	Käimasolev - komisjoni heakskiidu kohaldamisala laiendati, mis lükkas lõpparuande esitamise edasi 2023. aasta kevadesse 2022. aastal valmis kõrgetasemeline analüüs ja 2023. aasta alguses valmib süvaanalüüs	(1) välishindajaga sõlmitud lepingu järelevalve, sh projektikava õigeaegne rakendamine ja kohandamine	(1) kvaliteetne lõpparuanne tuleb esitada vastavalt ajakavale	Osaliselt graafikus (1) kohaldamisala laiendamise tõttu lükati lõpparuande esitamise tähtaeg edasi 2023. aastasse. → lisateavet vt punktist 2.13. Välishindamine.
Sidusrühmade haldamine ja teabevahetus				
Poliitika järelevalve ja koordineerimine eu-LISA seisukohtade esindamiseks ELi institutsioonides, sidusrühmade haldamine ning tõlkimine tehniliste ja õiguskogukondade vahel	Valmis - seadusandlike arengute jälgimine ja poliitikaanalüüside tegemine eu-LISA juhtkonna ja sidusrühmade teavitamiseks ning ameti seisukohtade esindamine eri komiteedes ja eksperdirühmades - asjaomaste sidusrühmadega koordineerimine vastastikust huvi pakkuvates küsimustes, et toetada poliitika väljatöötamist institutsioonide tasandil	(1) terviklik ja õigeaegne poliitika koordineerimine ja arendamine (2) eu-LISA esindamine eri üritustel ja institutsioonilistel kohtumistel (3) kvaliteetne panus poliitika- jm dokumentidesse	(1) kõrgetasemeline, tõhus ja õigeaegne poliitika järelevalve ja koordineerimine (2) eu-LISA seisukohtade kõrgetasemeline esindamine (3) kvaliteetsed ja õigeaegsed panused	Graafikus (1) saavutatud (2) saavutatud (3) saavutatud → lisateavet vt punktidest 1.5.1 Suhted sidusrühmadega ning 2.2. Peamised muutused.
Sidusrühmade kaasamine ja poliitika koordineerimine	Valmis - aktiivne osalemine justiits- ja siseküsimustega tegelevate asutuste võrgustiku (JHAAN) ning ELi asutuste võrgustiku (EUAN) töös - Frontexiga sõlmitud töökorra ajakohastamine ja uue lepingu koostamine ELi Lennundusohutusametiga - sidusrühmade haldamise strateegia koostamine aastateks 2023–2027	1) sidusrühmade suhete tõhus juhtimine (2) EUAN, JHAAN ja kahepoolsed kohtumised (3) sidusrühmade tugi	(1) vastavalt iga-aastasele kavale ja töökorraldusele (2) eu-LISA seisukohtade kõrgetasemeline esindamine (3) õigeaegselt pakutav kvaliteetne tugi	Graafikus (1) saavutatud (2) saavutatud (3) saavutatud → lisateavet vt punktist 1.5.
Nõuanderühmadele õigeaegse haldustoe pakkumine	Valmis 53 kavandatud koosolekut, sh 7 SISI nõuanderühma erakorralist koosolekut - sidusrühmad teatasid suurest rahulolust haldusnõukogu sekretariaadi töötulemustega, eelkõige suhtlusoskuse ja	1) nõuanderühma koosolekud (2) sidusrühmade uuring	(1) nõuanderühma koosolekud toimusid kavakohaselt (2) sidusrühmade rahulolu määr: > 70%	Graafikus (1) saavutatud (2) saavutatud → lisateavet vt punktist 1.6.1. Juhtimine.

Projekt/ülesanne	2022. aastal saavutatud peamiste tulemuste kirjeldus	Tulemusnäitajad	Tulemuseesmärk	Seis ja väärtus
	kõrge professionaalse teenindustasemega			
Õigeaegne haldustugi haldusnõukogule	Valmis - kõik haldusnõukogu koosolekud (7) viidi läbi plaanipäraselt, sh kaks erakorralist koosolekut, 12 ajutise töörühma koosolekut - sidusrühmad teatasid suurest rahulolust haldusnõukogu sekretariaadi töötulemustega, eelkõige suhtlusoskuse ja kõrge professionaalse teenindustasemega	(1) eu-LISA haldusnõukogu koosolekud (2) sidusrühmade uuring	(1) haldusnõukogu koosolekud toimusid kavakohaselt (2) sidusrühmade rahulolu määr: > 70%	Graafikus (1) saavutatud (2a) koosolekud: 98,6% (2b) SPOC: 99,8% → lisateavet vt punktist 1.6.1. Juhtimine.
Välissuhtluse ja teabevahetuse tegevuskava rakendamine	Valmis - eu-LISA 10. juubeli teabekampaania, sh uus veebiportaal Discover eu-LISA 2.0, veebipõhine fotonäitus „Then and Now“, uudiskiri Flashback Newsletter - peamised nähtavad üritused: iga-aastane konverents (380 osalejat, üle 40 600 vaatamise, 2318 vestlust); valdkonna ümarlauad (juuni/oktoober, 690 osalejat, suurem jälgimise veebis) - panus komisjoni EESi ja ETIASe teabekampaaniasse, vedajate registreerimise kampaaniasse - uue veebisaidi arendamine on pooleli	1) kvaliteetse sisu pakkumine vastavalt tegevuskavale (2) veebinähtavuse ja kaasatuse tase (veebianalüüs ja sotsiaalmeedia seire) (3) osalejate rahulolu ürituste juhtimisega (hindamislehed)	(1) sisu avaldamine vastavalt tegevuskavale (2) positiivne areng võrreldes eelmise aastaga (3) suur rahulolu ürituste korraldamisega (4) 100% meediapäringutest saavad vastuse	Graafikus (1) saavutatud (2) saavutatud (3) eu-LISA üritused osalemise määr: 95,3% kaasamine: 86,3% (4) 64 meediapäringut / teabetaotlust → põhilise tulemusnäitaja nr 29 lisateavet vt punktist 1.7.6 ja lisast I lisa

Projekt/ülesanne	2022. aastal saavutatud peamiste tulemuste kirjeldus	Tulemusnäitajad	Tulemuseesmärk	Seis ja väärtus
eu-LISA sisesuhtluse tegevuskava rakendamine	Valmis - sisesuhtluse hõlbustamine, sh üle 70 e-posti teate, 44 uudiskirja, 150 intraneti uudisartiklit; korrapärased kriisikommunikatsiooniaruanded ning suunised COVID-19 ja Venemaa agressioonisõja kohta; kogu ELi hõlmavad teadlikkuse suurendamise kampaaniad, nt kolme miljardi puu lubadus, küberturvalisuse kuu 8 töötajate kogu ja 5 eriülevaadet, sotsiaalsed üritused kõikjal, et suurendada töötajate kaasatust, sh kohtumised volinik Ylva Johanssoni ja Euroopa Komisjoni Eesti esinduse uue juhi Vivian Loonelaga - teabetunnid uuele visuaalsele identiteedile ülemineku kohta (sh kuidas kasutada uusi malle)	1) kvaliteetse sisu pakkumine vastavalt tegevuskavale (2) rahulolu-uuring	(1) iga-aastane sisesuhtluse tegevuskava, mida rakendatakse vastavalt vaheeesmärkidele, kindlaksmääratud tähtaegadele ja eesmärkidele 2) suur rahulolu sisesuhtlusega	Graafikus (1) saavutatud (2) saavutatud: 91% rahulolu sisesuhtlusega → põhilise tulemusnäitaja nr 30 lisateavet vt punktist 1.7.6 Suhtlus ja lisast I lisa
Andmekaitse				
Koostöö EDPSi ning teiste ELi asutuste andmekaitseametnikega (andmekaitsefunktsioon: koostöö)	Valmis - ülevaade rakendatud soovitudest sBMSi andmekaitsealase mõjuhinna kohta, sBMSi-EES täpsuse mõõtmise andmekaitsealase mõjuhinna järelmeetmed - esitatud on sBMSi-EESi täpse mõõtmise menetluse pakett koos tõenditega rakendatud soovitud kohta - ETIASe, ECRIS-TCNi ja koostalitlusvõime komponentide andmekaitsealaste mõjuhinnaangute, sh muudetud VISi ja uuendatud SISI andmekaitsealaste mõjuhinnaangute toetamine (lisahindamine, mis käsitleb andmekaitse mõju ühekordsetele töötlemistoimingutele, nt üleviimisprotsessile) - justiits- ja siseküsimuste andmekaitseametnike võrgustiku koosolekud, EDPSi ja andmekaitseametnike võrgustiku 50. koosolek ning VISi, SISI ja Eurodaci järelevalve koordineerimisrühma koosolekud	(1) EDPSi taotlused (2) konsultatsioonid EDPSiga (3) järelevalve koordineerimisrühma koosolekud (4) andmekaitseametnike võrgustiku koosolekud* (5) justiits- ja siseküsimustega tegelevate asutuste andmekaitseametnike võrgustiku koosolekud* * võimalik, et selle korraldab eu-LISA andmekaitseametnik	(1) 80% menetletud taotlustest (2) 60% konsultatsioonidest EDPSiga (3) koosolekutel osalemine: 85% (4) koosolekutel osalemine: 100% (5) koosolekutel osalemine: 100%	Graafikus (1) saavutatud (2) saavutatud (3) saavutatud (4) saavutatud (5) saavutatud
Andmekaitseametniku 2021. aasta tegevusaruande ja andmekaitsearuande vastavuse aruande esitamine haldusnõukogule (andmekaitsefunktsioon: teavitamine)	Valmis - andmekaitseametniku 2021. aasta tegevusaruande esitati eu-LISA haldusnõukogule ja avaldati veebis - andmekaitse seisu vahearuande esitati eu-LISA haldusnõukogule 2022. aasta märtsis	tähtaegade järgi esitatud tulemused	kaks nädalat enne haldusnõukogu koosolekuid	Graafikus
Andmekaitsearuande järgimise seire	Valmis - tegevdirektorile esitatud (nii ametisestest kui ka -välisest) auditisoovituste rakendamise aruanded - EDPSi SISI, VISi ja Eurodaci kontrolliaruannetega seotud järelmeetmed, sh kord kvartalis toimuvad järelekoosolekud (ametisisesed), EDPSile I ja II kvartalis	(1) andmekaitsearuande vastavuse aruanded	(1) auditisoovitused on ellu viidud ja neid järgitakse	Graafikus (1) saavutatud

Projekt/ülesanne	2022. aastal saavutatud peamiste tulemuste kirjeldus	Tulemusnäitajad	Tulemuseesmärk	Seis ja väärtus
	esitatud aruanded, mis edastati eu-LISA tegevdirektorile ja haldusnõukogu auditi-, vastavus- ja finantskomiteele veebruaris/juunis	(2) iga-aastane andmekaitseuuring ¹⁶⁴		
Andmekaitsetegevuse korraldamine (andmekaitsefunktsioon: korraldamine)	Valmis ■ andmetega seotud rikkumised: ajakohastatud keskregister (2022. aastal teatati neljast rikkumisest); vastutavate töötajate toetamine (kooskõlas EDPSi suunistega); eu-LISA tegevdirektori, EDPSi ja mõjutatud andmesubjektide õigeaegne teavitamine (määruse (EL) 2018/1725 artiklid 34 ja 35),¹⁶⁵ asjakohased vormid ja veebiressursid vaadatakse korrapäraselt läbi ja neid ajakohastatakse ■ töötlemistoimingud vastutava töötlejana: sihtotstarbeline tegevusregister, mida ajakohastatakse ja mis avalikustatakse viivitamata; tegevusandmete dokumenteerimise etapiviisiliste juhiste ja vormide esitamine; asjakohased vormid ja veebiressursid vaadatakse korrapäraselt läbi ja neid ajakohastatakse ■ töötlemistoimingud volitatud töötlejana: välja on töötatud eriregister; kättesaadavad on toimingute dokumenteerimise etapiviisilised juhised ja vormid	(1) eu-LISA isikuandmete töötlemise toimingute avalik register (määruse (EL) 2018/1725 artikli 31 lõige 1) (2) päevad andmetega seotud rikkumise registreerimiseks (alates täieliku ja kinnitatud rikkumise aruande saamisest)	(1) eu-LISA isikuandmete töötlemise toimingute avalikku registrit ajakohastatakse vähemalt kord kuus (2) eu-LISA andmetega seotud rikkumiste registrit ajakohastatakse iga 15 tööpäeva järel	Graafikus (1) saavutatud (2) saavutatud 2022. aasta lõpu seisuga sisaldas register 121 kirjet (sh 7 kirjet, mis registreeriti 2022. aastal).
Soovituste ja nõuannete esitamine määruse (EL) 2018/1725 kohaldamise kohta (andmekaitsefunktsioon: nõustamine)	Valmis ■ vastutavate töötajate (ja vastutava personali) toetamine ja nõustamine seoses uute töötlemistoimingute registritega (2022. aastal teatati neljast rikkumisest) ning rahvusvaheliste ülekandmisklauslite ja vastutava töötleja ja volitatud töötleja vaheliste lepingutega ■ toetus/soovitused tooteomanikele (st SIS, VIS, Eurodac) andmetöötajate kirjade loomiseks ■ nõuanded andmekaitsealaste mõjuhinnangute kohta	(1) projektiomanikelt saadud taotlused	(1) 80% esitati projekti varases etapis (2) 60% on täidetud (3) 60% täideti kokkulepitud aja jooksul	Graafikus (1) saavutatud (2) saavutatud (3) saavutatud
Andmekaitsealase teadlikkuse suurendamine	Valmis ■ koolitused: lauamäng andmekaitsepäeval (jaanuaris, 100 osalejat); uute töötajate sissejuhatav koolitus (aprillis, 25 osalejat); üks-ühele juhendamine vastutavatele töötajatele või volitatud töötajatele; EDPSi personaliseeritud veebiseminar (oktoobris, 75 osalejat) ■ uudiskirjad: 20 artiklit, mis avaldati 15 iganädalases uudiskirjas, sh detsembri eriväljaanne Flashback ■ andmekaitseametniku intranet: korrapärased läbivaatamised ja uuendused, kaks uut rubriiki:	(1) teabekoosolekud andmekaitse ja isikuandmetega seotud rikkumiste kohta (2) asutusesiseste suhtluskanalite kaudu levitatav teabematerjal (st uudiskirjad, e-post, intranet jne)	eu-LISA töötajatega jagati vähemalt 15 informatiivset teavituskirja (aastas)	Graafikus saavutatud

¹⁶⁴ 2022. aastal jäeti iga-aastane andmekaitseuuring ebapiisavate ressursside tõttu ootele. Selle asemel keskendus andmekaitseametnik andmekaitsealaste prioriteetide toetamisele: st uued ja olemasolevad justiits- ja siseküsimuste valdkonna infosüsteemid, EDPSi auditisovitusete rakendamise järelevalve ja EDPSi uute auditite koordineerimine.

¹⁶⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1725, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning isikuandmete vaba liikumist, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 45/2001 ja otsus nr 1247/2002/EÜ (ELT L 295, 21.11.2018, lk 39–98).

Projekt/ülesanne	2022. aastal saavutatud peamiste tulemuste kirjeldus	Tulemusnäitajad	Tulemuseesmärk	Seis ja väärtus
	„Rahvusvaheline edastamine“ ja „Andmekaitseklauslid: vastutava töötleja ja volitatud töötleja suhe“ kui võeti vastu uued lepingute tüüptingimused isikuandmete rahvusvaheliseks edastamiseks väljaspool ELi/EMPd asuvatesse riikidesse, hakkas eu-LISA andmekaitseametnik juhendama kõiki asutusesiseseid andmetöötlejaid, sh edastamise mõjuhinnaangute koostamisel			
Personalihaldus				
Operatsioonidega seotud pädevuse ja võimekuse arendamine	Valmis operatiivsuutlikkuse koolituskava lõpuleviimine, töötajate teabetunnid, sh üksustele/sectoritele kohandatud teabetunnid, individuaalsete koolitustaotluste arvu suurenemine võrreldes 2021. aastaga	(1) korraldati koolitustegevusi (2) rahulolu määr	(1) koolituskavaga hõlmatud tegevustest on 90% täidetud (2) > 85% rahulolu	Alla eesmärgi (1) 80% piiratud võimekuse ja töötajate suure voolavuse tõttu (2) 82% (madala vastamismäära tõttu ebausaldusväärne)
Ameti edasine konsolideerimine pärast kasvu ja ümberkorraldusi, fookusega personaliteenuste ja värbamise digiteerimisel	Valmis - läbivaadatud rikkumistest teatamise suuniste ja uute haldusjuurdluste eeskirjade vastuvõtmine, rõhuga personaliteenuste ja värbamise digiteerimisel - personaliaruandlus (Sysperis): kasutaja heakskiidukatsed on lõpule viidud - huvide konfliktide ennetamine: deklaratsioonide esitamise protsessi (sh rakendamistaotluste) digiteerimine	(1) iga-aastane töölt puudumise määr¹⁶⁶ (2) talentide hoidmise indeks (3) administraatori suhtarv. / operatiivsed personaliressursid (4) huvide konfliktide ennetamine¹⁶⁷ (5) iga-aastane tööjõu voolavuse määr (%) (6) iga-aastane ametikohtade täitmise määr (%)	(1) iga-aastane töölt puudumise määr: < 15 päeva / < 10% / > 15% (2) > 0 (3) 20 / 70% (4) deklaratsioonide esitamise määr: 100% (sh > 80% õigeaegselt) / > 90% hinnatud / ei kohaldata (5) < 5% (6) > 90%	Osaliselt graafikus (1) 4,1 haiguspäeva töötaja kohta / 3,2% pikaajalisel haiguspuhkusel / 51,6 % ei ole haiguspuhkust kasutanud (2) 0,3¹⁶⁸ (3) 16% / 74% (4) 97% taotluste esitamise määr (sh 90% õigeaegselt / 100% hinnatud / 1% koos meetmetega) (5) 7,1% (6) 82,4% tööjõu voolavuse tõttu, sh personaliüksus → põhiliste tulemusnäitajate nr 13 ja 24–28 lisateavet vt punktist 2.5.4 ja lisast I lisa.
Organisatsiooniline areng ja kultuuriline ümberkorraldus	Valmis - veebruari – töötajate kaasamise uuring (üldhinnang 7,3); - kõigile talitustele korraldatud pädevuspõhise personali teemalised seminarid - pädevusraamistik: uute rolliprofiilide katsetamine vabade ametikohtade koosolekul	(1) töötajate kaasamise uuring (2) töötajate tulemuslikkus (aasta keskmine)	(1) uuringu tulemused > 7,5 (2) keskmine tulemuslikkus (iga-aastane hindamine) (3) kulud/ajakava/kohaldamisala	Graafikus (1) uuringu tulemus: 7,3 alla eesmärgi, erineb talituste kaupa (2) aasta keskmine: 2,4 (3) õigeaegne/eelarves/kohaldamisalas

¹⁶⁶ Põhiline tulemusnäitaja 24 – töölt puudumise määr aastast: a) keskmine haiguspäevade arv töötaja kohta (eesmärk: < 15 päeva), b) pikaajalisel haiguspuhkusel olevad töötajad (eesmärk: < 10%), c) töötajad, kes ei ole haiguspuhkust kasutanud (eesmärk: > 15%).

¹⁶⁷ Huvide konfliktide ennetamise mõõtmiseks kasutusele võetud uued põhilised tulemusnäitajad: a) esitatud huvide deklaratsioonide arv (sh õigeaegselt), b) hinnatud deklaratsioonide arv ja protsent, c) osalemist piiravate ennetavate meetmete või otsuste arv ja protsent.

¹⁶⁸ Hõlmab ka negatiivset katseaega; kui katseaega ei arvestata, jääb siiski alla eesmärgi.

Projekt/ülesanne	2022. aastal saavutatud peamiste tulemuste kirjeldus	Tulemusnäitajad	Tulemuseesmärk	Seis ja väärtus
	teostatud personalidiagnostika, et hinnata teenuste kvaliteeti ja teha organisatsiooni vajadustel põhinevaid kohandusi	(3) eu-LISA kultuurilise ümberkujunduse projekti hindamiskriteeriumid		
Rahandus ja hanked				
Hanke- ja ostukava täitmine	Valmis hanke- ja ostuteenuste õigeaegne osutamine kooskõlas õiguslike kohustuste ja kavandatud eelarveraamistikuga	(1) hankemenetluse tõhusus (2) ostude haldamine	(1) < 25% (2) > 60% hankeprojektidest kavakohaselt	Graafikus (1) 9,5% (2) 140% → põhiliste tulemusnäitajate nr 17 ja 18 lisateavet vt lisast I lisa
Rahaliste vahendite ja hangetega seotud sisekontroll, menetlused ja auditid	Valmis kõik finantstehingute kontrollnimekirjad ja töövood on kooskõlas ameti finantseeskirjadega	peamiste finants- ja hankeprotsesside põhjalik menetluste kogum	80% aastase töökava menetlustest	Graafikus
Eelarve-, vara- ja finantshalduse teenuste õigeaegne osutamine	Valmis - kulukohustuste assigneeringute täitmine oli 99% (sh haldusnõukogu heakskiidetud kulukohustuste assigneeringute mitteautomaatne ülekandmine), samas kui maksete assigneeringud moodustasid 92% (sh halduskulude ülekandmine 2023. aastasse) - eelarve täitmist jälgiti õigeaegselt ja kõik teenused osutati vastavalt kindlaksmääratud standarditele	(1) maksete assigneeringute tühistamise määr (2) eelarveliste kulukohustuste täitmise määr (3) maksete täitmise määr (4) nõuetekohaselt tehtud maksed (%)	(1) < 5% (2) 95–99% (3) > 95% (4) > 87,5%	Osaliselt graafikus (1) 10,6% (2) 99,0% (3) 91,6% (4) 90,1% → põhiliste tulemusnäitajate 10 ja 14 lisateavet vt lisast I lisa
Ameti turvalisus				
Ameti taristu infoturbe- ja kindlusteenuse osutamine	Valmis - üleminek hallatud IT-turbe raamlepingule - turbeseire taristu kohandav täiustamine - küberturvalisuse õppus novembris - erilise tähelepanu pööramine kriitilise tähtsusega küberturvalisuse juhtimistegevustele, et reageerida suurenenud ohu olukorrale	(1) seadusjärgsed turbe-eesmärgid (2) justiits- ja siseküsimumuste valdkonna süsteemide turvariskide hindamine (3) küberturvalisuse õppused (aastas)	(1) täitmise määr: 100% (2) 100% (3) 1	Graafikus (1) saavutatud (2) saavutatud kaks konfidentsiaalset tulemusnäitajat eemaldati tundlikkuse tõttu
Turbe ja talitluspidevuse halduse talitluspidevuse, avariitaaste, hädaolukordadele reageerimise elemendid	Valmis - eu-LISA talitluspidevuse halduse süsteemi järelevalve, sh talitluspidevuse parandamise kava; - talitluspidevuse kavad, mida on testitud kehtestatud kontrollimeetmete tõhususe suhtes, sh õppused oktoobris - COVID-19 puhangu seire ja sellele reageerimine	(1) talitluspidevuse halduse süsteem hõlmab kõiki valdkondi (2) talitluspidevuse kavad, mida on testitud kehtestatud kontrollimeetmete tõhususe suhtes	(1) tegevusvaldkondadest on hõlmatud 100% (2) üldise vastupanuvõime testimiseks korraldatakse vähemalt üks õppus	Graafikus (1) saavutatud (2) saavutatud
Turbe ja talitluspidevuse halduse kaitselementide käitamine, kavandamine ja arendamine	Valmis - turvasüsteemide (sh juurdepääsulubade) haldamine ja kaitse tagamine kõigis eu-LISA ruumides ööpäevaringselt, sh ajutiste ruumide turvakontrollid - koostatud on juurdepääsupoliitika ja vastu võetud	(1) riskihindamise, -eeskirjade ja -standarditega (ISO) kooskõlas olevad kaitsemeetmed	(1) 100% nõuetele vastavus turvalisust juhtakse kõigis eu-LISA tegevuskohtades	Graafikus (1) saavutatud (2) saavutatud

Projekt/ülesanne	2022. aastal saavutatud peamiste tulemuste kirjeldus	Tulemusnäitajad	Tulemuseesmärk	Seis ja väärtus
	valvemenetlused	(2) füüsilise julgeoleku tagamine eu-LISA ruumides ning missioonide, tegevuste ja töötajate turvalisuse tagamine vastuvõetaval riskitasemel	(2) riskid on maandatud vastuvõetavale riskitasemele	
Turbe ja talitluspidevuse halduse horisontaalsete elementide käitamine, kavandamine ja arendamine	Valmis - töötajate iga-aastaste koolituste korraldamine, sh turbe, tervishoiu ja ohutuse valdkonnas - sidusrühmade teabeürituste korraldamine, nt julgeolekuametnike võrgustiku 15. kohtumine ja võrgu- ja infoturbe¹⁶⁹ koostöörühma koosolekud (3)	(1) kehtestatud seadusjärgne julgeolekupoliitika (ka justiits- ja siseküsimumuste valdkonna süsteemide jaoks) (2) turbeteadlikkuse raamistik (n+1 aastaks) (3) töötajatele iga-aastaste turbekoolituste korraldamine (4) sidusrühmade teabeüritused	(1) 2022. aasta lõpuks on vastu võetud vähemalt 80% kavandatud poliitikameetmetest (2) 2022. aasta lõpuks on välja töötatud turbeteadlikkuse raamistik (n+1) (3) korraldatud on vähemalt 80% kavandatud iga-aastastest turbekoolitustest (4) vähemalt üks välise sidusrühmadega korraldatud üritus	Graafikus
Rajatisehaldus				
Suutlikkuse suurendamise programm	Valmis teine laiendusprojekt: ajakohastatud ehitusprogramm, projekteerimisteenuste pakkumismenetluse kvaliteedikontroll (ei ole veel alanud) moodulandmekeskus: uuringu hankedokumentide hankimine, uuring alustatud elektri- ja jahutussüsteemi uuendamine: esialgne elektriuuring valmis, rakendamine alanud; jahutusuuringu etapp A lõppenud, etapp B on pooleli	(1) kulud (2) ajakava (3) kohaldamisala	(1) kulud: roheline (2) ajakava: roheline (3) kohaldamisala: roheline	Muu
Keskkonnajuhtimine	Valmis - Keskkonnapoliitika, keskkonnaülevaade ja ELi keskkonnajuhtimis- ja -auditeerimissüsteemi (EMAS) sertifitseerimise tegevuskava on valmis - rakendatud on kestliku energiakasutuse kava, sh taastuvenergia	keskkonnanäitajad ¹⁷⁰	90%	Muu
Tervishoiu ja ohutuse juhtimine	Valmis töötervishoiu ja tööohutuse juhtimissüsteemi tegevuskava valmis koos töötervishoiu ja tööohutuse	töötajate rahulolu töökeskkonna ja tööohutusega	90% rahulolu määr ¹⁷¹	Muu

¹⁶⁹ Võrgu- ja infoturbe koostöörühm loodi küberturvalisuse direktiiviga, et tagada liikmesriikide vaheline koostöö ja teabevahetus.

¹⁷⁰ eu-LISA alustas 2020. aastal vee-, energia-, paberitarbimise ja jäätmetekke mahunäitajate seiret, kuid ei suutnud kehtestada lähtetasemeid COVID-19 piirangute tõttu, mis kehtisid kuni 2022. aastani. Selle tulemusena kehtestatakse 2023. aastal keskkonnanäitajate lähtetasemed, mida kasutatakse nüüdsest nende tulemusnäitajate arvutamiseks ja hindamiseks.

¹⁷¹ Hindamine on võimalik alles pärast meetmete rakendamist kuni töötervishoiu ja tööohutuse poliitika heakskiitmiseni 2023. aastal.

Projekt/ülesanne	2022. aastal saavutatud peamiste tulemuste kirjeldus	Tulemusnäitajad	Tulemuseesmärk	Seis ja väärtus
	poliitika kavandite ja sise-eeskirjadega			
Rajatiste käitamine ja teenused	Valmis ■ rajatiseteenuste osutamine tegevuse toetamiseks, sh teenuste pidev täiustamine, jälgides taotlusi ja neile reageerimise aega (kuni taotluse sulgemiseni) ■ taristus tehtud täiustused keskenduvad põhitegevusele ja töötajate heaolule	vastavus kehtivatele nõuetele	maksimaalne nõuetele vastavus kõigis ameti tegevuskohtades	Graafikus
Logistika ja kontoritarvetega varustamise teenused	Valmis ■ tööruumide täiustamine Strasbourgis, Illkirchis ja Tallinnas ■ ruumide eraldamise projekt, sh 100 töökohta töövõtjatele.	(1) kulud (2) ajakava (3) kohaldamisala	(1) kulud: roheline (2) ajakava: roheline (3) kohaldamisala: roheline	Graafikus
Lähetusteenuste haldamine ja toetamine	Valmis ■ lähetuste portfelli pidev täiustamine ■ uus raamleping reisikorraldusteenuste osutamiseks	(1) nõuetekohaselt lõpetatud lähetused (2) allkirjastatud uus raamleping	(1) 100% (2) 100%	Graafikus (1) saavutatud (2) saavutatud
Organisatsiooniteenuste operatiivjuhtimine	Valmis ■ põhitegevuse ja teenuste osutamise toetamine	(1) lõppkasutaja kogemus (2) ressursihaldus	90%	Graafikus (1) saavutatud (2) saavutatud

Projekt/ülesanne	2022. aastal saavutatud peamiste tulemuste kirjeldus	Tulemusnäitajad	Tulemuseesmärk	Seis ja väärtus
Üldine koordineerimine				
Osalemine vaatlejana Schengeni hindamistes SISi/SIRENE ja ühise viisapoliitika (sh VISi) valdkonnas	Valmis Schengeni hindamissioonid: SIS/SIRENE (6), ühine viisapoliitika (1)	(1) hindamistes osalemine ja hindamisaruannete koostamisele kaasaaitamine	(1) õigeaegsed panused ja sisendi esitamine vastavalt komisjoni ajakavale	Graafikus → lisateavet vt punktist 1.5.1 Partnerlussuhted liikmesriikide ning ELi institutsioonide ja asutustega
Süsteemide tehnilist toimumist ja koondstatistikat käsitlevate aruannete koostamine	Valmis SISi (2), VISi (1) ja Eurodaci (3) kohta avaldatud kohustuslikud aruanded	kohustuslikud tulemusaruannete SISi, VISi ja Eurodaci kohta sh statistikaaruanded ja määratud asutuste nimekirjad	kohustuslike tulemusaruannete õigeaegne esitamine ja avaldamine	Osaliselt graafikus kõik toimub kavakohaselt, v.a SISi ametiasutuste ajakohastatud loetelu esitamine viibis kuni süsteemi käivitamiseni 7. märtsil 2023 → lisateavet vt punktist 1.5.3
Kavandatud iga-aastaste teadusuuringute ja tehnoloogia seire meetmete rakendamine kooskõlas vastuvõetud teadus- ja arendustegevuse tegevuskavaga	Valmis - avaldati kaks teadusuuringute seire aruannet: „Artificial Intelligence Supporting Cross-Border Cooperation in Criminal Justice“ (Tehisintellekt toetab piiriülest koostööd kriminaalõiguses) (juuni 2022), „Enabling Seamless Travel to the European Union“ (Euroopa Liitu takistusteta reisimise võimaldamine) (detsember 2022) - üritused: iga-aastane konverents oktoobris ja kaks iga-aastast valdkonna ümarlauda (juunis ja oktoobris)	(1) teadusuuringute ja tehnoloogia seire aruanded (2) üritustel osalemine	(1) aastas avaldatakse vähemalt üks aruanne (2) osalemise määr (a) valdkondlikud üritused: > 50 osalejat (b) iga-aastane konverents: > 120 osalejat	Graafikus (1) avaldati kaks aruannet (2a) juuni: 170+ veebis, 100+ kohapealset; oktoober: 300+ veebis, 115 kohapealset (2b) 388 osalejat, sh 130 isiklikult kohal → lisateavet vt punktist 1.2.8
Koolituskava rakendamine, et pakkuda liikmesriikidele justiits- ja siseküsimuste valdkonna süsteemide tehnilise kasutamise koolitust	Valmis 48 koolitustegevust, 3800 osalejat, 90% rahulolu määr - iga-aastane koolituskava (70%), järgmise aasta kava koostamine - uuendatud õppehaldussüsteemi üleviimine teostatud, edasine ajakohastamine jätkub	rahulolu liikmesriikide koolitustegevusega (osalejate küsitlused)	rahulolu määr: üle 4 (keskmine skaalal 1–6)	Graafikus rahulolu määr: 5,4 → lisateavet vt punktist 1.5.3. Suutlikkuse suurendamine
Uurimistulemuste integreerimine rakenduse olulusringi	Valmis - osalemine rände ja siseasjade peadirektoraadi ning ELi sisejulgeoleku innovatsioonikeskuse projektides - osalemine eu-LISA tehisintellekti tööühma (3) ja biomeetria tööühma koosolekutel	(1) tehnilised lühiülevaated (juhatuse või operatiivosakonna taotlusel) (2) koostöö nõuanderühmadega (3) tehnoloogiaprojektid	(1) aastas esitatakse vähemalt 2/3 ülevaadet (2) vähemalt üks esitus iga nõuanderühma kohta (aastas) (3) tuumikrühma osa vähemalt ühes suuremahulises tehnoloogiaprojektis	Graafikus (1) saavutatud (2) saavutatud (3) saavutatud → lisateavet vt punktist 1.2.8
ELi teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammi osade rakendamise toetamine	Valmis - ELi teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammi (EU FP for R&I) rakendamise tööprogrammi prioriteetide määratlemine - teadusuuringute ettepanekute hindamine sisejulgeoleku valdkonnas	(1) ELi teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammi tööprogrammi temaatilised prioriteetid (2) projektide esitlused töötajatele ja sidusrühmadele	(1) ELi teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammi temaatiliste prioriteetide kogumi vastuvõtmine korralduskomitee ja asjaomaste nõuanderühmade poolt	Graafikus (1) saavutatud (2) saavutatud (3) saavutatud → lisateavet vt punktist 1.2.8 Innovatsioon, teadus- ja arendustegevus.

Projekt/ülesanne	2022. aastal saavutatud peamiste tulemuste kirjeldus	Tulemusnäitajad	Tulemuseesmärk	Seis ja väärtus
		(3) ELi teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammi projektid delegeeritud eu-LISA-le	(2) esitatud on vähemalt kaks projekti (sh tulemused) (3) projekti rakendamine vastavalt kohaldamisajale, eesmärkidele ja ajakavale	

X lisa. Aruanne üldsuse juurdepääsu kohta dokumentidele

Ameti tegevuse läbipaistvuse tagamiseks peaks eu-LISA avalikustama teabe kogu oma tegevuse kohta, kui see ei kahjusta ameti eesmärkide saavutamist. 2022. aasta jooksul oli eu-LISA jätkuvalt pühendunud oma tegevuse, protsesside ja otsuste läbipaistvuse tagamisele. Amet järgis head haldustava kõrgeimal tasemel ja täitis kõiki õiguspäraseid¹⁷².

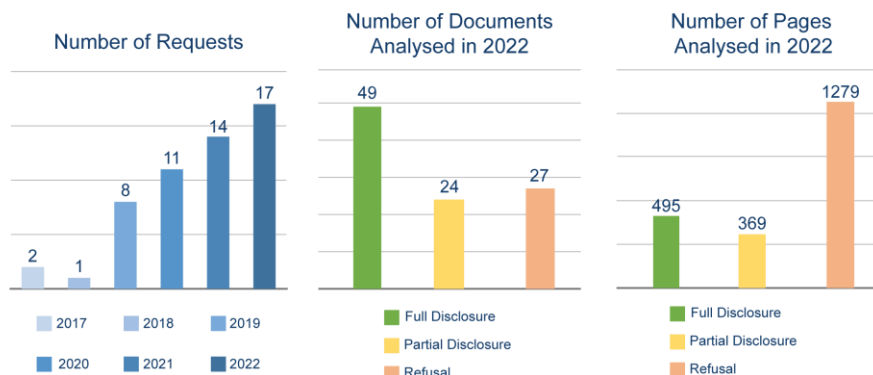
Aruanne dokumentidele juurdepääsu taotluste kohta

Amet on võtnud endale kohustuse tagada kõigi oma tegevuste, protsesside ja otsustusprotsesside, sealhulgas üldsuse dokumentidele juurdepääsu menetluse läbipaistvus. 2022. aastal järgis eu-LISA head haldustava kõrgeimal tasemel ja täitis kõiki määruses (EÜ) nr 1049/2001¹⁷³ sätestatud tähtaegu.

2021. aastal sai eu-LISA 17 dokumentidele juurdepääsu taotlust, mida oli rohkem kui eelmistel aastatel. 11 juhul kutsus amet kooskõlas määruse (EL) nr 1049/2001 artikli 6 lõikega 2 taotlejaid üles selgitama oma taotluse kohaldamisala.

6 juhul ei olnud ametil kõiki või teatud taotletud dokumente ning seega ei olnud võimalik juurdepääsu anda (ega sellest keelduda). Taotlejaid teavitati sellest asjaolust nõuetekohaselt ja nad suunati võimaluse korral üldsusele kättesaadava teabe ja asjakohase institutsiooni poole.

Aasta jooksul analüüsis eu-LISA kokku 100 dokumenti, millest 49 avalikustati taotlejatele täielikult, 24 osaliselt väljajäetud osadega ning 27 juhul lükati juurdepääsutaotlus tagasi. Neis dokumentides oli kokku 2143 lehekülge, millest 495 lehekülge avaldati täielikult, 369 osaliselt ja ülejäänud 1279 leheküljele keelduti juurdepääsu andmast.

TÖLGE

Number of requests	Päringute arv
Number of documents analysed in 2022	2022. aastal analüüsitud dokumentide arv
Number of pages analysed in 2022	2022. aastal analüüsitud lehekülgede arv
full disclosure	täielik avaldamine
partial disclosure	osaline avaldamine
refusal	keeldumine

¹⁷² Vastavalt eu-LISA haldusnõukogu 28. juuni 2012. aasta otsuse artiklile 17, mis järgib määruse (EÜ) nr 1049/2001 (üldsuse juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele) artikli 17 sõnastust, ning ameti asutamismääruse artiklile 34 peab eu-LISA lisama oma aastaaruandele aruande dokumentidele juurdepääsu kohta. Aruanne peab sisaldama juhtumite arvu, mille korral amet on keeldunud dokumentidele juurdepääsu andmast, ning keeldumise põhjuseid.

¹⁷³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2001. aasta määrus (EÜ) nr 1049/2001 üldsuse juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele (EÜT L 145, 31.5.2001, lk 43–48).

Dokumentide osaline avaldamine ja dokumentidele juurdepääsu andmisest keeldumine eu-LISA poolt tugines määruse (EÜ) nr 1049/2001 artiklis 4 sätestatud eranditele, eelkõige neile, mis kaitsevad eraelu puutumatust ja isikupuutumatust (kooskõlas isikuandmete kaitset käsitlevate asjakohaste ELi õigusaktidega),¹⁷⁴ avalikke huve seoses avaliku julgeolekuga, käimasolevaid otsustusprotsesse ja organisatsioonilisi huve.

Tuleb märkida, et 27 dokumendist, mille puhul amet keeldus 2022. aastal juurdepääsu andmisest, olid 26 seotud ameti arendatud ja hallatud suuremahuliste IT-süsteemide tehniliste aspektidega. Et nende dokumentide üldsusele kättesaadavaks tegemine paljastaks süsteemide kohta tehnilist ja tundlikku teavet, tuli taotletud dokumentide avalikustamisest keelduda, tuginedes avaliku julgeolekuga seotud avalike huvide kaitsele.

Ameti algsete otsuste vastu ei esitatud ühtegi kordustaotlust. Lisaks ei vaidlustatud ameti otsust dokumentidele üldsusele juurdepääsu andmise kohta Euroopa Liidu kohtutes. Samuti ei esitatud Euroopa Ombudsmanile ühtegi kaebust protsessi kohta, mille alusel amet menetles dokumentidele juurdepääsu taotlusi.

2022. aastal sai amet ka 5 dokumentidele juurdepääsu käsitlevat konsultatsioonitaotlust teistelt ELi üksustelt kooskõlas määruse (EÜ) nr 1049/2001 artikli 4 lõikega 4, mida on 2021. aastaga võrreldes vähem.

Muud dokumentidele juurdepääsuga seotud tegevused

Amet püüdleb järjekindlalt selle poole, et tagada õiguslike nõuete täielik täitmine ja täiustada dokumentidele juurdepääsu taotluste läbivaatamise praktikat. Seoses sellega jätkab eu-LISA dokumentidele avaliku juurdepääsu praktilise korralduse läbivaatamist, et suurendada protsessi tõhusust ja tegevuse tulemuslikkust. Seejuures saavutas amet 2022. aastal mitu vahe-eesmärki, mis tagavad tulevaste dokumentidele juurdepääsu taotluste sujuva menetlemise.

24. märtsil 2022 võttis eu-LISA haldusnõukogu vastu otsuse nr 2022-090 ameti valduses olevatele dokumentidele avaliku juurdepääsu praktilise korralduse kohta, mille lõppeesmärk on kehtestada määruse (EÜ) nr 1049/2001 kohaldamise praktiline kord, et tagada hea haldustava järgimine ja dokumentidele üldsuse juurdepääsu kõrged standardid, võttes arvesse ameti eripära ja selle volitusi.

2022. aasta mais korraldas ameti õigussektor kui eu-LISA määratud meeskond dokumentidele üldsuse juurdepääsu tagamiseks veebipõhise teavituskoooleku, et anda eu-LISA töötajatele ülevaade hiljuti vastuvõetud ametisisesest õigusraamistikust, esialgsete taotluste menetlemisest, määruse (EÜ) nr 1049/2001 artikli 4 kohastest juurdepääsuõiguste eranditest ja võimalikest õiguslikest tagajärgedest.

Tegevdirektor võttis 22. septembril 2022 vastu eu-LISA suunised üldsuse juurdepääsu kohta dokumentidele, milles kirjeldatakse dokumentidele üldsuse juurdepääsu tagamise töö jaotust ametis, et eu-LISA saaks täita oma ülesandeid, mis on seotud üldsuse juurdepääsuga dokumentidele.

11. oktoobril 2022 võttis tegevdirektor vastu otsuse dokumentidele üldsuse juurdepääsu tagamise kontaktisikute nimetamise kohta, kes kuuluvad dokumentidele üldsuse juurdepääsu tagamise koordinaatori järelevalve all olevasse osakonnaülesesse võrgustikku, et käsitleda dokumentidele üldsuse juurdepääsu andmise taotlusi nende vastavates töövaldkondades. Kõik asja ametisse nimetatud dokumentidele üldsuse juurdepääsu tagamise kontaktisikud kutsuti osalema iga-aastaselt kohustuslikul koolitusel üldsuse juurdepääsu kohta dokumentidele, mille õigussektor korraldas 2022. aasta oktoobris. Euroopa Avaliku Halduse Instituudi eksperdi koolitusel anti ülevaade määruse (EÜ) nr 1049/2001 teoreetilistest ja praktilistest aspektidest. 2022. aasta novembris esitas ameti dokumentidele üldsuse juurdepääsu tagamise meeskond ülevaate teemal „Dokumentidele üldsuse juurdepääsu tagamise kontaktisikud eu-LISAs“, et tutvustada kontaktisikute rolle eri protsessides ja tõhustada koostööd dokumentidele üldsuse juurdepääsu tagamise meeskonna ja kontaktisikute vahel.

¹⁷⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta **määrus (EL) 2018/1725**, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset **isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes** ning isikuandmete vaba liikumist, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 45/2001 ja otsus nr 1247/2002/EÜ (ELT L 295, 21.11.2018, lk 39–98).

XI lisa. Kestlikkuse algatused

Kestlikkusega seotud küsimused on muutumas üha olulisemaks ning avaliku halduse asutusi kutsutakse üles olema ennetavamad, läbipaistvamad ja näitama võimalusel eeskju kestlikkusega seotud probleemide käsitlemisel.

eu-LISA, olles teadlik oma kohustustest avaliku sektori asutusena, on astunud mitmeid samme oma kestlikkuse parandamiseks. Need hõlmavad meie panust energiatõhususse, mis väljendub energiatõhusa nutihoone projekteerimises ja ehitamises ameti peakorteri tarbeks Tallinnas ning energiasäästu tegevuskava koostamises. Oma ainulaadset rolli rakendades jätkab eu-LISA oma volituste ja põhitegevuse kaudu Schengeni julgeoleku ja liikumisvabaduse edendamist.

Kestlikkuse algatused

eu-LISA panus energiatõhususse: kestliku energiakasutuse tegevuskava

2022. aastal võttis eu-LISA vastu kestliku energiakasutuse tegevuskava, mille eesmärk on vähendada energiatarbimist kõigis ameti ruumides. Kava keskendub energiatarbimise vähendamisele järgmistes valdkondades:

- **ruumide kütmine:** temperatuuri alandamine juhtudel ja kohtades, kus see on asjakohane,
- **ruumide jahutamine:** kliimaseadme/jahutussüsteemi temperatuuri seadeväärtuse suurendamine;
- **ruumide valgustus:** büroovalgustuse intensiivsuse vähendamine ja koridoritulede kasutamise minimeerimine;
- **IT-seadmed:** seadmete väljalülitamine, kui neid ei kasutata.

eu-LISA panus energiatõhususse: keskkonnahoidlik ja nutikas peakorterihoone

eu-LISA asutamisel oli üks põhieesmärke tagada, et ameti teenuseid toetaks kaasaegne, arukas ja roheline taristu. See ajendas eu-LISA-t projekteerima ja ehitama keskkonnahoidliku ja nutika peakorterihoone Tallinnasse (Eesti). Ameti peakorter on uuenduslik kombinatsioon kestlikust rohelisest taristust, ergonoomilistest töökohtadest ja kaasaegsest koostööruumist, mis on eeskjaks avalike hoonete ehitamisel ja haldamisel Eestis ning mujal Euroopas.

Hoone ehitamisel kasutati uuenduslikke lahendusi, mis võimaldavad vajaduse korral energiatõhusust ja energiasäästu. Näiteks parandavad büroode õhukvaliteeti üle 200 siseruumitaime, mis paiknevad süstemaatiliselt kogu hoones, nii et täiendavaid õhuniisutajaid ja õhupuhasteid ei ole vaja. Kasutusele on võetud uuenduslik põrandaküttesüsteem, mida toetab sooja õhu väljavool serveriruumist soojusvahetite kaudu, mida kasutatakse ka siseneva värske õhu eelsoojendamiseks. Kõik valgustuslahendused, sealhulgas välisvalgustus, põhinevad LED-tehnoloogial ja on ühendatud hoonehaldussüsteemiga, võimaldades juhtimist ja programmeerimist vastavalt vajadusele.

2021. aastal pälvis eu-LISA Tallinnas asuva peakorteri eest ühe kõrgeima tunnustuse ELi tasandi avalikus halduses – Euroopa avaliku sektori auhinna (2. koht kategoorias „Roheline avalik haldus“) eeskujuliku lähenemisviisi eest projekti kavandamisel ning inspireeriva mudeli eest projekti elluviimisel, teabevahetuses ja projekti mõju suunamisel, mida toetavad töötajate sihipärane teadlikkus ja koolituste pakkumine ressursside kestliku kasutamise ja haldamise kohta.

eu-LISA panus Schengeni julgeolekusse ja liikumisvabadusse

Lähiaastatel jätkab EL sisejulgeoleku tagamist oma kodanike, elanike, külaliste, territooriumi ja taristu hüvanguks. Selle eesmärgi toetamiseks on eu-LISA volituste ja põhitegevuse eesmärk tugevdada ELi välispiire, aidates kaasa rände haldamise ja sisejulgeoleku algatustele ning toetades Euroopa varjupaigasüsteemi reformi.

Suutlikkus reageerida pidevalt muutuvatele julgeolekuohtudele (st terrorism, organiseeritud kuritegevus ja küberkuritegevus) sõltub õigeaegsest ja kõikehõlmavast teabevahetusest asjakohaste riiklike ja Euroopa ametiasutuste vahel, mis saab kõige paremini toimuda tänapäevaste infosüsteemide abil. Uued süsteemid, mis võetakse eeldatavasti kasutusele 2023. ja 2024. aastal (EES, ETIAS ja ECRIS-TCN), toetavad kõiki neid operatiivvajadusi ning pakuvad integreeritud arukat lähenemisviisi Euroopa sisejulgeoleku tagamiseks.

Lisaks lähtub eu-LISA töö komisjoni Schengeni strateegiast, mille eesmärk on tugevdada ja parandada Schengeni ala – maailma suurima vaba liikumise ala – vastupanuvõimet. Põhimõtteliselt toimivad kõik eu-LISA hallatavad justiits- ja siseküsimuste valdkonna infosüsteemid kompensatsioonimeetmetena, et hõlbustada vaba liikumist Schengeni alal. Seetõttu on nende jätkuv areng ELi ja eu-LISA jaoks esmatähtis.

Kestlikkuse aruandlus

Kestlikkuse aruandlus viitab keskkonna-, sotsiaalsete ja majanduslike näitajate vabatahtlikule avalikustamisele. Selles esitatakse andmed organisatsiooni edusammudest kestlikkuse eesmärkide saavutamisel.

eu-LISA kavatseb avalikustada oma kestlikkusteabe 2023. aasta konsolideeritud tegevusaruandes kooskõlas tunnustatud kestlikkusaruandluse raamistikuga. Aruandlusraamistik valitakse 2023. aastal pärast seda, kui on analüüsitud eu-LISA vastavust avaliku sektori organisatsioonide enim kasutatavate raamistike omadustele. Ameti esimene kestlikkusaruanne 2023. aasta kohta annab tagasihoidliku ülevaate eu-LISA esitatud teabest, et tagada meie sotsiaalse, inim- ja keskkonnakapitaliga seotud algatuste läbipaistvus. Lähiaastatel eesmärk on kaugemaleulatavam, sest püütakse suurendada avalikustatava teabe hulka ja teha kindlaks, kuidas kestlikkusaruandlus aitab tugevdada ameti pikaajalist strateegiat.

Käsikiri valmis 2023. aasta juunis.
Esimene trükk.

eu-LISA ega ükski eu-LISA nimel tegutsev
isik ei vastuta järgneva teabe kasutamise
eest.

©eu-LISA, 2023

Teabe taasesitamine on lubatud juhul, kui
viidatakse selle allikale.

eu-LISA-le mittekuuluvate elementide
kasutamiseks või reprodutseerimiseks võib
olla vaja taotleda luba otse vastavatelt
õiguste omajatelt.

They need to be sought directly from the
respective rightsholders.

Michele Polerâ kujundatud tiitelleht ja osade
vahelehed on inspireeritud Olivettist.